Gemeente Rijswijk

Jaarstukken 2025

Rijswijk

Strijpwetering © Stephan Knijnenburg

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2025 van de gemeente Rijswijk. Hiermee legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de besteding van middelen in 2025.

Dit gebeurt via de programmabegroting 2025-2028 die kaderstellend is geweest voor de activiteiten van het college. De wet schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken analoog moet zijn aan de programmabegroting. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen beide documenten ten goede.

Leeswijzer

Inleiding

De jaarstukken starten met een inleiding, waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2025 en bevat ook de rekening in één oogopslag.

Jaarverslag

Programma's

Hierin staat de verantwoording van:
- Alle programma's;
- Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- Overhead.

De verantwoording voor de programma’s gebeurt met de volgende vragen:
- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we er voor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Elk programma kent doelstellingen, indicatoren en onderliggende beleidsproducten.

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Jaarrekening

Hierin staat de financiële verantwoording over 2025 met een balans en een toelichting daarop. De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

De jaarrekening bevat ook:
- Single Information Single Audit;
- Overzicht taakveld.

Verplichte indicatoren volgens het Besluit begroting en verantwoording

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten gehouden in de programma’s in de begroting en in de programmaverantwoording in het jaarverslag de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma’s toe te lichten via zogenaamde beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij aan het beleidsmatiger maken van begroting en jaarverslag. Raadsleden kunnen zich zo op de belangrijke momenten in een beleidscyclus een beeld vormen over de behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten onderling te kunnen vergelijken, is in de Regeling

beleidsindicatoren gemeenten een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. De cijfers worden gegeven “waarstaatjegemeente.nl”. Echter deze site is niet altijd actueel omdat de informatie uit veel verschillende bronnen afkomstig is. Om deze reden zullen er veel indicatoren in de programma’s niet ingevuld zijn.

Afkortingen:

Afkorting	Voluit	Afkorting	Voluit
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	MBB	Museum Bescherming Bevolking
ad.	Addendum / Ad interim	MBO	middelbaar beroepsonderwijs
A&O-fonds	Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds	MaaS	Mobility as a Service
AI	Artificial intelligence	m2	vierkante meter
AP	Autoriteit Persoonsgegevens	MIRT-CID	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport Central Innovation District
APPA	Algemene Pensioenwet politieke ambtsdragers	mln.	miljoen
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	M&O-criterium	misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium
ASV	Algemene Subsidieverordening	MOP	Meerjaren Onderhouds Programma
AVE	Aanpak Voorkoming Escalaties	MPG	Meerjarenprognose gebiedsontwikkelingen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming	MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
AZC	Asielzoekerscentrum	MVA	materiële vaste activa
BBR	Belangenvereniging Bedrijven Rijswijk	NIS	Network Information Security directive
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	N.V.	naamloze vennootschap
BDU	Brede Doeluitkering	n.v.t.	niet van toepassing
BIBOB	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	NLPO	Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen
BIDN	Bureau Inlichtingendiensten Nederland	NoM	Nul op de meter
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid	NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
BIZ	Bedrijveninvesteringszone	NPO	Nationaal Programma Onderwijs
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	NS	Nederlandse Spoorwegen
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar	NT1	Nederlands als eerste taal
BOPA	Buitenplanse omgevingsplanactiviteit	NT2	Nederlands als tweede taal
BPH	Businesspark Haaglanden	OLP	onderwijsleerpakket
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde	OM	Openbaar Ministerie
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten	OV	openbaar vervoer
BV	Besloten vennootschap	OZB	onroerendezaakbelasting
BVO	Bruto vloeroppervlak	P&C	Planning & Control
B&W	Burgemeester en wethouders	P.M.	pro memorie
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	PMD	plastic, metaal en drankkarton-afval
ca.	Circa	PmG	Preventie met Gezag
CAK	Centraal Administratie Kantoor	PPS	publiek-private samenwerking
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst	PRO-VSO	Praktijkonderwijs - Voortgezet speciaal onderwijs
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin	PVO	Platform Veilig Ondernemen
CLOK	Centrum voor Lokale Ondernemers Kringen	PZH	Provincie Zuid-Holland
CmK	Cultuureducatie met Kwaliteit	PvE	Programma van Eisen
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers	RAAK	Rijswijkse Adaptatiestrategie en Aanpak voor Klimaatverandering
CRM	Customer relationship management-systeem	RCC	Rijswijkse Contactcentrum
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Weg- en Waterbouwkunde en Verkeerstechniek	RHA	Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen
DELA	Draagt Elkanders Lasten	RIB	Raadsinformatiebrief
DigiD	digitale identificatie	RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
DPIA	Data Protection Impact Assessment(s)	RIO	Het Rijswijks Initiatieven Overleg
DOW	Data Ondersteunend Werken	RMC-functie	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
DSA	Digital Services Act	RPA	Robotic Process Automation
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs	RPB	Rijswijkse Pandbrigade
DUWO	Nederlandse woningcorporatie die zich specialiseert in studentenhuisvesting	RV	Raadsvoorstel
DVO	Dienstverleningsovereenkomst	RVU	Regeling voor Vervroegde Uittreding

Afkorting	Voluit	Afkorting	Voluit
EBS	Egged Bus Systems	RVV	Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens
ECB	Europese Centrale Bank	SaaS	Software as a Service
EER	Europese Economische Ruimte	SJH	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
eIDAS	electronic IDentification, Authentication and Trust Services	SISA	Single information, Single audit
EMU	Europese Economische en Monetaire Unie	SLA	Schone Lucht Akkoord
ENG	Energie Neutraal en Gasloos	SOK	Samenwerkingsovereenkomst
ENSIA	Eénduidige Normatiek Single Information Audit	SROI	Social Return on Investment
FER	Fusie Effect Rapportage	SPPOH	Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden
fte	fulltime equivalent	SPUK	Specifieke uitkering
G10	Top 10 gemeenten met de meeste inwoners in Nederland	STOMP	Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a Service en Privéauto
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord	SWOT-analyse	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats-analyse
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst	SWVZHW	Samenwerkingsverband Zuid-Holland West
GSR	Gereformeerde Scholengemeenschap Randstad	TBI	team Brede Impuls
ha	Hectare	TNO	Nederlandse Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek
HAR+	Regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit de asielopvang	t.b.v.	ten behoeve van
HEIT	Haags Economisch Interventie Team	t/m	tot en met
HR	human resource	t.o.v.	ten opzichte van
HRM	human resource management	THBA	The Hague Business Agency
HTM	Haagsche Tramweg-Maatschappij	TP	team Parkeertoezicht
HVC	Huisvuilcentrale	VO	Voortgezet Onderwijs
H9 Gemeenten	Samenwerkingsverband van negen gemeenten in de regio Haaglanden	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
HvdS	Huis van de Stad	VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte	VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
ICT	informatie- en communicatietechnologie	VRI	Verkeersregelinstallatie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid	VSN	Vastgoed Syndicering Nederland
IHP	Integraal Huisvestingsplan	VSV	voortijdig schoolverlaters
incl.	inclusief	VTH	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving
inw.	inwoners	VvE	verenging van eigenaren
IPP	Industrieschap Plaspoelpolder	WBF	Waterbergingfonds
IQ	Innovation Quarter	Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
ISK	Internationale Schakelklas	Wet DBA	Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties
ISO	International Organization for Standardization	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
IT	informatie technologie	Wob	Wet openbaarheid van bestuur
iVRI	intelligente verkeersregelinstallatie	Woo	Wet open overheid
IZA	Instituut Zorgverzekering Ambtenaren Nederland	WSP	werkgeverservicepunt
JESS	Jong En Samen Sterk	WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
JGZ	jeugdgezondheidszorg	WoKT	Woningbouw op Korte Termijn
KC	Kindcentrum	Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
KCM	Inwoners- en Ondernemers Contact Monitor	WPO	Wet op het primair onderwijs
km/u	kilometer per uur	Wro	Wet ruimtelijke ordening
KOT	kinderopvangtoeslag	Wvrv	Wet versterking regie volkshuisvesting
LEGO	Leren, Eigen verantwoordelijkheid, Groei en Ontwikkeling	WOZ	waardering onroerende zaken
LTIP	Lange Termijn Investeringsprogramma	ZH	Zuid-Holland
LVAK	Landelijke Vereniging voor Aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	zzp'ers	zelfstandige zonder personeel
m.b.t.	met betrekking tot		

Inleiding

Hierbij biedt het college de jaarrekening 2025 van de gemeente Rijswijk aan. De jaarrekening laat zien wat in 2025 is bereikt, waar verschillen zijn ontstaan en hoe de gemeente er financieel voor staat. Met de jaarrekening legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de besteding van de middelen.

Rijswijk in ontwikkeling

Rijswijk stond in 2025 voor verschillende opgaven. Naast de verdere groei van de stad naar meer dan 60.000 inwoners nam de druk op de voorzieningen toe. De gemeente maakte zorgvuldige afwegingen en duidelijke keuzes. In 2025 verbeterden we onze dienstverlening, waarvoor we een gemiddeld rapportcijfer van 8.7 kregen. Samen met de schoolbesturen maakten we een nieuwe Integraal Huisvestingsplan voor de komende 16 jaar. We zijn gestart met het uitvoeringsprogramma Preventie met gezag om jeugdcriminaliteit te voorkomen en de veiligheid op scholen te vergroten. We bezochten meer dan 200 bedrijven. Er zijn 571 woningen toegevoegd. De Kadernota parkeren is vastgesteld. In RijswijkBuiten is een nieuwe halte voor buslijn 61 aangelegd. We hebben een meerjaren prognose voor de gebiedsontwikkelingen vastgesteld, waarmee we een forse stap hebben gemaakt om financieel meer in control te zijn ten aanzien van de gebiedsontwikkelingen. Deze ontwikkelingen vroegen om scherpe sturing op prioriteiten binnen de beschikbare middelen.

Financieel resultaat

Het resultaat over 2025 is voordelig, de belangrijkste verschillen met de begroting zijn:
- De Algemene uitkering is totaal € 4,8 miljoen voordeliger uitgevallen. Dit betreft nabetaling vanuit het rijk voor gestegen kosten van de jeugdhulp en de verwerking van de decembercirculaire.
- De verkoop van vastgoed is € 2,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
- Voor betaalbare woningen waarbij de bouw gestart heeft het rijk in november 2025 de nieuwe subsidie realisatiestimulans beschikbaar gesteld. We hebben in 2025 hiervoor € 1,7 miljoen ontvangen.
- De overige verschillen worden in de programma's verder toegelicht.

Het jaar 2025 sluit af met een voordelig resultaat van € 15 miljoen. Dat is een belangrijk resultaat voor de financiële positie van Rijswijk. Het draagt bij aan het versterken van de reserves en vergroot de ruimte om toekomstige tegenvallers op te vangen. Zo is bijvoorbeeld de solvabiliteit ten opzichte van de jaarrekening 2024 gestegen van 20,6% naar 22,2%. Verder is het weerstandsvermogen met € 5 miljoen gestegen naar totaal € 30 miljoen. De weerstandsratio verbetert daardoor van 1,4 naar 2,5. Daarmee is de gemeente financieel weerbaarder en wendbaarder geworden en beter in staat om onzekerheden op te vangen.

Tot slot

De jaarrekening laat zien dat Rijswijk in 2025 inhoudelijk en financieel belangrijke stappen heeft gezet. Er is gewerkt aan een stad die leefbaar, veilig en toekomstbestendig blijft, met aandacht voor wonen, voorzieningen, sport en onderwijs. Tegelijkertijd maakt de jaarrekening duidelijk dat blijvende aandacht nodig is voor een gezonde financiële huishouding en voor de keuzes die daarbij horen.

Gemeente Rijswijk

Jaarrekening 2025

Elk jaar legt de gemeente verantwoording af waar het geld naar toe gaat. Dat gebeurt in de jaarrekening. Dit overzicht is een samenvatting van de inkomsten en uitgaven, verdeeld over de verschillende programma's.

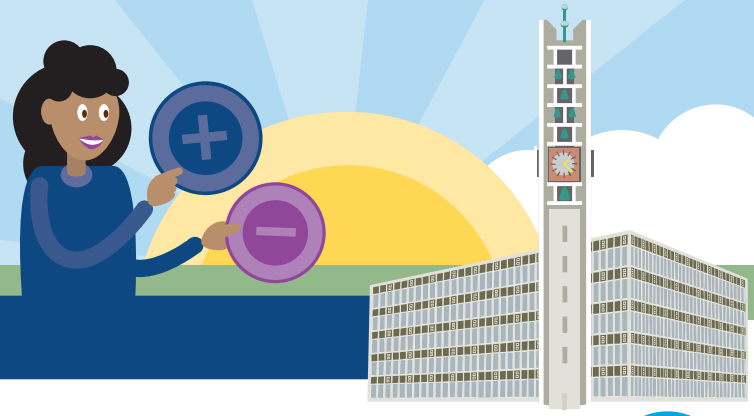

Totaal inkomsten € 270,7 miljoen

Inkomsten Rijk
€ 169,1 miljoen

Overige inkomsten
€ 53,9 miljoen

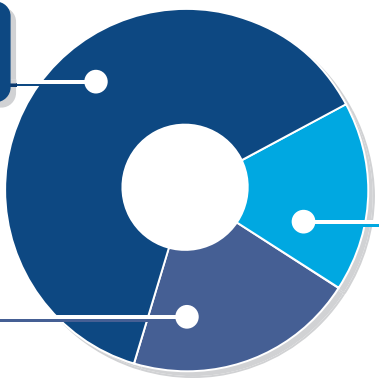

Lokale heffingen
€ 47,7 miljoen

Onroerendezaakbelastingen	€ 16,1 miljoen
Afvalstoffenheffing	€ 13,2 miljoen
Rioolheffing	€ 6,2 miljoen
Parkeerbelasting	€ 6,7 miljoen
Toeristenbelasting	€ 0,3 miljoen
Leges	€ 5,1 miljoen
Marktgelden	€ 0,1 miljoen
BIZ-belasting	€ 0,1 miljoen

Totaal uitgaven € 255,6 miljoen

Rijswijk sluit af met een positief saldo van € 15,1 miljoen

Algemene middelen en overig + overhead + mut. reserves
€ 42,9 miljoen

Bestuur en ondersteuning
€ 8,7 miljoen

Volksgezondheid en Milieu
€ 21,1 miljoen

Veiligheid
€ 10,4 miljoen

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing
€ 16,4 miljoen

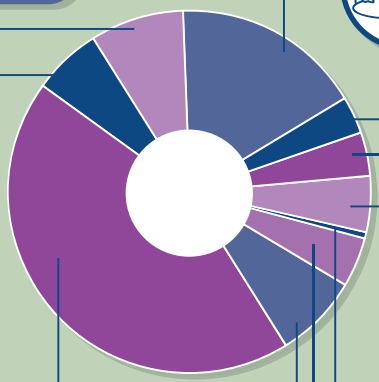

Verkeer en Vervoer
€ 12,6 miljoen

Sociaal Domein
€ 111,3 miljoen

Economie
€ 1,3 miljoen

Sport, Cultuur en Recreatie
€ 19,5 miljoen

Onderwijs
€ 11,3 miljoen

Rijswijk

financien.rijswijk.nl

Jaarrekening 2025

Highlights

In het oog springende actiepunten
in het jaar 2025, per programma.

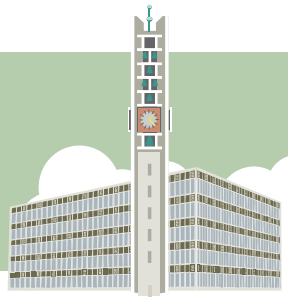

Bestuur en ondersteuning

- Bezoekers van de balie van het gemeentehuis geven de dienstverlening een gemiddeld rapportcijfer van een 8,7
- De gemeente ontving 40.000 bezoekers aan de publiekbalies.
- De sociaal raadsvrouw van de gemeente hielp 676 inwoners.
- Doelgerichte communicatie: We communiceren helder, gebruiken meer foto en video en zetten per doelgroep passende middelen in.
- Jeugdparticipatie: Jongeren willen meedenken over voor hen belangrijke onderwerpen. Samen zoeken we naar passende manieren.

Veiligheid

- Opening gezamenlijke ruimte met de NS, politie en gemeente op het station gerealiseerd voor verbetering veiligheid.
- Mensgerichte crisisaanpak ingevoerd voor hulp aan vrouwen in een onveilige situatie
- Gestart met het uitvoeringsprogramma Preventie met Gezag (PMG) om jeugdcriminaliteit te voorkomen en de veiligheid op scholen te vergroten
- Afspraken met alle Rijswijkse VO scholen gemaakt om het project Dealbreakers in de lesprogramma's op te nemen.
- Prioriteiten op veiligheidsgebied vastgelegd in een Strategisch veiligheidsbeleid

Verkeer en Vervoer

- Om de verkeersveiligheid te verbeteren legden we drie schoolzones aan, bij KC Buitenrijck, Montessori Parkrijk en Freinetschool Parkrijk.
- De fietspaden langs de Gen. Spoorlaan, en tussen het Jaagpad en het Elsenburgerbos, zijn verbeterd door vervanging van tegels door asfalt.
- De asfaltwerkzaamheden aan de Prinses Beatrixlaan zijn klaar. Naast diverse kleine onderhoudswerkzaamheden hebben we werkzaamheden uitgevoerd aan de Churchilllaan, Steenvoordelaan, Generaal Spoorlaan, Haitsmapad en de Strijpwetering.
- In RijswijkBuiten is een extra bushalte voor buslijn 61 aangelegd.
- De gemeenteraad stelde de Kadernota Parkeren 2025 vast. Hiermee zorgen we ervoor dat de juiste parkeerder op de juiste parkeerplaats staat op de juiste tijd. In de Plaspoelpolder is betaald parkeren ingevoerd.

Economie

- De winkelcentrummanager, winkeliers en ontwikkelaars werkten samen aan de herontwikkeling van Bogaard Stadscentrum. (Onderdeel van uitvoering beleid voor retail (winkels) en horeca.
- De Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Oud Rijswijk is met vijf jaar verlengd. Ondernemers werken samen aan een beter winkelcentrum.
- Het nieuwe beleidskader voor terrassen en uitstallingen biedt mogelijkheden voor eilandterrassen en voor gevelterrassen zonder vergunning.
- Start van een ontwikkelkader voor het Middengebied Plaspoelpolder. We doen dit samen met Industrieschap De Plaspoelpolder (IPP Haaglanden) en BBR Rijswijk.
- We deden 200 werkbezoeken in 2025. Deze horen bij onze regionale profilering en ons strategisch en (pro)actief accountmanagement.

Onderwijs

- In 2025 maakten we samen met de schoolbesturen een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de komende 16 jaar.
- Voor kinder en in de basisschoolleeftijd die op het AZC wonen is een nieuwkomersgroep op de KC Snijders geopend. Oudere leerlingen uit het AZC gaan naar de Internationale Schakelklassen (ISK) in Den Haag.
- Op basis van de nieuwe wet "van School naar Duurzaam Werk" werkten we aan een nieuw regionaal programma die de aanpak voortijdig schoolverlaten en de aanpak bestrijding jeugdwerkloosheid met elkaar verbindt.
- De eerste editie van het beroepenfeest vond plaats in november 2025.

Sport, Cultuur en Recreatie

- We stelden een adviseur erfgoed aan voor de bescherming van gebouwd erfgoed.
- Start van de Wand van de stad, een plek voor tentoonstellingen in het Huis van de stad.
- We gaven een impuls aan de ontwikkeling van muzikaal talent bij jongeren.
- We plaatsten een gedenkteken ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Rijswijkse vergismoorden.
- We gaven advies aan het Commissariaat voor de Media dat daarna Stichting Omroep Rijswijk als lokale publieke omroep voor onze gemeente koos vanaf oktober 2025.
- Het aantal deelnemers aan schoolsportdagen is gestegen doordat meer scholen meedoen.
- Voortzetting van programma "Zwemmen na schooltijd" voor kinderen zonder diploma uit groep 6, 7 en 8.
- We zijn begonnen met de aanleg van het 2e kunstgrasveld op sportpark Vredenburch.
- We zijn begonnen met het programma High Five om te bevorderen dat basisschoolkinderen lopend of op de fiets naar school gaan.

Sociaal Domein

- Het doorstroomteam hielp 32 Rijswijkse senioren aan een meer passende woning.
- Het aantal geregistreerde mantelzorgers steeg met 57 meer, dan begroot (1.777 t.o.v. 1.720)
- We hebben het predicaat 'dementievriendelijke gemeente' behaald.
- We zijn gestart met de nieuwe brede sociale kaart.
- We realiseerden met het Steunpunt Rijswijk één vast contactpunt voor onze inwoners.
- We verbeterden de (digitale) dienstverlening voor inwoners met een laag inkomen, o.a. met eenvoudige taal en begrijpelijkere formulieren.
- De start van een wasservice geeft de huishoudelijke hulpen meer tijd voor hun eigenlijke taken.
- De praktijkondersteuner Huisarts voor Jeugd wordt na een succesvolle proef structureel ingezet.
- We kunnen door de LVAK-certificering voor werken met de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling sneller inspelen op signalen.
- Het Jeugdteam is veranderd: geen externe inhuur meer, vaste consulenten en verbeterde werkwijzen.
- Ook in Rijswijk openden we een locatie van het Regionale Werkcentrum Haaglanden.

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- De omgevingsvisie en basisregeling omgevings-plan zijn vastgesteld
- Het Groenbeleid Rijswijk en de Natuurwaardenkaart zijn vastgesteld
- Er zijn 571 woningen toegevoegd in de Stadsas en daarbuiten
- De leegstandverordening is vastgesteld
- Vergunningen voor de HBG en Sijthoff locatie zijn verleend
- De Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkeling is gereed gekomen
- Het Warmteprogramma is vastgesteld
- (Start van) isolatie van 435 woningen
- We gaan samenwerken met HVC en de woningcorporaties voor het warmtenet in Rijswijk West.

Volksgezondheid en Milieu

- Nascheiding is eind 2025 volledig ingevoerd.
- De motie om grofvuil in de wijk op te halen, is uitgevoerd. Tussen maart en oktober zijn er twaalf keer acties georganiseerd.
- Het project lood in de bodem bij volkstuincomplex Ons Ideaal is klaar.
- We voerden diverse klimaatprojecten uit, waaronder klimaatadapatieve parkeerplaatsen, en een Hitteatlas en regionale samenwerking
- Vervangen of herstellen riolering voor vuil water en hemelwater in de wijken Cromvliet, Rembrandtkwartier en Te Werve (deels).
- In november 2025 heeft de gemeente 'Gezondheidsbeleid Rijswijk 2026-2029' vastgesteld.
- We organiseerden programma's zoals Kind naar Gezond Gewicht, Kansrijke Start, Valpreventie en Welzijn op Recept.
- In totaal 71 katten gechipt in de actiemaand.

Rijswijk

Inhoudsopgave

LEESWIJZER **2**

INLEIDING **5**

Programma's

Bestuur en Ondersteuning 11
Veiligheid 22
Verkeer, Vervoer en Waterstaat 28
Economie 38
Onderwijs 45
Sport, Cultuur en Recreatie 53
Sociaal Domein 67
Volksgezondheid en Milieu 81
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing 89
Algemene middelen en overig 103
Overhead 105

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing 108
Onderhoud kapitaalgoederen 113
Bedrijfsvoering 116
Verbonden partijen 136
Grondbeleid 149
Lokale heffingen 154
Financiering 161
RijswijkBuiten 167
Subsidies 171
Lange termijn investeringsplan 174
Wet open overheid (openbaarheid) 179

Jaarrekening

Balans 181
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 183
Grondslagen 185
Toelichting op de balans 194
Overzicht van de incidentele baten en lasten 215
Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten 217
Rechtmatigheidsverantwoording 221
Overige gegevens 225
Single information Single audit (SiSa) 231
Overzicht taakvelden 244

Inhoudsopgave

Wet Normering Topinkomens 246
Aangenomen amendementen 2025 247

Bijlagen

Bijlage 1: Gerealiseerde kadernotamaatregelen 250

Programma's

Bestuur en Ondersteuning

Ambitie

Visie

De gemeente Rijswijk is een toegankelijke en dienstverlenende organisatie die de wensen en behoeften van al haar inwoners, bedrijven en instellingen centraal stelt. We sluiten als gemeente tijdig aan op de snel veranderende omgeving. Daarnaast streven we naar mensgerichte dienstverlening: digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet.

In onze communicatie is participatie met inwoners en ondernemers het vertrekpunt. We communiceren daarom niet alleen voorafgaand of na projecten, maar juist ook tijdens de uitvoeringsfase. We blijven daarbij gebruikmaken van traditionele media als de website en huis-aan-huisbladen. Maar ook leggen we meer nadruk op de inzet van social media als Facebook, WhatsApp, YouTube en Instagram.

Samenvatting

Communicatie

Onze visie op communicatie is simpel: we stellen maatschappelijke vraagstukken en inwoners centraal. Met communicatie dragen we eraan bij dat iedereen in Rijswijk mee kan doen.

Met onze communicatie willen wij aansluiten bij situaties en belanghebbenden in onze stad. We luisteren en zijn nieuwsgierig om te weten wat er speelt. Ons werk doen we daarom niet alleen vanuit het Huis van de stad. We zorgen voor verbinding tussen stadhuis en inwoner en omgekeerd. We staan in contact met onze inwoners en halen actief op waar mensen mee bezig zijn.

Zo zijn we op de hoogte van wat leeft in Rijswijk en kunnen we inspelen op de belangrijke (sociaal)maatschappelijke opgaven. Dit maakt onze communicatie herkenbaar en relevant voor onze doelgroep(en). We kiezen voor een rechtstreekse benadering als een situatie daarom vraagt, of wanneer dat het contact met inwoners ten goede komt.

Onze communicatie is inclusief. We maken gebruik van verschillende kanalen, middelen en talen om iedereen te bereiken en te betrekken. Samen bouwen we aan een inclusieve en transparante gemeenschap, waar communicatie tweerichtingsverkeer is, gebaseerd op begrip, luisteren en samenwerken aan het algemeen belang.

Tegelijkertijd communiceren we ook helder en zijn we duidelijk over waar we voor staan als gemeente. Deze visie betekent dat wij ervoor zorgen dat inwoners weten wat zij moeten weten en vinden wat zij zoeken. Wij spreken heldere taal; onze communicatie is Direct Duidelijk.

Samenvattend: onze communicatie is open, relevant, helder en inclusief.

Participatie

We hebben in 2025 voor het eerst gewerkt met het participatiebeleid. We hebben een vaste werkwijze gemaakt voor medewerkers van de verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie. Daardoor volgen we bij elke participatie alle stappen uit het participatiebeleid. Bij deze werkwijze kijken we vooral naar de inwoners, bedrijven en organisaties in Rijswijk. We zorgen ervoor dat iedereen die mee wil doen, ook mee kan doen. Omdat we één werkwijze gebruiken, kunnen we leren van wat goed gaat en wat beter kan.

We hebben dit jaar meer gedaan op onze participatie website (samen.rijswijk.nl). Hierdoor kunnen nog meer mensen met ons meedenken. We willen dat meer jongeren met ons meedenken. Daarom hebben we gesprekken gevoerd met een groot aantal jongeren. Samen met hen kunnen wij nu gaan kijken naar hoe zij het beste kunnen meedenken. Zo zorgen we er steeds beter voor dat iedereen in Rijswijk met de gemeente mee kan denken of zijn of haar mening kan geven.

Burgerzaken

De gemeente Rijswijk wil goede en betrouwbare dienstverlening bieden aan inwoners en ondernemers. Daarom maken we diensten steeds meer digitaal, maar er is ook aandacht voor mensen die minder digitaal zijn. Mensen kunnen op afspraak of op bepaalde tijden zonder afspraak terecht in het Huis van de stad.

In 2025 kwamen veel mensen naar het gemeentehuis voor paspoorten en rijbewijzen. Er was genoeg personeel, ook omdat er nieuwe medewerkers zijn aangenomen. Nieuwe inwoners krijgen een welkomstbrief en er zijn naturalisatieceremonies voor nieuwe Nederlanders. De gemeente hielp ook bij verkiezingen en gaf ondersteuning aan mensen met vragen over geld en wonen.

De gemeente werkt aan betere bereikbaarheid via telefoon en meet de tevredenheid van mensen. Medewerkers krijgen trainingen om vriendelijk en gastvrij te zijn. Daarnaast wordt de digitale dienstverlening steeds beter, zodat inwoners sneller en makkelijker hun zaken kunnen regelen.

Beheer overige gebouwen en gronden

De Trias-locatie aan de Buziaulaan is leeggekomen door een verhuizing. De gemeente onderzoekt samen met een woningcorporatie of hier seniorenwoningen kunnen komen. Het gebouw blijft in beheer van de gemeente zolang zij eigenaar is.

De Marimbahal wordt herbouwd met een grotere sportzaal, tribune en kantine. Er komen ook 40 nieuwe woningen, waarvan een deel sociale huurwoningen zijn en een ander deel middeldure woningen. Onder de sportzaal komt een parkeergarage. Het oude kunstwerk wordt weggehaald en de hal wordt gesloopt.

Het oude Raadhuis (Hofrust) is in 2025 verkocht en op 19 december overgedragen aan de nieuwe eigenaar.

Parkeerbelastingen

In 2025 zijn de tarieven voor parkeervergunningen en straatparkeren verhoogd. De commerciële parkeergarages in het stadscentrum hebben hun prijzen niet verhoogd. Door de hogere tarieven en het nieuwe betaald parkeren in de Plaspoelpolder is de opbrengst uit parkeerbelasting hoger dan verwacht.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Totaal aantal deelnemers samen.rijswijk	2948	3500	3732
Waarvan totaal aantal geregistreerde gebruikers	2142	2600	3130
Aantal nieuwe registraties	215	Ca. 500	919
Wijk met meeste deelnemers	Sion: 329 deelnemers	Gerichter per wijk laten participeren	Vrijenban: 109 deelnemers
Top 3 deelnemers naar leeftijden	30 – 39 jaar: 395 deelnemers 40 – 49 jaar: 381 deelnemers 50 – 59 jaar: 310 deelnemers		30 - 39 jaar: 573 deelnemers 40 – 49 jaar: 668 deelnemers 50 – 59 jaar: 515 deelnemers
Totaal aantal projecten	58	70	87
Waarvan gearchiveerd	43		52
Gemiddelde wachttijd Rijswijks Contact Centrum in minuten (60.195 inkomende telefoongesprekken)	01:12	02:30	01:24

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
0.1 Bestuur	Lasten	4.297	4.235	4.235	4.933	-697
0.1 Bestuur		**4.297**	**-4.235**	**-4.235**	**-4.933**	**-697**
0.2 Burgerzaken	Lasten	3.840	3.746	3.746	3.324	422
0.2 Burgerzaken	Baten	1.361	1.578	1.578	1.504	-74
0.2 Burgerzaken		**-2.479**	**-2.168**	**-2.168**	**-1.819**	**349**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	4.419	2.675	2.675	307	2.368
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	1.381	2.920	2.920	1.373	-1.547
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		**-3.038**	**246**	**246**	**1.067**	**821**
0.63 Parkeerbelasting	Lasten	1.862	98	98	111	-13
0.63 Parkeerbelasting	Baten	5.383	6.639	6.639	6.664	25
0.63 Parkeerbelasting		**3.521**	**6.541**	**6.541**	**6.553**	**12**
Bestuur en ondersteuning		**2.301**	**383**	**383**	**868**	**484**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Bestuur en ondersteuning		
0.1 Bestuur		**-697**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-51
Inhoudelijke toelichting		
Ieder jaar wordt de voorziening voor de pensioenen (gewezen) wethouders geactualiseerd. Dit jaar is er € 858.000 gedoteerd aan de voorziening. Deze dotatie aan de voorziening staat los van de vorming van de bestemmingsreserve voor pensioenen wethouders die uit het jaarresultaat 2024 gevormd is.		-858
Bij de Griffie was er in 2025 het hele jaar een niet ingevulde vacature, wat een onderbesteding op de personeelslasten tot gevolg had.		167
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		45
0.2 Burgerzaken		**422**
De doorbelasting van personele kosten is lager uitgevallen begroot. Een aantal vacatures zijn niet ingevuld als invulling van de genomen personele maatregelen in de begroting 2025. Daarnaast zijn medewerkers lager ingeschaald en was het personeelsverloop hoger dan verwacht. Hierdoor zijn de personeelslasten lager uitgekomen dan begroot, waardoor budget beschikbaar is gebleven.		334
De baten en lasten uit paspoorten zijn lager uitgevallen dan begroot. In de tweede halfjaarrapportage is de prognose voor zowel de baten als de lasten naar boven bijgesteld op basis van de op dat moment beschikbare gegevens. Achteraf blijkt dat deze bijstelling niet noodzakelijk was. De daling van het aantal aanvragen heeft tevens geleid tot lagere kosten voor de verwerking en afhandeling daarvan.		68
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		20
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**-1.547**	**2.368**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.	-301	2.357
Inhoudelijke toelichting		
Verkopen van grond (o.a. Ganzenest, Zwaanwijck, Birkhoven) zijn niet afgerond in 2025 en doorgeschoven naar 2026.	-1.200	
Er heeft een Huurkorting plaatsgevonden op de COA locatie Lange Kleiweg in Q1 en een gedeelte in Q2	-124	
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.	78	11

Beleidsproduct 0.1 Bestuur

Wat wilden we bereiken?

Communicatie

1. **Laagdrempelige toegang tot de juiste informatie**.
   Inwoners hebben recht op contact met de overheid. Zij kunnen bijvoorbeeld informatie vragen, hun mening geven of een klacht uiten.
2. **Relevante communicatie, waarbij de maatschappelijke opgave centraal staat.**
   Inhoud en communicatie gaan hand in hand. Door te laten zien aan welke opgaven wij werken, sluiten we aan bij de leefwereld van de mensen in onze stad. En, kunnen we laten zien welke waarde wij als gemeente toevoegen en ook welke mogelijkheden er voor Rijswijkers zijn om zelf bij te dragen.

3. **Uniform en proactief communiceren.**
   Goede communicatie vraagt ook om een goede en proactieve samenwerking binnen de gemeentelijk organisatie. We bewegen weg van de waan van de dag door een planmatige werkwijze.

Participatie

1. **Betere kwaliteit.**
   We kunnen de kennis en ervaringen benutten van diegenen voor wie een initiatief of beleid bedoeld is. Inwoners zijn immers expert in hun eigen wijk. Zo worden onze diensten en projecten beter.
2. **Meer grip.**
   Participatie geeft Rijswijkers grip op hun leefomgeving. Zij kunnen zelf invloed hebben op het beleid of het project dat voor hen belangrijk is. Zo draagt participatie bij aan een gevoel van eigenaarschap van Rijswijkers voor de eigen fysieke leefomgeving. Vanuit het motto ‘niet over ons, zonder ons’ zetten wij in Rijswijk participatie in.
3. **Bevorderen van het gemeenschapsgevoel.**
   Rijswijk streeft naar een hechte sociale structuur en een rijk verenigingsleven. Die willen we behouden en versterken en dat vraagt extra aandacht, omdat onze stad de komende jaren sterk groeit en er steeds meer verschillende mensen komen wonen. Door de verbinding te blijven opzoeken, draagt participatie bij aan wederzijds begrip. Alleen met begrip voor het standpunt van een ander kunnen we op zoek gaan naar overeenkomsten tussen elkaar. Zo komt ook het algemeen belang duidelijker in beeld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Communicatie
Door samenhang tussen participatie en communicatie, weten we beter wat er speelt in Rijswijk, de omgeving en de maatschappij. We passen onze communicatie hierop aan. We laten zien aan welke opgaven wij werken en sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij de leefwereld van de mensen in onze stad. We laten daarmee zien welke waarde wij als gemeente toevoegen en ook welke mogelijkheden er voor Rijswijkers zijn om zelf bij te dragen.

We gebruiken communicatiemiddelen en -kanalen in die passen bij onze doelgroepen. Hiervoor is in 2025 een contentstrategie opgesteld, waarin staat hoe we kanalen en middelen op de beste manier kunnen gebruiken om de juiste mensen met de juiste boodschap te bereiken. We gebruiken hiervoor niet alleen onze eigen kanalen en van middelen, maar ook die van externe partners en media als dat nodig is. We letten daarbij extra op mensen die minder digitaal-vaardig zijn en houden rekening met de risico’s van digitalisering. We communiceren toegankelijk, begrijpelijk, betrouwbaar en herkenbaar. De inwoner staat altijd centraal. Onze communicatie is gericht op ons werk voor het algemeen belang en we communiceren open over wat we doen, waarom we dat doen en hoe. We vertellen een duidelijk verhaal over hoe het werkelijk zit en vertellen waar we als gemeente voor staan. We doen wat we zeggen en zeggen wat we doen. We laten zowel onze resultaten als onze inspanningen zien. Dit sluit aan bij ons in 2024 vastgestelde communicatiebeleid.

Participatie
1. **We zijn deskundig en gemotiveerd om het steeds beter te doen.**
   Daarom blijven we leren van goede en slechte ervaringen. Na elk participatietraject kijken we terug om te zien hoe het is gegaan. We gebruiken daarvoor altijd dezelfde vragenlijst. Zo kunnen we zien wat iedereen van de participatie vond en de antwoorden met elkaar vergelijken. Dit helpt ons om te leren en het de volgende keer nog beter te doen.

2. **We zetten in op inclusieve participatie: we zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen**.
   Hiervoor hebben we een vragenlijst gemaakt voor onze collega’s die aan participatie doen. Deze vragenlijst noemen wij een afwegingskader. Met dit afwegingskader bepalen we welke manier van participeren het beste past bij een project of beleid. We bekijken bijvoorbeeld wie we zeker moeten laten participeren. Daarna kiezen we de beste manier om hen te betrekken. Dat kan via internet zijn, op een plek in de wijk, of allebei. Zo zorgen we dat iedereen mee kan doen.

3. **We zijn toegewijd en hebben oog voor elkaars belang**.
   Om ervoor te zorgen dat we iedereen mee kan denken of zijn mening kan geven, kijken we vooraf altijd eerst wie er belang hebben bij een project of beleid. Dit zijn bijvoorbeeld inwoners, ondernemers of organisaties in de stad die iets te maken hebben met het project. Als we weten wie dat zijn, nodigen we iedereen uit om mee te denken of hun mening te geven. Zo verzamelen we zoveel mogelijk ideeën en meningen. We maken hiervan een verslag, dat we altijd op dezelfde manier en in hetzelfde formulier vastleggen. Zo kunnen de mensen die beslissen goed zien wat de belanghebbenden vinden en daar rekening mee houden.

4. **We zijn eerlijk en duidelijk**.
   In het afwegingskader, dat we eerder noemden, leggen we uit waarom en hoe we participeren. We vertellen ook hoeveel invloed de belanghebbenden hebben en waarover ze hun mening kunnen geven. In het grote plan voor participatie, dat we het participatieplan noemen, zetten we ook de planning. We delen al deze informatie met de belanghebbenden, bijvoorbeeld in brieven, uitnodigingen en op de website die we voor participatie gebruiken. Zo weet iedereen precies wat er gaat gebeuren.

5. **We zijn betrouwbaar en doen wat we beloven.**
   Omdat we belanghebbenden goed informeren over hoe participatie verloopt, weet iedereen wat ze van ons kunnen verwachten. Soms loopt iets anders dan gepland. In dat geval vertellen we dat aan de belanghebbenden. Als er vragen of opmerkingen zijn, zijn wij altijd bereikbaar. Bijvoorbeeld via Samen.Rijswijk, de website die we voor participatie gebruiken, of door te bellen naar het Huis van de stad.

6. **We investeren in bereik en representativiteit.**
   We gebruikten het platform Samen.Rijswijk vaker om inwoners uit een buurt of wijk te laten meedenken. Daardoor kunnen ook mensen meedoen die anders niet naar een bijeenkomst kunnen komen, bijvoorbeeld omdat ze geen tijd hebben. Inwoners van Rijswijk zeiden dat ze graag hun mening geven of mee willen denken over onderwerpen die zij belangrijk vinden. Ze willen dat wel doen op een moment dat hen goed uitkomt. Door de website te gebruiken, kunnen nu meer mensen meedoen.

7. **We gaan door met het verder uitwerken en uitvoeren van verschillende vormen van jeugdparticipatie. Ook gaan we nieuwe manieren van participatie ontwikkelen en zoeken we hoe we inwoners kunnen stimuleren om zelf met ideeën te komen voor de overheid.**
   We hebben met veel jongeren gesproken. Zij willen graag meedenken met de gemeente over onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. Samen met hen zoeken we nu naar de beste manieren om dat te doen, passend bij hun wensen. We hebben ook onderzocht hoe we de ideeën van inwoners kunnen ondersteunen. Daarom starten we in 2026 een proef waarbij inwoners hun ideeën kunnen indienen. Daarna kunnen mensen stemmen op de beste ideeën via Samen.Rijswijk.

Indicator	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Totaal aantal deelnemers samen.rijswijk	2.948	3.500	3.732
Waarvan totaal aantal geregistreerde gebruikers	2.142	2.600	3.130
Aantal nieuwe registraties	215	Ca. 500	919
Wijk met meeste deelnemers	Sion: 329 deelnemers	Gerichter per wijk laten participeren	Vrijenban: 109 deelnemers
Top 3 deelnemers naar leeftijden	30 – 39 jaar: 395 deelnemers		40 – 49 jaar: 668 deelnemers
	40 – 49 jaar: 381 deelnemers		50 – 59 jaar: 515 deelnemers
	50 – 59 jaar: 310 deelnemers		30 - 39 jaar: 573 deelnemers
Totaal aantal projecten	58	70	87
Waarvan gearchiveerd	43		52

Beleidsproduct 0.2 Burgerzaken

Wat wilden we bereiken?

De gemeente Rijswijk wil aan alle inwoners, ondernemers en instellingen een goede dienstverlening bieden, die toegankelijk, zorgvuldig, transparant en betrouwbaar is. Dit doel staat beschreven in de strategie publieke dienstverlening Rijswijk 2022-2025. De gemeente wil dat de tevredenheid van haar dienstverlening minimaal wordt gewaardeerd op een 7,5.

Een belangrijk middel om dit te bereiken is het verder digitaliseren van onze diensten. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de toegankelijkheid tot gemeentelijke diensten voor minder digitaal vaardige inwoners.

De inwoners en ondernemers die wel persoonlijk naar het Huis van de stad komen helpen we op een gastvrije wijze. Bij voorkeur ontvangen wij inwoners en ondernemers op afspraak, maar op gezette tijden is inloop zonder afspraak mogelijk voor inwoners die een paspoort, identiteitskaart of rijbewijs willen aanvragen. Voor alle overige producten en/of diensten kan men op afspraak terecht, dit geldt uiteraard ook voor het aanvragen van een paspoort, identiteitskaart en rijbewijs.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Publieke Dienstverlening
In 2025 werden in Het Huis van de stad veel inwoners en ondernemers vriendelijk ontvangen door een gastvrouw of gastheer. De afdeling Burgerzaken heeft 41.271 bezoekers ontvangen aan de publieksbalies. Dat zijn er ruim 1.000 meer dan in 2024. De hoge bezoekersaantallen worden vooral veroorzaakt door aanvragen voor reisdocumenten, die sinds 2024 tien jaar geldig zijn.

2025	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Aantal bezoekers	3.188	3.420	3.366	3.744	3.556	3.823	4.489	2.987	3.138	3.381	3.064	3.115

De bezoekersstroom was beheersbaar en de wachttijden voor het maken van een afspraak waren kort. Rijswijk telt inmiddels bijna 62.000 inwoners en het aantal inwoners blijft groeien. De personele bezetting vroeg daarom extra aandacht. Een aantal medewerkers ging met pensioen. De gemeente speelde hier op tijd door nieuwe medewerkers aan te nemen.

In 2025 werden er in totaal 11.072 identiteitsdocumenten aangevraagd. Dit lag ruim boven de prognose van 8.826. Daarnaast werden in 2025 in totaal 1.370 aanvragen voor rijbewijzen afgehandeld.

Het subteam Adresonderzoek van Burgerzaken heeft 222 adressen bezocht, waarvan 76 samen met de pandbrigade. Deze gezamenlijke bezoeken worden als positief ervaren: de kennis van beide teams vult elkaar aan, waardoor de controles beter en sneller gaan.

Nieuwe inwoners krijgen een welkomstbrief. In deze brief nodigen we hen uit om mee te doen aan een stadswandeling. Dit doen we samen met de Historische Vereniging Rijswijk. Afgelopen jaar verwelkomde Rijswijk 301 nieuwe Nederlanders tijdens negen naturalisatieceremonies. In 2024 waren dit er 223. Na de ceremonie krijgen de nieuwe Nederlanders een foto samen met de (loco-)burgemeester. Ook bij andere officiële momenten was de gemeente actief betrokken. In 2025 werden 509 huwelijken en partnerschapsregistraties gesloten. Van deze 509 waren er 91 gratis. Het aantal huwelijken lag 10% hoger dan vorig jaar.

De gemeente organiseerde in november 2025 de Tweede Kamerverkiezingen vanwege de val van het kabinet. Door de inzet van veel vrijwilligers en gemeentemedewerkers zijn de verkiezingen goed verlopen.

De gemeente is gestart met een tevredenheidsonderzoek over het bezoek aan de balies van het gemeentehuis. Na hun afspraak krijgen bezoekers een e-mail met een korte vragenlijst. Hierin kunnen zij hun mening over het baliebezoek geven. Gemiddeld waarderen bezoekers het baliebezoek met een 8,7.

Naast het baliebezoek is ook de toegankelijkheid voor minder digitaalvaardige inwoners een belangrijk aandachtspunt geweest. Voor deze groep bood de gemeente waar nodig hulp en ondersteuning. Bijvoorbeeld bij het invullen van formulieren of bij het ontwikkelen van digitale vaardigheden. Dit gebeurde in samenwerking met onder andere Welzijn Rijswijk en het Informatiepunt Digitale Overheid (onderdeel van de bibliotheek).

Ondersteuning vanuit de gemeente is ook geboden door de sociaal raadsvrouw. De sociaal raadsvrouw heeft 676 inwoners geholpen. Voor deze inwoners zijn in totaal 910 vragen beantwoord. De hulp ging vooral over belastingen, inkomen, toeslagen en wonen. Met deze dienstverlening is bijgedragen aan het vergroten van de financiële en sociale zelfredzaamheid van inwoners en het voorkomen en oplossen van problemen op deze gebieden.

Het totaal aantal meldingen Openbare Ruimte bedroeg in 2025 21.184.

Tabel top 5 categorieën met de meest voorkomende meldingen:

Categorie	Percentage
Afval en reiniging	45%
Overlast en handhaving	13%
Parkeren	8%
Groen	7%
Wegen en bestrating	6%

De meest voorkomende melding is het opruimen van bijgeplaatst afval dat naast een ondergrondse container staat.

Naast de hierboven genoemde activiteiten voerden we de strategie Publieke Dienstverlening uit. Dit loopt via twee uitvoeringsplannen: Uitvoeringsplan Dienstverlening DNA en Uitvoeringsplan Digitalisering dienstverlening.

Het uitvoeringsplan Dienstverlening DNA
Het uitvoeringsplan Dienstverlening DNA legt de nadruk op bereikbaarheid, kwaliteitsmanagement, gedrag & cultuur.

Bereikbaarheid
Inwoners en ondernemers van Rijswijk kunnen telefonisch contact opnemen met het Rijswijks Contact Centrum (RCC). In 2025 werkte het RCC vooral aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de verschillende afdelingen en het verbeteren van het systeem om gesprekken te registreren.

We maakten duidelijke afspraken over telefonische bereikbaarheid met de vakinhoudelijke teams over doorverbinden, terugbelverzoeken en het opvolgen van vragen. Deze afspraken zorgen voor meer duidelijkheid voor medewerkers, snellere afhandeling van vragen en een betere ervaring

voor inwoners en ondernemers. Het registratiesysteem is verbeterd, waardoor we gesprekken beter en volledig vastleggen. Door deze betere registratie hebben we nu meer informatie over het soort vragen, de afhandeling en de opvolging. Dit helpt ons om de dienstverlening nog gerichter te verbeteren.

In 2025 zijn er 60.195 inkomende telefoongesprekken afgehandeld. Deze worden door het RCC zelf beantwoord, doorverbonden naar de vakinhoudelijke teams of vastgelegd in een terugbelnotitie. De gemiddelde wachttijd voor het Rijswijks Contact Centrum was in 2025 1:24 minuten. Vorig jaar lag deze op 1:12 minuten. Onze servicenorm van 2:30 minuten is hiermee behaald en de norm zal in 2026 worden verlaagd naar 2 minuten.

Tabel aangeboden gesprekken per maand en gemiddelde wachttijd 2025:

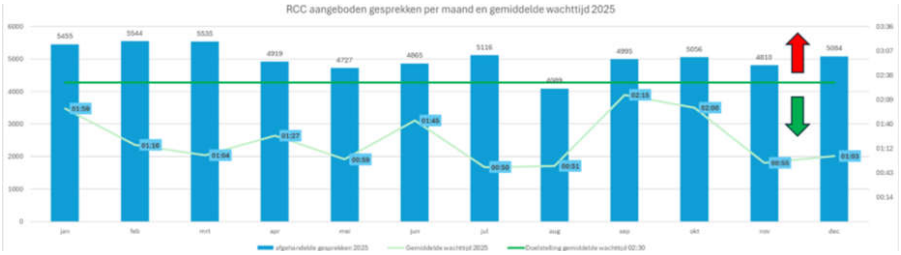

In 2025 verbeterden we de manier waarop we telefoongesprekken meten. Daardoor geven onze rapporten nu een betrouwbaarder beeld van hoe we telefoongesprekken afhandelen.

In 76 procent van de gevallen verbond het Rijswijks Contact Centrum (RCC) de beller direct door naar de juiste vakinhoudelijke teams, of gaf het RCC meteen een antwoord op de vraag. In situaties waarin direct contact niet mogelijk was werd een terugbelnotitie opgesteld of werd een afspraak ingepland.

Tabel top 5 categorieën meest gestelde vragen RCC:

Categorie	Percentage
Burgerzaken	21 %
Parkeren	16 %
Zorgloket/WMO/JMO	13 %
Inkomen/uitkeringenbeheer	9 %
Meldingen Openbare Ruimte	7 %

Dienstverlening doen we samen. Daarom nodigde het Rijswijks Contact Centrum collega's uit om het RCC te bezoeken en mee te luisteren met de gesprekken. Zo kregen medewerkers meer begrip voor het werk van het Rijswijks Contact Centrum en werden afspraken gemaakt over de samenwerking rondom telefonische bereikbaarheid.

Kwaliteitsmanagement
Aanvullend op wat is beschreven in het Uitvoeringsplan Dienstverlening DNA, zijn we aan de slag gegaan met de Inwoners- en Ondernemers Contact Monitor (KCM) om te meten hoe tevreden inwoners en ondernemers zijn. Dit gebeurt bij verschillende contactmomenten, zoals het gebruik van de website, het invullen van webformulieren,

het sturen van e-mails naar het Rijswijks Contact Centrum en bezoeken aan de balie van Burgerzaken. Voor e-mails en het gebruik van de website hebben we nog niet veel reacties ontvangen.

We hebben ook duidelijke afspraken gemaakt over de KCM-processen. We hebben vastgelegd wie welke taak heeft, wanneer we de metingen uitvoeren en hoe we de resultaten terugkoppelen en opvolgen.

De informatie uit de KCM delen we met de vakinhoudelijke afdelingen. We letten extra op de tips die mensen geven bij de open vraag: "Heeft u nog tips voor onze (digitale) dienstverlening?" Waar nodig gebruiken we deze tips om onze dienstverlening te verbeteren.

Gedrag en Cultuur
Als onderdeel van het versterken van het Dienstverlening DNA nemen we ook de visie en kernwaarden in de organisatiecultuur mee. Nieuwe medewerkers volgen de onlinetraining Gastgerichtheid en dienstverlening 2.0 als vast onderdeel van hun indiensttredingstraject. In deze e-learning leren zij gastgericht gedrag dat past bij onze missie, visie en kernwaarden.

Daarnaast zijn er fysieke workshops georganiseerd, waarin medewerkers konden oefenen met de kennis uit de e-learning gastgerichtheid en dienstverlening 2.0. Voor teamleiders, managers en overige medewerkers is een vervolgprogramma ontwikkeld. Medewerkers die dagelijks contact hebben met inwoners en ondernemers volgden daarnaast trainingen over omgaan met dementie en omgaan met agressie.

Sinds 2022 reiken we twee keer per jaar de Inwoner & Ondernemer Centraal Bokaal uit. Deze bokaal is voor medewerkers die zich extra inzetten voor inwoners en ondernemers. We beoordelen de inzendingen op onze kernwaarden. Tijdens de uitreiking zetten we teams in het zonnetje. Ook in 2025 zijn meerdere teams beloond.

Het uitvoeringsplan Digitalisering
Met het programma Digitalisering Dienstverlening bouwen we aan een toekomstbestendige dienstverlening. Dit programma draagt bij aan een open en snelle beantwoording van vragen van inwoners en richt zich op het aanbieden van digitale producten en diensten aan zowel inwoners als ondernemers, volgens de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (‘Wmebv’).

Een deel van de processen die onder de Wmebv vallen, is inmiddels gedigitaliseerd. Zo kunnen inwoners en ondernemers digitaal een aanvraag of melding doen bij team Burgerzaken (onder Maatschappelijke Ontwikkelingen), Inkomen & Participatie (Sociaal Domein), Maatschappelijke Ondersteuning & Jeugd (Sociaal Domein), Vergunningen (Ruimtelijke Ontwikkelingen) en Belastingen (Bedrijfsvoering). Tegelijkertijd zijn we gestart met voorbereidingen voor het digitaliseren van de dienstverlening bij team Jeugd, Onderwijs & Sport (Maatschappelijke Ontwikkelingen) en Veiligheid, Inspectie & Handhaving (Maatschappelijke Ontwikkelingen).

Indicator	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Inkomende telefoongesprekken	84.818	60.195
Gemiddelde wachttijd RCC	1:12 minuten	1:24 minuten

Beleidsproduct 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat wilden we bereiken?

Het taakveld heeft betrekking op onroerend goed dat niet in exploitatie is en niet aan een specifiek beleidsveld is toe te delen. Beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente (al of niet tijdelijk) in bezit heeft en niet in exploitatie neemt.

In dit geval gaat het om een panden die in de verkoop gaan of staan bij grondzaken (zie ook Paragraaf grondbeleid).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Trias locatie Buziaulaan
De Trias-locatie aan de Buziaulaan is vrijgekomen door een verhuizing. De gemeente onderzoekt of deze plek geschikt is om seniorenwoningen te bouwen, in samenwerking met een lokale woningcorporatie. De gemeente zorgt ervoor dat het gebouw goed onderhouden blijft zolang zij eigenaar is.

Marimbahal, Van Zweedenzaal
In maart 2025 heeft de gemeenteraad besloten hoe de Marimbahal wordt herontwikkeld. De raad heeft gekozen voor: een grotere sportzaal met tribune en kantine, zodat er meer sportmogelijkheden komen. Ook worden er 40 woningen gebouwd: 20 sociale huurwoningen en 20 woningen in de middenhuur. De komst van een buurthuis in het gebouw behoort tot de mogelijkheden. Om extra

parkeerplekken te maken, komt er een parkeergarage onder de sportzaal. Het kunstwerk blijft niet behouden, daarom wordt de hele hal gesloopt.

In 2025 is de gemeente gestart met een vervreemdingsprocedure (het overdragen van eigendom) voor het kunstwerk. Ook zijn voorbereidingen getroffen om de hal te slopen. Op 12 januari 2026 is de sloop van de Marimbahal begonnen.

Het oude Raadhuis (Hofrust)
Het oude Raadhuis is in 2025 verkocht door de gemeente Rijswijk. De overdracht aan de nieuwe eigenaar vond plaats op 19 december 2025.

Beleidsproduct 0.63 Parkeerbelastingen

Wat wilden we bereiken?

Er wordt in Rijswijk parkeerbelasting geheven om parkeren te reguleren. Parkeerbelasting wordt geheven voor het parkeren op een aangewezen plaats en tijdstip of voor een verleende parkeervergunning. Met het oog op leefbaarheid, bereikbaarheid en economische vitaliteit van de stad is het parkeerbeleid geformuleerd. Parkeerruimte in de stad is schaars, terwijl de vraag naar parkeerruimte, zonder strikt parkeerbeleid, toeneemt. Uitgangspunt is de juiste parkeerder op de juiste plaats (op het juiste tijdstip). In 2024 is gestart met het opstellen van een nieuwe kadernota parkeren.

De opbrengsten uit parkeerbelasting vallen vanaf 2025 onder de algemene middelen en komen daarmee ten goede aan het voorzieningenniveau van de gemeente.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De tarieven voor parkeervergunningen zijn geïndexeerd (dit betekent dat ze zijn aangepast aan de prijsstijgingen) en de tarieven voor straatparkeren zijn verhoogd. De eigenaren van de commerciële garages van Bogaard Stadscentrum (Q-park en P1) hebben de prijzen in 2025 niet verhoogd.

De opbrengsten van parkeren 2025:

Heffing	Type	Begroting	Realisatie
Parkeerbelasting	Ongebonden	6.822.300	6.871.575

Opbrengsten lokale belastingen en heffingen
Door de hogere tarieven voor parkeervergunningen en straatparkeren is de opbrengst parkeerbelasting hoger dan 2024. Daarnaast is in oktober 2025 betaald parkeren in de Plaspoelpolder ingevoerd. De opbrengsten in de Plaspoelpolder zijn hoger dan verwacht. Daardoor zijn de totale inkomsten uit parkeerbelasting iets hoger dan gepland.

Veiligheid

Ambitie

Visie

Ons doel is het behouden en voortdurend verbeteren van Rijswijk als een prettige, leefbare en veilige gemeente om in te wonen en te werken. Aangezien veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid is, vraagt dit om inspanning van de gemeente, de professionele partners, én van de bewoners en bedrijven in Rijswijk. Uitgangspunten daarbij zijn een brede kijk op veiligheid met een integrale aanpak, een goede samenwerking met alle betrokken partijen op lokaal en regionaal niveau en een regierol voor de gemeente.

Samenvatting

De basis voor onze inzet en aanpak is beschreven in het Strategisch Veiligheidsbeleid van de gemeente Rijswijk. De punten die voorrang hebben in dit beleid, bepaalden welke activiteiten we uitvoerden op het gebied van veiligheid. In 2025 is het *Strategisch Veiligheidsbeleid 2026-2030* opgesteld.

1. Brede kijk op veiligheid
- Veiligheid is een maatschappij brede opgave die verder gaat dan alleen openbare orde. Rijswijk werkt aan een brede en gezamenlijke aanpak en organisatie van veiligheidsopgaven. We zorgden ook voor maatwerk en een persoonlijke aanpak. Omdat de samenleving snel verandert, pasten we onze prioriteiten aan als dat nodig was.
- Wij ging aan de slag met Mensgericht Crisisaanpak om femicide en geweld tegen vrouwen te voorkomen. Hierbij boden wij hulp aan vrouwen in een onveilige situatie.

2. Samenwerken aan veiligheid
- Veiligheid is een verantwoordelijkheid van iedereen. Bewoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en de overheid, zijn er samen verantwoordelijk voor om Rijswijk vertrouwd en veilig te houden. Iedereen draagt hieraan bij met zijn eigen kennis, vaardigheden en mogelijkheden.

3. Regie op veiligheid
- De gemeente Rijswijk heeft de regierol in het veiligheidsdomein. De burgemeester coördineert deze vanuit haar wettelijke taken op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid.

Op dit programma worden lasten verantwoord die te maken hebben met criminaliteit en het voorkomen daarvan in de gemeente. Ook de kosten van de veiligheidsregio, zoals de brandweer, horen bij deze taak.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Verwijzing naar HALT	38	30	41
Winkeldiefstallen	2,5	2,4	2,4
Geweldsmisdrijven	5,0	3,9	4,9
Diefstal/inbraak uit woning	1,7	1,3	1,9
Vernieling en beschadiging	4,3	4,6	4,6

Eventuele toelichting op de indicatoren:		
Indicator	**Bron**	**Bijzonderheden**
Verwijzing naar HALT	Waar staat je gemeente.nl/Halt	Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een Halt-straf.
Winkeldiefstallen	CBS	Aantal per 1.000 inwoners
Geweldsmisdrijven	CBS	Aantal per 1.000 inwoners
Diefstal/inbraak uit woning	CBS	Aantal per 1.000 inwoners
Vernieling en beschadiging	CBS	Aantal per 1.000 inwoners

Tot op heden gebruikten wij gegevens vanuit waarstaatjegemeente. Bovenstaande indicatoren zijn conform de voorgeschreven Regeling beleidsindicatoren gemeente en komen derhalve, op één na, uit de CBS statistieken.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	6.122	6.396	6.396	6.442	-45
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	0	0	0	8	8
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		**-6.122**	**-6.396**	**-6.396**	**-6.434**	**-37**
1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	3.724	4.087	4.087	3.963	124
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	532	376	376	347	-29
1.2 Openbare orde en veiligheid		**-3.192**	**-3.711**	**-3.711**	**-3.615**	**95**
Veiligheid		**-9.315**	**-10.107**	**-10.107**	**-10.049**	**58**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Veiligheid		
1.2 Openbare orde en veiligheid		**124**
De personele kosten zijn lager uitgevallen begroot. Dit komt vooral doordat openstaande vacatures moeilijk te vervullen waren en daarom niet direct zijn ingevuld.		72
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		52

Beleidsproduct 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat wilden we bereiken?

- Een crisisorganisatie met goed opgeleide en getrainde medewerkers.
- Een crisisorganisatie die gebruik kan maken van de juiste middelen zoals werkkleding en functionele apps;
- Een crisisorganisatie die aansluit op de behoefte van de gemeente, het district en de regio. Het gaat dan bijvoorbeeld om de inzet van communicatie bij een crisis of ramp. Het is dan belangrijk dat inwoners goed op de hoogte gehouden worden;
- Goede samenwerking met de andere gemeenten in de regio. Dit doen we onder andere door de medewerkers van de gemeente Rijswijk ook in te zetten voor de crisisorganisatie in de regio.
- Een goed werkende Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) die de samenwerking op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en rampenbestrijding regelt. De gemeente Rijswijk is één van de negen gemeenten die onder de VRH valt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2025 volgden (toekomstige) crisisfunctionarissen verschillende opleidingen en trainingen. Ook het college volgde een training over crisisbeheersing en het locoburgemeesterschap. Het gemeentelijk crisisteam oefende met het scenario van langdurige stroomuitval. Daarnaast nam Rijswijk deel aan diverse regionale oefeningen.
- Er is een eerste actualiseringsslag uitgevoerd in de functionele crisisapplicaties.
- Rijswijk speelde in 2025 een grotere rol in de regionale samenwerking op het gebied van crisisbeheersing. De gemeente is onder andere betrokken bij de vakgroep vakbekwaamheid om opleidingsactiviteiten te vernieuwen en verder te verbeteren.
- De gemeente blijft voortdurend nieuwe crisisfunctionarissen werven en selecteren voor de gemeentelijke crisisorganisatie. In 2025 werden verschillende belangrijke functies op lokaal, districts en regionaal niveau opnieuw ingevuld. Na een achterstand leverde Rijswijk in 2025 weer genoeg functionarissen aan de regionale crisisorganisatie.
- In het kader van samenwerken in de regio is aan het eind van 2025 het netwerk Maatschappelijke Veiligheid Haaglanden gestart. Rijswijk doet mee aan deze samenwerking tussen gemeenten om afspraken en werkwijzen op het gebied van maatschappelijke weerbaarheid af te stemmen. Zo blijft de gemeente goed op de hoogte van landelijke en regionale ontwikkelingen.
- Samen met de andere gemeenten in de regio Haaglanden volgen we de ontwikkelingen op het gebied van crisisbeheersing en ondernemen actie hierop voor de gemeente Rijswijk. Het gaat dan bijvoorbeeld om het gebruik van apps en het samen opstellen van werkinstructies.
- Wij zorgen voor materialen, zoals speciale kleding en uitrusting, voor de medewerkers van de gemeente die tijdens een crisis of incident op straat werken.
- We houden bij of de gemeentelijke crisisorganisatie van de gemeente Rijswijk goed werkt en passen deze aan als dat nodig is. In 2025 zijn werkzaamheden in gang gezet om de bereikbaarheid van de gemeentelijke crisisorganisatie te verbeteren.

Beleidsproduct 1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Aanpak Ondermijning

De aanpak van diverse vormen van (georganiseerde) misdaad met als aandachtspunt voor Rijswijk (en de regio Den Haag) de aanpak van drugscriminaliteit en mensenhandel/ arbeidsuitbuiting. Dit doen we door het in de gaten houden van:
- Vermogen, witwassen, ‘follow the money’ en vastgoed (zowel in de stad als in het buitengebied);
- Logistieke knooppunten (zoals bedrijventerreinen);
- Kwetsbare branches, zoals horeca en land- en (glas) tuinbouw

Doelen van de aanpak zijn:

- het proberen te verminderen van de aantrekkingskracht van criminelen op jongeren en te voorkomen dat jongeren in de drugscriminaliteit terechtkomen.
- Terugdringen van de invloed van criminele netwerken in de bovenwereld;
- zichtbaarheid als één overheid en het vergroten van het vertrouwen in de overheid;
- vergroten van het bewustzijn van de gevolgen van ondermijnende criminaliteit.

Project Dealbrekers (initiatief RIEC)

- Zicht krijgen op jongeren op en rond scholen die zich bezighouden met (drugs)criminaliteit;
- Aantrekkingskracht van criminelen op jongeren verminderen;
- Jongeren weerbaar maken tegen de verleidingen van de georganiseerde drugscriminaliteit;
- Bewustzijn van professionals in Rijswijk vergroten met betrekking tot de gevolgen van ondermijnende criminaliteit op nieuwe jonge mensen die zich bezighouden met (drugs)criminaliteit en de professionals vragen om signalen door te geven.

Wijkveiligheid

- Terugdringen van de zogenoemde High Impact Crimes (zoals woninginbraken, overvallen, straatroven en geweldsmisdrijven), veel voorkomende criminaliteit en andere vormen van overlast in de openbare ruimte.
- Vergroten van de leefbaarheid en het verhogen van het veiligheidsgevoel in de wijken.

Aandachtslocatie stationsgebied (inclusief overige aandachtslocaties)

Een schoon, heel en veilig stationsgebied, waar de toezichthouders van de gemeente, NS, HTM, ProRail, EBS en de politie zichtbaar en aanspreekbaar zijn voor inwoners en ondernemers en op één locatie kunnen samenwerken.

Preventie met Gezag (PmG)

Voorkomen dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar in de (jeugd)criminaliteit terecht komen of daar verder in afglijden. Bijvoorbeeld jongeren die betrokken raken bij drugshandel.

Aanpak cybercriminaliteit

Een brede aanpak van het digitaal plegen van strafbare feiten, ook wel cybercriminaliteit. Voorbeelden van cybercriminaliteit zijn diefstal en afpersing van burgers en bedrijven, het platleggen van websites en bedrijfsspionage. De aanpak heeft tot doel:
- het voorkomen dat inwoners en ondernemers van Rijswijk slachtoffer worden van cybercrime
- het opsporen en vervolgen van deze vormen van criminaliteit
- het voorkomen dat daders opnieuw online criminaliteit plegen (recidive)

Pandbrigade

De Rijswijkse Pandbrigade (hierna: RPB) werkt aan het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in Rijswijk. De gemeentelijke Pandbrigade heeft als doel:
- het opsporen, voorkomen en bestrijden van overtredingen op het bestemmingsplan bij bestaande woningen en panden zoals illegale verkamering, onderverhuur en/of splitsing en samentrekkingen;
- het bestrijden van hoarding en de gevolgen daarvan;
- het aanpakken van (woon)overlast dat meestal gepaard gaat met het oneigenlijke gebruik van woningen en panden;
- het aanpakken van achterstallig onderhoud.

Handhaving openbaar gebied en toezicht parkeren

We hebben een professioneel handhavings- en toezichtteam met een duidelijke taak en goede (actieve) samenwerking met in- en externe veiligheidspartners, met name de politie. We dragen bij aan een veilige leefbare omgeving en reageren actief op (plaatselijke) ontwikkelingen in criminaliteits- en leefbaarheidsproblemen en verlenen hulp aan hen die hulp behoeven.

Team Inspectie Bijzondere wetten/ APV

De gemeente houdt toezicht en treedt handhavend op om ervoor te zorgen dat activiteiten die worden uitgevoerd in orde zijn in het kader van onder andere (omgevings)veiligheid en gezondheid. Daarnaast vindt toezicht en handhaving plaats om het naleefgedrag van regels door inwoners en bedrijven te verbeteren en daarmee het nemen van eigen verantwoordelijkheid aan te moedigen.

Wet Bibob

De wet Bibob toepassen conform vastgesteld beleid waarbij de volledige reikwijdte van de wet in beleid en uitvoering wordt benut. Concreet betekent dat het centraliseren van de Bibob-functie, met toevoeging van één medewerker, en het verbreden naar thema's als vastgoed en zorg(fraude).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Aanpak Ondermijning
- We onderzochten signalen van ondermijnende criminaliteit;
- We werkten samen met onze partners zoals het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC), het Haags Economisch Interventie Team (HEIT), het Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV), het Platform Veilig Ondernemen (PVO) en de politie;
- We stelden adviezen op en nemen bestuurlijke maatregelen om de orde en rust weer te laten terugkeren.

Project Dealbrekers (initiatief RIEC)
- We ontwikkelden een gerichte aanpak met partners;
- We hebben met alle Rijswijkse VO scholen gesproken om het Dealbreakers lesprogramma te laten plaatsvinden
- We bevorderden de samenwerking tussen Rijswijkse scholen en belangrijke partners organisaties, zodat zij snel signalen herkennen en snel maatregelen kunnen nemen als dat nodig is;
- We wisselden kennis en ervaringen uit met onze partners die in het veiligheidsgebied werkzaam zijn.

Wijkveiligheid
- Samen met onze partners op het gebied van veiligheid, zoals de politie, Welzijn Rijswijk, jongerenwerkers, buitengewoon opsporingsambtenaren en buurtpreventieteams, beoordelen wij (signalen van) problemen. We namen maatregelen als dat nodig was. Bijvoorbeeld om overlast van jongeren aan te pakken en bewoners van Rijswijk te informeren. We leggen uit wat zij zelf kunnen doen om geen slachtoffer te worden van inbraken, overvallen, straatroven en (online) oplichting, ook wel cybercrime genoemd. Zo hebben we een tekstkar ingezet om overlast van fatbikes in de Bogaard en de Herenstraat te verminderen. Ook hebben we in de media-aandacht gevraagd voor babbeltrucs.

Aandachtslocatie stationsgebied
- We hebben een ruimte ingericht op het station waar de toezichthouders van NS, de politie en gemeente afspraken maken over inzet en samenwerking, deze afspraken hebben wij vastgelegd in een veiligheidsarrangement met politie, Openbaar ministerie en de vervoersbedrijven;
- De toezichthouders van de gemeente, NS, HTM, ProRail, EBS en de politie surveilleerden op en rond het stationsgebied;
- We hebben het cameratoezicht uitgebreid met 2 extra flexibele camera's.

Preventie met Gezag (PmG)
We hebben het uitvoeringsprogramma PMG opgesteld en de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

In het uitvoeringsprogramma PMG staan verschillende activiteiten die we tijdens het project uitvoeren. Zo is er extra ambulant jongerenwerk gestart. Ook is er een veiligheidscoördinator voor scholen aangesteld. Daarnaast organiseerden we speciale activiteiten voor risicojongeren en besteedden we meer aandacht aan de onlinewereld van jongeren.

De samenwerking tussen verschillende veiligheidspartners is versterkt door het vernieuwen van het Veiligheid Rond en In School-netwerk (VRIS). Ook zijn we verder gegaan met de hotspotaanpak in het Kruisvaarderspark t om de veiligheid in dat gebied te verbeteren.

Tot slot boden we aan de scholen de programma's Dealbreakers, Kapot Sterk en Alleen Jij Bepaalt aan. Deze lessen maken jongeren weerbaarder tegen bijvoorbeeld ondermijnende drugscriminaliteit en ronseling (werving door criminelen).

Aanpak Woonoverlast
We gingen door met de aanpak van woonoverlast. Dit deden we samen met onze partners: de politie, GGD, woningcorporaties Rijswijk Wonen en Vidomes, Buurtbemiddeling en het bureau Bemiddeling en Mediation.

Pandbrigade
De Rijswijkse Pandbrigade controleert de veiligheid van panden en woningen in de stad. Dat deden we door:

- We verbeterden de inspectie- en handhavingsprocessen op het gebied van huisvesting en bouw- en woningtoezicht;
- We stelden belangrijke informatie en processen tussen samenwerkingspartners beschikbaar
- Helpen bij en op elkaar afstemmen van gezamenlijke dossiers;
- We zetten handhavingsacties op samen met onze samenwerkingspartners. We zorgen ervoor dat de gebeurtenis goed wordt vastgelegd en gedeeld met het netwerk van interne en externe zorg- en veiligheidspartners.
- De werkwijze van de Rijswijkse pandbrigade is geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie zijn de eerste punten uitgevoerd:
  a. Registratiesysteem voor meldingen is verbeterd.
  b. Invoering van de Chepp-app voor het eenvoudiger en direct verwerken van registraties buiten via de app.

Handhaving openbaar gebied en toezicht parkeren (TP)
Het takenpakket is in de afgelopen jaren (flink) uitgebreid. Het afgelopen jaar hebben zij zich naast hun gewone taken extra gericht op de volgende punten:

- Aanpak stationsgebied (overlastgevende locatie) door meer zichtbaar te zijn en toezicht te houden;
- Preventieve inzet, gericht op het voorkomen van problemen bij jeugd en jongvolwassenen door de jeugdboa;
- Overlast en kleine ergernissen die de leefbaarheid aantasten in de openbare ruimte (afval, verkeer, hondenbeleid, verwijderen wrakken en obstakels);
- Het bewaken van de openbare orde tijdens evenementen;
- Opsporen van strafbare feiten binnen de openbare ruimte ter voorbereiding op vervolging (ondermijnende signalen);
- We dragen bij aan de aanpak van ondermijning en jeugdoverlast. Ook deze rol lijkt steeds groter/ omvangrijker te worden;
- Het team Parkeertoezicht heeft een opleiding gevolgd tot buitengewoon opsporingsambtenaar (Boa) waardoor zij meer bevoegdheden hebben.

Team Inspectie Bijzondere wetten (bouwinspecteurs)

- De bouwinspecteurs houden toezicht op en treden handhavend op bij het niet naleven van wet- en regelgeving bij ver- en nieuwbouw en houden oezicht op de ruimte en de kwaliteit van het gebied.
- De inspecteurs bijzondere wetten (bouwen) controlerenen de verleende omgevingsvergunningen, de bouw- en gebruiksregels van de bestemmingsplannen en de bouwtechnische veiligheid en brandveiligheid van bestaande bouwwerken.
- We stellen handhavingsbeleid op dat zich richt op integrale handhaving zoals die op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

Team Inspectie Bijzondere wetten (APV / Horeca)
Vanuit de reguliere taken hebben zij zich het afgelopen jaar gericht op de volgende punten:

- Toezicht op de naleving van alcoholwetvergunningen;
- Toezicht op de naleving van exploitatievergunningen (met en zonder terras);
- Preventief waarschuwen ter voorkoming van overtredingen;
- Toezicht op het naleven van de evenementenvergunning;
- Versterken samenwerking met team vergunningen;
- Handhavend optreden bij overtredingen (bestuurlijke maatregel opleggen).
- Inzet op het tegengaan van verstrekken van alcoholhoudende dranken aan jongeren;
- Adviseren het team vergunningen bij de vergunningverlening.

Wet Bibob

- Een Bibob-onderzoeker is aangesteld
- Er is gewerkt aan een programmatische aanpak voor samenwerking met in- en externe partijen.

Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Ambitie

Visie

Het verbeteren van de bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid zoals staat in het mobiliteitsprogramma, de mobiliteitsstrategie en het fietsplan. Hierbij is de verdere invulling van het STOMP principe (Stappen-Trappen-Openbaar vervoer-Mobility as a Service-Privé auto) het uitgangspunt.

Samenvatting

Door de woningbouw- en gebiedsontwikkelingen groeit de stad en de regio. Hierdoor neemt ook het verkeer en de druk op het wegennet toe. In de mobiliteitsstrategie die in 2024 door de Raad is vastgesteld, is aangegeven hoe de gemeente ervoor zorgt dat de stad bereikbaar blijft, hoe de wegen veiliger worden en de beschikbare openbare ruimte eerlijker wordt verdeeld. Om de verkeersveiligheid te verbeteren doen we de volgende dingen: veiligheidscampagnes, het inrichten van schoolzones, de ombouw van 50 naar 30 km/u en handhaving. Om ervoor te zorgen dat de stad bereikbaar blijft stimuleren we alternatieven voor de auto (lopen, fiets, openbaar vervoer en deelmobiliteit) en zorgen we voor een goede doorstroming van het autoverkeer. Door bewuste keuzes te maken verdelen we de beschikbare openbare ruimte eerlijker. Hierbij ligt de nadruk op parkeerbeleid, regulering en handhaving.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Aantal nieuwe schoolzones	2	4	3
Aantal (semi) openbare e-laadpunten	200	240	226

Toelichting indicator 1:
Alle scholen in Rijswijk worden voorzien van een schoolzone om de verkeersveiligheid bij de scholen te borgen.

Toelichting indicator 2:
De openbare e-laadpunten worden hier weergegeven als laadpaal. In Rijswijk hebben in principe alle e-laadpalen 2 aansluitingen. De strategie laad-infrastructuur 2023-2030 heeft een dekkend netwerk van openbare laadpalen vastgesteld. Dit netwerk wordt tot 2030 opgebouwd. Hierbij is de bovenstaande indicator het meetinstrument voor de beoogde groei van dit netwerk.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	8.891	10.523	10.523	10.466	57
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	1.477	1.071	1.071	1.379	308
2.1 Verkeer en vervoer		**-7.415**	**-9.452**	**-9.452**	**-9.087**	**365**
2.2 Parkeren	Lasten	942	1.617	1.617	1.561	56
2.2 Parkeren	Baten	228	93	93	21	-72
2.2 Parkeren		**-715**	**-1.524**	**-1.524**	**-1.540**	**-17**
2.4 Economische havens en waterwegen	Lasten	308	169	169	153	16
2.4 Economische havens en waterwegen		**-308**	**-169**	**-169**	**-153**	**16**
2.5 Openbaar vervoer	Lasten	195	310	310	394	-83
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	3	3
2.5 Openbaar vervoer		**-195**	**-310**	**-310**	**-391**	**-81**
Verkeer en Vervoer		**-8.633**	**-11.455**	**-11.455**	**-11.171**	**284**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Verkeer en Vervoer		
2.1 Verkeer en vervoer	**308**	
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.	70	
Inhoudelijke toelichting		
Er zijn meer vergunningen afgegeven waardoor we meer baten hebben ontvangen, dan vantevoren ingeschat. Vantevoren is het niet goed te duiden hoeveel vergunningen worden aangevraagd door nuts- en telecombedrijven.	349	
Bij het onderdeel Elektrische laadpalen dienen aantal boekingen te worden gedaan om de vergoedingen op de juiste jaren te laten vallen. Op dit moment staat de vergoeding van 2025 geboekt in 2026	-94	
Er heeft een indexatie plaatsgevonden en in 2025 waren er meer reclame-objecten waardoor er meer baten zijn ontvangen.	87	
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.	-104	

Investeringen

Investering (bedrag x € 1.000)	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Asfaltwegen	1.256	1.969	-713			
Beschoeiingen	3.513	981	2.532			
Civiele kunstwerken	862	474	388			
Fase 2 Bogaardplein	386		386	100		100
Fietsinfrastructuur	10.419	1.478	8.938	5.989	714	5.275
Fietstunnel Spoor Den Haag - Rotterdam (RSWB)	4.600		4.600	2.150		2.150
Geestbrugweg - CID Binckhorst	2.252	241	2.011	-389	18	-407
Herinr.vrijkomend openb.geb.voorm.tunnel Haagweg	229		229			
Herinrichtingen Herinrichting Kollaan	1.500		1.500			
Herinrichtingen Lindelaan (fase 1)	600		600			
Herinrichtingen Lindelaan (fase 2)	1.300		1.300			
Herinrichtingen Tulpstraat	1.100		1.100			
Herstel kademuur Sammersweg	595	229	366	149		149
Impuls verkeersveiligheid	233		233	207		207
Integrale herinrichting probleemstraten	4.623	3.942	681	1.623	696	928
Investeringen station Rijswijk	1.366	5	1.361			
Kansrijke plekken	545	232	313			
Kwaliteitsimpuls Plaspoelpolder	150		150			
Kwaliteitsverbetering onderdoorgang Hoornbrug	421	42	377	131		131
Langzaamverkeersbrug over de Pr. Beatrixlaan	3.000	50	2.950			
Meekoppelkansen	9.740		9.740	1.440		1.440
Openbaar Vervoer	200	102	98			
Parkeerautomaten nieuwe reguleringsgebieden	299	81	218			
Parkeerbebording nieuwe reguleringsgebieden	159		159			
Parkeerbebording uitbreiding reguleringstijden	114		114			
Prinses Beatrixlaan	24.252	45	24.207	9.952	37	9.915
Project verkeersveilig inrichten van Rijnweg	1.699	157	1.542			
Rotonde Diepenhorstlaan	2.958	19	2.939	2.046	423	1.623
Van 50 km/u naar 30 km/u	3.257	39	3.218			
Verb. verkeersveiligheid Schaapweg tussen Samw.GSL	90		90	75		75
verbeteren wandelroutes van / naar RijswijkBuiten	70	5	65			
Vergroenen en verbeteren entrees Plaspoelpolder	221		221			
Verkeersaanp. Irenelaan/Beatrixlaan HBG-locatie	210		210	105		105
Verkeersregelinstallatie	800	171	629			
Verkeersveilige schoolomgeving 2021-2022					16	-16
Verkeersveiligheidsmaatregelen	5.387	187	5.200			
Vervangen scanauto+softw+projectkosten	80		80			
Vervanging armaturen	186	153	33			
Vervanging kabelnet openbare verlichting	800	672	128			
Vervanging lichtmasten	197	210	-13			
Voorbereiding herinrichting Lange Kleiweg	257	84	172			
Voorbereidingskr. gebiedsontwikkeling station Rsw	150	44	106			
	90.077	**11.614**	**78.458**	**23.577**	**1.903**	**21.674**

Beleidsproduct 2.1 Verkeer en vervoer

Wat wilden we bereiken?

2.1.1 Verkeersveiligheid

Het verbeteren van de verkeersveiligheid door wegen veiliger in te richten en weggebruikers goed voor te lichten en te informeren.

2.1.2 Lopen

Zoals staat in de STOMP-uitgangspunten uit de mobiliteitsstrategie wordt de kwaliteit en beleving van voetgangersvoorzieningen en looproutes verbeterd.

2.1.3 Fiets

Het verbeteren van de fietsinfrastructuur, het stimuleren van fietsen en fietsparkeren.

N.B. Fietsparkeren is benoemd bij paragraaf 2.2.3 “Fietsparkeren”.

2.1.5 Deelmobiliteit (MaaS)

Het stimuleren van het gebruik en de groei van deelmobiliteit (auto, scooter, fiets) en het voorkomen van overlast.

2.1.6. Personenauto

Het nemen van maatregelen om de doorstroming van het autoverkeer en de bereikbaarheid van Rijswijk te behouden.

2.1.7. Verkeersmanagement/-regie

Organiseren van werkzaamheden in de openbare ruimte op zo'n manier dat de doorstroming in Rijswijk zo minmogelijk wordt verstoord.

2.1.8. Regionale samenwerking

Rijswijk bereikbaar houden door overleg met de omgeving.

2.1.9 Wegen

Ons doel is dat onze wegen schoon, heel en veilig zijn.

2.1.10 Openbare Verlichting

We willen duurzame, betrouwbare en veilige openbare verlichting (OV) in de stad, waarbij we rekening houden met mens en dier. Licht waar het moet, donker waar het kan. Wanneer de materialen in aanmerking komen voor vervanging kiezen we voor een duurzame oplossing. Hierbij zetten we volledig in op ledverlichting.

2.1.11 Kunstwerken

We houden onze kunstwerken (bruggen, steigers, keerwanden, tunnels) duurzaam in stand, schoon, heel en veilig. We verlengen de technische levensduur zo veel als mogelijk.

Wat hebben we ervoor gedaan?

2.1.1 Verkeersveiligheid

Voor het bewaken en verbeteren van de verkeersveiligheid hebben wij ingezet op het aanpassen en verbeteren van bestaande infrastructuur, voerden we verschillende campagnes gericht op gedragsverandering, kregen schoolomgevingen extra aandacht en werkten we samen met Handhaving.

Gedragsmaatregelen
In 2025 voerden we verschillende campagnes, acties en educatieprogramma’s uit. We voerden campagne voor veilig gebruik van fatbikes. De gemeente stuurde brieven naar scholen en naar alle huishoudens met kinderen onder de 18 jaar over de gevaren van (opgevoerde) fatbikes. Ook hielden politie en handhaving verschillende controles. Tijdens de Licht AAN-campagne deelden we 500 lampjes uit voor fietsers, voetgangers en honden. Het BOB-campagneteam sprak op zaterdag in de kantine van sportvereniging Celeritas met mensen over alcohol in het verkeer. Tijdens de Houd

Rekening Met Elkaar-campagne hield het team quizzen op straat. Deze quiz vergroot het inzicht in het eigen gedrag in het verkeer. Ook organiseerden we het jaarlijkse fietsexamen en sommige leerlingen kregen extra fietslessen van de gemeente. Voor senioren vonden er opfriscursussen voor auto en fiets plaats.

Handhaving
We hebben bij het Openbaar Ministerie aanvragen gedaan voor zeven flitspalen in Rijswijk.
Deze flitspalen meten de snelheid (flexibele flitspalen) en het telefoongebruik tijdens het rijden (focusflitspalen). De aanvragen zijn in behandeling. Het Openbaar Ministerie heeft al toestemming gegeven voor een focusflitspaal op de Prinses Beatrixlaan. Deze paal werkt nu.

Verkeersveilige schoolomgeving
Er zijn schoolzones aangelegd bij KC Buitenrijck, Montessori Parkrijk en Freinetschool Parkrijk. Deze drie scholen en Het Kristal kregen ook een lespakket over verkeersveiligheid.

Kleine verkeersveiligheidsprojecten
Op verschillende plekken in Rijswijk hebben we verkeerssituaties aangepast. We gebruikten hiervoor cijfers over verkeersveiligheid en snelheid. Zo plaatsten we drempels, plateaus en versmallingen. Ook maakten we veilige oversteekplekken voor fietsers en voetgangers. Daarnaast namen we maatregelen om bestuurders beter op te laten letten bij oversteekplekken.

Van 50 kilometer per uur naar 30 kilometer per uur
De Laan van Sion en Prinses Marijkesingel/Prinses Margrietsingel worden omgebouwd tot wegen met een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur in plaats van 50. Deze plannen zijn voorbereid in 2025, maar nog niet uitgevoerd. Dit komt omdat het in het komende jaren samen met ander (onderhouds-)werk kan worden uitgevoerd.

Van Rijnweg/Van der Kooijweg
De voorbereidingen voor de doseersluis aan de Van der Kooijweg zijn inmiddels in volle gang.

2.1.2 Lopen

Er is onderzoek gedaan naar de voetgangersverbindingen in Rijswijk. In het eerste kwartaal van 2026 ontvangen we advies over dit onderwerp. Op basis van dit advies werken we het beleid verder uit en stellen we een loopagenda voor Rijswijk op.
Eén van de projecten die op de loopagenda staat is de nieuwe loopverbinding tussen de bushalte lijn 61 Prinses Beatrixlaan en Parkrijk.

2.1.3 Fiets

We hebben de fietspaden langs de Generaal Spoorlaan tussen de Huis te Landelaan en Steenvoordelaan verbeterd. We hebben de tegels vervangen door asfalt.
Ook het fietspad tussen Jaagpad en het Elsenburgerbos, ter hoogte van Vlietzigt, is verbeterd. Hier hebben we ook de tegels vervangen door asfalt. De fietsbrug tussen het Elsenburgerbos en het Jaagpad is verplaatst. Hierdoor is de fietsroute veiliger en comfortabeler geworden

2.1.4. Personenauto

Ontwikkeling Geestbrugweg – herinrichting Geestbrugweg, als onderdeel van de MIRT- De Vlietlijn (voorheen Bereikbaarheid CID Binckhorst).
We hebben verder gewerkt aan voorstellen voor het opnieuw inrichten (herinrichting) van de Geestbrugweg. Dit geldt ook voor de kruising Haagweg-Geestbrugweg, de afsluiting van de tunnel bij de Haagweg en de openbare ruimte. We zorgen ook voor een goede aansluiting op de Geestbrug. Zie ook de toelichting bij 2.5.2. Ontwikkelingen openbaar vervoer.

Het vernieuwen van verkeersregelinstallaties (VRI's) naar intelligente verkeersregelinstallaties (iVRI)
In 2025 is onderzoek gedaan naar kruispunten waar de doorstroming verbeterd moet worden. Uit dit onderzoek zijn zes kruispunten gekomen. Voor deze kruispunten zijn de voorbereidingen gestart om de VRI te vervangen door een iVRI. Dit zijn de zes kruispunten:

- Geestbrugweg – Cromvlietkade
- Gen. Eisenhowerplein - OV-Knoop
- Pr. Beatrixlaan – Op-/Afrit A4
- Diepenhorstlaan - A4
- Vrijenbanselaan - Broekmolenweg
- Vrijenbanselaan – Reigerweg

Doorstroming
We werkten aan een nieuwe kaart van de hoofdwegen in Rijswijk. Dit is onderdeel van onze mobiliteitsstrategie. We zorgen dat er meer wegen komen met een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur. Dit maakt het verkeer veiliger en zorgt voor een betere doorstroming van het autoverkeer.

Er is een verkeersonderzoek in Plaspoelpolder uitgevoerd om de (hoofd)wegstructuur uit te werken en welke maatregelen nodig zijn om het (auto)verkeer over de hoofdwegen te sturen. Dit wordt verder uitgewerkt in een plan van aanpak voor de Plaspoelpolder.

Voorbereiden en uitvoeren infrastructuurprojecten:
- We hebben fietspad aan de Sammersweg verbeterd. De tegels zijn vervangen door asfalt.
- We bereidden de herinrichting van de onderdoorgang Hoornbrug voor. Dit gaat gebeuren nadat we fase 2 van de Lindelaan hebben uitgevoerd.
- De voorbereidingen van de projecten Verrijn Stuartlaan (Groene assen) en Laan van Beens zijn verder uitgewerkt in 2025.
- We hebben in 2025 de eerste stappen gezet om het verkeer beter te laten doorstromen bij het kruispunt Volmerlaan/Treubstraat/Kessler Park. We plaatsten tijdelijke borden, stelden de verkeerslichten anders af en voerden een nulmeting uit. Nu volgen we de effecten en bereiden we mogelijke nieuwe maatregelen voor.
- We combineren de herinrichting van de Lange Kleiweg met de aanleg van de Bosloper.

2.1.5. Verkeersmanagement/-regie

We hebben onderzocht hoe het verkeersmanagement in de regio is georganiseerd en welke werkwijzen goed werken. Op basis hiervan hebben we uitgewerkt hoe Rijswijk doelmatig verkeersmanagement en verkeersregie kan opzetten. Dit gebeurt in samenhang met de regionale aanpak.

2.1.6. Regionale samenwerking

Samen met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en de gemeente Den Haag hebben we een nieuw plan van aanpak gemaakt. In dit plan staan verschillende varianten voor de toekomst van de Beatrixlaan. Deze varianten helpen bij het maken van keuzes voor de Beatrixlaan.

Daarnaast zijn we betrokken bij het vormgeven en uitwerken van het maatregelenpakket dat volgt uit het pauzeren van de verbreding van de A4.

Samen met Den Haag en Leidschendam-Voorburg hebben we een regionale kaart gemaakt van het verkeersnetwerk. Deze kaart wordt de basis voor een regionaal verkeersplan.

Ook hebben we informatie gegeven voor plannen van omliggende gemeenten en MRDH zoals: Netwerkstrategie Den Haag 2050, Regionale Mobiliteitsvisie MRDH 2050, omgevingsvisie Provincie Zuid-Holland, Verkeersstudie CID Binckhorst.

2.1.7 Wegen

We hebben verschillende grote en kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd volgens het beheerplan wegen 2024-2028. De werkzaamheden aan de Prinses Beatrixlaan zijn klaar. Naast

diverse kleine onderhoudswerkzaamheden hebben we werkzaamheden uitgevoerd aan de Sir Winston Churchilllaan, Steenvoordelaan, Generaal Spoorlaan, Haitsmapad en de Strijpwetering.

We hebben extra aandacht gegeven aan groot onderhoud van het kruispunt Prinses Beatrixlaan – Sir Winston Churchilllaan. In oktober 2025 verving de HTM hier de trambaan. Ons team Stadsbeheer heeft dit moment gebruikt om direct groot onderhoud aan het kruispunt uit te voeren. Door slecht weer konden we niet alle geplande werkzaamheden uitvoeren. De resterende werkzaamheden hebben geen haast en kunnen over een paar jaar alsnog worden ingepland.

2.1.8 Openbare Verlichting

Openbare verlichtingskabel
In 2025 hebben wij ruim 11.500 meter openbare verlichtingskabel vervangen. Hiervan betrof 2.300 meter kabelschade. De werkzaamheden in de Plaspoelpolder en Landgoederenzone zijn volgens planning afgerond. Daardoor is de openbare verlichting in dit gebied weer veilig en betrouwbaar voor de komende 40 jaar.

Armaturen
In 2025 hebben wij ruim 500 energiezuinige led armaturen vervangen. In de Willemstraat en Herenstraat hingen wij klassieke zwevende armaturen op. Daarnaast plaatsten wij in de voetgangerstunnel aan de Herenstraat 71 nieuwe tunnelarmaturen. Ook vervingen wij 1.500 duurzame spaarlampen (PLL-lampen) door ledlampen. Deze armaturen waren nog niet aan vervanging toe. Door ledlampen te gebruiken, verbruiken zij 50 procent minder energie en gaat het armatuur langer mee.

Lichtmasten
In 2025 vervingen wij 150 lichtmasten die 40 jaar of ouder waren. Bij de herinrichting van de Lindelaan zijn nieuwe lichtmasten en armaturen geplaatst.

2.1.9 Kunstwerken

We hebben de laatste brugvervangingen voorbereid en aanbesteed. Deze stonden in het beheerplan kunstwerken 2023-2026. We hebben het gewone onderhoud, zoals schoonspuiten en het repareren van schade, volgens het beheerplan uitgevoerd.

Beleidsproduct 2.2 Parkeren

Wat wilden we bereiken?

De juiste parkeerder op de juiste plaats (op het juiste tijdstip), terwijl de vraag naar parkeerruimte, zonder streng parkeerbeleid, toeneemt. Doel is om de beperkte ruimte eerlijk te verdelen.

2.2.1. Beleid

Een eerlijk en voor iedereen duidelijk parkeerbeleid waarmee de stad bereikbaar een leefbaar blijft.

2.2.2. Parkeerregulering

Het toepassen van parkeerregulering zodat de juiste parkeerder op de juiste plaats op het juiste tijdstip kan parkeren.

2.2.3. Fietsparkeren

Voldoende en veilige fietsparkeervoorzieningen in Rijswijk.

2.2.4. Laadpalen

Voldoende laadvoorzieningen voor elektrische voertuigen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

2.2.1. Beleid

De gemeenteraad heeft de Kadernota Parkeren Rijswijk 2025 vastgesteld. In deze kadernota staat de strategische parkeervisie voor de komende jaren in Rijswijk.

Na het vaststellen van de Kadernota Parkeren zijn we begonnen met het opstellen van Beleidsregels Parkeernormen. Deze regels vervangen de oude Nota Parkeernormen uit 2011. In de Beleidsregels Parkeernormen 2025 staan regels en uitleg over hoeveel parkeerplaatsen er nodig zijn voor auto's, fietsen, scooters, scootmobielen en bakfietsen bij nieuwbouw, verbouwing en herinrichting van gebouwen.

We zijn ook begonnen met het maken van een wielklemregeling. In deze regeling staat onder andere hoe we omgaan met voertuigen waarvan de naam, het adres en de woonplaats niet direct bekend zijn. Daarnaast werken we aan regels voor gehandicaptenparkeerplaatsen die gekoppeld zijn aan het kenteken van de auto.

2.2.2. Parkeerregulering

In 2025 voerden we de volgende stappen uit:
- We hebben de uitbreiding van de reguleringstijden in bestaande gebieden voorbereid. Deze regulering moet ervoor zorgen dat alleen bewoners en bezoekers parkeren hier hun auto neerzetten. De regeling voorkomt dat vreemd-parkeerders die hun voertuig parkeren op plekken die daar niet voor bedoeld zijn, vaak in woonwijken of op privéterrein, en die niet tot de bewoners of gewone gebruikers van die locatie behoren.
- We voegden nieuwe reguleringsgebieden toe rondom nieuwe gebiedsontwikkelingen. Vanaf 1 oktober 2025 horen de gebieden Plaspoelpolder en Park Overvoorde bij de gereguleerde parkeerzones.

2.2.3. Fietsparkeren

Dit hebben wij afgelopen jaar gedaan:
- We plaatsten fietsnietjes, speciale rekken om fietsen vast te zetten. We onderzochten hoe we beter kunnen handhaven op achtergelaten fietsen (weesfietsen). Ook hadden we een eerste gesprek met partijen over de opslag en het opknappen van weesfietsen die vrijgegeven worden.
- We nemen fietsparkeren mee in het nieuwe beleid voor parkeernormen, door hier regels voor op te stellen net zoals voor het parkeren van auto's.

2.2.4. Laadpalen

We zijn aangesloten bij de nieuwe concessieovereenkomst voor laadpalen. Het aantal laadpalen is uitgebreid. Nu zijn er 226 laadpalen in de gemeente Rijswijk. Bij een aantal laadpalen hebben we het aantal parkeerplaatsen voor laden uitgebreid van één naar twee, omdat hier meer vraag was van bewoners of door het gebruik. We zijn begonnen met de voorbereiding van een proef met verlengde private aansluitingen voor laadpalen.

Beleidsproduct 2.3 Recreatieve havens

Wat wilden we bereiken?

Bij de gebiedsontwikkeling Havenkwartier wordt ook een kwaliteitsimpuls aan de haven gegeven. De gemeente wil van deze haven een prettig verblijfsgebied maken voor ondernemers, bewoners en bezoekers van het gebied.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De Raad heeft in november het schetsontwerp van de haven vastgesteld. Dit ontwerp geeft duidelijke regels voor onder andere de plaats van drijvend groen, horecaterrassen, een speelhaven, twee sloepenhavens en de brug. In het voorlopig ontwerp werken we deze plaatsen verder uit.

Beleidsproduct 2.4 Economische havens en waterwegen

Wat wilden we bereiken?

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die op 22 december 2000 van kracht werd. De doelstellingen van de KRW ondersteunen het realiseren en behouden van schoon en gezond oppervlakte- en grondwater. De Europese lidstaten hebben afgesproken dat uiterlijk in 2027 een goede toestand bereikt moet zijn.

De gemeente Rijswijk en het Hoogheemraadschap van Delfland werken al jaren nauw samen aan het stedelijk waterbeheer. Met behulp van het gezamenlijk Waterplan en de Wateragenda willen wij een duurzaam, schoon, gezond en veilig watersysteem en een vitale aantrekkelijke leefomgeving realiseren.

We streven ernaar om de kwaliteit van de oevers niet meer dan 10% onder het basisniveau te hebben. Dit is op dit moment niet haalbaar door een achterstand in de vervanging van beschoeiingen (bescherming van de oever). De komende jaren willen we deze achterstanden wegwerken. Waar het technisch mogelijk is, richten we de oever op een natuurvriendelijke manier in. Dit heeft een positief effect op de biodiversiteit, ecologie en waterkwaliteit.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We voerden het Beheerplan Oevers 2024-2028 verder uit. In 2025 richtten we de oever langs ’t Akkertje natuurvriendelijk in. De oever langs de Spieringswetering maakten we stevig met beschoeiing en de beschoeiing op de Van Vredenburchweg is vervangen.
- We baggeren onze watergangen om voldoende water te bergen en om het goed af te kunnen voeren. Ook zorgt baggeren voor een betere waterkwaliteit.
- Het zwemwater moet voldoen aan de normen van veilig zwemwater. Elk jaar worden hiervoor werkzaamheden verricht, zoals het opruimen van ganzenpoep, weghalen van takken en aanvullen met zand.

Beleidsproduct 2.5 Openbaar vervoer

Wat wilden we bereiken?

In de mobiliteitsstrategie is openbaar vervoer één van de middelen die ingezet wordt om het autogebruik te verminderen om zo de stad bereikbaar te houden. Met de mobiliteitsstrategie als uitgangspunt is ons doel om de openbaar vervoerslijnen die er op dit moment zijn te verbeteren. In de toekomst willen we ook nieuwe verbindingen creëren in de regio. Het betreft hierbij voor het grootste deel een regionale aanpak die voor een deel door de MRDH (bus- en tramvervoer via openbaar vervoersconcessies) en het Rijk (zoals de aanleg van een nieuw treinstation in RijswijkBuiten en verbeteren van het bestaande treinstation Rijswijk via de MIRT-verkenning Oude Lijn) wordt georganiseerd.

2.5.2. Ontwikkelingen openbaar vervoer

Met de groei van de stad, ook door de gebiedsontwikkelingen direct rond het stationsgebied, wil de gemeente bereiken dat er meer gebruik gemaakt gaat worden van het openbaar vervoer. De directe ligging van werken en wonen langs het spoor en ook de jonge doelgroep van bewoners in Kessler Park en studentenhuisvesting zorgen voor een toename van het aantal treinreizigers.

2.5.3. Infrastructuur OV

Het verbeteren van de huidige openbaar vervoer infrastructuur.

Wat hebben we ervoor gedaan?

2.5.2. Ontwikkelingen openbaar vervoer

We hebben het volgende gedaan:
- We zijn verder gegaan met de herinrichting van de Geestbrugweg. Dit hoort bij het MIRT-project De Vlietlijn. Dit geldt ook voor de kruising met de Haagweg, het afsluiten van de tunnel en de aansluiting op de Geestbrug.
- We hebben bijgedragen aan het uitwerken van de ontwikkeling van het nieuwe station RijswijkBuiten in het kader van de MIRT- verkenning Oude Lijn.
- Samen met enkele omliggende gemeenten hebben we een plan gemaakt om te onderzoeken hoe we de openbaarvervoerverbinding tussen Den Haag Zuidwest en Zoetermeer via Rijswijk en Delft kunnen verbeteren. Dit hoort bij het project Zuidwestlandcorridor.
- Samen met openbaarvervoerbedrijven en omliggende gemeenten hebben we onderzocht wat de invoering van meer 30 kilometer per uur-wegen betekent voor het openbaar vervoer. Dit kan helpen om vertragingen van het openbaar vervoer te voorkomen. De uitkomsten van dit onderzoek hebben we gebruikt om te bepalen waar en hoe we meer 30 kilometer per uur-wegen in Rijswijk kunnen invoeren.
- Door een burgerinitiatief is in RijswijkBuiten een extra bushalte voor lijn 61 aangelegd. Tegelijkertijd is het fietspad aangepakt op de Prinses Beatrixlaan en zijn fietsnietjes geplaatst.
- We zijn begonnen met het uitwerken van de ontwikkelvisie voor het stationsgebied Rijswijk. Dit plan gaat over de kwaliteit van de omgeving, de ligging en de verbindingen met het netwerk voor langzaam verkeer, zoals fietsers en voetgangers.

2.5.3. Infrastructuur OV

Hiervoor zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
- De bushaltes van buslijn 61 langs de Prinses Beatrixlaan/Laan van Sion zijn aangelegd en geopend.
- Het ontwerp van de busstrook buslijn 61 langs de Prinses Beatrixlaan tussen de A4 en de Admiraal Helfrichsingel (richting Rijswijk) is uitgewerkt. De voorbereidingen op voor de uitvoering in 2026 zijn gestart.
- De bushaltes zijn aangepast zodat langere openbaar vervoerbussen er ook kunnen stoppen. In 2026 volgen nog enkele kleine aanpassingen.
- De bereikbaarheid van de openbaarvervoerhaltes voor mensen met een visuele beperking is verbeterd. Bij het aanpassen van de genoemde bushaltes zijn de geleidelijnen, die mensen met een visuele beperking helpen, waar nodig aangepast.
- Er is onderzoek gedaan naar de beste locaties voor openbaarvervoerhaltes in verband met het bouwen van nieuwe woningen bij gebiedsontwikkelingen.

Economie

Ambitie

Visie

Prettig werken in Gemeente Rijswijk. Dat is waar wij voor willen staan.

In 2025 willen wij de Rijswijkse economie versterken. De aandacht ligt hierbij onder andere op het versterken van regionale samenwerkingen en het aantrekkelijk maken van onze winkelgebieden. Zo willen wij ervoor zorgen dat ondernemers zich graag bij ons willen vestigen. Hiermee zorgen wij voor werkgelegenheid. Ook willen we graag dat inwoners prettig kunnen wonen, recreëren en hun dagelijkse boodschappen kunnen doen. Het bestaande beleid voeren wij uit om onze ambitie te behalen.

Samenvatting

In het programma Economie hebben we gewerkt aan het behouden van en het zorgen voor banen. We zorgen dat er banen zijn voor mensen met verschillende opleidingsniveaus. Ondernemers ondersteunen we om in Rijswijk te blijven of zich hier te vestigen. We richtten ons op:

- Sterke netwerken en samenwerking tussen bedrijven.
- Aantrekkelijke werk- en winkelgebieden, zoals de Plaspoelpolder en winkelcentra.
- Vernieuwing, digitalisering en duurzaamheid van de economie.
- Een sterke positie van Rijswijk in de regio.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
1. Functiemenging[1]	-	-	nog niet bekend
2. Vestigingen (van bedrijven)[1]			
a) Totaal	+	+	nog niet bekend
b) Totaal per 1000 inw. 15-75	+	+	nog niet bekend
3. Werkgelegenheid (aantal banen)[1]			
a) Totaal	+	+	nog niet bekend
b) Totaal per 1000 inw. 15-75	+	+	nog niet bekend
4. Waardering ondernemers Rapportcijfer (score 1-10)			
a) Vestigingsklimaat	7	7	nog niet bekend
b) Ondernemersklimaat	7	7	nog niet bekend
c) Algehele dienstverlening	7	7	nog niet bekend

1 www.waarstaatjegemeente.nl Ondernemerspeiling om de twee jaar

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	766	548	548	618	-70
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	269	393	393	391	-2
3.1 Economische ontwikkeling		**-497**	**-156**	**-156**	**-228**	**-72**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	0	161	161	185	-24
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	50	50	50	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		**0**	**-111**	**-111**	**-135**	**-24**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	542	403	403	323	80
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Baten	247	187	187	196	9
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		**-294**	**-215**	**-215**	**-126**	**89**
3.4 Economische promotie	Lasten	0	256	256	207	49
3.4 Economische promotie	Baten	386	328	328	315	-13
3.4 Economische promotie		**386**	**72**	**72**	**108**	**37**
Economie		**-406**	**-410**	**-410**	**-381**	**29**

Investeringen

Investering (bedrag x € 1.000)	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Verbeteren straatbeeld Treubstraat fase 3	247	74	173			
	247	**74**	**173**			

Toelichting op de afwijkingen

Bij dit programma zijn er geen beleidsproducten met verschillen groter dan € 100.000.

Beleidsproduct 3.1 Economische ontwikkeling

Wat wilden we bereiken?

Op basis van de kadernota wordt er voor 2025 op lokaal niveau geen nieuw economisch beleid meer ontwikkeld. We voeren het geldende beleid uit en voor nieuw beleid richten wij ons op de regionale samenwerkingen met:
- Provincie Zuid-Holland
- Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
- Businesspark Haaglanden (BPH)
- Stichting CLOK

Voor de ontwikkeling van de lokale en regionale economie en het behouden van ruimte voor werken, is een woon-werkakkoord gesloten met:
- Provincie Zuid-Holland
- Den Haag
- Delft
- Leidschendam-Voorburg

Tot slot werken we samen met onze partners (regiogemeenten, de Provincie Zuid-Holland, onderwijs- en kennisinstellingen en commerciële partijen) voor de doorontwikkeling van de Energy Cave. De Energy Cave is een publiek-privaat samenwerkingsverband rondom de warmtetransitie. In deze samenwerking wordt bijgedragen aan de diverse maatschappelijke uitdagingen die samenhangen met de warmtetransitie.

Met deze regionale samenwerkingen willen wij de economische structuur van Rijswijk versterken op onderwerpen als:
- Groei
- Digitalisering
- Duurzaamheid
- Versterken van onze netwerken

Wat hebben we ervoor gedaan?

Regio
In 2025 werkten we nauw samen binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Samen met 21 gemeenten maakten we de nieuwe Visie Economisch Vestigingsklimaat (VEV). Deze visie past bij de plannen van Rijswijk en heeft drie hoofdambities:
- We willen het verdienvermogen van de regio vergroten.
- We willen het onbenut economisch potentieel benutten.
- We willen de aansluiting tussen arbeid en economie versterken.

De MRDH vernieuwde ook de kantorenstrategie. Voor Rijswijk betekent de strategie een gerichte afslanking van de kantoorvoorraad door verouderde panden in de Plaspoelpolder te schrappen of te transformeren. Met deze forse sanering van verouderde locaties (zoals in de Plaspoelpolder) wordt er ruimte gecreëerd om op de meest kansrijke plekken juist moderne en toekomstbestendige kantoren toe te voegen.

Samen met Businesspark Haaglanden (BPH) versterkten we het netwerk en de kennis over werklocaties. In Businesspark Haaglanden werken zeven gemeenten samen. De belangrijkste doelen waren:
- Bedrijventerreinen betergebruiken.
- Het juiste bedrijf op de juiste plek plaatsen.
- BPH verder ontwikkelen als kennis- en netwerkorganisatie.

BPH startte een werkalliantie met IPP Haaglanden. IPP Haaglanden werkt aan een sterk vestigings- en investeringsklimaat in de regio Haaglanden. Samen werken zij budgetneutraal dat wil zeggen zonder extra kosten aan het vernieuwen, verbeteren en verduurzamen van bedrijventerreinen.

De alliantie bundelt krachten om sneller projecten uit te voeren en kennis te delen over goede en groene bedrijventerreinen, energietransitie en vastgoed. Tijdens een proefperiode van een jaar behandelen zij praktijksituaties uit andere gemeenten. Ook verbinden zij grond- en economische zaken om sneller te kunnen werken.

In het bestuurlijk overleg tussen Provincie Zuid-Holland (PZH), Den Haag, Delft en Leidschendam-Voorburg is afgesproken om de samenwerking rondom het woon-werkakkoord aan andere overlegtafels voor te zetten. De afspraken uit het akkoord blijven wel gelden. Ze worden meegenomen in de uitvoering van ontwikkelingen.

CLOK
In 2025 organiseerde Rijswijk samen met CLOK een regiobijeenkomst. Collega's van omliggende gemeenten kwamen naar Rijswijk om te leren van de gebiedsontwikkelingen in Rijswijk. Ook was dit een mooie gelegenheid om elkaar te leren kennen en samenwerkingen te verbeteren.

Energy Cave
De energietransitie en het benutten van de ondergrond vragen om aanpassingen in beleid, techniek en samenleving. Energy Cave helpt hierbij als fysieke innovatie hub (een fysieke plek die partijen samenbrengt om te vernieuwen, te testen en te onderzoeken en nieuwe ideeën te ontwikkelen) waar onderwijs, overheid en bedrijven samenwerken aan deze oplossingen.

In 2025 is de Energy Cave in Rijswijk een belangrijke plek geworden zowel op lokaal als regionaal niveau voor inwoners, leerlingen en studenten. Zij leren hier meer over duurzame energie en warmte via masterclasses, een expositie en schoolbezoeken. Professionals uit het netwerk delen ook informatie over belangrijke en vernieuwende onderwerpen. Ze gebruiken de Energy Cave voor partnerbijeenkomsten en kennissessies.

Dankzij steun van regionale partners, zoals ROC Mondriaan, MRDH, TNO, Gemeente Den Haag en PZH, konden deze activiteiten plaatsvinden en kon het aanbod aan activiteiten en de expositie worden uitgebreid. De Energy Cave draagt zo bij aan de regionale samenwerking en kennisdeling in de warmtetransitie en bevordert innovatie en het opleiden van vakmensen.

Beleidsproduct 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat wilden we bereiken?

In 2025 zijn er budgetten beschikbaar om te investeren in het openbare gebied van onze werk- en winkellocaties. Hiermee hebben wij als doel:
- Het versterken van het ondernemers- en vestigingsklimaat.
- Het creëren van prettige verblijfsplekken voor ondernemers, werknemers, inwoners en bezoekers.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2025 heeft de gemeente Rijswijk gewerkt aan het verbeteren van Oud Rijswijk en de Plaspoelpolder.

Oud Rijswijk
In 2025 is er geen budget onttrokken aan de reservering om Oud Rijswijk aantrekkelijker te maken en het historische karakter van het centrum te versterken. Wel heeft er planvorming plaatsgevonden, zoals het aanbrengen van een muurschildering, die het historische karakter benadrukt. De muurschildering is nog niet uitgevoerd, omdat de ontwerpen nog verder uitgewerkt moeten worden.

Plaspoelpolder en Middengebied
De gemeente kreeg in 2025 een bijdrage van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) voor het Middengebied van de Plaspoelpolder. Met dit geld is een gebiedsmakelaar aangesteld. De gebiedsmakelaar heeft, samen met IPP Haaglanden en de accountmanagers Economie, gesproken met ondernemers en ontwikkelaars over verbeteringen in het gebied.

Er is ook een investeringsbudget voor het verbeteren van het Middengebied, bijvoorbeeld om de Treubstraat opnieuw in te richten. In 2025 is een plan gemaakt om de stoep en de parkeervakken aan de Treubstraat, tussen de Frijdastraat en Van Gijnstraat, groener te maken.

Daarnaast is het investeringsbudget gebruikt voor het opstellen van een ontwikkelkader voor het Middengebied. Dit kader wordt samen met IPP Haaglanden en het Ruimtelijk Domein opgesteld. In 2025 waren er verschillende momenten waarop collega's, ondernemers en eigenaren uit het gebied mee konden denken over dit plan. Het op te leveren ontwikkelkader wordt gekoppeld aan het uitvoeringsplan voor Werklandschappen van de Toekomst.

Plaspoelpolder is namelijk aangewezen als ambassadeursterrein voor Werklandschappen van de Toekomst. We gaan daarom beton vervangen door planten en bomen om hitte tegen te gaan en een prettige, duurzame plek te maken voor ondernemers en werknemers. Daarmee maken we van Plaspoelpolder een groen en gezond bedrijventerrein en gaan andere bedrijventerreinen inspireren om ook te vergroenen.

Tot slot wordt het investeringsbudget gebruikt om het onderhoud van de openbare ruimte te verbeteren. Dit gebeurt door vaker te vegen en wrakken en zwerfafval te verwijderen. Verder wordt het budget gebruikt om de overige kosten van de gebiedsmakelaar te betalen die niet door de bijdrage van de MRDH worden gedekt.

Beleidsproduct 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Wat wilden we bereiken?

Twee pijlers uit de Economische visie zijn:
- Sterke netwerken

- Sterk profiel

Voor 2025 is, vanuit de kadernota, minder budget beschikbaar voor (pro)actief en (strategisch) accountmanagement. Met onze partners en de ondernemers blijft ons doel het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers en de positionering van Rijswijk als werkstad met een goed ondernemers- en vestigingsklimaat.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voortzetting en versterking van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Oud Rijswijk
We verlengden en versterkten de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Oud Rijswijk. In 2025 verlengden we de Bedrijveninvesteringszone Oud Rijswijk voor de periode 2025-2029. De meeste ondernemers stemden voor deze verlenging. Hierdoor kunnen we samen blijven werken aan een sterker winkelgebied.

De gemeente ontvangt jaarlijks de bijdragen voor de BIZ via de gemeentelijke belastingen en keert dit weer uit aan de BIZ-stichting via een subsidie. Met deze subsidie organiseert de BIZ diverse activiteiten zoals het Dickensfestival, het Zomerfeest en Koningsdag. Ook zorgt de BIZ voor een mooie uitstraling van het winkelgebied bijvoorbeeld met sfeerverlichting en plantenbakken. Daarnaast werkt BIZ aan een veilige en schone omgeving.

De centrummanager behartigt actief de belangen van de ondernemers en er is een nauwe samenwerking met de gemeente om het ondernemersklimaat te verbeteren. Zo blijft het centrum aantrekkelijk voor bezoekers en ondernemers.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Middengebied
Eigenaren in het Middengebied van de Plaspoelpolder willen samen een Bedrijveninvesteringszone opzetten. De gemeente helpt hierbij financieel door een kwartiermaker aan te stellen.

Hoteloverleg Rijswijk
De stichting Hoteloverleg Rijswijk is opgericht vanuit het coronamaatregelenpakket. Deze stichting bestaat uit Rijswijkse hoteliers. Zij hebben aan het einde van het jaar aangegeven te stoppen met hun activiteiten. De beoogde samenwerkingen met andere partijen is niet behaald, waardoor zij deze keuze hebben gemaakt.

Het budget werd ook gebruikt voor een onderzoek naar de hotelmarkt in Rijswijk. Dit onderzoek liep in het derde en vierde kwartaal van 2025. De resultaten zijn nog niet bekend.

Accountmanagement
In 2025 richtte de gemeente zich op strategisch en proactief accountmanagement:
- Er werden in 2025 ongeveer 200 bezoeken gebracht aan bestaande en nieuwe ondernemers en bedrijven in Rijswijk.
- We verbeterden het relatiemanagement door het gebruik van een customer relationship management-systeem (CRM). In dit systeem registreren we de bedrijfsbezoeken die de accountmanagers afleggen.
- We organiseerden en bezochten (netwerk)bijeenkomsten, zoals het landelijke BT-event, regionale CLOK-bijeenkomsten en periodieke BBR-bijeenkomsten.
- We kochten gegevens in van het Werkgelegenheidsregister. Dit is een jaarlijkse lijst met informatie over werkgelegenheid en actieve ondernemers in Rijswijk.
- We organiseerden het bestuurlijke overleg tussen het college van burgemeester en wethouders en het bestuur van de Belangenvereniging Bedrijven Rijswijk (BBR).
- We zetten de nauwe samenwerking voort met de Belangenvereniging Bedrijven Rijswijk (BBR), winkeliersverenigingen, The Hague Business Agency (THBA), Innovation Quarter (IQ) en VNO-NCW.
- De verschillende economische kerngebieden in Rijswijk werden sterker en duidelijker gepositioneerd.
- We werkten aan het aantrekken van praktische banen en bedrijven die passen bij het profiel en opleidingsniveau van inwoners uit Rijswijk en de regio. Dit gebeurde samen met het Werkgeversservicepunt (WSP).
- Ondernemers werden ingezet als ambassadeurs voor de gemeente Rijswijk.

- Ondernemers, scholen, de overheid en kennisinstellingen werkten samen om vakmensen op te leiden in de sectoren energie, techniek en innovatie.
- We plaatsten de juiste bedrijvigheid op de daarvoor meest geschikte locatie volgens de strategie werklocaties.
- Vier keer per jaar stuurde de gemeente een online nieuwsbrief naar ondernemers in Rijswijk. Verschillende afdelingen zorgden voor actuele en relevante informatie voor deze nieuwsbrief.

Veiligheid en Leefbaarheid
In 2025 richtte Veiligheid, Inspectie & Handhaving zich vooral op de inrichting en leefbaarheid van de weekmarkten in Oud Rijswijk en Bogaard stadscentrum.

Beleidsproduct 3.4 Economische promotie

Wat wilden we bereiken?

Voor het hebben en houden van sterke en toekomstbestendige werk- en winkellocaties zetten we in 2025 in op het uitvoeren van de strategie toekomstbestendige werklocaties en het retail- en horecabeleid.

Wat hebben we ervoor gedaan?

We willen een goede plek zijn om te werken. Daarom hebben we ons ook in 2025 weer gericht op samenwerken met de stad en de regio. Het gaat hierbij dan om ondernemers(verenigingen), bedrijven, buurgemeenten, MRDH en Provincie Zuid-Holland.

Winkels, horeca en zorg
Er komen steeds meer mensen in Rijswijk wonen. Daarom kijken we goed naar wat de stad nodig heeft. We willen plekken maken waar je versdhillende dingen kunt doen. We geven meer ruimte aan:
- Restaurants en cafés (horeca).
- Sport en ontspanning (vrije tijd).
- Zorg, zoals de dokter of de fysiotherapeut.
- Andere buurtfuncties, zoals een wijkcentrum.

Dit hebben we bereikt:
- We werken verder aan de verandering van Bogaard stadscentrum. Dit wordt een compact winkelcentrum met verschillende functies en een gezellige plek om te verblijven. Onderdeel hiervan is de verdere positionering van het nieuwe stadscentrum met onder andere. gebiedscommunicatie over deelprojecten en de verbouwingswerkzaamheden. Hierdoor blijft het winkelcentrum aantrekkelijk als vestigingslocatie voor ondernemers en als verblijfsgebied voor bezoekers.
- We versterken de positionering van Oud Rijswijk ten opzichte van andere centrumgebieden in de directe omgeving. We hebben hierbij aandacht voor het kenmerkende historische, charmante en ambachtelijke karakter van Oud Rijswijk.
- We blijven financieel bijdragen aan het centrummanagement. Het centrummanagement verbindt ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente als het gaat om organisatie en uitvoering op het gebied van marketingcommunicatie, evenementen en activiteiten die een belangrijke bijdrage hebben voor de winkelcentra. In Rijswijk zijn twee centrummanagers actief; een in Bogaard stadscentrum en een in Oud Rijswijk. We overleggen regelmatig met hen op ambtelijk en bestuurlijk niveau.
- We hebben nieuwe regels voor terrassen en uitstallingen vastgesteld. Horecaondernemers krijgen meer ruimte voor terrassen op bepaalde plekken. Bijvoorbeeld de eilandterrassen in Oud Rijswijk en in de toekomst bootterrassen in het Havenkwartier. Sommige regels zijn geschrapt om het makkelijker te maken een terras te hebben. Een deel van de regels staat in het nieuwe omgevingsplan van de gemeente.
- We zorgen dat de weekmarkten in Bogaard stadscentrum en Oud Rijswijk levendig blijven. Dit doen we door overleg met de marktcommissie en door faciliteiten te bieden, zoals een toiletwagen die we ook onderhouden voor de marktkooplieden.
- We ondersteunen bij het organiseren van het jaarlijkse Koningsdag evenement in Oud Rijswijk.

Ruimte voor bedrijven
We willen dat er genoeg plek is voor kantoren en bedrijven. Het is belangrijk dat:
- Bedrijven de ruimte hebben om te groeien.
- De omgeving aantrekkelijk en levendig is.
- Bedrijven hun werk goed kunnen doen zonder dat anderen daar last van hebben.

In 2025 richtten we ons daarom op:
- Verdere ontwikkeling van de Plaspoelpolder:
  - Ontwikkeling van de deelgebieden Kessler Park en omgeving, inclusief Broodfabriek, en Havenkwartier naar gemengde werk- en woongebieden. We zorgen ervoor dat er ruimte blijft voor economische activiteiten die goed passen bij een woonomgeving.
  - We hebben een snelle studie (quickscan) gemaakt voor de campusontwikkeling van Kesslerpark. Hierin onderzochten we hoe de campus een plek kan worden voor vernieuwing en duurzaamheid. De belangrijkste punten uit deze studie zijn:
    - De werkcomponent bleef achter door leegstand en beperkte verhuur.
    - Er is behoefte aan een gezamenlijke visie.
    - Samenwerking met Kadans, TNO en andere partners blijft belangrijk.
    - Kesslerpark richtte zich op duurzame energie, levenswetenschappen en vernieuwing.
  - We behouden een gebied met hogere milieueisen in het middengebied tussen Kessler Park en het Havenkwartier. Dit gebied blijft speciaal voor werken.
    - We richten ons op de herontwikkeling van verouderd bedrijfsmatig vastgoed in het middengebied. Dit doen we via de investeringsagenda IPP en een nog te maken ontwikkelplan. Het IPP wil ook eigendom kopen om actief aan de slag te kunnen gaan.
    - We zorgen voor meer groen om hittestress te verminderen en ruimte te bieden voor maatregelen tegen klimaatverandering.
  - We onderzoeken samen met ondernemers, vastgoedeigenaren, IPP Haaglanden en BBR hoe we verschillende werklocaties, zoals Heulweg, kunnen verduurzamen.
  - We starten samenwerkingen om onze economie duurzamer en meer circulair te maken. Daarom zijn we lid geworden van het lerend netwerk Circulaire Economie.

Onderwijs

Ambitie

Visie

Jeugdigen kunnen zich vrij en veilig ontwikkelen en groeien op tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokken volwassenen. Primair zijn ouders verantwoordelijk voor het welbevinden van hun kinderen. Daar waar zij hier (tijdelijk) niet toe in staat zijn, krijgen zij een steuntje in de rug.

We zien het als onze rol om actief in te zetten op het creëren en stimuleren van een positief opgroei- en ontwikkelklimaat in onze gemeente.

Samenvatting

We kijken naar de brede ontwikkeling van jeugdigen waarbij kansengelijkheid en talentenontwikkeling centraal staan. Iedere jeugdige verdient een goede start bij de eerste stappen in zijn of haar leven. Goed onderwijs draagt bij aan deze goede start. Iedere in Rijswijk wonende jeugdige heeft recht op onderwijs op een voor hem/haar passende plek die zo thuisnabij mogelijk is.

Indien dit mogelijk is, behaalt de jeugdige een startkwalificatie (een diploma havo, vwo, mbo2 of hoger). Het optimaal ontwikkelen van het individuele talent is hierbij het uitgangspunt. Verzuim wordt zoveel mogelijk voorkomen. Thuiszitters worden zo snel mogelijk toegeleid naar een passend aanbod aan onderwijs en/of jeugdhulp.

Stichting Librijn openbaar onderwijs voert voor de gemeentes Rijswijk en Delft de wettelijke taak voor het verzorgen van voldoende openbaar onderwijs uit.

We zijn wettelijk verplicht om te zorgen voor voldoende huisvesting voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs op het grondgebied van de gemeente. We streven, samen met de schoolbesturen, naar een toekomstbestendig onderwijslandschap.

We willen voorkomen dat (onderwijs)achterstanden ontstaan en willen al opgelopen achterstanden verminderen. Vanuit onze wettelijke taak willen we voldoende plekken bieden waar doelgroepkinderen voorschoolse educatie kunnen krijgen.

In Nederland zijn er 2,5 miljoen volwassenen laaggeletterd. Dat betekent dat ze moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen en vaak ook weinig digitaal vaardig zijn. Om dit aan te pakken zetten we in op het voorkomen van laaggeletterdheid en het ondersteunen van mensen die laaggeletterd zijn.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
Absoluut verzuim	21,5	10,5	12,3
Relatief verzuim	34	33	33
Voortijdig schoolverlaters (VSV-ers)	2,3%	4%	2,0%

Absoluut verzuim
De verplichte indicator “Absoluut verzuim” is het aantal leerplichtige leerlingen per 1.000 leerlingen dat op enig moment in het schooljaar niet staat ingeschreven op een school of een onderwijsinstelling. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is aangewezen als gegevensbron.

De laatst gepubliceerde gegevens bij DUO zijn van 2023-2024. Het aantal Rijswijkse absoluut verzuimers was toen 12,3 leerlingen per 1.000 leerlingen. In absolute getallen ging het toen om 103 leerlingen.

In het voorgaande schooljaar waren de cijfers als volgt:

- Voor het schooljaar 2022-2023 21,5 leerlingen per 1.000 leerlingen, In absolute getallen ging het om 174 leerlingen;

Relatief verzuim
De verplichte indicator “relatief verzuim” is het aantal leerplichtige leerlingen per 1.000 leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling, maar deze niet of niet geregeld bezoekt. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is aangewezen als gegevensbron.

De laatst gepubliceerde gegevens bij DUO zijn 2023-2024. Het aantal Rijswijkse relatief verzuimers was toen 33 leerlingen per 1.000 leerlingen. In absolute getallen ging het toen om 275 leerlingen.

In het voorgaande schooljaar waren de cijfers als volgt:
- Voor het schooljaar 2022-2023 34 leerlingen per 1.000 leerlingen, In absolute getallen ging het om 277 leerlingen;

Voortijdige schoolverlaters (VSV-ers)

De verplichte indicator “VSV-ers” is het percentage van het totaal aantal 12- tot 23-jarigen dat zonder startkwalificatie (minimaal een diploma mbo2, havo of vwo) het onderwijs verlaat. DUO/Ingrado is de aangewezen gegevensbron.

Het percentage heeft betrekking op de postcode en gemeente waar de scholen voor VO en MBO gevestigd zijn. Dit betekent dat het hieronder genoemde percentage betrekking heeft op alle leerlingen die staan ingeschreven op deze Rijswijkse scholen voor VO en MBO, ongeacht de woonplaats van deze leerlingen.

De laatst gepubliceerde gegevens bij DUO zijn van 2023-2024. Het percentage VSV-ers van het Rijswijks Voortgezet en MBO onderwijs was toen 2,0%.

In het voorgaande schooljaar waren de cijfers als volgt:
- Voor het schooljaar 2022-2023 2,4%;

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	594	36	36	154	-118
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	23	5	5	2	-4
4.1 Openbaar basisonderwijs		**-571**	**-31**	**-31**	**-152**	**-122**
4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	3.901	5.343	5.343	5.326	17
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	409	1.107	1.107	1.061	-46
4.2 Onderwijshuisvesting		**-3.492**	**-4.236**	**-4.236**	**-4.265**	**-29**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	5.648	6.185	6.185	5.836	349
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	2.908	3.216	3.216	3.154	-62
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		**-2.740**	**-2.969**	**-2.969**	**-2.682**	**287**
Onderwijs		**-6.803**	**-7.235**	**-7.235**	**-7.099**	**136**

Investeringen

Investering (bedrag x € 1.000)	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
1e inrichting olp/meubilair Pasgeld	113		113			
Haalbaarh.onderz. nieuwbouw/renovatie de akker/GSR	33		33			
Haalbaarheidsonderz.disloc.de Piramide in Pasgeld	25		25			
Haalbaarheidsonderzoek uitbreiding de Melodie	35	17	18			
Herbouw 4 lokalen Steenvoordeschool na brand	1.141	224	917	685	1	683
Meerkosten ENG de Akker	286		286			
Meerkosten ENG Steenvoordeschool	227	115	112			
Tijdelijke huisvesting Pasgeld	3.320	37	3.283			
Uitbreiding basisschool de Melodie	4.260		4.260			
Uitbreiding basisschool De Piramide	1.420		1.420			
Verv. Nieuwbouw De Akker GSR incl. gymzaal	10.627		10.627			
Verv.nieuwb.Steenvoordesch. (incl.gymzaal)	12.497	4.882	7.615	242		242
	33.984	**5.274**	**28.710**	**927**	**1**	**925**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Onderwijs		
4.1 Openbaar basisonderwijs		**-118**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-114
Inhoudelijke toelichting		
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		-4
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		**349**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		33
Inhoudelijke toelichting		
De personele kosten zijn lager uitgevallen begroot. Er is rekening gehouden met de maatregelen op personeel opgenomen in de begroting 2026 en medewerkers zijn lager ingeschaald dan begroot. Hierdoor zijn de personeelslasten lager uitgekomen dan begroot, waardoor budget beschikbaar is gebleven.		120
De kosten voor Onderwijsachterstandenbeleid specifieke uitkering en de specifieke uitkering NPO zijn in 2025 lager uitgevallen dan vooraf begroot. Enkele subsidieverantwoordingen waren verwacht in 2025 te ontvangen, maar zijn niet tijdig binnen gekomen. Aangezien dit een SPUK regeling betreft wordt het overschot meegenomen naar 2026.		85
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		111

Beleidsproduct 4.1 Openbaar basisonderwijs

Wat wilden we bereiken?

Er is voldoende aanbod in de gemeente van openbaar basisonderwijs.

Stichting Librijn openbaar onderwijs voert voor de gemeentes Rijswijk en Delft de wettelijke taak voor het verzorgen van voldoende openbaar basisonderwijs in de gemeente uit. Hiermee heeft de Stichting Librijn de school-bestuurlijke taak van het openbaar basisonderwijs van de gemeentes overgenomen.

Het interne toezicht op de taakuitvoering van de Stichting is geregeld via de Raad van Toezicht. De gemeente zelf heeft de (grondwettelijke) taak van het externe toezicht. De gemeenteraad:
- Heeft de bevoegdheid om in te grijpen bij ernstige taakverwaarlozing;
- Kan alleen besluiten tot het opheffen van een openbare school
- Stelt de statuten van de Stichting vast;
- Benoemt de leden van de Raad van Toezicht (op bindende voordracht van de Stichting).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Samen met de gemeente Delft is het jaarlijkse bestuurlijke overleg gehouden over de jaarrekening en begroting van de Stichting Librijn. Hieruit kwamen geen bijzonderheden naar voren.
- In 2025 hebben we verschillende gesprekken gevoerd met de projectleider van Stichting Librijn over het voornemen van een bestuurlijk fusie met Stichting Kronenburgh. De schoolbesturen maakten een rapport over de gevolgen van deze fusie, de Fusie Effect Rapportage (FER). Dit rapport stuurden we met een positief advies naar de gemeenteraden van Rijswijk en Delft. Beide gemeenteraden gaven aan geen bezwaar te hebben tegen de bestuurlijke fusie. Daarna nam de Minister van Onderwijs een positief besluit over de fusie. Dit betekent dat Stichting Kronenburgh vanaf 1 augustus 2025 officieel niet meer bestaat. Basisschool Kronenburgh is vanaf die datum een openbare school en maakt deel uit van Stichting Librijn.
- Daarnaast hebben we regelmatig gesprekken met de beleidsmedewerkers van alle schoolbesturen in Rijswijk over de ontwikkelingen in het onderwijs in Rijswijk.

Wat heeft het gekost?

Dit beleidsproduct brengt alleen kosten mee voor het werk van ambtenaren. Verder zijn er geen extra kosten.

Beleidsproduct 4.2 Onderwijshuisvesting

Wat wilden we bereiken?

Er is voldoende capaciteit aan flexibele, duurzame onderwijshuisvesting om de Rijswijkse leerlingen een onderwijsplek te bieden.

De gemeente is (financieel) verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen op het grondgebied van de gemeente. De gedeelde visie van de gemeente en de schoolbesturen op het Rijswijkse scholenlandschap van de toekomst is vastgelegd in het Integraal Huisvesting Plan (IHP). Het IHP bestaat uit een analyse van trends en ontwikkelingen, een inventarisatie van de huidige voorzieningen, afspraken over onderwijshuisvestingen en een financiële paragraaf. Hiermee wordt een vooruitblik gegeven op de huisvestingsopgave voor de komende 20 jaar.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2025 maakten we samen met de schoolbesturen een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de komende 16 jaar.
- We bekeken in 2025 of we de Melodie, de Piramide en de GSR/de Akker konden uitbreiden of vernieuwen. Hiervoor gebruiken we het huidige Integraal Huisvestingsplan voor 2021-2026 en deden we onderzoeken om de projecten goed voor te bereiden.
- In Rijswijk is er te weinig plek voor leerlingen in het gebied Pasgeld. Daarom zijn we in 2025 begonnen met de voorbereiding voor een tijdelijk schoolgebouw. In dit gebouw start een nieuwe school.
- De nieuwbouw van de Steenvoordeschool is al gestart.

Wat heeft het gekost?

De (verwachte) investeringen van de diverse projecten uit het IHP 2021-2026 zijn verwerkt in het (meerjaren)investeringsplan.

De verwachte investeringsbedragen passen we aan op basis van de haalbaarheidsonderzoeken, de definitieve besluiten, de start van de bouw en de geldende normbedragen uit de Verordening voorziening huisvesting onderwijs. Deze aanpassing gebeurt volgens het vernieuwde Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Beleidsproduct 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Wat wilden we bereiken?

Elke jongere in Rijswijk krijgt passend en zo thuisnabij mogelijk onderwijs waarbij er een doorgaande ontwikkellijn is vanaf de voorschoolse periode.

Iedere jeugdige verdient een goede start bij de eerste stappen in zijn of haar leven en groeit op in een taalrijke omgeving. We bieden alle kinderen gelijke kansen met zo goed mogelijk passend onderwijs.

We zetten in op het voorkomen van laaggeletterdheid en het ondersteunen van mensen die laaggeletterd zijn.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Volwasseneneducatie
In Rijswijk zijn naar schatting 6.000 volwassen inwoners laaggeletterd. Zij ondervinden problemen bij hun dagelijks leven. Laaggeletterdheid komt voor in alle lagen van de bevolking en in alle wijken. De doelgroep is dynamisch en bestaat uit jongeren, ouderen, Nederlanders met Nederlands als 1ste taal (NT1) en Nederlanders met een migratieachtergrond met Nederlands als 2de taal (NT2), met of zonder startkwalificatie, hoog- en laag opgeleid, werkend en niet-werkend.

- In 2025 hebben we taalondersteuning geboden aan inwoners gericht op het verbeteren van de Nederlandse Taal en digitale vaardigheden. Samen met onze partners blijven we in gesprek hoe we ons aanbod kunnen verbeteren.
- Door middel van het Taalketenoverleg stimuleren we de samenwerking tussen partners. Daarnaast blijven we op deze manier ons taalaanbod ontwikkelen en vernieuwen zodat het afgestemd blijft op de vraag van onze inwoners.
- We zijn nauw betrokken geweest bij het ‘regionaal overleg bestrijden laaggeletterdheid’ om te zorgen dat het taalaanbod (Taalplusschool) voor Rijswijk zo goed mogelijk wordt ingezet.

Voortgezet onderwijs
Medio 2025 hebben de schoolbesturen van de Rijswijkse Vo-scholen aan de bel getrokken bij het gemeentebestuur. De schoolbesturen maken zich zorgen over de randvoorwaarden op het gebied van huisvesting, leefomgeving, veiligheid en zorgstructuren in en om de scholen. Dat leidt tot een trend van afnemende aantallen aanmeldingen van (nieuwe) leerlingen.
We hebben samen met de schoolbesturen gekozen voor een gezamenlijke aanpak, die ziet op een gedegen analyse en maatregelen om de situatie van het voortgezet onderwijs in Rijswijk te verbeteren.

Onderwijsachterstandenbeleid en peuteropvang
De ontwikkeling van kinderen op jonge leeftijd is van grote invloed op hun verdere leven. Daarom verdient iedere jeugdige in Rijswijk een goede start bij de eerste stappen in het leven en is het nodig om al op jonge leeftijd in te zetten op het voorkomen en bestrijden van (onderwijs)achterstanden. Het bestrijden van onderwijsachterstanden vraagt dan ook om een vroegtijdige aanpak die al start op het consultatiebureau en op maat gesneden is. Het beheersen van de Nederlandse taal is hierbij een essentieel onderdeel, naast een taalrijke omgeving.

- In 2025 zijn er in totaal 17 groepen op 13 verschillende locaties Peuterspeelschool uitgevoerd door Kinderopvang Morgen. Op al deze locaties wordt gewerkt met Uk en Puk, een programma voor voorschoolse educatie. Peuters kunnen vanaf hun tweede verjaardag twee ochtenden per week naar de peuteropvang. Peuters met een verwijzing voor de voorschoolse educatie vanuit de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) kunnen vier ochtenden per week naar de Peuterspeelschool gaan. In totaal hebben 479 peuters de Peuterspeelschool bezocht. Dit is ongeveer de 44% van het aantal peuters in Rijswijk. In deze cijfers zitten dus niet het aantal peuters dat een kinderdagverblijf

bezoekt. Van deze peuters hadden 233 een verwijzing voor voorschoolse educatie, 107 waren gemeentelijke peuters en 139 waren KOT-peuters (KOT staat voor Kinderopvang toeslag). 19 KOT-peuters waren peuters die in een andere gemeente wonen. De ouders van de KOT-peuters kunnen een tegemoetkoming in de kosten van de opvang aanvragen bij de Belastingdienst. Voor de gemeentelijke peuters en de peuters met een verwijzing voor de voorschoolse educatie regelt de gemeente deze tegemoetkoming.

- Alle scholen hebben subsidie aangevraagd voor de Taalplannen. Deze subsidie helpt om het plezier in lezen te vergroten en om meer te lezen. Zo voorkomen we dat mensen later moeite krijgen met lezen en schrijven.
- De acht scholen met een hoge achterstandsscore hebben subsidie van de gemeente gekregen. Met deze subsidie hebben zij extra activiteiten georganiseerd in aanvulling op hun eigen activiteiten. De activiteiten zijn bedoeld om achterstanden van leerlingen te verminderen. Veel van deze activiteiten richten zich op het verbeteren van de vroegschoolse educatie in de kleutergroepen. Ook werken zij beter samen met de Peuterspeelschool om de overgang voor kinderen soepel te laten verlopen.
- Ook de twee Wereldgroepen bij 't Kristal en KC Snijders (bovenschoolse groepen voor nieuwkomersonderwijs) in Rijswijk blijven nog steeds nodig. Deze groepen zijn bedoeld voor kinderen van zes jaar en ouder die rechtstreeks uit het buitenland komen en geen Nederlands spreken. In deze groepen krijgen de leerlingen eerst intensief de Nederlandse taal aangeboden. Daarna kunnen ze overstappen naar gewone klassen. De oudere kinderen in de leeftijd van het voortgezet onderwijs maken gebruik van de Internationale Schakelklassen (ISK-klassen) in Den Haag.
- Voor de kinderen in de basisschoolleeftijd die wonen op het AZC is een speciale nieuwkomersgroep op de KC Snijders geopend. De oudere leerlingen uit het AZC gaan naar de ISK-klassen in Den Haag.

Toezicht en handhaving Leerplichtwet en voorkomen en bestrijden voortijdig schoolverlaten
Onderwijs is essentieel voor jeugdigen om zicht te kunnen ontwikkelen en te kunnen bouwen aan een goede toekomst. Een diploma biedt meer kansen op een baan. De Leerplichtwet zorgt ervoor dat iedereen met gelijke kansen begint en de benodigde algemene kennis heeft om goed te kunnen functioneren in een zich steeds sneller ontwikkelende maatschappij.

- In het afgelopen jaar is een aantal keren een Te Laat Kom actie op een school georganiseerd, op verzoek van de school. Tijdens deze actie zijn de leerplichtambtenaren zichtbaar aanwezig op school. Zij spreken dan ouders en leerlingen aan die niet op tijd komen om hun te wijzen op de verplichting en het belang om op tijd op school te zijn.
- De leerplichtambtenaren hebben uitgebreid aandacht besteed aan de Dag van de Leerplicht in maart. Voorafgaand aan de Dag van de leerplicht hebben basisscholen aandacht besteed aan schoolaanwezigheid/op tijd komen. De school/groep met het minste verzuim/te laat komen kreeg een prijs. Deze prijs werd uitgereikt tijdens een bijeenkomst in de raadszaal.
- Door de nieuwe wet “Van School naar Duurzaam Werk”, die op 1 januari 2026 is ingegaan, is gewerkt aan een nieuw regionaal programma. Dit programma verbindt de aanpak van voortijdig schoolverlaten met de aanpak bestrijding van de jeugdwerkloosheid.

Leerlingenvervoer
Ouders van leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen reizen, bijvoorbeeld vanwege een handicap of omdat de school relatief ver weg ligt, kunnen voor (een tegemoetkoming in) de vervoerskosten of aangepast vervoer van hun kind van en naar school een beroep doen op de regeling leerlingenvervoer.

- Rond de 150 leerlingen hebben een vorm van tegemoetkoming in de kosten van het schoolvervoer ontvangen volgens de Verordening Leerlingenvervoer. Dit aantal is de afgelopen jaren gelijk gebleven. Het grootste gedeelte van de leerlingen ontvangt de tegemoetkoming in de vorm van het aangepast vervoer dat door de gemeente wordt georganiseerd.
- In het schooljaar 2024-2025 hebben 12 leerlingen meegedaan aan het traject Mee op Weg. In dit traject leren zij zelfstandig reizen. Drie leerlingen hebben het traject succesvol afgerond. Bij een paar leerlingen loopt het traject nog door in het schooljaar 2025-2026. Een paar leerlingen zijn gestopt omdat zelfstandig reizen op dit moment nog niet haalbaar is voor hen.
- Na afloop van de gezamenlijke aanbesteding van het leerlingenvervoer en het jeugdwetvervoer in de WMO-regio zijn een aantal percelen van één vervoerder opnieuw aanbesteed. Voor de overige

percelen is gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot verlenging van de aanbesteding. Vanaf 1 augustus 2025 zijn er voor de opnieuw aanbestede percelen nieuwe vervoerders ingekocht.
- Het beleid en de uitvoering van het leerlingenvervoer worden met ingang van 1 augustus 2025 niet meer uitgevoerd door het team WMO. Dit is weer ondergebracht bij het team onderwijs, jeugd en sport.

Schoolmaatschappelijk werk
Het schoolmaatschappelijk werk versterkt de zorgstructuur op school, verzorgt preventieve en kortdurende hulp en vervult de schakelfunctie tussen het onderwijs en het jeugdteam. Deze preventieve inzet wordt ingezet om schooluitval en een beroep op zwaardere vormen van jeugdhulp te voorkomen.

- Na afloop van de gezamenlijke aanbesteding met de gemeente Den Haag op 1 augustus 2025 hebben we het schoolmaatschappelijk werk op de scholen voortgezet.
- JESS voert het schoolmaatschappelijk werk uit op de basisscholen. Schoolformaat doet dit voor het voortgezet onderwijs. Deze organisaties deden dit werk in Rijswijk ook al tijdens de aanbesteding.
- Door het budget te verhogen in de tweede halfjaarrapportage kon de gemeente het aantal uren schoolmaatschappelijk werk gelijk houden aan wat de scholen vóór 1 augustus 2025 kregen.

Passend Onderwijs
Het doel van de Wet passend onderwijs is dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als zij extra ondersteuning nodig hebben.

Om elk kind een passende plek te bieden werken de scholen/schoolbesturen regionaal samen in Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs zodat er voldoende onderwijsplekken zijn alle leerlingen met een zorgbehoefte.

We hebben te maken met twee samenwerkingsverbanden:
- Voor het primair onderwijs Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH);
- Voor het voortgezet onderwijs Samenwerkingsverband Zuid Holland West (SWVZHW).

Ook de gemeenten Den Haag en Leidschendam-Voorburg maken deel uit van deze samenwerkingsverbanden.

- Op regionaal en lokaal niveau hebben we samengewerkt met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. We werkten samen aan de volgende projecten:
  - Pilot (proef) startklas
  - Routeboek verzuim en thuiszitters
- Samen met de ketenpartners uit de stad werkten we aan een betere aansluiting tussen de Rijswijkse scholen, voorschoolse voorzieningen en het (jeugd)hulpaanbod. Binnen het project “Elkaar Versterken” werken we samen met de ketenpartners. De afgelopen periode richtten we ons vooral op het jonge kind en de kleuterrijpheid van kinderen.

Verbinding Onderwijs en Arbeidsmarkt
We stimuleren een verdere verbinding tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Dit doen we om schooluitval te voorkomen en talenten van leerlingen optimaal te benutten.

- JINC organiseerde bliksemstages en sollicitatietrainingen voor jongeren in het voortgezet onderwijs in Rijswijk. Zo maakten zij kennis met het Rijswijkse bedrijfsleven.
- In november 2025 vond de eerste editie van het beroepenfeest plaats. Tijdens dit feest konden jongeren ontdekken welke toekomstige beroepen en banen er voor hen zijn.

Wat heeft het gekost?

De kosten voor alle hierboven beschreven activiteiten staan opgenomen in de jaarrekening 2025.
- De activiteiten onder het kopje "onderwijsachterstandenbeleid en peuteropvang" (behalve de taalplannen en de tegemoetkoming voor reguliere peuteropvang) worden betaald uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid van € 2.924.312. Deze specifieke uitkering krijgt de gemeente voor dit doel.

- Volgens de bestuursafspraken uit 2016 “Een aanbod voor alle Peuters” ontvangt de gemeente binnen de algemene middelen een decentralisatie uitkering “voorschoolse voorzieningen peuters” van € 98.806,-; de zogenaamde Asscher-gelden. Deze dekken deels de kosten voor de tegemoetkoming in de kosten van de peuteropvang voor ouders die geen recht hebben op de Kinderopvangtoeslag vanuit het rijk.
- Voor het uitvoeren van Het Doorstroompunt (voorheen de RMC-functie) en de maatregelen uit het Regionaal programma VSV ontvangt de centrumgemeente Den Haag een specifieke uitkering waarbij zij het Rijswijkse deel in de vorm van een subsidie aan Rijswijk ter beschikking stelt. Deze subsidie bedraagt € 171.660.

Sport, Cultuur en Recreatie

Ambitie

Visie

Sport en cultuur hebben al vanaf vroeger een sociaal maatschappelijke functie. Het brengt niet alleen plezier en gezondheid, het brengt ook mensen bij elkaar, helpt vaardigheden en talenten ontwikkelen, zorgt voor sociale verbinding, biedt de mogelijkheid voor vrijwilligerswerk en zorgt voor veiligheid in buurten.

Deze maatschappelijke functies maken dat sport en cultuur, naast hun eigen waarden, belangrijk zijn voor het succesvol uitvoeren van maatschappelijk verantwoord beleid. Ze dragen bij aan de Rijswijkse samenleving.

Ook evenementen spelen een belangrijke rol in het versterken van de leefbaarheid voor de inwoners en bezoekers van de stad. Ze zorgen voor een fijne sfeer en helpen om mensen met elkaar te verbinden. Het draagt bij aan de sociale cohesie en zorgt voor een levendige en prettige omgeving voor iedereen.

In Rijswijk zijn er volop mogelijkheden tot recreëren in het groen. We continueren het onderhoud en willen de kwaliteit verhogen en daarom investeren we in natuur, beleving en toegankelijkheid.

Binnen dit programma zijn er ook een aantal wetten voor de gemeente van belang. Die hebben verband met het behoud en beheer van cultureel erfgoed, het bibliotheekwerk en de lokale omroep.

De gemeente Rijswijk is van mening dat iedereen mee moet kunnen doen. Dit geldt voor sport, cultuur en recreatie. Dit betekent ook dat we willen dat iedereen het gevoel heeft veilig bezig te kunnen zijn met zijn/haar hobby's. Hierbij moet gedacht worden aan veilig op straat kunnen sporten of recreëren, maar ook bij een vereniging ten alle tijden een gevoel van veiligheid hebben terwijl je volledig jezelf kan uitten.

Daarnaast gaat het juist ook om de bijdrage van sport, cultuur en recreatie aan de Rijswijkse samenleving, die in de inleiding al werd genoemd. Omdat het bijdraagt aan het welbevinden, willen we graag dat meer inwoners gebruik (kunnen) maken van de activiteiten en voorzieningen. Wij hechten aan een laagdrempelig en breed aanbod, verspreid over de gemeente. Specifiek voor kunst en cultuur is de ambitie om ze als een verbindende kracht in te zetten voor de samenleving en economie van Rijswijk.

Waar het mogelijk is combineren functies met elkaar. Zo loopt de hardlooproute bijvoorbeeld deels door het groen.

Indirecte subsidies

Naar aanleiding van een discussie in het Forum Samenleving 16 maart 2021 over het raadsvoorstel invullen taakstelling op subsidies is er een toezegging gedaan over het inzichtelijk maken van de indirecte subsidies op het maatschappelijk vastgoed. Het nieuwe streven is om de maatschappelijk vastgoedexploitatie zoveel mogelijk kostendekkend weer te geven in de begroting. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke beleidsvelden profiteren van eventuele indirecte subsidies, omdat de huurinkomsten niet volledig kostprijs dekkend zijn. Het kostendekkend weergeven van de vastgoedexploitatie in de begroting wordt gerealiseerd door het toepassen van een doorbelastingsmethode. Hierbij wordt er allereerst een onderscheid gemaakt tussen verschillende type accommodaties, bijv de sportparken, sporthallen, gymnastiekzalen en welzijn accommodaties. Per type accommodatie zijn de directe baten en lasten inzichtelijk gemaakt. Indien de lasten voor een type accommodatie de (huur)inkomsten overstijgen, dan wordt het verschil (de zogenaamde indirecte subsidie) doorbelast naar het inhoudelijke beleidsveld dat gebruik maakt van het desbetreffende vastgoed.

Deze administratieve handeling heeft vooralsnog alleen plaatsgevonden voor panden die op korte termijn geen grote investeringen te wachten staan. Om die reden zijn bijv de Schouwburg en het zwembad de Schilp buiten beschouwing gelaten. Bij interne verhuur van het Huis van de stad wordt er ook een indirecte subsidie vastgesteld, maar dan met de oorspronkelijke business case Huis van de stad als uitgangspunt. Ook deze subsidie wordt doorbelast aan de beleidsvelden die gebruik maken van de betreffende ruimte. Deze methode zorgt ervoor dat de kosten zoveel mogelijk worden toegerekend aan de juiste beleidsvelden. Het streven naar een kostendekkende maatschappelijk vastgoedexploitatie van de gemeente Rijswijk heeft als primair doel om indirecte subsidies inzichtelijk te maken, en niet per se om volledig kostendekkend te opereren. Door gebruik te maken van doorbelasting tussen beleidsvelden kan de gemeente een transparante vastgoedexploitatie realiseren zonder onnodige complexiteit of rondpompen van geld via subsidies van- en naar maatschappelijk partners. Dit betreft dus een administratieve handeling, waar de maatschappelijk partners geen hinder van ondervinden. De grootste doorbelasting doet zich voor naar dit beleidsproduct; 5.1 Sportbeleid en activering. Maar er wordt ook doorbelast naar andere beleidsproducten.

Voorbeeld 1. Sportparken, beleidsproduct 5.2 sportaccommodaties

Lasten	**bedrag x € 1.000**
Onderhoudskosten	90
Energie	10
Betaalde belastingen	7
Kapitaallasten	100
Totaal	**207**
Baten	
Huurinkomsten	100
Totaal	**100**
Indirecte subsidie (lasten - baten)	107
Doorbelasting indirecte subsidie	
beleidsproduct 5.2 Sportacommodaties	-107
beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering	107

In dit vereenvoudigde voorbeeld voor een sportpark bedragen de directe lasten € 207.000 en de huurinkomsten €100.000. De indirecte subsidie komt daarmee neer op € 107.000. Deze indirecte subsidie wordt doorbelast van het beleidsproduct 5.2 Sportaccommodaties, waar de vastgoedexploitatie van de sportaccommodaties staat begroot, naar het beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering. Het beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering betreft het inhoudelijke beleidsveld betreft dat gebruik maakt van dit vastgoed. Op deze wijze wordt de vastgoedexploitatie zoveel mogelijk kostendekkend weergegeven en wordt de indirecte subsidie toegerekend aan het beleidsveld waar deze betrekking op heeft.

Voorbeeld 2. Huis van de stad, beleidsproduct 0.4 Overhead

In rekening te brengen huurbijdrage	bedrag x € 1.000
Bibliotheek	210
Totaal	**210**
Berekende huurbijdrage	
Bibliotheek	259
Totaal	**259**
Indirecte subsidie	49
Doorbelasting indirecte subsidie	
beleidsproduct 0.4 Overhead	-49
beleidsproduct 5.6 Media	49
Directe subsidie bibliotheek	1.400
Indirecte subsidie bibliotheek	49
Totaal	**1.449**

In dit vereenvoudigde voorbeeld bedraagt de in rekening te brengen huurbijdrage € 210.000. Het doortrekken van de lijn van de oorspronkelijke business case resulteert in eigenlijk berekende huurbijdrage van € 259.000. De indirecte subsidie komt daarmee neer op € 49.000. Deze indirecte subsidie wordt doorbelast van het beleidsproduct 0.4 Overhead, waar de exploitatie van het Huis van de stad staat begroot, naar het beleidsproduct 5.6 Media. Het beleidsproduct 5.6 Media betreft het inhoudelijke beleidsveld dat gebruik maakt van een ruimte in het Huis van de stad. Op deze wijze worden de kosten toegerekend aan het beleidsveld waar deze betrekking op hebben.

De bibliotheek ontvangt jaarlijks een subsidie vanuit de gemeente Rijswijk. In dit vereenvoudigde voorbeeld €1.400.000. Daarbovenop wordt er dus een indirecte subsidie van € 49.000 met dit beleidsveld verrekend. Deze indirecte subsidie betreft dus een administratieve handeling, waar de maatschappelijk partners geen hinder van ondervinden.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	915	2.953	2.953	2.708	244
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	394	331	331	322	-8
5.1 Sportbeleid en activering		**-521**	**-2.622**	**-2.622**	**-2.386**	**236**
5.2 Sportaccommodaties	Lasten	3.744	1.580	1.580	1.804	-224
5.2 Sportaccommodaties	Baten	1.494	975	975	1.113	138
5.2 Sportaccommodaties		**-2.250**	**-605**	**-605**	**-691**	**-86**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	3.144	3.494	3.494	3.314	179
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	4	265	265	284	19
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		**-3.140**	**-3.229**	**-3.229**	**-3.030**	**199**
5.4 Musea	Lasten	1.087	1.197	1.197	709	488
5.4 Musea	Baten	9	7	7	9	2
5.4 Musea		**-1.079**	**-1.190**	**-1.190**	**-700**	**490**
5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	0	58	58	494	-437
5.5 Cultureel erfgoed		**0**	**-58**	**-58**	**-494**	**-437**
5.6 Media	Lasten	1.660	1.615	1.615	1.606	9
5.6 Media	Baten	80	81	81	81	0
5.6 Media		**-1.580**	**-1.535**	**-1.535**	**-1.526**	**9**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	8.508	8.273	8.273	8.834	-561
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	195	83	83	146	63
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		**-8.312**	**-8.190**	**-8.190**	**-8.689**	**-499**
Sport, Cultuur en Recreatie		**-16.882**	**-17.428**	**-17.428**	**-17.515**	**-87**

Investeringen

Investering (bedrag x € 1.000)	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Diverse investeringen voortvloeiend uit meerjarenonderhoudsplan sportparken	33	2	31			
Herstructurering sportpark Elsenburg	341	12	329	42		42
Kinderboerderij 't Akkertje	237	206	31			
Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Foam layer als sporttechnische laag	120	5	115			
Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Hekwerken	60		60			
Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Kunstgrasmat	420	27	393			
Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Onderbouw, sporttechnische fundering	260	12	248			
Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Verhardingen	40		40			
Multifunctionele accommodatie Sportpark Elsenburg	12.632	464	12.167			
Toplaag renovatie veld 306 Hoekpolder	36		36			
Toplaag renovatie veld 403 Vredenburch	72		72			
Toplaagrenovatie veld 106 Prinses Irene	101		101			
Toplaagrenovatie veld 107 Prinses Irene	79		79			
Toplaagrenovatie veld 114 Sportpark Irene	41		41			
Toplaagrenovatie veld 404 Vredenburch	100		100			
Uitvoeringsprogramma landgoederenzone (fase 1)	3.500	285	3.215	20	240	-220
Verduurzaming de Schilp	369	142	227			
Verv. en renov. asfalt + verhard. sportpark Vredenburch	111		111			
Verv.en renov.asfalt Sportpark Hoekpolder	195		195			
Verv.en renov.asfalt+verhard.sportp.Pr.Irene	197		197			
Voorbereidingskrediet herontwikkeling Marimbahal	124	33	91			
Renovatie en verduurzaming Rijswijkse Schouwburg	4.000	56	3.944			
	23.066	**1.245**	**21.822**	**62**	**240**	**-178**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Sport, Cultuur en Recreatie		
5.1 Sportbeleid en activering		**244**
In de begroting 2025 is de maatschappelijke vastgoedexploitatie voor het eerst zo goed als mogelijk kostendekkend weergegeven. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke beleidsvelden profiteren van eventuele indirecte subsidies, omdat de huurinkomsten niet volledig kostprijsdekkend zijn. Het kostendekkend weergeven van de vastgoedexploitatie in de begroting is gerealiseerd door het toepassen van een doorbelastingsmethode. Hierbij is er allereerst een onderscheid gemaakt tussen verschillende type accommodaties, bijv de sportparken, sporthallen, gymnastiekzalen en welzijn accommodaties. Per type accommodatie zijn de directe baten en lasten inzichtelijk gemaakt. Als de lasten voor een type accommodatie de inkomsten overstijgen, dan wordt het verschil (de zogenaamde indirecte subsidie) doorbelast naar het inhoudelijke beleidsveld dat gebruik maakt van het desbetreffende vastgoed. De daadwerkelijke doorbelasting vanuit het beleidsproduct 5.2 Sportaccomodaties naar het beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering heeft uiteindelijk lager uitgepakt dan begroot. De geraamde kapitaallasten op het beleidsproduct 5.2 Sportaccomodaties zijn met de halfjaarrapportage omlaag bijgesteld, maar de doorbelasting tussen beide beleidsproducten is daar niet op aangepast. Dit resulteert in een voordeel op het beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering en een nadeel op het beleidsproduct 5.2 Sportaccomodatie. Per saldo is er geen impact op het resultaat.		193
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		51
5.2 Sportaccommodaties	**138**	**-224**
Sportcomplex De Altis is in 2021 opgeleverd en in gebruik genomen. Na enige tijd werden we geconfronteerd met problemen aan de Warmte-Koude Opslag (WKO) installatie. Na langdurige onderhandelingen zijn we in 2025 tot een oplossing gekomen waarbij de oorspronkelijke installateur via hun verzekeraar € 105.000 heeft bijgedragen aan de totale kosten van € 176.000.	105	
In de begroting 2025 is de maatschappelijke vastgoedexploitatie voor het eerst zo goed als mogelijk kostendekkend weergegeven. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt welke beleidsvelden profiteren van eventuele indirecte subsidies, omdat de huurinkomsten niet		-193

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
volledig kostprijsdekkend zijn. Het kostendekkend weergeven van de vastgoedexploitatie in de begroting is gerealiseerd door het toepassen van een doorbelastingsmethode. Hierbij is er allereerst een onderscheid gemaakt tussen verschillende type accommodaties, bijv de sportparken, sporthallen, gymnastiekzalen en welzijn accommodaties. Per type accommodatie zijn de directe baten en lasten inzichtelijk gemaakt. Als de lasten voor een type accommodatie de inkomsten overstijgen, dan wordt het verschil (de zogenaamde indirecte subsidie) doorbelast naar het inhoudelijke beleidsveld dat gebruik maakt van het desbetreffende vastgoed. De daadwerkelijke doorbelasting vanuit het beleidsproduct 5.2 Sportaccomodaties naar het beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering heeft uiteindelijk lager uitgepakt dan begroot. De geraamde kapitaallasten op het beleidsproduct 5.2 Sportaccomodaties zijn met de halfjaarrapportage omlaag bijgesteld, maar de doorbelasting tussen beide beleidsproducten is daar niet op aangepast. Dit resulteert in een voordeel op het beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering en een nadeel op het beleidsproduct 5.2 Sportaccomodatie. Per saldo is er geen impact op het resultaat. De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.	33	-31
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		**179**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		3
Inhoudelijke toelichting		
Wij hebben in 2025 de subsidies over het seizoen 2023-2024 aan zowel Stichting Rijswijkse Schouwburg als Stichting Trias Centrum voor de Kunsten lager vastgesteld. Beiden hebben genoemd seizoen afgesloten met een positief resultaat. In beide gevallen kwam dit doordat (met name personeels-)kosten lager zijn uitgevallen dan begroot, terwijl hogere opbrengsten werden gerealiseerd. Bij de schouwburg ging het om het laten vrijvallen van vouchers en een beter dan verwacht seizoen ten aanzien van theaterbezoek, horeca omzet en verhuur. Bij Trias steeg de vraag van scholen naar hun lessen in cultuuronderwijs. Zij hebben in 2025 een bedrag terugbetaald. Dat geldt ook voor Stichting Rijswijks Jeugdtheater. Daarvan hebben wij de subsidie voor de organisatie van het Sinterklaasfeest in 2024 lager vastgesteld, omdat de werkelijke kosten lager waren uitgevallen. Dit resulteert in de onderschrijding op het beleidsproduct van € 190.000. Bij de tweede halfjaarrapportage is een onderschrijding van deze omvang al aangekondigd. In de Cultuurvisie Rijswijk 2026-2030 ‘Rijswijk vrij gedacht’ is budgetneutraliteit één van de uitgangspunten voor de uitvoering. Om innovatie te stimuleren, en ook feitelijk mogelijk te maken, is hierbij bepaald dat als cultuurmiddelen vrijvallen, deze beschikbaar blijven voor nieuwe activiteiten op het gebied van kunst en cultuur in Rijswijk. In lijn met de eerdere besluitvorming over de cultuurvisie zal een resterend bedrag binnen de budgetten van kunst en cultuur in 2025 vrijvallen ten gunste van het jaarrekeningsaldo 2025, om dit vervolgens via de eerste halfjaarrapportage 2026 als innovatiebudget voor kunst en cultuur weer in de begroting op te nemen. Daarbij wordt het resultaat op stadsbrede evenementen, zoals de organisatie van het Sinterklaasfeest, dat ook onder dit beleidsproduct valt buiten beschouwing gelaten.		176
5.4 Musea		**488**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		573
Inhoudelijke toelichting		
Rijswijk is op dit moment gecertificeerd op basis van de BRL4000 van de SIKB. Hierdoor mag de gemeente archeologische werkzaamheden uitvoeren. De certificering bewerkstelligt dat de kwaliteit van alle werkzaamheden geborgd is. De certificering vereist ook dat er minimaal 2 senior KNA archeoloog ter beschikking staan van de organisatie. Het invullen, van de ontstane vacature op deze functie, is niet gelukt, waardoor inhuur van deze expertise noodzakelijk was, zodat werd voldaan aan de certificeringseis.		-70

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		-15
5.5 Cultureel erfgoed		**-437**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-576
Inhoudelijke toelichting		
De gerealiseerde lasten op bunkercomplex park Overvoorde vallen lager uit dan begroot. Er is een voordeel op de energierekening gerealiseerd, o.a. vanwege een eindafrekening over 2024 in ons voordeel.		45
Voor archeologie zijn de kosten lager uitgevallen door vacatureruimte.		94
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		**-561**
In 2025 zijn een aantal werkzaamheden (waaronder verkeersmaatregelen) geboekt op onderhoud Bomen, die in 2024 zijn uitgevoerd.		-271
Er zijn minder uren besteed bij de investeringen binnen de projecten van Stadsbeheer en meer voor exploitatiewerkzaamheden. Hierdoor is de personele inzet voor het taakveld Openbaar Groen hoger dan begroot.		-208
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		-82

Beleidsproduct 5.1 Sportbeleid en activering

Wat wilden we bereiken?

De afgelopen jaren zijn de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente in de maatschappelijke ondersteuning, de zorg voor jeugd en de participatie van kwetsbare inwoners, sterk veranderd. De gemeente heeft als doel het verhogen van gezonde levensjaren en de bestrijding van eenzaamheid bij kwetsbare mensen. Dit wil de gemeente bereiken door:

- Doorgaan met het herijkte sportakkoord en de uitvoeringsagenda van de Brede SPUK, en daarnaast het vernieuwen van het preventieakkoord en de nota Sport en Bewegen
- Het verhogen van deelname aan sport- en beweegactiviteiten en daardoor aan de samenleving

Sport en bewegen is ook een belangrijk onderdeel van het Gezond en Actief Leven Akkoord (2023-2026) waarbij de nadruk wordt gelegd op eigen verantwoordelijkheid, het gebruikmaken van het sociale netwerk, en op preventie. Samenwerking tussen de verschillende programma's en uitvoeringsorganisaties is daarbij een voorwaarde.

Sport wordt niet gezien als een doel op zich, maar als een middel om maatschappelijke doelen zoals sociale verbinding en een gezonde leefstijl te bereiken. Hiervoor wordt binnen de sport ingezet op negen thema's:

1. Iedereen kan meedoen/Inclusief sporten en bewegen;
2. Bewegen in de buitenruimte;
3. Vitale aanbieders/Fundament op orde;
4. Positieve sportcultuur - leuk, veilig, eerlijk en zorgeloos sporten en bewegen;
5. Van jongs af aan vaardig in bewegen – jeugd meer laten bewegen en sporten;
6. Groter bereik;
7. Meer zichtbare betekenis - maatschappelijke waarde van sport laten zien;
8. Rookvrije generatie;
9. Gezond gedrag.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben goed contact gehad met alle organisaties die het werk uitvoeren. Het contact tussen de verenigingsondersteuner en de verenigingen is verbeterd. Daardoor konden verenigingen meer ideeën bedenken en uitvoeren. Daarnaast is de beweegmakelaar er nu voor alle inwoners in onze gemeente die hulp nodig hebben en gebruik willen maken van dit aanbod.
- We hebben ervoor gezorgd dat meer kinderen meedoen aan Sport, Cultuur, Natuur en Taal. Dit deden we via het programma Team Brede Impuls (TBI). Dit programma is betaald

vanuit de brede regeling combinatiefunctionarissen. Door al op jonge leeftijd met sport te beginnen, hopen we dat kinderen later enthousiast en betrokken blijven bij de samenleving. Ook de verenigingsondersteuner en beweegmakelaar werden voor een deel vanuit dit programma betaald.
- In 2025 is de Nota Gezondheidsbeleid geschreven. Wij hebben ervoor gezorgd dat sport hierin een belangrijkere plek kreeg. Sport wordt nu gezien als een middel om gezondheidsproblemen te voorkomen en aan te pakken.
- Met voedingsvoorlichting en sportactiviteiten in de wijk (zoals op het Cruyff Court, de Krajicek Playground, Sport in de Wijk en sportmix) hebben we gezorgd voor een gezondere leefstijl. Ook is het programma High-Five gestart. Dit programma stimuleert basisschoolkinderen om lopend of op de fiets naar school te gaan. Zo willen we het aantal kinderen met overgewicht laten dalen.
- In 2025 zijn we verdergegaan met het programma Happy Fit 0 – 100 jaar. Met dit project willen we de gezondheid van inwoners uit Rijswijk verbeteren. Hier werken verschillende partijen bij samen op het gebied van gezondheid, sport en bewegen.
- Er is in 2025 verder onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van de verschillende sportparken. Hieruit is gebleken dat dit voor twee parken verder uitgewerkt moet worden in 2026.
- Er zijn zes schoolsportdagen gehouden, vooral voor het basisonderwijs. Meer scholen, ook speciaalonderwijs, en meer leerlingen deden mee dan vorig jaar. Het doel voor 2025 was om meer scholen te laten meedoen, en dat is gelukt. Dit gebeurde samen met lokale sportverenigingen. Tijdens de schoolsportdagen gaat het niet om winnen, maar om het uitproberen van nieuwe sporten en het maken van contact tussen leerlingen. Het speciaalonderwijs krijgt hierbij extra aandacht, omdat inclusief sporten belangrijk is. Voor de kinderen die geen zwemdiploma hebben uit de groepen 6, 7 en 8 van de basisschool is het project Zwemmen na Schooltijd voortgezet. Deelname hieraan is gratis.

Beleidsproduct 5.2 Sportaccommodaties

Wat wilden we bereiken?

De gemeente is eigenaar van vier buitensportaccommodaties met totaal 24 sportvelden, een wielerbaan, mountainbikeparcours en BMX-baan. Daarnaast heeft de gemeente een binnensportaccommodatie met een dubbele sporthal, vijf gymzalen en sport- en welzijnscentrum De Schilp met een sporthal en zwembad.

Onze sportaccommodaties moeten:
- Vrij toegankelijk en goed en snel te bereiken zijn.
- Bij voorkeur multifunctionele ruimten zijn die door verschillende doelgroepen gebruikt kunnen worden.
- Goed onderhouden en schoongehouden worden.
- Veilig en betaalbaar zijn.
- Duurzaam zijn: verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is de komende jaren een belangrijk onderdeel van beleid.

Verder wordt gezorgd voor voldoende accommodaties en voorzieningen ten opzichte van de groei van het aantal inwoners. Inmiddels is ingespeeld op die groei en zijn bijvoorbeeld een vierde hockeyveld en extra kunstgras voetbalvelden aangelegd. Hierbij is rekening gehouden met duurzaamheid. Voorbeelden hiervan zijn de overgang naar led-veldverlichting, het hergebruik van materialen en het toepassen van een natuurlijke infill-materialen als kurk en olijfpitten. De buitenruimte moet zo zijn ingericht dat deze uitnodigt tot bewegen en sporten. Met de wandel- en hardlooproute met QR-fit, fitness-attributen langs de route, de Krajicek playground en het Cruijff-court maken wij dit in Rijswijk mogelijk. Met alle faciliteiten voor de wielersport (wielrennen, mountainbiken, veldrijden en BMX) op het opnieuw ingerichte Sportpark Elsenburg voorziet Rijswijk zelfs in een regionale behoefte.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Op 1 december 2025 is begonnen met het ombouwen van twee natuurgras voetbalvelden op sportpark Vredenburch. Het gaat om een groot veld en een miniveld. Deze velden worden vervangen door kunstgrasvelden. Hierdoor kunnen er veel meer trainingen plaatsvinden. De nieuwe kunstgrasvelden hebben een speciale laag van alleen mineraal zand. Ze bevatten geen rubberkorrels of kurk. Dit type veld wordt voor het eerst gebruikt in Rijswijk. Het is een duurzaam veld dat voldoet

aan de regels van de Europese Unie. Vanaf 2031 is het namelijk verboden om kunstgrasvelden met synthetische korrels te gebruiken. Omdat de nieuwe velden alleen zand gebruiken, kunnen ze beter worden hergebruikt.

Fietscross Club Rijswijk is verhuisd van het terrein aan het Oude Zwethpad naar sportpark Elsenburg. Op het oude terrein bleven het clubgebouw en de juryruimtes achter. Om te voorkomen dat deze gebouwen gekraakt worden of in brand worden gestoken, zijn ze in december 2025 gesloopt en opgeruimd.

Op sportpark Prinses Irene zijn in november 2025 alle tijdelijke gebouwen van voetbalclub ADO Den Haag weggehaald. ADO Den Haag was tijdelijk te gast in Rijswijk en huurde een aantal voetbalvelden. Nu is ADO verhuisd naar een nieuwe trainingslocatie in het Zuiderpark in Den Haag. Als het terrein weer in de oude staat is hersteld en veilig is, worden de voetbalvelden weer verhuurd.

Beleidsproduct 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat wilden we bereiken?

Wij willen de cultuurdeelname van onze inwoners vergroten, omdat het bijdraagt aan het welbevinden. We hechten aan een breed en toegankelijk cultureel aanbod.

Wij geven uitvoering aan de kadernota evenementen die is vastgesteld. Uitgaande van de doelstellingen en het huidige aanbod maakt de gemeente voor de komende jaren diverse keuzes.

In de Cultuurvisie 2016 – 2030 ‘Rijswijk vrij gedacht’ staan daarnaast de volgende zes beleidspijlers:
- Clustering en samenhang: Door het aanmoedigen van overleg en samenwerking worden krachten samengevoegd en ontstaat er samenhang. Ook het samenvoegen van activiteiten en voorzieningen draagt bij aan een betere benutting en aan zichtbaarheid.
- Creatieve vrijheid in de openbare ruimte en ruimte voor cultuurbeoefening: Het bieden van ruimte aan nieuwe en tijdelijke initiatieven.
- Aanbod voor jeugd en jongeren: Het aansluiten van het aanbod op de behoeften van jeugd en jongeren.
- Cultuureducatie: Het stimuleren van kunst- en cultuureducatie, met name voor jeugd en jongeren, om bij te dragen aan hun brede vorming en de creativiteit van de samenleving. Het gaat zowel om cultuuronderwijs op scholen als een toegankelijk aanbod in de vrije tijd.
- Ouderen en cultuur: Het benutten van het potentieel van vitale ouderen en het bereiken van kwetsbare ouderen om bij te dragen aan hun betrokkenheid bij en in de samenleving.
- Cultureel en historisch erfgoed en architectuur: Het bekend en meer zichtbaar maken van het lokale erfgoed bij de inwoners van de gemeente en de regio.

Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn samenwerking, vernieuwing, vraaggericht werken.

Ten aanzien van het evenementenaanbod wil de gemeente:
- Samenwerken met organisatoren van bestaande evenementen met een stadsbrede aantrekkingskracht.
- Het voor organisatoren zo helder en praktisch mogelijk maken om een evenement te organiseren.
- Ruimte geven aan bestaande en nieuwe lokale en kleinschalige evenementen en buurtinitiatieven.
- Ervoor zorgen dat inwoners op de hoogte zijn van de activiteiten in de stad.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Samen met onze partners hebben we de gemeentelijke cultuurvisie uitgevoerd. We ondersteunden culturele organisaties met subsidies, zodat onze inwoners het hele jaar door konden genieten van een breed aanbod van kunst en cultuur. In 2025 kregen 18 culturele organisaties een structurele subsidie. Dit waren zowel professionele als amateurkunstorganisaties. Daarnaast gaven we drie eenmalige subsidies.
- In maart 2025 startte de Wand van de stad. Hiermee maken we tentoonstellingen mogelijk in het Huis van de stad. Dit sluit aan bij de wensen van amateurkunstverenigingen. Onder leiding van de

Bibliotheek aan de Vliet waren er in 2025 negen verschillende tentoonstellingen. Deze waren van partners in het Huis van de stad, amateurkunstverenigingen en een open wand.
- Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) ging een nieuwe en vierde periode in. Wij nemen deel aan dit landelijke programma om de kwaliteit van cultuureducatie in het onderwijs verder te verbeteren. Trias Centrum voor de Kunsten en de Bibliotheek aan de Vliet startten dit jaar de CmK-Academie met cursussen en workshops voor alle basisscholen in Rijswijk.
- We gaven een impuls aan de ontwikkeling van cultureel talent bij jongeren. Dit kon dankzij een specifieke uitkering voor de cultuurregio Haaglanden. Trias Centrum voor de Kunsten organiseerde een coachingstraject voor jongeren met muzikaal talent uit Rijswijk die willen optreden voor publiek. Hiervoor werkten ze samen met Muziekschool Rijswijk. Deze activiteiten volgden op het Rijswijk Talent Event muziek van begin 2025 en bereiden voor op de volgende editie in 2026.
- De gemeenteraad stelde een investeringskrediet beschikbaar voor renovatie en verduurzaming van de schouwburg.
- We gaven alle basisscholen in Rijswijk twee exemplaren van het boek “Wie niet weg is wordt gezien” van de Rijswijkse schrijfster Ida Vos. Dit deden we na een motie van de gemeenteraad over 80 jaar vrijheid.
- In 2025 maakten we stadsbrede evenementen mogelijk door subsidies te geven aan verschillende organisaties. Dankzij deze steun konden de avondvierdaagse, het Strandwalfestival en het Sinterklaas- en Dickensfeest plaatsvinden.
- Wij bieden een duidelijk en compleet overzicht van het vrijetijdsaanbod van de stad via de gemeentelijke website en UITRijswijk.nl.
- Door gerichte promotie hebben wij de UITagenda extra onder de aandacht gebracht. Zo hebben we meer mensen bereikt en is de uitagenda beter zichtbaar geworden.
- Wij hebben, in overleg met nabestaanden, een gedenkteken gerealiseerd ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Rijswijkse vergismoorden in 1985.

Beleidsproduct 5.4 Musea

Wat wilden we bereiken?

We willen bereiken dat Museum Rijswijk en Museum Bescherming Bevolking goed worden bezocht door een breed publiek. In het bijzonder inwoners uit Rijswijk en omstreken komen er in aanraking met beeldende kunst en/of meer te weten over het lokale erfgoed en de historie.

Beide partijen dragen op hun eigen wijze bij aan meerdere pijlers en uitgangspunten van de gemeentelijke cultuurvisie, vooral aan het bekendmaken van het lokale erfgoed en aan kunst- en erfgoededucatie. Ook wordt cultuur er verbonden met maatschappelijke vraagstukken en dragen ze bij aan de economie van Rijswijk. Er wordt samen gewerkt met lokale maatschappelijke partners en bedrijven en ingezet op het verkrijgen van financiering via andere bronnen.

We vinden het belangrijk dat de geschiedenis en het erfgoed die het bunkercomplex uitdraagt, kan worden blijven verteld op de plek waar het zich heeft afgespeeld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We gaven Museum Rijswijk subsidie voor haar activiteiten. Hiermee kon het museum onder meer tentoonstellingen en kunst- en erfgoededucatie organiseren, en lokaal erfgoed onder de aandacht brengen. In 2025 startte het museum ook met een reeks zomerse concerten in de tuin en met het Tollens café live in de winter.
- We lieten een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) maken voor Museum Rijswijk, om een volledig beeld te krijgen van het onderhoud dat het gebouw nodig heeft en van de kosten daarvan. Daarnaast hielden we de afspraken over de lening met het museum in de gaten.
- We bereidden de aanwijzing van het bunkercomplex Overvoorde, het Museum Bescherming Bevolking (MBB), als gemeentelijk monument voor. Ook maakten we plannen voor het onderhoud dat het complex nodig heeft. Dit doen we samen met het museum.

Beleidsproduct 5.5 Cultureel erfgoed

Wat wilden we bereiken?

Erfgoed is onderdeel van onze leefomgeving en draagt bij aan de cultuurhistorische waarde van Rijswijk. Het beschermde cultureel erfgoed in Rijswijk bestaat uit gebouwde, aangelegde groene en archeologische monumenten, inclusief rijks- en gemeentelijke monumenten zoals die in de Landgoederenzone, de Vlietzone en het bunkercomplex Park Overvoorde. Deze erfgoedlijnen maken Rijswijk tot een stad met een unieke identiteit. Monumentenzorg, zowel ondergronds (archeologie) als bovengronds (gebouwd, structuren en gezichten) is een wettelijke taak waarop door de Erfgoedinspectie van het Rijk en door de interbestuurlijk toezichthouder van de provincie Zuid-Holland toezicht wordt gehouden. Vanaf half mei 2024 wordt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2024 ook gericht onderzocht of gemeenten voldoende capaciteit en middelen binnen de organisatie geborgd heeft om deze wettelijke taak uit te voeren.

Het behoud van het rijke erfgoed van de gemeente Rijswijk in brede zin, bestaande uit gebouwde monumenten waarvan 101 rijksmonumenten en 57 gemeentelijke monumenten, archeologie, historisch groen, kunst die vastzit aan gebouwen, losse voorwerpen en immaterieel erfgoed zoals oude tradities en verhalen. De hiervoor genoemde elementen van erfgoed spelen een belangrijke rol in de cultuurhistorische waarde van onze gemeente en vertellen bij elkaar het verhaal van Rijswijk door de eeuwen heen. Inwoners en bezoekers beleven hier plezier aan. Erfgoed biedt inzichten in de ontwikkelingen en de identiteit van de stad. Het zorgt ervoor dat we de verhalen en tradities van vroegere bewoners leren kennen en waarderen, en voelen ons daardoor met de geschiedenis verbonden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2025 startten we met het uitvoeren van de taken uit de erfgoednota die de raad in 2024 heeft vastgesteld: Er is een erfgoedadviseur (1 fte) aangesteld die zorgdraagt voor de bescherming van gebouwde monument en structuren.

- We vertellen de verhalen van Rijswijk op verschillende manieren. Dit doen we op de plek zelf met borden bij monumenten, door publicaties en lezingen, en via digitale kanalen zoals de gemeentelijke website. Zo blijft het erfgoed voor iedereen toegankelijk en interessant.
- We zijn gestart met de tweede fase van het waarderen van het erfgoed uit de periode na de Tweede Wereldoorlog tot 1990 (naoorlogs en Post65 erfgoed). In 2024 hebben we dit erfgoed in kaart gebracht. Nu laten we beschrijvingen maken van de panden, objecten en structuren die het meest waardevol zijn. Deze beschrijvingen helpen bij het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten.
- We maken rapporten over archeologische vondsten die de afgelopen jaren zijn gedaan bij grote projecten, zoals in RijswijkBuiten en de Hofstede. Dit werk zetten we voort.
- We geven advies bij aanvragen voor een omgevingsvergunning als het gaat om erfgoed, zoals archeologie en monumentale gebouwen.

Beleidsproduct 5.6 Media

Wat wilden we bereiken?

Rijswijk heeft een volwaardige openbare bibliotheek. Dat betekent dat alle vijf de bibliotheekfuncties aan onze inwoners worden aangeboden. Dit zijn: ter beschikking stellen van kennis en informatie, bieden van mogelijkheden voor ontwikkeling en educatie, leesbevordering, organiseren van ontmoeting en debat en laten kennismaken met kunst en cultuur. Dit gebeurt zowel in de bibliotheekvestiging, als op andere plekken in de stad. Er wordt aangesloten bij de lokale maatschappelijke situatie en behoeften. De bibliotheekvestiging in het Huis van de stad is dé plek voor informatie, persoonlijke ontwikkeling en ontmoeting in onze gemeente. Deze is voor al onze inwoners toegankelijk.

Wij willen digitale inclusie bevorderen via het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek. Onze inwoners kunnen er terecht met vragen over online dienstverlening van de overheid en andere partijen, maar ook hun digitale basisvaardigheden verbeteren.

Het lokale media-aanbod voorziet in de behoefte van onze inwoners met nieuws en informatie uit hun nabije woon- en leefomgeving.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben met subsidie mogelijk gemaakt dat Stichting Bibliotheek aan de Vliet de vijf maatschappelijke taken uit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen uitvoert.
- Met behulp van een specifieke uitkering maakten we het mogelijk dat, met ingang van 2024 en tot en met 2025, de bemande openingstijden van de bibliotheekvestiging in het Huis van de stad met 10 uren per week werden uitgebreid. Het gebruik van de avondopenstelling was in 2025 nog steeds wisselend, al zagen we in het najaar een toename.
- Met een extra uitkering vanuit het rijk zorgden wij ervoor dat het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek bleef bestaan.
- We betaalden ons wettelijk aandeel in de kosten van de lokale omroep.
- We adviseerden het Commissariaat voor de Media in de aanwijzingsprocedure voor een lokale omroep voor onze gemeente. Het Commissariaat koos daarna Stichting Omroep Rijswijk als lokale publieke omroep voor onze gemeente vanaf oktober 2025.
- We dienden een wijzigingsverzoek in bij de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) over de streekindeling. Dit verzoek werd goedgekeurd. Rijswijk maakt nu deel uit van een streek met Delft en Pijnacker-Nootdorp, in plaats van met Zoetermeer, Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Beleidsproduct 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat wilden we bereiken?

Groenbeheer

- Ons doel is beeldkwaliteit B van het openbaar groen in Rijswijk en beeldkwaliteit A voor het centrum van Oud Rijswijk en het Bogaardplein.
- We houden het groen in stand en zorgen goed voor onze bomen.
- We proberen door middel van beheer de biodiversiteit te vergroten. Ziekten en plagen bestrijden we actief en proberen we zoveel mogelijk onder controle te krijgen.
- We communiceren we over wat we doen in het groen en waarom.

Landgoederenzone

De Landgoederenzone bestaat uit verschillende buitenplaatsen en gebieden die allemaal met elkaar verbonden zijn. Het is een bijzonder gebied met ruim 200 hectare aan historische buitenplaatsen en gebouwen, archeologische vindplaatsen en natuur. Het gebied maakt deel uit van Nationaal Park Hollandse Duinen en is van grote waarde voor onze stad.

We willen de kwaliteit van dit gebied verhogen en daarom investeren we in natuur, beleving en toegankelijkheid.

Wilhelminapark

Het Wilhelminapark veranderen we in een stadspark dat voldoet aan de behoeften van onze inwoners. We investeren in recreatieve verbindingen, sport- en spelvoorzieningen, groen, ecologie en kunst. Daarnaast werken we samen met de Natuurtuin om deze educatieve parel in stand te houden.

Georganiseerde speeltuinen

Door de nota Speeltuinbeleid uit te voeren maken we onze georganiseerde speeltuinen geschikt om ook in de toekomst te gebruiken, zodat kinderen van 0 tot en met 12 jaar daar gebruik van blijven maken.

Spelen

We onderhouden onze speeltoestellen zodat deze veilig en bespeelbaar blijven. Als onderhoud niet meer mogelijk is, dan vervangen we deze speeltoestellen. De aanbevelingen in de jaarlijkse inspectierapporten zijn hiervoor leidend.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Groenbeheer
We hebben het Groenbeheerplan 2024-2028 uitgevoerd binnen het beschikbare budget. Daarnaast vormt dit plan de basis voor nieuw groen in toekomstige herinrichtingsprojecten en nieuwbouwprojecten. Zo houden we zicht op de beheerbaarheid en de bijbehorende kosten.

Landgoederenzone
In 2025 rondden we het ontwerp af voor de deelprojecten Julialaantje en Van Vredenburchweg. We hebben ook voorbereidingen getroffen om deze projecten uit te voeren. In 2026 starten we met de uitvoering van deze projecten.

Voor de andere deelprojecten begonnen we in 2025 met het ontwerpproces.

Kunst
- We zijn samen met Rijswijk Wonen en Synchroon begonnen met de voorbereiding van een nieuw kunstwerk in Te Werve Oost.
- We hebben de plaatsing van drie verweesde kunstwerken (dit zijn kunstwerken die op dit moment niet ergens tentoongesteld worden) in het Wilhelminapark verder voorbereid. Deze kunstwerken staan opgeslagen op de gemeentewerf.
- We hebben onderhoud laten uitvoeren aan elf kunstwerken en hebben het onderhoud aan een twaalfde kunstwerk voorbereid.
- Er is een besluit genomen om het kunstwerk aan de Marimbahal niet terug te plaatsen bij de herontwikkeling van de locatie. We hebben het kunstwerk gedocumenteerd volgens de regels van de Erfgoedwet.

Wilhelminapark
Tijdens de landelijke Klimaatweek in november hebben we samen met kinderen bomen geplant langs het Hazepad. We hebben het hele jaar door contact gehad met WarmtelinQ over hun werkzaamheden. De tijdelijke speelplek aan de kant van Parkrijk in het Wilhelminapark is inmiddels verwijderd. De speeltoestellen hebben we hergebruikt in Parkrijk en bij ’t Akkertje. We hebben de nieuwe beschoeiing rond het hondentrainingsveld voorbereid en aanbesteed. De uitvoering van deze werkzaamheden is nu gestart. We hebben gekeken waar in het park natuurvriendelijke oevers mogelijk zijn en de voorbereidingen hiervoor getroffen. Ook hebben we de werkzaamheden aan de paden op de berg en het plaatsen van drie kunstwerken voorbereid.

Georganiseerde speeltuinen
- Speeltuinen krijgen extra financiële ondersteuning voor activiteiten en voor het inzetten van vrijwilligers die de speeltuinen beheren. Vanaf 2025 zijn de subsidies verhoogd. We hebben de voorlopige en definitieve subsidiebeschikkingen verstuurd.
- Professionals worden ingezet als er te weinig vrijwilligers zijn. Dit was in 2025 niet nodig. Voor elke speeltuin is er een gebruiksovereenkomst waarin de taken en verantwoordelijkheden zijn verdeeld. De overeenkomsten voor de speeltuinen Rozenstraat, Penninglaan en Inter Amicos zijn opgesteld en ondertekend. De overeenkomsten voor de speeltuinen Buvelio en de Eekhoorn worden in 2026 ondertekend.
- De nota over het speeltuinbeleid staat als doel in de kadernota 2025. Hiervoor is het budget voor het beheer van speeltuinen met 22.000 euro verhoogd. Dit budget is volledig gebruikt.

Welzijn Rijswijk beheert speeltuin Rozenstraat. Speeltuin Penninglaan wordt beheerd door de organisatie Sportief Bestreed Groep BV. Speeltuinen Buvelio en Inter Amicos worden beheerd door een vrijwilligersvereniging. Vanaf 2025 neemt Welzijn Rijswijk het beheer van speeltuin De Eekhoorn over. Dit gebeurt volgens de afspraken voor 2025. De gemeentelijke subsidies zijn gelijkgetrokken en waar nodig aangevuld met extra geld voor vrijwilligersvergoedingen. Dit gebeurt volgens de regels

van de Belastingdienst. We wachten nog op de verantwoording van 2025 om te controleren of de subsidies volgens de afspraken zijn vastgesteld.

Spelen
We hebben het onderhoud uitgevoerd zoals in het Speelbeleid staat. Daarnaast hebben we in 2025 op de volgende locaties speeltoestellen vervangen of speelplekken opnieuw ingericht:

- Waterspeelplaats Tubasingel ontwerp in 2025, uitvoering in 2026
- Speeltuin de Eekhoorn ontwerp in 2025, uitvoering in 2026
- Kinderboerderij het Akkertje ontwerp in 2025, uitvoering in 2026
- Basketbalveld Tulpstraat ontwerp in 2025, uitvoering in 2026
- Hoekpolderpark uitvoering uitgesteld naar 2027
- Leeuwendaallaan 32 uitvoering uitgesteld naar 2029
- Hoornbruglaan 19, 46 en 72
- Warande 42-48
- Klimtoestel KC Buitenrijck
- Combitoestel Sniplaan
- Voetbaldoeltjes trapveld Fresiadreef

Bij het opnieuw inrichten van de speelplekken hebben we kinderen, omwonenden en belanghebbenden gevraagd mee te denken.

Sociaal Domein

Ambitie

Visie

Als gemeente willen wij dat al onze inwoners mee kunnen doen in de samenleving. Het liefst zo lang mogelijk op eigen kracht. Als het nodig is, biedt de gemeente ondersteuning. Deze ondersteuning helpt de inwoners zelfredzaam te worden en mee te doen met de maatschappij.

Samenvatting

We moedigen de inwoners sterk aan om eerst zelf naar een oplossing te zoeken. Bijvoorbeeld door duidelijk te zijn over wat we van inwoners zelf verwachten. Inwoners kunnen hun sociale netwerk gebruiken of gebruikmaken van bestaande voorzieningen. Als dat niet lukt, kunnen de gemeente en onze maatschappelijke partners ondersteuning bieden. Hierbij gaat het om ondersteuning op het gebied van:

- Werk en Inkomen;
- Het voeren van een huishouden en meedoen in de samenleving;
- Opvoeden en Opgroeien;
- Gezondheid en zorg;
- Bestaanszekerheid.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Afname eenzaamheid onder inwoner	14,50%	14,50%	14,50%[1]
Aantal geregistreerde mantelzorgers	1.777	1.800	1.810*[2]

1 Bron Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen (GGD, 4-jaarlijks). De meest recente meting van 2024 liet een stijging zien ten opzichte van 2021 (13%). We zetten in op stabilisatie (op 14,5%).

2 * aantal ingeschreven mantelzorgers: peildatum 18-12-2025

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
% doorverwijzingen naar 0e of 1e lijn	n.v.t.	n.v.t.	Nulmeting in 2026
Aantal opgepakte signalen van zorgen over inwoners	n.v.t.	n.v.t.	Nulmeting in 2026

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Aantal inwoners uit trede 2 en 3 dat is geactiveerd	x	110	46
Aantal inwoners met een actieve participas	x	1.230	984
Aantal inwoners dat zich aanmeldt voor schuldhulpdienstverlening (Wgs)	x	135	145
% inwoners met een betalingsachterstand dat wordt bereikt door team Vroeg-Erop-Af (dit is nu opgegaan in Sociaal Team)	x	27%	29%

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
% Arbeidsparticipatie (netto)	72%	73%	72%
Duurzame uitstroom naar werk	81%	80%	84%
Deeltijdwerkenden met een uitkering	112 inwoners	125 inwoners	75 inwoners*[1]

1 * de gemeente heeft in 2025 extra inzet gepleegd op het project van deel naar heel. Inwoners die deeltijd werken zijn extra ondersteund om urenuitbreiding te realiseren in hun huidige baan. Dit verklaart de daling in de realisatie in 2025.

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
% van de inwoners met een hulpvraag dat de toegang tot ondersteuning weet te vinden	75% (meting 2022)	78%	N.n.b.*[1]
% van de inwoners met ondersteuning en/of de hulpmiddelen zijn van mening dat deze bijdragen aan het langer zelfstandig wonen	81%	81%	x**[2]

1 * Gegevens over 2025 nog niet bekend. Worden na 1 juli verwacht.

2 ** Volgende meting wordt in 2026 uitgevoerd.

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Jeugdigen in de jeugdhulp	1 op 7,1	1 op 8	1 op 7,2
Cliënttevredenheid	x	7	x *[1]
Aantal pleeggezinnen in Rijswijk	34	34	30

1 * In 2026 vindt de volgende meting plaats

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	20.264	13.941	13.941	18.144	-4.203
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	11.829	2.512	2.512	12.022	9.510
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		**-8.434**	**-11.429**	**-11.429**	**-6.122**	**5.307**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	3.830	3.281	3.281	4.717	-1.437
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Baten	357	454	454	490	35
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		**-3.474**	**-2.827**	**-2.827**	**-4.228**	**-1.401**
6.3 Inkomensregelingen	Lasten	34.898	38.838	38.838	38.200	638
6.3 Inkomensregelingen	Baten	28.708	30.394	30.394	30.519	124
6.3 Inkomensregelingen		**-6.189**	**-8.444**	**-8.444**	**-7.681**	**762**
6.4 WSW en beschut werk	Lasten	2.828	3.200	3.200	2.749	451
6.4 WSW en beschut werk	Baten	36	0	0	17	17
6.4 WSW en beschut werk		**-2.792**	**-3.200**	**-3.200**	**-2.732**	**468**
6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	4.743	3.265	3.265	2.794	471
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	293	171	171	129	-42
6.5 Arbeidsparticipatie		**-4.450**	**-3.094**	**-3.094**	**-2.665**	**429**
6.60-6.91 Wmo	Lasten	16.036	19.082	19.082	19.431	-349
6.60-6.91 Wmo	Baten	559	418	418	680	263
6.60-6.91 Wmo		**-15.478**	**-18.664**	**-18.664**	**-18.751**	**-86**
6.751-6.92 Jeugdhulp	Lasten	23.070	24.634	24.634	25.283	-649
6.751-6.92 Jeugdhulp	Baten	308	35	35	35	0
6.751-6.92 Jeugdhulp		**-22.761**	**-24.599**	**-24.599**	**-25.248**	**-649**
Sociaal Domein		**-63.578**	**-72.257**	**-72.257**	**-67.427**	**4.830**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Sociaal Domein		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**9.510**	**-4.203**
Technische toelichting		

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.	8.460	-3.687
Inhoudelijke toelichting		
Voor de gemaakte kosten rondom de opvang van Oekraïense ontheemden ontvangen gemeenten een financiële compensatie vanuit het Rijk. In de tweede helft van 2025 heeft de gemeente Rijswijk extra uren ingezet om de verhuizingen van Oekraïense ontheemden vanuit tijdelijke hotelopvang naar reguliere woonvoorzieningen te faciliteren. Dit heeft geleid tot een hogere compensatie vanuit het Rijk. Omdat de overgang naar woonruimte in de komende periode wordt voortgezet, blijft de inzet van extra capaciteit naar verwachting op een verhoogd niveau.	702	
De kosten die gemeenten maken voor de opvang van Oekraïense ontheemden worden door het Rijk gecompenseerd. In de tweede helft van 2025 heeft Rijswijk onder andere meer uren ingezet voor de begeleiding van Oekraïense ontheemden vanwege verhuizingen vanuit hotels naar reguliere woningen. Deze extra inzet hield verband met het organiseren en begeleiden van de overgang naar duurzamere huisvesting. Met deze verhuizingen wordt verwacht dat de kosten voor opvang in de toekomst zullen afnemen.		-549
Rijswijk ontvangt huuropbrengsten vanuit het COA voor het AZC. De ontvangen huuropbrengsten vielen hoger uit dan begroot.	108	
De met de huuropbrengst samenhangende kosten die Rijswijk voor het AZC maakt, zijn deels gemaakt bij andere taakvelden.		143
Doordat de kosten voor de uitvoering van de Wet Inburgering hoger uitvallen en deze worden gedekt uit de Rijksbijdrage, valt de Rijksbijdrage daardoor ook hoger uit.	140	
Voor de uitvoering van de Wet Inburgering stelt het Rijk (net zoals voor de onderwijsroute) een specifieke uitkering beschikbaar. Door meer aanmeldingen voor de B route, zijn de werkelijke kosten hoger uitgevallen dan ten tijde van de 2e halfjaarrapportage de verwachting was.		-140
Via de decembercirculaire is een decentralisatie uitkering de bij het COA aangevraagde OHBA-vergoeding (€ 502.000) ontvangen, bedoeld voor het organiseren van een huisvestingsvoorziening voor basisonderwijs aan asielzoekers die verblijven in het AZC aan de Lange Kleiweg. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om te voorzien in adequate onderwijshuisvesting voor de kinderen van de asielzoekers die verblijven in het AZC aan de Lange Kleiweg. De middelbare schoolleerlingen maken gebruik van de daarvoor aanwezige onderwijsvoorzieningen in Den Haag. Voor de basisschoolleerlingen is met Lucas Onderwijs overeengekomen dat zij voor de duur van het AZC, op KC Snijders, een tijdelijke onderwijsvoorziening realiseren. Op KC Snijders is de benodigde ruimte op dit moment beschikbaar, waardoor onderwijshuisvesting betrekkelijk eenvoudig en tegen minimale kosten gerealiseerd kon worden. Voor het organiseren van het onderwijs ontvangt Lucas Onderwijs vergoedingen vanuit het Rijk. Deze vergoedingen zijn voor deze doelgroep echter ontoereikend om de kosten te dekken die nodig zijn om een goed onderwijsaanbod in een veilige leeromgeving te kunnen realiseren. Met Lucas Onderwijs is daarom overeengekomen dat de gemeente zich voor de duur van deze onderwijsvoorziening, gelijkgesteld aan de duur van het AZC, garantstelt voor dekking van een eventueel exploitatietekort oplopend tot maximaal € 500.000. Deze garantstelling kan uiteindelijk dus ook lager uitpakken. Voor 2025 is er vanuit deze garantstelling een voorschot van € 122.000 aan Lucas Onderwijs betaald. Deze garantstelling wordt gedekt vanuit de ontvangen OHBA-vergoeding (€ 502.000).		-122
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.	100	152
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		**-1.437**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-121
Inhoudelijke toelichting		

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Door niet ingevulde vacatures, is er ingehuurd voor niet gebruikte salarisruimte, zodat we inwoners tijdig en binnen de wettelijke termijn kunnen blijven ondersteunen. In 2025 is een start gemaakt met het inhousen van diverse externe medewerkers, voor 2026 is het beeld dat inhuur in deze mate niet meer nodig zal zijn. De inhuurkosten zijn volledig geboekt op dit taakveld, terwijl het voordeel op het salarisbudget via de kostenverdeling verdeeld is over meerdere taakvelden. Per saldo leidt dit tot een tekort van € 0,3 miljoen.		-1.470
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		154
6.3 Inkomensregelingen	**124**	**638**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-81
Inhoudelijke toelichting		
De compensatie vanuit de rijksoverheid voor de Kinderopvangtoeslagenaffaire is hoger dan vooraf ingeschat. Het normbedrag voor organisatiekosten mag jaarlijks worden gedeclareerd.	156	
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.	-32	
De lagere uitgaven binnen BUIG van € 360.000 zijn voornamelijk het gevolg van een daling in het aantal uitkeringsgerechtigden, een trend die al in de tweede halfjaarrapportage zichtbaar was. Deze daling wordt veroorzaakt doordat in 2025 de uitstroom van uitkeringsgerechtigden hoger is dan de instroom. Daarnaast is de definitieve Rijksbijdrage hoger vastgesteld dan de eerder geraamde voorlopige bijdrage. Deze stijging is bij de slotwijziging budgettair neutraal verwerkt in de begroting, wat resulteert in een onderbesteding.		360
De onderbesteding op de bijzondere bijstand van € 300.000 wordt veroorzaakt door een afname van het aantal inwoners dat gebruik heeft gemaakt van de diverse voorzieningen. De helft van deze onderbesteding heeft betrekking op de inrichtingskosten. Het betreft hier een incidenteel voordeel. Vertraging van een woonproject heeft geleid tot een uitgestelde verhuizing van statushouders, waardoor de bijzondere bijstand pas bij beschikbaarheid van de zelfstandige woningen binnen het project kan worden toegekend. In 2026 vindt er dan ook een inhaalslag plaats op de taakstelling waardoor er pas in 2026 voor de groep in 2025 bijzondere bijstand wordt verstrekt.		300
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		58
6.4 WSW en beschut werk		**451**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-146
Inhoudelijke toelichting		
De onderschrijding op de Binnenbaan wordt vooral veroorzaakt door een hoger aantal medewerkers dat eerder met pensioen gaat dan aanvankelijk verwacht en gebruikmaakt van de RVU-regeling. Daarnaast zijn de salarisstijgingen lager uitgevallen dan begroot en ligt het gemiddeld aantal medewerkers onder de oorspronkelijke raming. Tevens heeft een eenmalige financiële teruggave van het UWV bijgedragen aan deze positieve afwijking. Bovenstaande resulteert in een totale onderbesteding van ongeveer € 400.000.		400
Met de Sw bedrijven worden aan het begin van het jaar afspraken gemaakt over de kosten per Beschut werk. Hierbij wordt rekening gehouden met de verwachte CAO verhoging. Gedurende het jaar vindt geen bijstelling plaats op de vooraf overgekomen kosten met de SW bedrijven. In de meicirculaire zijn aan de gemeente middelen beschikbaar gesteld voor de loon-en prijsbijstellingen en toegevoegd aan het budget. In 2025 is het volledige budget daardoor niet benut voor een bedrag van € 100.000.		100
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		97
6.5 Arbeidsparticipatie		**471**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de		347

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		
Inhoudelijke toelichting		
De overige verschillen worden veroorzaakt door vertraging waaronder lagere uitgaven exploitatiekosten Werkgeverservicepunt, communicatie en ICT.		124
6.60-6.91 Wmo	**263**	**-349**
Technische toelichting		
Voor overbruggingszorg kan Rijswijk kosten in rekening brengen bij Den Haag als centrum gemeente. Deze baten zijn niet begroot.	186	
Er zijn hogere eigen bijdrage ontvangen door een toename van het aantal clienten.	77	
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-172
Inhoudelijke toelichting		
De overige verschillen worden veroorzaakt door diverse posten waaronder hogere uitgaven bemoeizorg en Bijdrage Politie Parnassia		-177
6.751-6.92 Jeugdhulp		**-649**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		172
Inhoudelijke toelichting		
Maatwerkcontracten vormen een uitzondering en worden uitsluitend ingezet wanneer het reguliere gecontracteerde aanbod niet voldoende mogelijkheden biedt voor de noodzakelijke ondersteuning. In de tweede helft van 2025 hebben wij maatwerk ingezet voor jongeren met complexe problematiek, waarbij het reguliere gecontracteerde aanbod niet volstond en voor het opvangen van de wachtlijsten bij aanbieders van specialistische zorg voor jeugdigen waar zorg niet lang kon wachten. Ook hebben we maatwerk ingezet voor direct acute zorg, voor specifieke complexe zorg zoals specialistische 24 uurszorg.		-218
In het laatste kwartaal van 2025 zijn de declaraties meer gestegen dan bij de tweede halfjaarsrapportage waren voorzien.		-416
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		-186

Beleidsproduct 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat wilden we bereiken?

Welzijn

Inwoners doen naar vermogen mee, kijken naar elkaar om en helpen elkaar waar nodig. We willen dat Rijswijk een stad is waar geen verdeeldheid is en waar inwoners zich veilig en thuis voelen. Een inclusieve samenleving. Waar inwoners een sterk sociaal netwerk hebben waar ze op terug kunnen vallen. Waar we voor elkaar zorgen. Met gelijke kansen en waar gelijke behandeling de norm is.

Preventie en gezondheid

Belangrijke voorwaarden voor een inclusieve samenleving is de lichamelijke en mentale gezondheid van onze inwoners. We hebben als doel het aanmoedigen van een gezonde leefomgeving en het maken van gezonde keuzes. Dit gaat zowel over onderwerpen als alcoholgebruik, voeding, roken en bewegen, als over zingeving, eenzaamheid, sociale verbinding en anti-discriminatie.

Dit sluit aan bij de landelijke beweging van ‘zorg naar gezondheid’ waarbij het voorkomen van problemen moet voorkomen dat in de toekomst meer zorg nodig is.

Inburgering en nieuwkomers

We hebben aandacht voor statushouders en Oekraïense ontheemden die in Rijswijk wonen. We willen dat zij actief mee kunnen doen en een leven in Rijswijk opbouwen waarin ze zichzelf kunnen redden. De gemeente ondersteunt hen hierbij door een breed aanbod aan taal, werk en integratietrajecten. Deze activiteiten zijn afgestemd op hun persoonlijke behoeften. Ook willen we de bestaanszekerheid en het welzijn van statushouders en Oekraïense ontheemden verbeteren en waarborgen. Dit doen we onder meer via het aanbod van minimaregelingen.

Talentontwikkeling

De gemeente Rijswijk, scholen, kinderopvang en andere betrokken partners vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren hun talenten leren ontdekken en zich ontwikkelen om het beste uit zichzelf te halen. Het is een gezamenlijke verantwoording om activiteitenprogramma's te organiseren die bijdragen aan de gezondheid, de algemene ontwikkeling en/of sociale vaardigheden en kansengelijkheid van onze Rijswijkse jeugdigen. De activiteitenprogramma's zijn gericht op sport, kunst, cultuur, techniek, natuur en milieu, gezondheid en taal. Op deze manier waarborgen we voldoende (veilige) voorzieningen om buiten te spelen, te ontmoeten, te sporten en in aanraking te komen de natuur (openbare speelplekken, speeltuinen, scouting, kinderboerderij, natuurtuin, schooltuin). Jeugdigen hebben hierin hun eigen stem en worden betrokken bij het tot stand komen van het aanbod.

Preventief Jeugdbeleid

In een goed functionerend jeugdstelsel spelen meerdere factoren een rol. Naast een sterke pedagogische basis, is de inzet op preventie belangrijk. Preventie voorkomt dat alledaagse opgroei- en opvoedproblemen erger worden en richt zich op het voorkomen en vroegtijdig herkennen van risico's en problemen.

Bij het algemene en preventieve jeugdbeleid gaat het om het verminderen van risicofactoren en het stimuleren van de beschermende factoren die bijdragen aan het veilig, gezond en kansrijk opvoeden en opgroeien. Dit doen we onder andere door de driehoek thuis, school en vrije tijd met elkaar te verbinden. Deze zijn belangrijk voor de ontwikkeling van jeugdigen.

De interventies zijn onder te verdelen in 3 lagen. Er is een breed aanbod van algemene (basis)voorzieningen voor de jeugdigen en hun ouders, het universele preventie aanbod en het selectieve preventie aanbod. En als laatste is er nog een klein deel dat valt onder het geïndiceerde preventieaanbod. Dit is bijvoorbeeld Thuisbegeleiding bij gezinnen of Stevig ouderschap. Daarnaast is er een aanbod van een aantal interventies voor jeugdigen/ouders met een verhoogd risico, zoals bijvoorbeeld een aantal maatjesprojecten ouder/kind of Sociale Vaardigheidstrainingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Welzijn
We hebben het beleid voor welzijn en armoede samengebracht in één plan. Op het gebied van welzijn hebben we het volgende gedaan:
- We hebben flatcoaches ingezet om bewoners te ondersteunen.
- We hebben een campagne gevoerd om mensen bewuster te maken van inclusie en samenleven.
- We hebben het predicaat 'Dementievriendelijke gemeente' behaald.

We hebben gewerkt aan de volgende onderwerpen: langer zelfstandig wonen, het voorkomen van problemen bij jeugd, het verminderen van armoede, schulden en eenzaamheid, mantelzorg, begeleiding van vluchtelingen, vrijwilligerswerk en inclusie. Daarbij hadden we aandacht voor drie belangrijke uitdagingen:

Ondersteuning in de wijk
We hebben ondersteuning in de wijk versterkt. Dit sluit aan bij bijna alle onderwerpen die hierboven zijn genoemd.

Samenwerking met partners
We hebben intensief samengewerkt met lokale organisaties. Samen hebben we kwetsbare inwoners beter geholpen. Dit ging onder andere over het voorkomen van valpartijen, het verbeteren van taalvaardigheid, ondersteuning van statushouders en hulp bij schulden.

We hebben samen met Stichting Welzijn Rijswijk een plan gemaakt voor meerdere jaren. In dit plan staat hoe we samenwerken aan goed en toekomstgericht welzijnswerk in Rijswijk.

Preventie
We hebben ons gericht op het voorkomen van problemen. Dit deden we met activiteiten zoals valpreventie, het stimuleren van bewegen en het bevorderen van sociale contacten.

Preventie en gezondheid
- We hebben inwoners beter bekend gemaakt met de antidiscriminatievoorziening. Ook hebben we inwoners aangemoedigd om discriminatie te melden.
- Voor de geestelijke gezondheidszorg hebben we samengewerkt met de GGD en Indigo B.V.
- Door middel van de brede SPUK-regeling is gewerkt aan de thema's van het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) die ons helpen de sociale basis in Rijswijk te versterken. Ook in 2025 werkten we aan het voorkomen en verminderen van eenzaamheid bij kwetsbare inwoners. Door betere samenwerking met lokale organisaties is de ondersteuning op het gebied van gezondheid, sport en bewegen verbeterd.

Inburgering en nieuwkomers
- In 2025 zijn in Rijswijk op twee locaties statushouders gehuisvest. We hebben hen begeleid met een inburgeringstraject dat bij hen past. Zo konden zij zo snel mogelijk zelfstandig meedoen in de samenleving.
- In 2025 zijn op één locatie in Rijswijk Oekraïense ontheemden gehuisvest. Deze groep mocht gebruik maken van de gemeentelijke minimaregelingen.
- Vanaf 1 januari 2025 betalen Oekraïense ontheemden een eigen bijdrage. Hoe hoog deze bijdrage is, hangt af van het inkomen en de persoonlijke situatie. Deze verandering komt door een aanpassing van de wet.
- De subsidie die we in 2025 hebben aangevraagd voor voorinburgering is niet toegekend waardoor we niet alle plannen met betrekking tot dit onderwerp hebben kunnen uitvoeren. Wel hebben we gekeken hoe we asielzoekers en statushouders in de opvanglocaties kunnen begeleiden. Inburgeringsconsulenten hebben nu al vroeg contact met statushouders die later in Rijswijk komen wonen.

Talentontwikkeling
In 2025 hebben we het aanbod voor talentontwikkeling voortgezet, Dit aanbod bestond uit: Brede Regeling Combinatiefuncties, De Ontdekkers, Expeditie Rijswijk, Epic Youth (online jongerenwerk) en Helden van de Natuur. In 2025 hebben we ons gericht op talentenontwikkeling van kinderen en jongeren met het volgende aanbod:
- Brede Regeling Combinatiefuncties
- De Ontdekkers
- Expeditie Rijswijk
- Epic Youth (online jongerenwerk)
- Helden van de Natuur

Preventief Jeugdbeleid
In 2025 was er een duidelijke behoefte om beter inzicht te krijgen in wat de investeringen in preventief jeugdbeleid hebben opgeleverd. De gemeente heeft daarom gekeken naar:
- Hoe nuttig de verschillende activiteiten waren;
- Of er overlap was tussen de verschillende interventies;
- Of de juiste groepen jongeren werden bereikt;
- Wat het voordeel is van blijvende investeringen in preventie.

Met het actieplan is gewerkt aan:
- Het vastleggen en bespreken van meetbare indicatoren en resultaatafspraken met externe partners;
- Het inzichtelijk maken of de acties hebben geleid tot het gewenste resultaat

- Het verzamelen van gegevens over de werking van de preventieve inzet;
- Het verbeteren van de kwaliteit van het preventieve aanbod, met aandacht voor de juiste inzet, de juiste doelgroep, mogelijke verbeteringen en ontbrekend aanbod.

Naast deze inhoudelijke verbeteringen is ook rekening gehouden met een financiële opgave. Er lag een meerjarige taakstelling om te bezuinigen. Deze taakstelling liep in drie jaar op tot € 400.000 per jaar structureel. Samen met de gemeenteraad is verkend welke keuzes gemaakt konden worden om deze taakstelling te realiseren.

Beleidsproduct 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Wat wilden we bereiken?

Programma Rijswijk Samen Dichtbij

De inwoner ervaart de ondersteuning vanuit het sociaal domein als één geheel. Zowel bij het eerste contact waarbij het nog niet duidelijk is wat er nodig is, als bij het contact met de specialistische teams. Dit doen we door de samenwerking van professionals in het sociaal domein te verbeteren. Dit moet voor de inwoner tot verbeteringen leiden:

- Meer duidelijkheid voor de inwoner over waar hij of zij moet zijn, dichtbij en laagdrempelig. Problemen en vragen van inwoners worden eerder opgemerkt en de juiste professionals worden erbij gehaald die de inwoner verder kunnen helpen
- De vraag van de inwoner en de haast die het heeft wordt onderzocht op alle gebieden waar een inwoner problemen ervaart
- Er is sprake van een betere overgang tussen hulp en steun vanuit de Wmo, Jeugdwet, (gezondheids-)zorg, werk en inkomen etc. Als het nodig en gewenst is wordt een totaalplan opgesteld en is er één contactpersoon die de inwoner helpt bij de uitvoering van het plan.

Centrum voor jeugd en gezin (CJG)

Op het CJG komt het preventieve ondersteuningsaanbod op gebied van gezond, veilig en kansrijk opvoeden en opgroeien samen. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in de zichtbaarheid van het CJG onder partners die met jeugdigen en ouders werken. Onder meer met de website van het CJG die is aangepast en de website ‘Jong in Rijswijk’ specifiek voor jongeren. Hiermee zijn we op een laagdrempelige manier bereikbaar voor jeugdigen en hun ouders. Het biedt rond diverse thema’s informatie en geeft aan waar men terecht kan voor direct contact.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Programma Rijswijk Samen Dichtbij
In 2025 hebben we het programma Rijswijk Samen Dichtbij uitgevoerd, onder andere door:

- Het kiezen van een leverancier en een applicatie voor een brede sociale kaart van het sociaal domein in Rijswijk.
- Het uitproberen van een nieuwe werkwijze bij de toegang met daarin aandacht voor:
  - Signaalgericht werken
  - Het beter in kaart brengen van vragen van inwoners met de methode ‘Positieve gezondheid’
  - Eén vast contactpunt voor inwoners met meerdere problemen of voor mensen die niet makkelijk de juiste hulp kunnen vinden.

- De start van de pilot Rijswijkse doorbraakaanpak
- Het opstellen van een plan voor de invoering van de aanpak voorkomen van escalaties (AVE).

Centrum voor jeugd en gezin (CJG)
De partners van het CJG bieden hun preventieve ondersteuning dicht bij scholen en in de wijken Vanuit het preventieve jeugdbeleid is gekeken welke ondersteuning nodig was en welk aanbod daarbij paste. Het aanbod is gekozen op basis van de behoeften uit de praktijk en op basis van positieve resultaten, ook uit andere gemeenten.

Het gemeentelijke aanbod is afgestemd op preventieve activiteiten en basisondersteuning vanuit het onderwijs. In 2025 is gestart met het aanpassen van de rol van het CJG, naar aanleiding van het programma Rijswijk Samen Dichtbij.

In 2025 is aandacht besteed aan onder andere:
- Het (mede) organiseren van de Week van de Opvoeding;
- Het bijhouden van de website van het CJG;
- Het coördineren en in kaart brengen van het trainingsaanbod en het delen van deze informatie met maatschappelijke partners in Rijswijk;
- Het samen met onze maatschappelijke partners onderzoeken van ieders wensen en behoeften rond overleg en samenwerking, mede door de komst van nieuwe overlegvormen.

Beleidsproduct 6.3 Inkomensregelingen

Wat wilden we bereiken?

Inkomen en Participatie

We willen dat inwoners die (nog) niet toe zijn aan betaald werk meedoen in de samenleving. Denk hierbij aan vrijwilligerswerk of een werkervaringsplek. We kijken samen met de inwoners naar hun talenten, wensen en kansen. De aandacht ligt hierbij op wat iemand wel kan. Wij ondersteunen inwoners – als dit nodig is - bij het wegnemen van belemmeringen die het meedoen in de weg staan.

Energiearmoede

Vanuit de aanpak energiearmoede wordt ingezet op het verminderen van de energielasten door energiebesparende maatregelen te treffen. Energiefixers komen bij mensen langs om ze te helpen met het treffen van kleine energiebesparende maatregelen, zoals waterbesparende douchekop, tochtstrip en ledlampen. In 2025 adviseert en ondersteunt de gemeente vanuit deze aanpak 1.000 huishoudens bij het treffen van kleine energiebesparende maatregelen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Inkomen en Participatie
- In 2025 hebben we 700 inwoners met een bijstandsuitkering in beeld gebracht. Hierdoor zijn alle inwoners met een bijstandsuitkering in beeld.
- Oorspronkelijk hadden we een hogere ambitie voor het activeren van inwoners met een bijstandsuitkering op trede 2 en 3. De ambitie hebben we moeten bijstellen. In 2025 zijn 40 inwoners met een bijstandsuitkering ingedeeld op trede 2 en 3 actief geworden. Zij zijn gestart met vrijwilligerswerk, een werkervaringsplek of een participatietraject. De twee medewerkers maatschappelijke participatie begeleiden samen 235 inwoners.

Armoede en Schulden
Op het gebied van armoedebestrijding voerden we onder meer de volgende acties uit:
- We hebben de (digitale) dienstverlening voor inwoners met een laag inkomen verbeterd. We gebruikten hierbij eenvoudige taal en makkelijke formulieren. Ook hebben we gezorgd dat deze hulp beter bekend en makkelijker bereikbaar is.
- We hebben extra subsidie gegeven aan Don Bosco voor het lunchloket. Hierdoor konden huishoudens met weinig geld gebruik blijven maken van dit aanbod. Daarnaast hebben we onderzoeksbureau Kwiz gevraagd om onderzoek te doen naar armoede bij kinderen. In 2026 volgen de resultaten van dit onderzoek.
- We hebben samengewerkt met de Inwonersraad armoede. Hierbij hebben we ervaringen van inwoners actief gebruikt bij het ontwikkelen van lokale activiteiten om armoede tegen te gaan.
- De pilot Bijzondere Overheid is afgerond.

Op het gebied van schulddienstverlening voerden we onder meer de volgende acties uit:
- In 2025 is het niet gelukt om geldtrainingen aan te bieden aan inwoners met geldproblemen. De training zou worden ingekocht bij een andere gemeente. Dit is niet doorgegaan vanwege problemen met de privacyregels. In 2026 willen we deze trainingen alsnog aanbieden.

- In 2025 hebben we netwerkbijeenkomsten georganiseerd met bewindvoerders. Tijdens deze bijeenkomsten hebben we gesproken over de samenwerking. Dit heeft geleid tot afspraken om beter samen te werken.

Energiearmoede
In 2025 zijn in het kader van de aanpak energiearmoede 727 huisbezoeken afgelegd. Het doel voor 2025 was 1.000 huisbezoeken. Dit doel is niet gehaald, omdat het productaanbod is uitgebreid. Ook was de aanpak gericht op mensen die een bijstandsuitkering ontvangen. Deze mensen wonen verspreid over Rijswijk. Daarom kostte het meer tijd om naar hen toe te reizen dan bij eerdere jaren, toen er huis-aan-huis bezoeken werd gedaan. Tijdens het huisbezoek namen we ook meer tijd om goed te helpen.

Tijdens de huisbezoeken plaatsen we kleine energiebesparende materialen. We kiezen ook huishoudens die kunnen profiteren van isolerende gordijnen. Daarnaast geven we woningeigenaren informatie over mogelijkheden voor advies en financiële hulp om hun huis of het gebouw van de Vereniging van Eigenaren beter te isoleren. (Zie Woningisolatieprogramma taakveld 8.3.)

Beleidsproduct 6.4 WSW en beschut werk

Wat wilden we bereiken?

Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

De WSW is bedoeld voor mensen die door een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken. Sinds 1 januari 2015 kunnen er geen nieuwe mensen meer instromen in de WSW en vallen zij onder de Participatiewet. Alleen mensen die voor die datum al een WSW-indicatie hadden én in WSW-verband aan de slag waren, komen in aanmerking voor verlenging van die indicatie. In het kader van de WSW begeleidt de gemeente Rijswijk inwoners met een arbeidsbeperking – op grond van de Participatiewet - naargelang het arbeidsvermogen naar regulier werk.

Beschut werk

Inwoners met een arbeidsbeperking hebben in het algemeen begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig. De gemeente Rijswijk vindt het belangrijk om dit mogelijk te maken en hierbij te helpen. Daarom bieden wij dienstverlening die gericht is op de begeleiding van deze doelgroep of – als het nodig is - het op maat (laten) aanpassen van de werkplek.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wet Sociale Werkvoorzieningen (WSW)
- In 2025 zijn 68 inwoners met een WSW-indicatie in dienst van de gemeente Rijswijk. Zij werken via het sociaal werkbedrijf De Binnenbaan B.V. We hebben voor 2026-2030 een nieuwe dienstverleningsovereenkomst vastgelegd.

Beschut werk
- In 2025 hebben we het werk rond beschut werk beter georganiseerd. Zo konden meer inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk in beschut werk.

Beleidsproduct 6.5 Arbeidsparticipatie

Wat wilden we bereiken?

Toeleiding naar werk We vinden het belangrijk dat inwoners van Rijswijk een betaalde baan hebben. Wie nog geen betaald werk heeft, begeleiden wij naar werk dat bij hem of haar past. Mensen die parttime werken, begeleiden we – waar mogelijk - naar een fulltimebaan. En jongeren zonder werk geven we speciale aandacht. Hierbij houden we rekening met hun talenten, wensen en kansen. Om inwoners goed en ook op de langere termijn te kunnen helpen, verbeteren we onze dienstverlening

voortdurend en zorgen we voor een thema-overstijgende aanpak. Tot slot zetten we ons in regionaal verband in om een toekomstbestendige arbeidsmarkt te realiseren.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Rijswijk Werkwijs
- In 2025 hebben we de aanpak Rijswijk Werkwijs verder uitgevoerd. Met deze aanpak hebben we 267 inwoners geholpen bij het vinden van betaald werk. Sinds 2023 zijn er minder inwoners aan het werk geholpen dan in eerdere jaren. Een reden hiervoor is de pilot Snel aan de Slag. Door deze pilot melden minder inwoners zich aan. De inwoners die zich wel aanmelden, hebben vaak meer ondersteuning nodig om werk te vinden en te houden. Ook is er de afgelopen jaren minder geld beschikbaar geweest.
- In 2025 hebben we ook het project *Van Deel naar Heel* uitgevoerd. Hierbij hebben we extra aandacht gegeven aan statushouders en alleenstaande ouders. We hebben hen geholpen bij het vinden van werk en het volgen van extra scholing.

Programma Aandacht Werkt
Het programma Aandacht Werkt zorgde voor betere samenwerking tussen de afdelingen Maatschappelijke Participatie, Werk en Inkomen. We hebben alle inwoners met een uitkering uit de Participatiewet in beeld gebracht. In 2025 is het programma afgerond. We werken nu op deze manier verder binnen de gemeente.

Jeugdwerkloosheid/ PRO-VSO Aanpak
Wij hebben in 2025 deelgenomen aan diverse regionale werkgroepen ter voorbereiding van de nieuwe wet ‘van School naar Duurzaam Werk’. De wet is dit jaar nog niet in werking getreden.

Regionale samenwerking
Het Werkcentrum Haaglanden is in mei 2025 op verschillende locaties geopend, waaronder op de locatie aan de Steenplaetsstraat 2B in Rijswijk.

Beleidsproduct 6.6 – 6.91 WMO

Wat wilden we bereiken?

In Rijswijk vinden we het belangrijk dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook als zij ouder worden, psychisch kwetsbaar zijn of een verstandelijke en/of lichamelijke beperking hebben.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Om inwoners te helpen zo zelfstandig mogelijk te wonen, boden we ook dit jaar passende zorg. Dit bestond uit diensten, hulpmiddelen en aanpassingen in de woning.
- In november zijn we gestart met een wasservice die voor iedereen beschikbaar is. Naar deze service kan worden doorverwezen. Hierdoor blijft er meer tijd over voor huishoudelijke hulp bij andere taken.
- Door betere werkprocessen en een vaste uitbreiding van het aantal medewerkers zijn de wachttijden bij de toegang tot de Wmo, het Zorgloket, korter geworden. We werken nu weer binnen de wettelijke termijn.
- Rijswijkers met een psychische kwetsbaarheid die beschermd wonen nodig hebben, hebben we dit jaar beter in beeld gekregen. Dit komt doordat de Wmo-consulenten van Rijswijk samenwerken met de Wmo-consulenten van de gemeente Den Haag (centrumgemeente voor beschermd wonen).
- Ook dit jaar brachten we zorgaanbieders en woningcorporaties samen. Zij gingen met elkaar in gesprek over het ontwikkelen van passende woonzorgvoorzieningen voor senioren, mensen met een psychische kwetsbaarheid en mensen met een verstandelijke beperking.
- In 2025 hielp het doorstroomteam in het kader van de uitvoering van de woonzorgvisie zichtbaar bij het regelen van passende verhuizingen voor senioren. Dit gebeurde in de sociale huur, de vrije sector en bij koopwoningen. In Rijswijk zijn in totaal 32 verhuizingen gedaan met hulp van het

doorstroomteam. Daarvan waren 23 verhuizingen in de sociale huursector en 9 in de vrije sector of een koopwoning.
- We werkten samen met zorgorganisaties om de zorg goed, betaalbaar en voor iedereen bereikbaar te houden. In 2025 richtten we ons op het voorkomen van gezondheidsproblemen. We stimuleerden gezond leven en bewegen.

Beleidsproduct 6.751 – 6.92 Jeugdhulp

Wat wilden we bereiken?

Opgroeien en Opvoeden

We willen dat jeugdigen kunnen opgroeien tot verantwoordelijke, zelfstandige, zelfredzame en maatschappelijk betrokkenen volwassenen. Daarvoor is een positieve opgroei- en opvoedsituatie nodig waarin zij zich vrij en veilig kunnen ontwikkelen.

Ouders/verzorgers zijn als eerste verantwoordelijk voor het veilig en gezond opgroeien van hun kinderen. Dat gaat met 'vallen en opstaan' gepaard. Dat hoort er nu eenmaal bij. Soms hebben zij hier hulp bij nodig. Die bieden we, vooral gericht op de gezinssituatie en de positie van de jeugdige(n) daarin.

Onze ondersteuning aan jeugdigen en ouders is:
- Gericht is op zelfredzaamheid en eigen kracht van de jeugdigen en opvoeders (normaliseren)
- Als eerste gericht op het gezinssysteem van de jeugdigen
- Vanuit de eigen leefomgeving, zo dichtbij mogelijk
- Zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig
- Snel beschikbaar en toegankelijk

Samenwerken

De gemeente kan in veel voorzien, maar dat kan ze niet alleen. Daarvoor kennen we als eerste het Centrum voor Jeugd en Gezin in onze eigen gemeente. Daarnaast werken we in de regio samen met 8 andere gemeenten om de nodige (boven-)regionale zorg te kunnen bieden.

Veiligheid

Niet altijd groeien jeugdigen op in een veilige gezinssituatie. De maatschappij verhardt en de kans bestaat dat er ruzies ontstaan. Huiselijk geweld en kindermishandeling (evenals femicide – geweld tegen vrouwen) worden daardoor extra belangrijk voor onze gemeente.

Kostenbeheersing

De kosten voor jeugdhulp zijn de afgelopen jaren, landelijk, flink gestegen. Om goede hulp betaalbaar te houden voor de gemeente, hebben we een uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing Jeugdhulp opgezet, dat, naast regionale en landelijke aanpakken, moet leiden tot beheersing van de uitgaven.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Opgroeien en Opvoeden
Opgroeien en opvoeden gaat met vallen en opstaan. Kleine problemen horen daarbij. Tijdens contactmomenten met ouders en verzorgers hebben onze medewerkers hen bewust gemaakt van hun belangrijke rol in de opvoeding. We hielpen ouders vooral om zelf oplossingen te vinden. Waar dat kon, hebben we hen aangemoedigd om hulp te vragen aan familie of andere mensen in hun omgeving. We keken eerst naar de situatie in het gezin en zetten alleen jeugdhulp in als dat echt nodig was.

We probeerden problemen zo veel mogelijk te voorkomen. Dit deden we samen met scholen, sportverenigingen en andere organisaties. We hebben de samenwerking met hen versterkt. Zo konden we voorkomen dat jongeren onnodig gebruik moesten maken van jeugdhulp.

In het coalitieakkoord staat dat we jongeren pas loslaten als belangrijke onderdelen van hun leven op orde zijn. Dit gaat om steun, wonen, school of werk, inkomen en welzijn. Deze vijf onderdelen zijn belangrijk bij het volwassen worden. We zijn in 2025 een proefproject gestart met tien jongeren om onze hulp op deze belangrijke punten beter te laten aansluiten.

De proef Praktijkondersteuner Huisarts voor Jeugd is afgerond en liet positieve resultaten zien. In 2025 hebben we gewerkt aan het beter vastleggen van gegevens door de praktijkondersteuners. Hierdoor konden we hun inzet, de samenwerking met huisartsen en de resultaten verbeteren.

Veel problemen bij jongeren worden zichtbaar op school, zoals verzuim, spijbelen of lastig gedrag. Daarom helpen we jongeren zo veel mogelijk op school, samen met de scholen. De consulent op school speelt hierbij een belangrijke rol. We hebben de inzet van deze consulenten verbeterd. Dit deden we door beter vast te leggen wat zij doen. Zo konden we hun werk beter volgen en verbeteren.

Samenwerken
We hebben de overgang van jeugdhulp naar Wmo verbeterd. Zo wilden we voorkomen dat problemen groter werden en dat inwoners later zwaardere zorg nodig kregen. Veel problemen bij jongeren ontstaan in het gezin. Daarom hebben we veel aandacht besteed aan betere samenwerking binnen de gemeente en met maatschappelijke organisaties.

We wilden weten hoe inwoners onze hulp ervaren. Het gaat dan om het vinden van informatie, het aanvragen van hulp en de kwaliteit van ons aanbod. Daarom wilden we vanaf 2025 elk jaar een klanttevredenheidsonderzoek doen onder inwoners. Door omstandigheden is dit onderzoek in 2025 niet uitgevoerd.

Veiligheid
We willen het taboe rond huiselijk geweld doorbreken. We willen inwoners helpen om signalen beter te herkennen en sneller in actie te komen. Ook hebben we gewerkt aan het beter organiseren van hulp bij onveilige situaties en huiselijk geweld. Naast aandacht voor dit onderwerp binnen onze organisatie, hebben we inwoners het hele jaar door geïnformeerd. Dit deden we met advertenties en filmpjes op sociale media en met flyers en posters. Deze gingen over het herkennen van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook hebben we zorgverleners die vaak als eerste contact hebben met inwoners hierover geïnformeerd.

Onze gemeente is sinds 2025 LVAK-gecertificeerd voor het werken met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Binnen de organisatie zijn vier medewerkers beschikbaar als aandachtsfunctionaris. Zij denken mee en helpen bij het herkennen van signalen.

We werkten met de lokale werkagenda Pleegzorg aan de verbetering van de pleegzorg in onze gemeente. Ook hebben we gewerkt aan het vinden van nieuwe pleegouders. In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken om minder gebruik te maken van zware jeugdhulp met verblijf in een instelling. Daarom zijn er meer plekken nodig dicht bij huis waar kinderen tijdelijk of voor langere tijd veilig kunnen opgroeien.

Kostenbeheersing
De gemeenten in de regio Haaglanden zagen de afgelopen jaren een stijging van het aantal inwoners dat jeugdhulp nodig had. Ook nam de vraag naar jeugdhulp toe en stegen de kosten. In 2025 is een regionaal traject gestart om jeugdhulp in te kopen. Dit moet zorgen voor minder aanbieders, lagere kosten en minder jongeren die jeugdhulp nodig hebben.

In 2025 hebben we onder andere de volgende acties uitgevoerd:
- We zijn gestopt met het inzetten van externe consulenten. In plaats daarvan hebben we medewerkers in vaste dienst aangenomen.
- We hebben de werkwijze van het Jeugdteam aangepast. Dit deden we door procedures te wijzigen en beter te controleren.
- Consulenten maakten minder gebruik van maatwerkoplossingen.

- We hebben een verscherpt regionaal richtinggevend kader ingevoerd.
- We zijn kritischer geweest bij het toekennen en verlengen van jeugdhulp.
- We hebben strakker gestuurd op indiceren door aanbieders van jeugdhulp.

Volksgezondheid en Milieu

Ambitie

Visie

Dit programma is gericht op het zorgen voor een duurzame, veilige en aantrekkelijke leefomgeving. We werken aan een toekomstbestendig Rijswijk waar nu en in de toekomst fijn en gezond kan worden gewoond, gewerkt, geleefd en gerecreëerd. Een stad die schoon, groen en veilig is, waarin belangrijke omgevingswaarden zoals bodem, water, lucht, ecologie, geur, geluid en externe veiligheid worden beschermd.

Samenvatting

Op basis van vastgesteld beleid, beheerplannen en daaraan een gekoppeld meerjareninvesteringsprogramma voeren we onze opgave uit. Met het opnemen van investeringen voor de voorbereiding en uitvoering van integrale herinrichtingen maken we een start met een meerjareninvesteringsprogramma. Dit komt voortaan terug in alle beheer- en beleidsplannen. Zo kunnen we projecten efficiënter uitvoeren, weten we wanneer iets gerenoveerd of vervangen moet worden en hebben we grip op de uitgaven.

Programma 2 (openbare recreatie: groen en spelen), 7 en 8 maken onlosmakelijk onderdeel uit van de totale beheersing van de openbare ruimte.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Hoeveelheid huishoudelijk restafval in kg	220,2	218	220
Scheidingsperventage % huishoudelijk afval	43,4	44	42

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
7.1 Volksgezondheid	Lasten	3.361	3.525	3.525	3.402	123
7.1 Volksgezondheid	Baten	382	427	427	324	-103
7.1 Volksgezondheid		**-2.979**	**-3.097**	**-3.097**	**-3.077**	**20**
7.2 Riolering	Lasten	4.935	3.858	3.858	4.619	-761
7.2 Riolering	Baten	6.080	6.051	6.051	6.255	204
7.2 Riolering		**1.145**	**2.193**	**2.193**	**1.637**	**-556**
7.3 Afval	Lasten	10.512	10.632	10.632	10.965	-334
7.3 Afval	Baten	12.661	13.130	13.130	13.639	509
7.3 Afval		**2.149**	**2.498**	**2.498**	**2.674**	**175**
7.4 Milieubeheer	Lasten	3.003	3.656	3.656	2.095	1.561
7.4 Milieubeheer	Baten	1.458	325	325	21	-304
7.4 Milieubeheer		**-1.545**	**-3.331**	**-3.331**	**-2.074**	**1.256**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	96	13	13	17	-4
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	163	134	134	171	36
7.5 Begraafplaatsen en crematoria		**67**	**121**	**121**	**154**	**33**
Volksgezondheid en milieu		**-1.163**	**-1.616**	**-1.616**	**-687**	**929**

Investeringen

Investering (bedrag x € 1.000)	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Afvalbakken vervanging	50	47	3		29	-29
Invoeren nieuwe inzamelen	640	197	442			
Vervanging bladkorven	30	30				
Vervanging vrijvervalriolen	2.180	1.877	303			
	2.900	**2.152**	**748**		**29**	**-29**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Volksgezondheid en milieu		
7.1 Volksgezondheid	**-103**	**123**
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere verschillen op onder andere geestelijke gezondheidszorg en preventieve gezondheidszorg.	-103	123
7.2 Riolering	**204**	**-761**
Er zijn minder uren besteed bij de investeringen binnen de projecten van Stadsbeheer en meer voor exploitatiewerkzaamheden. Hierdoor is de personele inzet voor het taakveld Riolering hoger dan begroot. Daarnaast is er een medewerker Riolering aangetrokken. In de begroting is destijds geen rekening gehouden met de extra medewerker. De kosten van de medeweker zijn geboekt op taakveld Riolering.		-331
De kostendekkendheid van de riolering mag maximaal 100% bedragen. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de uitgaven op de post riolering, maar ook naar de posten hemelwater, grondwater, veegkosten en kwijtschelding. Ook de btw en overhead worden bij de berekening betrokken. Doordat de inkomsten hoger zijn uitgevallen en andere toerekenbare kosten lager zijn uitgevallen, zou er overdekking ontstaan. Om die reden heeft er een verplichte dotatie aan de egalisatievoorziening plaatsgevonden. Zie ook de kostendekkendheidsberekening in de paragraaf lokale heffingen.		-963
Doordat er minder investeringen zijn gedaan dan begroot binnen het taakveld Riolering zijn de versnelde afschrijvingen lager dan begroot.		270
Wegens capaciteitsgebrek bij de uitvoerder zijn er dit jaar geen inspecties uitgevoerd bij Riolering. Hierdoor zijn de onderhoudskosten van Riolering lager dan begroot.		248
Bij riolering zijn de opbrengsten hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door meer aansluitingen en huishoudens door de nieuwbouw woningen in Rijswijk	204	
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		15
7.3 Afval	**509**	**-334**
Bij de Afvalstoffenheffing zijn de opbrengsten hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door meer aansluitingen en huishoudens door de nieuwbouw woningen in Rijswijk.	285	
In 2025 is er een vergoeding ontvangen van het Ministerie met betrekking tot het zwerfafval 2023 en 2024. Deze vergoeding is meegenomen als een extra opbrengst in 2025.	224	
Er zijn minder uren besteed investeringen binnen de projecten van Stadsbeheer en meer voor exploitatiewerkzaamheden. Hierdoor is de personele inzet voor het taakveld Afval hoger dan begroot.		-225
In de Dienstverleningsovereenkomst van Avalex wordt er een schatting gemaakt voor het aantal kilo restafval. Achteraf is gebleken dat het aantal kilo restafval meer is geweest dan is ingeschat. Hiervoor wordt een extra vergoeding betaald aan Avalex.		-83
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		-26
7.4 Milieubeheer	**-304**	**1.561**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.	-300	1.484
Inhoudelijke toelichting		
Door het ontbreken van de beleidsmedewerker klimaat, welke pas ingevuld is in het tweede halfjaar van 2025, hebben een aantal projecten van het actieplan klimaatadaptatie geen doorgang gevonden en zijn deze opgeschoven		46
Het restant bestaat uit overige verschillen	-4	31

Beleidsproduct 7.1 Volksgezondheid

Wat wilden we bereiken?

Dierenwelzijn

1. We willen ten aanzien van vervoer, opvang en verzorging van dieren in nood voldoen aan de wettelijke eisen (Wet Dieren, Besluit houders van dieren).
2. We willen de ganzenpopulatie op een beheersbaar niveau houden van 500-600 ganzen.
3. We willen een hondvriendelijke gemeente blijven.
4. We moedigen het chippen van katten aan.
5. We willen bewustwording met betrekking tot dierenwelzijn vergroten.
6. We willen samenwerken met andere gemeenten en kennis en ervaring delen.
7. We gaan met buurgemeenten in gesprek over de noodzaak van een financiële bijdrage aan diverse dierenorganisaties in de regio.

Volksgezondheidszorg

Belangrijke randvoorwaarden voor een inclusieve samenleving zijn de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners. We zetten daarom in op het stimuleren van een gezonde omgeving en het maken van gezonde keuzes. Dit gaat zowel over aspecten als alcohol, voeding, roken en bewegen. Dit sluit aan bij de landelijke beweging van ‘zorg naar gezondheid’ waarbij preventie meer zorg in de toekomst moet voorkomen. We willen o.a. door middel van de brede spuk regeling een kwaliteitsslag bereiken in het lokale preventieve veld door de samenwerkingen tussen partijen te bevorderen en bestaande interventies te verbeteren.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Dierenwelzijn

Ad.1: We hebben de overeenkomsten uitgevoerd met:
- Dierenasiel het Julialaantje
- Dierenambulance Den Haag en omgeving
- Vogelopvang de Wulp
- Het Knaaghof
- Kinderboerderij het Akkertje
- Kinderboerderij de Drassige driehoek.

In 2025 is een overeenkomst opgesteld en ondertekend met het Knagertje voor de opvang en verzorging van konijnen en knaagdieren per 1-1-2026. Deze vervangt de overeenkomst met het Knaaghof vanwege hun verhuizing naar Vlaardingen.Daarnaast is een overeenkomst opgesteld en ondertekend met Wildopvang Haaglanden voor de opvang en verzorging van in het wild levende dieren.

Ad.2: Wij voeren het ganzenbeheerplan uit. De Provincie Zuid-Holland heeft geen toestemming gegeven voor het beheer van nesten van de Canadese gans. Daarom konden wij het ganzenbeheerplan niet uitvoeren. Ad.3: Wij voeren het hondenbeleid 2020 uit. Op verzoek van de Vogelbescherming is de waterberging Hoekpolder verboden gebied voor honden geworden. Op de wandelpaden rondom dit gebied moten honden aangelijnd zijn. De Hondenkaart is daarop aangepast.

Ad.4: In de landelijke actiemaand juni bieden we samen met dierenkliniek Eisenhower het chippen van katten aan tegen een lagere prijs. In totaal zijn er 71 katten gechipt in de actiemaand. De gemeente betaalt per kat een bijdrage van 27,50 euro. De totale kosten zijn 1.952,50 euro. Ad.5: We gebruiken verschillende communicatiemiddelen om mensen bewust te maken van dierenwelzijn. We delen berichten over het niet kunnen uitvoeren van het ganzenbeheer, het voederverbod, de afschermplicht vogelgriep, verhuizing Knaaghof, opheffing Rijswijkse Hengelsport Vereniging met nieuwe overeenkomst Sportvisserij Belangen Delfland, nieuwe overeenkomst Wildopvang Haaglanden en een hitteplan voor dieren.

Ad.6: We nemen actief deel aan het landelijke kennisplatform Diervizier. Elk kwartaal hebben we een digitaal overleg. Daarnaast is er een jaarlijks congres en delen we steeds kennis via een appgroep en de community op www.diervizier.nl. http://www.diervizier.nl/
Ad.7: Sommige buurgemeenten geven weinig financiële steun aan verschillende dierenorganisaties. Deze organisaties vangen wel dieren op die uit die gemeenten komen. Het is belangrijk dat de dierenorganisaties blijven bestaan. We willen deze buurgemeenten vragen om hun verantwoordelijkheid te nemen.

De gemeenten Delft en Pijnacker-Nootdorp verhoogden hun bijdrage aan dierenasiel 't Julialaantje met tien procent. De gemeente Westland stopte vanaf 1 januari 2025 met de samenwerking met dierenasiel 't Julialaantje. We wachten nog op de jaarrekening van 2025 van dierenasiel 't Julialaantje. Daarmee kunnen we bekijken wat de gevolgen zijn van deze verandering.

Onderstaand de benodigde budgetten voor Dierenwelzijn:

Organisatie	Benodigd exploitatiebudget
Contributie WBE Delfland	€ 50
Dierenasiel Juliaantje	€ 50.000
Dierenambulance Den Haag e.o.	€ 32.000
Ganzenbeheer	€ 5.000
Vogelopvang de Wulp	€ 7.000
Knaaghof	€ 5.500
Chipactie katten	€ 1.000
Vrijwillgers Drassige driehoek	€ 3.500
Onvoorzien	€ 950
Totaal	**€ 105.000**

Volksgezondheidszorg

- Voor de gezondheid van inwoners hebben we het leefstijlprogramma Happy Fit aangeboden. De gemeente Rijswijk deed ook mee aan het programma Jongeren op Gezond Gewicht. Voor alcohol en roken namen we deel aan campagnes zoals IkPas. In 2025 deden we niet mee aan Stoptober, omdat er geen passend lokaal aanbod was.
- De gemeente Rijswijk heeft middelen uit landelijke afspraken gebruikt om de gezondheid van inwoners te verbeteren. Het geld ging onder andere naar een gezonde leefomgeving, voldoende bewegen en het verkleinen van gezondheidsverschillen.
- We zorgden voor betere samenwerking tussen lokale organisaties. Ook verbeterden we bestaande activiteiten. Zo organiseerden we programma's zoals Kind naar Gezond Gewicht, Kansrijke Start, Valpreventie en Welzijn op Recept. Bij deze programma's werkten medische organisaties en het sociaal domein samen. Voor de gezondheid van kinderen voerde de jeugdgezondheidszorg naast de wettelijke taken het Programma op Maat uit. Daarnaast werkte de jeugdgezondheidszorg mee aan Kansrijke Start, dat zich richt op de eerste duizend dagen van een kind. Ook waren we betrokken bij Kind naar Gezond Gewicht, dat bedoeld is voor kinderen met overgewicht.
- In november 2025 heeft de gemeente 'Gezondheidsbeleid Rijswijk 2026-2029' vastgesteld. Dit beleid laat zien waar we naartoe willen: meer gezonde levensjaren voor alle Rijswijkers. We zetten in op het verbeteren van de gezondheid en het welzijn voor iedereen met extra inzet op het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Beleidsproduct 7.2 Riolering

Wat wilden we bereiken?

We willen de kwaliteit van de gemeentelijke riolering verbeteren, de kwetsbaarheid verminderen en de kosten beheersbaar houden. We wensen een openbare ruimte die voldoende ruimte biedt voor water en infiltratie. Bij integrale herinrichtingsprojecten combineren we dit met de andere werkzaamheden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Periodiek reinigen van straat- en trottoirkolken ter voorkoming van wateroverlast op straat.
- Periodiek reinigen en onderhouden van gemalen en pompputten
- Quick-scan (snelle controle) voor het vaststellen van de conditie van de te reinigen en inspecteren riolering. Zo bepalen we welke riolen echt schoon gemaakt en gecontroleerd moeten worden. Hierdoor besparen we ongeveer dertig procent
- Vervangen of herstellen riolering voor zowel vuilwater als hemelwater op verschillende locaties in onderstaande wijken:
  - Cromvliet,
  - Rembrandtkwartier (Lindelaan e.o.),
  - Te Werve (deels).

Beleidsproduct 7.3 Afval

Wat wilden we bereiken?

Maatregelen grondstoffenbeleid (inzameling en verwerking)

Bij nascheiding wordt restafval in een fabriek door een machine gescheiden. Plastic verpakkingen, blik en lege pakken van sap en zuivel (pmd) worden bij nascheiding uit het restafval gehaald. We verwachten hiermee op den duur 17% PMD uit het restafval te scheiden. In de dienstverleningsovereenkomst (dvo) met Avalex is nu volledige nascheiding opgenomen. Daarnaast voeren we bronscheiding in bij huishoudens die nu nog geen gft-e en/of papier en karton (opk) minicontainer gebruiken. Ook deze dienstverlening is opgenomen in de dvo. We zien, met doorvoering van deze maatregelen ev. dat de kosten stijgen.

- De invoering van nascheiding en de verwerking van het rest met pmd brengen kosten, inclusief de verbrandingsbelasting, met zich mee ter waarde van € 200.000,-.
- De kosten voor toegangscontrole van ondergrondse containers zijn nu 100% doorgevoerd. De verhoging voor deze post is € 100.815,-. Voorheen werden de kosten over alle gemeenten verdeeld. De kosten zijn nu doorgevoerd bij de gemeenten die toegangscontrole gebruiken.
- De uitkomst van de CAO onderhandelingen zorgt voor hogere personeelslasten op de milieustraat, ter waarde van € 93.000,-.

Opbrengsten van gescheiden grondstoffen

Via de landelijke organisatie (Verpact) worden de opbrengsten, na verkoop, van onze gescheiden grondstofstromen (pmd, opk, glas) uitgekeerd. In 2024 zijn deze contracten collectief opgezegd, omdat we de vergoeding te laag vinden. In 2025 zijn we aan de hand van de uitkomst van de onderhandelingen uit 2024, aan de slag gegaan met de nieuwe deelnemersovereenkomst.

Uitvoering motie grofvuil ophalen in de wijk

Er is vastgesteld om twee keer per jaar een grofvuil inzamelactie te houden in verschillende wijken. Hiermee wordt verwacht dat er minder illegale bijplaatsingen in de wijken zijn. De verwachte kosten (indicatie € 60.000) zijn opgenomen in de begroting.

Uitvoering amendement verlaging van de afvalstoffenheffing

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de tweede halfjaarrapportage 2023, tijdens de begrotingsraad op 7 november 2023, een amendement aangenomen waarmee een structurele verhoging van de afvalstoffenheffing in 2024 incidenteel werd gedekt. Deze dekking is in overeenstemming met het amendement vanaf 2025 structureel gemaakt. Daarnaast worden de kwijtscheldingslasten niet in de tarieven afvalstoffenheffing doorbelast. Hierdoor is de afvalstoffenheffing voor 91% kostendekkend.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Nascheiding is eind 2025 volledig ingevoerd. Hiermee is de basis van de voorzieningen op orde en is het raadsbesluit uitgevoerd. Al onze aansluitingen stoppen het pmd nu bij het restafval. Er zijn ruim 4000 minicontainers uitgereikt voor gft-e en oud papier en karton. 18% van de inwoners heeft een minicontainer geweigerd. Er zijn 5500 minicontainers voor restafval en pmd ingenomen.
- De contractuele afspraken met Verpact zijn uitgevoerd.
- De motie om grofvuil in de wijk op te halen, is uitgevoerd. Tussen maart en oktober zijn er twaalf keer acties georganiseerd.

Beleidsproduct 7.4 Milieubeheer

De gemeente Rijswijk is een groeiende gemeente. Het is van belang dat er een gezonde en veilige leefomgeving is voor de bewoners en bezoekers van Rijswijk. We werken aan de verbetering van de milieukwaliteit, het verbeteren van de gezondheid en een goed ondernemersklimaat.

Het is belangrijk dat de grote bouwopgave van de gemeente op een duurzame manier wordt gerealiseerd. We adviseren bij ruimtelijke plannen over bodem, geluid, lucht, geur en externe veiligheid. Hierin werken wij samen met de Omgevingsdienst Haaglanden, GGD Haaglanden en de Veiligheidsregio Haaglanden.

De wegen in Rijswijk hebben een hoge verkeersintensiteit, wat aandacht vraagt voor het treffen van maatregelen om het verkeersgeluid te verminderen Rijswijk heeft een slechte luchtkwaliteit, dit kwam ook naar voren in het onderzoek van de GGD over de luchtkwaliteit in de regio Haaglanden (Luchtverontreiniging in de regio Haaglanden, 2023). Op het gebied van bodem heeft de gemeente meer bevoegdheden gekregen per 1 januari 2024, wat heeft geleid tot hogere uitgaven.

Klimaatverandering brengt grote uitdagingen met zich mee, vooral in combinatie met de verstedelijking in de komende jaren. Rijswijk ligt in een gebied dat meer te maken krijgt met extremer weer, zoals hogere temperaturen, hevige regen en ook droogte. Dit kan schade veroorzaken aan gebouwen en wegen en heeft negatieve gevolgen voor de natuur. Dit kan de leefbaarheid van de inwoners van de stad verminderen.

Dit onderdeel van het taakveld Milieubeheer richt zich op het beperken van deze risico's, het bevorderen van een gezonde en groene leefomgeving, en het vergroten van de bewustwording bij de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers van Rijswijk.

Wat wilden we bereiken?

De gemeente heeft als doel een gezonde en veilige leefomgeving voor bewoners, bezoekers en ondernemers. De gemeente wil de milieukwaliteit verbeteren en waarborgen, met aandacht voor belangrijke milieuthema's zoals bodem, lucht, geluid, geur en externe veiligheid.

Een belangrijk doel is het verminderen van wegverkeerslawaai en het verbeteren van de luchtkwaliteit, waarbij we specifiek bijdragen aan de doelstellingen van het Schone Lucht Akkoord, gericht op een 50% gezondheidswinst ten opzichte van 2016. Daarnaast zetten we ons in voor het realiseren en behouden van een goede bodemkwaliteit, zodat de bodem veilig en duurzaam kan worden gebruikt.

We willen dat Rijswijk klimaatbestendig en waterrobuust is. Samen met onze inwoners en partners streven we naar een toekomst waarin Rijswijk een gezonde en leefbare stad blijft.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Milieuaspecten zoals bodem, geluid, gezondheid en omgevingsveiligheid zijn belangrijk voor de beoordeling en ontwikkeling van ruimtelijke plannen en projecten. De gemeente voert daarom verschillende acties en maatregelen uit om de milieukwaliteit te verbeteren.

De gemeente werkte aan de volgende punten:

- In 2025 is de gemeente begonnen met het maken van geluidbeleid. Dit beleid hoort bij de regels over geluid in de Omgevingswet en de basisregeling in het Omgevingsplan. Het geluidbeleid hoort ook bij het programma Milieu en Gezondheid in de omgevingsvisie. Voor bodem, geur en omgevingsveiligheid staan er regels in basisregeling van het Omgevingsplan. Deze regels worden verder uitgewerkt in het programma Milieu en Gezondheid van de omgevingsvisie.
- De milieuzone Haagweg en de nieuwe milieuzone Prinses Beatrixlaan zijn samengevoegd tot de milieuzone Rijswijk. De gemeente rondt de invoering van deze milieuzone bijna af. In het gebied hangen nieuwe camera's en er is een systeem ingericht om de milieuzone te beheren. Dit project liep iets vertraging op door een wijziging in het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV). Deze wijziging zorgt voor het gelijk trekken van de verkeersborden voor milieu- en zero-emissiezones.
- De gemeente zorgt ervoor dat de maatregelen goed aansluiten bij lopende projecten op het gebied van mobiliteit en wegenonderhoud.
- Luchtkwaliteit is een belangrijk aandachtspunt. Daarom werkt de gemeente actief aan de uitvoering van het Actieplan Luchtkwaliteit en het Schone Lucht Akkoord (SLA). Dit vraagt blijvende inzet en is belangrijk bij het zorgen voor een gezondere leefomgeving. In 2025 zijn er stappen gezet voor de uitvoering van de milieuzone Rijswijk, met regels die vervuilende voertuigen weren. Ook werkte de gemeente samen met de GGD en andere gemeenten aan de Regionale aanpak luchtkwaliteit. De vaste maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord zijn meegenomen bij de uitvoering van de luchtkwaliteitsmaatregelen. In 2025 heeft de gemeente, samen met de GGD, stappen gezet om deze regionale aanpak verder vorm te geven. Dit proces loopt nog door.
- Het project lood in de bodem bij volkstuincomplex Ons Ideaal is klaar. De gemeente heeft afspraken gemaakt met het volkstuinbestuur over de maatregelen. Nu zorgt de gemeente ervoor dat deze maatregelen blijvend worden uitgevoerd. In de Basisregeling van het Omgevingsplan staan sinds 2025 milieuregels.
- In 2025 is gestart met een inruilregeling brom- en snorfietsen voor voertuigen met een verbrandingsmotor.

De gemeente heeft samen met de GGD en de regiogemeenten regels gemaakt om gevoelige groepen te beschermen. Nu zorgt de gemeente ervoor dat deze regels goed worden uitgevoerd. In 2025 deed de gemeente mee aan het project "Eerlijk over houtstook". Dit project informeert bewoners over hoe hout stoken hun gezondheid kan beïnvloeden.

Klimaat
In 2025 is in Rijswijk verder gewerkt aan de uitvoering van de RAAK-strategie. Deze strategie geldt zowel voor de bebouwde omgeving als de openbare ruimte.

In de openbare ruimte heeft de gemeentemaatregelen genomen om straten en plekken groener en beter bestand tegen het klimaat te maken. Zo zijn projecten uitgevoerd in de Treubstraat en aan de Lindelaan, met extra aandacht voor groen parkeren. Ook heeft de gemeente geholpen bij de renovatie van kinderboerderij Het Akkertje. Daarnaast zijn er tegels geplaatst om mensen te wijzen op Groenadoptie, een initiatief waarbij inwoners groen onderhouden. De gemeente heeft ook geïnvesteerd in de Klimaatatlas Rijswijk. Verder is er samengewerkt in het regionale Klimaatnetwerk. Er is ook een interne werksessie gehouden over groen parkeren.

Voor de bebouwde omgeving is de Klimaatatlas bijgewerkt en bijna klaar. Hierdoor is beter inzicht gekregen in hitte, wateroverlast en groen, ook op particulier terrein. Samen met woningcorporaties, Delfland (het waterschap) en maatschappelijke organisaties zijn er gesprekken gevoerd over klimaat via de samenwerkingsverband Focusaanpak corporaties en het Klimaatplein bij tuincentrum Groenrijk 't Haantje. Tijdens deze gesprekken kwam hitte naar voren als het grootste risico. Daarom is in 2025 het project Menukaart Hitte gestart. Ook heeft de gemeente het lokale Hitteplan 1.0 en het Warmteprogramma Rijswijk vastgesteld. Hierin is ook aandacht voor koelte. Hitte is daarbij benoemd als het meest urgente risico. Daarom is in 2025 gestart met het project Menukaart Hitte. Ook is het lokale Hitteplan 1.0 vastgesteld en is het Warmteprogramma Rijswijk vastgesteld, waarin ook het thema koelte is meegenomen. Inwoners hebben dit jaar actief meegewerkt via Steenbreek Rijswijk. Dit heeft geleid tot meer groen in tuinen en op plekken met veel stenen. Voor maatschappelijk vastgoed zijn gebouwpaspoorten gemaakt. Die laten zien welke klimaatmaatregelen mogelijk zijn.

Beleidsproduct 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat wilden we bereiken?

Rijswijk heeft drie begraafplaatsen: Oud Rijswijk aan de Sir Winston Churchilllaan, Eikelenburg aan de Eikelenburglaan (tevens crematorium) en Heilige Bonifatius aan de Van Vredenburchweg. De eerste twee zijn eigendom van de gemeente, waarbij het beheer en onderhoud is uitbesteed aan uitvaartorganisatie DELA. De derde begraafplaats wordt beheerd en onderhouden door de Rooms Katholieke Kerk.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben voldoende begraafcapaciteit;
- We zorgen voor een goede administratie en verlengen contracten op tijd.

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Ambitie

Visie

Met ruim 10.000 geprogrammeerde nieuwbouwwoningen voor de komende 10 tot 15 jaar levert Rijswijk een belangrijk aandeel in de regionale woningbouwopgave. We stemmen hierover af met de Rijksoverheid, de Provincie en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Dit helpt het woningtekort verminderen en laat de gemeente groeien. De groei biedt nieuwe kansen, maar vraagt ook om investeringen in de leefomgeving en voorzieningen.

Een goede leefomgeving is belangrijk om een prettige woon- en werkgemeente te zijn. Rijswijk is een groene gemeente die goed bereikbaar is en waar bedrijven kunnen floreren. De gemeente wil de groei van de stad optimaal ondersteunen en de gestelde doelen voor volkshuisvesting, werkgelegenheid en leefbaarheid bereiken.

Met dit programma werkt de gemeente aan het maken en uitvoeren van plannen om (nieuwe) bewoners passende en betaalbare huisvesting te bieden, met aandacht voor een duurzame en plezierige leefomgeving.

Het doel is een groene, bereikbare stedelijke leefomgeving te behouden en te versterken. De gemeente streeft naar een breed en passend aanbod van woningen en voorzieningen, met aandacht voor multifunctionaliteit van gebieden en het optimaal benutten van beschikbare ruimte.

Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing is onderverdeeld in drie taakvelden; 8.1 Ruimte en leefomgeving, 8.2 Grondexploitaties en 8.3 Wonen en bouwen.

8.1 Ruimte en leefomgeving

In dit taakveld staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving centraal. De gemeente wil dat Rijswijk een stad is waar het voor iedereen prettig wonen en werken is. Dit is geen makkelijke opgave gezien de grote druk op de beschikbare ruimte. De gemeente faciliteert de bevolkingsgroei maar behoudt en verbetert tegelijkertijd de kwaliteit van de leefomgeving. Daarbij speelt aandacht voor sociale cohesie ook een belangrijke rol, in de vorm van bijvoorbeeld het stimuleren van ontmoeten in openbare ruimte en realisatie van collectieve ruimtes, aandacht voor toegankelijkheid en nabijheid van bijvoorbeeld voorzieningen en werkgelegenheid. De ontwikkeling van Rijswijk tot een moderne, duurzame en groene stad vraagt om een integrale aanpak. Ons groenbeleid speelt hierin een belangrijke rol.

Deze integrale benadering is ook de insteek van de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden. De implementatie van de Omgevingswet brengt uitdagingen met zich mee maar biedt ook kansen. In de omgevingsvisie werkt de gemeente haar integrale visie op de fysieke leefomgeving uit. Vanuit de doelstellingen in de omgevingsvisie worden vervolgens de opgaven in het fysieke domein opgepakt. De omgevingsvisie vormt daarmee ook de basis voor het omgevingsplan. Daarnaast werkt de gemeente aan het verbeteren van processen en de digitale toegankelijkheid voor bewoners.

8.2 Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)

Het merendeel van de gebieds- danwel woningbouwontwikkelingen in Rijswijk vindt plaats op gronden in eigendom van particulieren of ontwikkelaars. De gemeente speelt hierbij een faciliterende rol.
De gemeente heeft drie lopende grondexploitaties: RijswijkBuiten, Eikelenburg en Molenhof. Deze grondexploitaties worden in dit taakveld verantwoord.

8.3 Wonen en bouwen

De vraag naar woonruimte is groot. Daarom blijft de gemeente inzetten op woningbouw, met aandacht voor zowel het aantal woningen, verschillende woningtypes en gemengde wijken, naast inzet op de energietransitie in de gebouwde omgeving. De gemeente richt zich op passende huisvesting voor

verschillende doelgroepen, waarbij betaalbaarheid in zowel de koop- als huursector belangrijk is. Ook zorgt de gemeente voor passende huisvesting en voor diverse aandachtsgroepen.

Samenvatting

8.1 Ruimte en leefomgeving
In 2025 heeft de gemeente gewerkt aan duidelijke regels en beleid voor het gebruik van de ruimte. De Omgevingsvisie en de Basisregeling Omgevingsplan zijn vastgesteld. Deze geven richting aan nieuwe ontwikkelingen in de stad. Hierop aansluitend zijn we begonnen met de voorbereidingen van het programma Stadsontwikkeling.

Ook heeft de gemeente het beleid voor groen en natuur vernieuwd. Met het Groenbeleidsplan en de Natuurwaardenkaart zorgt de gemeente ervoor dat natuur een vaste plek krijgt bij bouwen en inrichten. Door samen te werken met partners in de regio helpt om plannen goed op elkaar af te stemmen.

8.2 Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)
De gemeente heeft in 2025 grondexploitaties gebruikt om gebieds- en locatieontwikkelingen goed te plannen en financieel verantwoord uit te voeren. Zo houdt de gemeente zicht op kosten, opbrengsten en risico's van ruimtelijke projecten.

8.3 Wonen en bouwen
De gemeente werkte in 2025 aan voldoende en passende woningen. We zijn begonnen het uitwerken van de woondoelen uit de Omgevingsvisie in het Volkshuisvestingsprogramma. De Wet goed verhuurderschap voeren we actief uit en de Leegstandsverordening is vastgesteld.

Binnen gebiedsontwikkelingen en andere locaties bereidden we woningbouwprojecten voor of voerden deze uit. Voor sommige projecten zijn subsidies toegekend en maakten we afspraken met ontwikkelaars.

Tenslotte werkten we aan het verduurzamen van woningen. Woningeigenaren en VvE's kregen advies en subsidie voor isolatie. Het Warmteprogramma Rijswijk is vastgesteld en de voorbereiding van een warmtenet in Rijswijk West is gestart.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Oplevering nieuwe woningen per 1000, tussen haakjes totaal aantal opgeleverde woningen	31,4 (902)	29,9 (952)	19,3 (571)
% (zelfstandige) sociale huurwoningen in bezit van een toegelaten instelling (corporatie) als aandeel van de totale woningvoorraad	30,5	27,8	29,8
% geprogrammeerde (zelfstandige) sociale huurwoningen in bezit van een toegelaten instelling als aandeel van het totale woningbouwprogramma*	3,1	35,2	0
Aantal toegevoegde tijdelijke wooneenheden (flexwoningen)	336	440	0
Aantal gasloze/Nul op de meter (NoM) woningen (jaarlijks toegevoegde aantal) **	902	952	571
% hernieuwbare elektriciteit	12	6	13 (definitief % nog niet bekend)
Gemiddelde WOZ waarde (duizend euro)	Zie paragraaf Heffingen	Zie paragraaf Heffingen	Zie paragraaf Heffingen
Ontwikkelkaders / gebiedspaspoorten en wijzigingen omgevingsplan / BOPA's	2 en 8	2 en 8	4 en 5
Demografische druk***	Zie paragraaf Heffingen	Zie paragraaf Heffingen	Zie paragraaf Heffingen

* Oplevering per duizend bestaande woningen maakt vergelijking met andere gemeenten mogelijk

** Wij hebben geen zicht op het aantal particuliere woningen dat op initiatief van de eigenaar gasloos is geworden. Wanneer de Wgiw is ingevoerd mogen wij deze informatie op adresniveau verzamelen en opslaan.

*** Verhouding van het aantal jongeren en ouderen t.o.v. de categorie 20 tot 64

Wat heeft het gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2024	Primitief 2025	Gewijzigde begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil (+=voordeel)
8.1 Ruimte en leefomgeving	Lasten	5.554	8.130	8.130	1.596	6.533
8.1 Ruimte en leefomgeving	Baten	5.808	6.652	6.652	3	-6.649
8.1 Ruimte en leefomgeving		**255**	**-1.477**	**-1.477**	**-1.593**	**-116**
8.2 Grondexploitatie (nietbedrijventerreinen)	Lasten	8.534	23.706	23.706	1.002	22.704
8.2 Grondexploitatie (nietbedrijventerreinen)	Baten	8.494	23.770	23.770	1.023	-22.747
8.2 Grondexploitatie (nietbedrijventerreinen)		**-40**	**64**	**64**	**22**	**-43**
8.3 Wonen en bouwen	Lasten	5.015	6.798	6.798	13.839	-7.042
8.3 Wonen en bouwen	Baten	601	6.574	6.574	16.728	10.154
8.3 Wonen en bouwen		**-4.414**	**-224**	**-224**	**2.888**	**3.112**
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		**-4.199**	**-1.637**	**-1.637**	**1.316**	**2.953**

Investeringen

Investering (bedrag x € 1.000)	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Aanp.woonomg.wijkverbet.Te Werve	756		756			
Bogaard Stadscentrum	2.304		2.304			
Havenkwartier	2.148		2.148			
Herinrichten speelplekken in de wijk	270	227	43			
Herstructurering WWC Strijplaan	1.570	48	1.522		12	-12
Inrichting bos - en parkloper in Pasgeld	1.440	15	1.425			
Inrichting van het Hof van Sion	497	31	466			
Renovatie De Voorde	1.300		1.300			
Restaureren tuindersschoorsteen Hof van Sion	60	4	56			
Stationsgebied	61	59	2			
Transformatie Wilhelminapark	599	33	566			
Uitwerking actieplan geluid	275		275			
Vervanging beplanting	421	431	-10			
Vervanging bomen	851	905	-54			
Voorber.kred. Altern. inzam. afval en grondstoffen in Kessler Park, Bogaard Stadscentrum en Havenkwartier.	100	32	68			
	12.650	**1.784**	**10.866**		**12**	**-12**

Toelichting op de afwijkingen

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
8.1 Ruimte en leefomgeving	**-6.649**	**6.533**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de	-6.652	6.622

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		
Inhoudelijke toelichting		
Bij de bestemmingsplannen zijn meer kosten gemaakt met betrekking tot de externe adviezen en inhuur. Daarnaast heeft er een doorbelasting plaatsgevonden vanuit Rijswijk Buiten die hoger is dan vooraf begroot		-74
Overige verschillen	3	-15
8.2 Grondexploitatie (nietbedrijventerreinen)	**-22.747**	**22.704**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.	301	-186
Inhoudelijke toelichting		
Op basis van de 13e herziene begroting van de Grondexploitatie (RV25-019) is de begroting in de eerste halfjaarrapportage 2025 gewijzigd. Echter sloot de verwerkte begrotingswijziging niet aan met de herziening, waardoor de begrote lasten € 18,8 miljoen te hoog was en de begrote baten € 19,1 miljoen te hoog. Per saldo is dit bijna neutraal.	-18.751	19.121
Verder zijn de werkelijke lasten voor de Grondexploitatie € 4,3 miljoen lager uitgevallen dan de beoogde begroting van de Grondexploitatie, waarvan € 0,9 miljoen voor de plankosten en € 3,4 miljoen voor de civiele werken. Dit komt voornamelijk de vertraging in de planontwikkeling door de beroepsprocedures tegen het bestemmingsplan Pasgeld-West, met als gevolg een verschuiving binnen de looptijd van de Grondexploitatie van 2025 naar 2026 en verder.		3.769
De meeropbrengst gronduitgifte van € 0,3 miljoen betreft een hogere opbrengst dan in de herziening 2025 was geraamd van verkoop van een perceel in Sion.	239	
Doordat de kosten lager zijn uitgevallen dan begroot, is per saldo ook de toename boekwaarde lager.	-4.536	
8.3 Wonen en bouwen	**10.154**	**-7.042**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.	6.952	-8.108
Inhoudelijke toelichting		
De opbrengst van de verkoop van Laan Hofrust 2-4 is fors hoger dan aanvankelijk begroot. Dit heeft een aantal redenen: destijds is een bedrag geraamd dat niet gebaseerd was op een taxatie. Een taxatie op voorhand zou bij een verkoop suggesties wekken over de (wenselijke) waarde. Verder was op dat moment ook nog niet duidelijk welke bestemmingen het college mogelijk zou achten. En de bestemming is een grote graadmeter voor de waarde.	2.116	
De boekwaarde van de woonwagencentra is te hoog en daarom moet daarop versneld worden afgeschreven.		-532
De uitgaven in het woningisolatieprogramma worden gedekt vanuit eigen middelen en rijkssubsidie middelen (SPUK LAI). Deze middelen vullen elkaar aan en vormen gezamenlijk het woningisolatieprogramma. Aan de besteding van de rijkssubsidiemiddelen zijn voorwaarden verbonden. De uitgaven zijn allereerst zoveel mogelijk vanuit de rijkssubsidie middelen betaald. Daarbij is beoordeeld welke uitgaven voldoen aan de voorwaarden gesteld vanuit het rijk. De resterende uitgaven zijn betaald vanuit de eigen middelen. De totale uitgaven in 2025 komen overeen met begroot. Wel hebben we in 2025 uiteindelijk meer uitgaven (€160.000) kunnen betalen vanuit de rijkssubsidie dan aanvankelijk begroot. De resterende eigen middelen worden weer toegevoegd aan de bestemmingsreserve woningisolatieprogramma en blijven op die manier beschikbaar voor het woningisolatieprogramma.	160	
In 2025 was gepland om een deel van het openbaar gebied binnen het project Havenkwartier vast ter hand te nemen. Vooral het project Koopmanstraat. Binnen het project Havenkwartier was te de verwachting dat de projecten Havenmeester en Urban Park vanwege bezwaren tegen de bouw een lang juridisch traject zouden in gaan. Dit bleek achteraf mee te vallen en de bezwaren zijn van de baan. Bij nader inzien is het project Koopmanstraat toch vooruit geschoven. Hierdoor zijn de lasten lager dan begroot.		328

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Door een langzamere aanloop in het project van Kesslerpark in 2025 zijn de plankosten en voorbereiding-, toezicht- en uitvoeringkosten lager uitgevallen dan begroot.		1.578
Door een langzamere aanloop in het project Bogaard Stadscentrum zijn de kosten voor inrichting openbaar gebied, voorbereidings, toezicht- en uitvoeringskosten lager uitgevallen dan begroot.		1.134
Voor een paar kleinere facilitaire projecten waren de kosten niet begroot. Hetzelfde geldt voor de bijbehorende baten, waarmee de kosten grotendeels gedekt worden.	227	-297
De baatnemingen van de projecten binnen Gebiedsontwikkelingen wijken af met de begroting. Dit is toe te wijzen aan het feit dat er minder kosten zijn gemaakt dan begroot bij de projecten Havenkwartier, Kesslerpark en Bogaard. Hierdoor minder baatnemingen gedaan dan vooraf begroot.	-2.747	
Voor de HAR+ regeling van het COA vangen wij (extra) vergunninghouders op. Hiervoor krijgen we per persoon een vast bedrag van het CAO. Zo worden de kosten gedekt door de ontvangen baten die we in 2026 hebben ontvangen.	590	
Voor de HAR+ regeling van het COA vangen wij (extra) vergunninghouders op. Hiervoor krijgen we per persoon een vast bedrag van het CAO. Zo worden de kosten gedekt door de ontvangen baten die we in 2026 hebben ontvangen.		-590
Voor een lopende juridische claim is er voorziening getroffen.		-1.305
Doordat er diverse vacatures open hebben gestaan bij team Vergunningen zijn er minder personele kosten dan vooraf begroot doorbelast		506
Voor de Implementatie Omgevingswet was beoogd om al in 2025 te starten met de gebiedsgerichte uitwerking van het Omgevingsplan. Doordat de vaststelling van de Basisregeling pas in december 2025 plaatsvond, schuift de gebiedsgerichte uitwerking door naar 2026.		142
Bij het project Flexibel wonen Lange Kleiweg kon voor kosten die in voorgaande jaren zijn gemaakt dit jaar een subsidie benut worden.	1.182	
Vanuit het Rijk ontvangt de Gemeente Rijswijk een vast bedrag per woning voor het bouwen van betaalbare woningen. Voor de betaalbare woningen waarbij de bouw gestart is in 2025 hebben we de rijksbijdrage gekregen.	1.680	
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.	-6	102

Beleidsproduct 8.1 Ruimte en leefomgeving

Wat wilden we bereiken?

8.1.1 Implementatie Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Gemeenten moeten voor de volledige invoering de komende jaren verschillende stappen zetten.

De gemeente voldoet aan de nieuwe wettelijke verplichtingen en werkt in 2025 aan de aanpassingen van werkwijzen voor de verdere invoering van de wet. Zo draagt de gemeente bij aan een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

De Omgevingswet heeft vier verbeterdoelen:
- Het omgevingsrecht inzichtelijker, voorspelbaarder en gebruiksvriendelijker maken.
- Een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving bevorderen in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Meer bestuurlijke afwegingsruimte bieden door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken.
- De besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving versnellen en verbeteren

8.1.2 Groenbeleid en biodiversiteit

Groen is een belangrijk deel van de identiteit van Rijswijk. De gemeente combineert de groei van de stad met het versterken van de groenstructuur. Nieuwe ontwikkelingen verbeteren de groenstructuur met als doel de biodiversiteit te vergroten. Als er toch groen verdwijnt, compenseert de gemeente dit.

Het nieuwe groenbeleid is een bouwsteen van de omgevingsvisie. Hierin legt Rijswijk de nadruk op een sterke bomen-, natuur- en recreatiestructuur, zowel regionaal als lokaal. De gemeente

pakt knelpunten in deze structuren aan en kijkt daarbij ook naar de bredere samenhang met het kustlandschap van Zuid-Holland. Belangrijke onderdelen zijn de buitenplaatsen op de strandwal, de parkenreeks met het slagenlandschap, en de verbinding met de Vliet en Zweth in het Nationaal Park Hollandse Duinen. Daarnaast wil Rijswijk meer kleur en variatie in het groen.

Bij groen, biodiversiteit en klimaatadaptatie zijn beleid, ontwerp en beheer van de openbare ruimte sterk met elkaar verbonden. Daarom worden mogelijkheden en onmogelijkheden goed met elkaar afgestemd. Onderhoud, beheer en inrichting openbare ruimte zijn nader uitgewerkt in programma 5, Sport, cultuur en recreatie.

De gemeente Rijswijk wil bijdragen aan het herstel van de biodiversiteit in Nederland. We vinden het belangrijk dat fysieke maatregelen groen-, woon- als werkgebieden bijdragen aan een natuurinclusieve stad. Natuurbeleving is belangrijk voor onze (nieuwe) bewoners, zowel in groengebieden als dicht bij huis. Onze grote groengebieden mogen ook ingezet worden voor recreatie, zodat zeer kwetsbare gebieden in de regio worden ontlast.

8.1.4 Regionale samenwerking

De nadruk van de regionale samenwerking op het gebied van ruimte zal de komende jaren liggen op samenwerking binnen het programma NOVEX.

De wereld van het fysieke domein is in transitie. Een groot aantal opgaven dient zich gelijktijdig aan, zoals: het woningtekort, de stikstofcrisis, de energietransitie, een tekort aan werklocaties, de klimaatverandering, de transitie naar een circulaire economie, de mobiliteitstransitie, versterking biodiversiteit, verbetering luchtkwaliteit, verbetering leefomgeving, verbeteren van het voorzieningenniveau etc.

De opéénstapeling van opgaves in combinatie met beperkte ruimte, financiële middelen en capaciteit maakt dat scherpe keuzes nodig zijn in de aanpak van die opgaven.

Deze opgaven worden door alle overheden samen opgepakt vanuit het nationale programma NOVEX. Vanuit het programma wordt gewerkt aan samenhang in het ruimtelijke beleid en het versnellen van de uitvoering door te sturen op heldere voorwaarden en concrete uitvoeringsafspraken.

Het programma NOVEX heeft twee sporen: regie per provincie en de gebiedsgerichte regie in NOVEX-gebieden. Rijswijk maakt onderdeel uit van NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad.

8.1.5 Programma Stadsontwikkeling

Het Programma Stadsontwikkeling heeft als doel om de kwalitatieve en kwantitatieve groei van de stad in balans te houden. Dit programma is projectoverstijgend en legt de focus op het inzichtelijk maken en adresseren van integrale, projectoverstijgende maatregelen die bijdragen aan een meer leefbare, bereikbare en toekomstbestendige stad. Hierbij valt te denken aan maatregelen op het gebied van bereikbaarheid, groen, wateroverlast, maar ook sociale cohesie en voldoende voorzieningen.

Het programma ligt sinds half 2023 echter stil, vanwege een gebrek aan capaciteit. Het programma zal nu opnieuw worden opgestart en inhoudelijk worden verbreed, door bijvoorbeeld de coördinatie van de uitvoeringsagenda van omgevingsvisie bij het programma onder te brengen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

8.1.1 Implementatie Omgevingswet

Omgevingsvisie
In maart 2025 is de ‘Omgevingsvisie Rijswijk; gezonde buitenplaats in de metropool’ vastgesteld. In deze visie staat hoe de gemeente wil omgaan met de ruimte in Rijswijk in de komende jaren.

Omgevingsplan
In december 2025 is de Basisregeling Omgevingsplan vastgesteld. In deze regeling staan vooral regels voor de leefomgeving die voor heel Rijswijk hetzelfde zijn. Dit is de basis om verder te werken aan regels die speciaal gelden voor bepaalde gebieden. Bij de Basisregeling Omgevingsplan maakten we ook een set vragenbomen (toepasbare regels) voor activiteiten die vaak voorkomen.

Vergunningen
In 2025 heeft de gemeente diverse ruimtelijke plannen ontvangen. Het Rijswijks Initiatieven Overleg (RIO) beoordeelde of deze plannen passen bij het beleid en wat zij bijdragen aan de samenleving. Plannen die kansrijk waren, zijn daarna besproken aan de Omgevingstafels. Daar is bekeken of de plannen uitvoerbaar zijn. Op basis van dit proces zijn verschillende vergunningen verleend.

8.1.2 Groenbeleid en biodiversiteit

Groenbeleid
Het Groenbeleid Rijswijk is vernieuwd. De gemeenteraad heeft het nieuwe Groenbeleidsplan in januari 2025 vastgesteld.

In december 2025 stelde het college de Natuurwaardenkaart vast. Deze Natuurwaardekaart is een uitwerking van het Groenbeleid Rijswijk en helpt om natuurvriendelijk te bouwen en in te richten. De Natuurwaardenkaart is een hulpmiddel voor plannenmakers om natuur standaard mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen. Zo versterken we de natuur in de hele stad.

Het hieraan gekoppelde plantoetsingskader wordt nu alleen gebruikt om ontwikkelaars aan te moedigen om natuurvriendelijke maatregelen te nemen. Dit is een tijdelijke oplossing, totdat een beleidsregel wordt opgenomen in het omgevingsplan.

Regionale samenwerking
De samenwerking met Nationaal Park Hollandse Duinen is voortgezet. Zij helpen om onze doelen en plannen goed af te stemmen op die van de regio.

De provincie Zuid-Holland maakte een Uitvoeringsagenda Vlietzone. In deze uitvoeringsagenda staan plannen die bijdragen aan de doelen van de Toekomstvisie Vlietzone, waaronder ook projecten in Rijswijk. De provincie Zuid-Holland betaalt mee als die projecten doelen uit de Toekomstvisie Vlietzone waarmaken. Dit onderzoeken wij samen met de provincie.

8.1.3 Regionale samenwerking

Provinciaal omgevingsbeleid
De Provincie Zuid-Holland legde afgelopen jaar de ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2025 ter inzage. Hier hebben wij een zienswijze voor ingediend die vooral gericht is op het beschermen van de economische kracht van onze bedrijventerreinen.

De Provincie Zuid-Holland werkt samen met de negen gemeenten uit de Haagse regio aan een gebiedsgerichte uitwerking van de Ruimtelijke Koers.
In 2025 werkten wij mee aan een procesvoorstel hiervoor.

NOVEX Zuidelijke Randstad
Een belangrijke deel van de regionale samenwerking op het gebied van ruimte vond plaats binnen het programma NOVEX Zuidelijke Randstad. Dit is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, de provincie en het Rijk.

In 2025 rondden we het Ontwikkelingsperspectief voor dit gebied af. Ook startten we opdrachten voor twee onderdelen: economie en groen en water. De gemeente Rijswijk werkte hier actief aan mee.

Tafel Ruimte Haagse regio
Samen met de negen gemeenten uit de Haagse regio hebben we gewerkt aan opgaven die voorbij de gemeentegrenzen gaan. Wij hebben een bijdrage geleverd aan de opdracht Ruimtelijk-Economische SWOT-analyse voor de Haagse Regio. Ook namen wij deel aan de expertsessies groenblauwe

ontwikkelstrategie. Dat heeft geresulteerd in een rapport over het groenblauwe netwerk in de Haagse regio.

8.1.4 Programma Stadsontwikkeling

In 2025 werkten we aan een nieuwe opdracht en aanpak van het programma Stadsontwikkeling. Centraal in deze nieuwe aanpak staan drie doelen:
1. Beter zicht op de huidige en gewenste kwaliteit van de stad
2. Meer integrale besluitvorming bij het ontwikkelen van de fysieke leefomgeving
3. Betere afstemming tussen lokale en bovenlokale beleidsdoelen

Beleidsproduct 8.2 Grondexploitaties (niet-bedrijventerreinen)

Wat wilden we bereiken?

In samenwerking met marktpartijen wil de gemeente aantrekkelijke en duurzame ontwikkelingen realiseren voor woningbouw, bedrijfs- en kantoorgebouwen, en maatschappelijke voorzieningen. Dit zorgt ervoor dat (toekomstige) bewoners en gebruikers plezierig kunnen wonen, werken en recreëren.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De lopende grondexploitaties en de grondexploitaties die in voorbereiding zijn, worden uitgelegd in de paragraaf Grondbeleid. Alleen de grondexploitatie Rijswijk Buiten wordt apart toegelicht in de paragraaf Rijswijk Buiten.

Beleidsproduct 8.3 Wonen en bouwen

Wat wilden we bereiken?

De komende jaren zullen diverse woningbouw- en gebiedsontwikkelingen vorm krijgen. Zowel in RijswijkBuiten (zie paragraaf 8.2) als in de gebieds- en locatieontwikkelingen waar de gemeente zelf geen grondpositie heeft. In 2025 zet de gemeente in op het verder uitwerken van deze gebieds- en locatieontwikkelingen, het in gang houden van de bouwstromen en het actualiseren van beleid om passend woonaanbod te bieden.

Het taakveld 8.3 Wonen en bouwen is uitgewerkt in vier onderdelen:
- 8.3.1 Actualiseren beleid en beleidsuitvoering inclusief nieuwe taken
- 8.3.2 Realisatie Stadsas (facilitaire gebiedsontwikkelingen)
- 8.3.3 Realisatie en verkoop losse gebieds- en locatieontwikkelingen
- 8.3.4 Energietransitie

8.3.1 Actualiseren beleid en beleidsuitvoering inclusief nieuwe taken

De gemeente Rijswijk streeft naar een passend woningaanbod voor alle huidige en nieuwe bewoners. Dit omvat het creëren van voldoende betaalbare woningen en een divers aanbod dat tegemoetkomt aan de behoeften van verschillende aandachtsgroepen, zoals ouderen en minder zelfredzame doelgroepen. Een belangrijk doel hierbij is het vergroten van de sociale woningvoorraad, zoals beschreven in de notitie "5 sporen; op weg naar 30% sociale woningvoorraad" uit 2023. We willen daarnaast ouderen en minder zelfredzame groepen langer in staat stellen om zelfstandig te wonen, wat vraagt om passende woonoplossingen.

Door recente wetgeving, zoals de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur, zal de gemeente in 2025 meer aandacht besteden aan het toezicht op woonruimten en de regulering van de volkshuisvesting. Deze wetgeving maakt het mogelijk om huurprijzen beter te reguleren en te controleren, waardoor de gemeente nieuwe taken krijgt op het gebied van handhaving en toezicht.

Daarnaast voldoet de huidige Woonvisie, die dateert uit 2015 en in 2021 is geactualiseerd, niet langer aan de eisen die voortvloeien uit de vele veranderingen in de wetgeving en het (Rijks-)beleid op het gebied van volkshuisvesting. Daarom heeft de gemeenteraad via een motie verzocht om het volkshuisvestelijke beleid te vernieuwen, met als doel om dit vernieuwde beleid in de loop van 2025 gereed te hebben.

In 2025 zal de gemeente bij bouwontwikkelingen nadrukkelijk sturen op de betaalbaarheid van woningen en het voortzetten van de woningbouwproductie. Dit is cruciaal om aan de woonbehoeften van diverse doelgroepen in Rijswijk te voldoen. De regionale woonzorgvisie, die in 2025 duidelijkheid zal bieden over de huisvestingsopgave voor diverse aandachtsgroepen, vormt een belangrijk onderdeel van deze strategie.

8.3.2 Realisatie Stadsas (facilitaire gebiedsontwikkelingen)

De gemeente wil zoveel mogelijk groene gebieden behouden en verdichten in de al bebouwde delen. In de Stadsas wil de gemeente economische functies behouden en een kwaliteitsimpuls geven. Zo wordt het oude winkelcentrum aangepast naar een eigentijds en groen Bogaard stadscentrum, komt er een campus nabij het station Rijswijk (Kessler Park) en komen er nieuwe bedrijfsruimten en woningen in het Havenkwartier. Ook start de grootschalige sloop en nieuwbouw van het oostelijke deel van de wijk Te Werve waardoor daar een meer divers woningaanbod komt.

De verschillende projecten zorgen voor de realisatie van grote aantallen woningen in de Stadsas. Zo is de bouw van onder andere The Orchard en Hof van Rijswijk in Bogaard stadscentrum in volle gang. In 2025 wordt naar verwachting gestart met verschillende grote bouwplannen binnen zowel Bogaard stadscentrum, Havenkwartier als Kessler Park. Hiervoor zijn en worden afspraken gemaakt met de ontwikkelende partijen en worden in 2025 meerdere planologische procedures doorlopen (voorheen: bestemmingsplan, nu wordt veelal met buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's) gewerkt). Tot aan circa 2035 is de intentie om ruim 7.500 woningen en voorzieningen toe te voegen aan deze gebieden. Rijswijk streeft naar start bouw en het realiseren van ruim 5.000 nieuwe woningen in de periode 2025-2028. Voor 2025 staat de oplevering van ongeveer 550 permanente woningen (naast flexwoningen) gepland.

Voor de verkeersveiligheid en de gebiedsontwikkeling van Kessler Park heeft de gemeenteraad in 2024 een motie aangenomen voor de aanpassing van de Volmerlaan. Deze investering is opgenomen in programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.

De gebiedsontwikkelingen langs de Stadsas zijn in volle gang en lopen de komende jaren door. Anders dan RijswijkBuiten zijn de ontwikkelingen in de Stadsas geen grondexploitatie, maar facilitair. Net als bij RijswijkBuiten lopen deze ontwikkelingen langjarig en daarmee voor de verantwoording ook over meerdere begrotingen heen. Daarom is een passende verantwoordingsmethodiek nodig. Dit gaat de gemeente doen door in 2025 een Meerjarenprognose Gebiedsontwikkelingen (MPG) op te stellen.

8.3.3 Realisatie en verkoop losse gebieds- en locatieontwikkelingen

Naast deze gebiedsontwikkelingen in de Stadsas werkt de gemeente in 2025 ook verder aan losse gebieds- en locatieontwikkelingen. Welke gelet op hun omvang, van belang zijn voor het vergroten van het aanbod van woningen, en ook in het voorzien van huisvesting van verschillende doelgroepen. Het gaat hierbij onder meer om flexwoningen aan de Verrijn Stuartlaan en het Hof van Elsenburg en realisatie van sociale woningbouw op de voormalige Triaslocatie aan de Buziaulaan, aan de Godfried Bomansstraat, aan de Admiraal Helfrichsingel en aan de Sammersweg. Daarnaast speelt er een aantal initiatieven die nog in een pril stadium zijn, zoals de realisatie van woonzorgeenheden aan de Burgemeester Elsenlaan. Ook de verkoop van De Voorde en het Oude Raadhuis pakt de gemeente verder op.

Flexwonen Verrijn Stuartlaan en Hof van Elsenburg

De gemeente heeft samen met Magis Real Estate, Rijswijk Wonen en Vidomes subsidie gekregen voor de huisvesting van onder andere statushouders in het pand aan de Verrijn Stuartlaan 2. Er worden hier 460 wooneenheden gerealiseerd in dit te transformeren, leegstaande kantoorpand.

Naast dat er 1/3 van dit aantal woningen wordt gereserveerd voor statushouders en Oekraïense ontheemden, wordt ook 1/3 gereserveerd voor starters en 1/3 voor spoedzoekers. Voor starters wordt dan vooral gedacht aan jongeren die in Rijswijk op zoek zijn naar huisvesting.

Naast de realisatie van een asielzoekerscentrum op de locatie Hof van Elsenburg (in het kader van de Spreidingswet), onderzoekt de gemeente de mogelijkheden voor het realiseren van een flexwooncentrum voor spoedzoekers op deze locatie. De gemeente werkt hiervoor een voorstel uit.

Sociale woningbouwprojecten

De gemeente wil het aandeel sociale huurwoningen in de stad op 30% houden. Om dit te borgen wordt ingezet op vijf sporen (vastgelegd in de notitie “5 Sporen: op weg naar 30% sociale woningbouw in Rijswijk”). Het beoogd resultaat is een versnelling van de geplande sociale woningbouw en een toename van het aantal te realiseren sociale woningen.

In samenwerking met de woningcorporaties is per spoor aangegeven op welke locaties wordt ingezet en wat daarvoor nodig is.

De gemeente werkt concreet aan:
- Sociale woningbouwplannen op bijvoorbeeld de locaties Godfried Bomansstraat en Sammersweg, waarbij de gemeente inzet op versnelling van deze projecten (spoor 0)
- Realisatie van sociale woningbouw op gemeentelijke locaties zoals de Buziaulaan, de voormalige Trias-locatie waar seniorenwoningen worden voorzien. Beoogde datum van verkoop van deze locatie aan woningcorporatie Vidomes is medio 2025 (spoor 2).
- Ruimtelijke uitwerking voor de locatie Marimbahal van het door de raad gekozen scenario met sportzaalfunctie en sociale woningbouw. In Q4 2024 ligt dit ontwikkelscenario ter besluitvorming voor in de raad (spoor 2).
- De herstructurering en verdichting van bestaand bezit van corporaties in Te Werve Oost (als onderdeel van de gebiedsontwikkelingen binnen de Stadsas; spoor 3);
- Een herstructurering en verdichting aan de Plataanstraat e.o. (Bomenbuurt): vernieuwing van de bestaande voorraad, waarvoor in het eerste kwartaal van 2025 de omgevingsvergunning wordt aangevraagd. (spoor 3)

Verkoop van De Voorde en Oude Raadhuis

De verkoop van De Voorde en het Oude Raadhuis zullen eind 2024 of in 2025 worden afgerond. Voor De Voorde dient een grootschalige cascorenovatie plaats te vinden, parallel aan het verkoopproces. De kosten hiervoor worden naar verwachting gedekt vanuit de verkoopopbrengsten (zie ook paragraaf grondbeleid).

Standplaatsen woonwagens

In 2025 start de gemeente met de herstructurering van woonwagenlocatie De Strijp, op grond van het recent geactualiseerde “Projectplan herstructurering en overdracht woonwagenlocatie de Strijp” (2024). Deze herstructurering voert de gemeente uit in samenwerking met Rijswijk Wonen, met als uiteindelijk doel de overdracht van de locatie aan Rijswijk Wonen. De standplaatsen en woonwagens zijn momenteel nog in bezit van de gemeente. Dit bezit en de exploitatie van standplaatsen en woonwagens past niet bij het takenpakket van de gemeente. Rijswijk Wonen is bereid om de locatie over te nemen en de investering in nieuwe woonwagens op zich te nemen (zie ook paragraaf grondbeleid).

8.3.4 Energietransitie

De gemeente wil in 2050 dat de gebouwde omgeving wordt verwarmd met duurzame energie in plaats van aardgas.

De gemeente doet dit door:
1. Het energieverbruik te verminderen.

2. In verschillende wijken de overstap van gas naar een duurzame energiebron (elektriciteit en warmte) te maken.
3. Het bewustzijn te vergroten

In 2025 wil de gemeente de volgende doelen bereiken:
- Circa 480 woningen (waaronder 50 VvE's) starten met (de voorbereidingen voor) het treffen van isolatiemaatregelen.
- Het ecologisch onderzoek voor het opstellen van het soorten managementplan wordt uitgevoerd.
- 20 ondernemers worden met een energiescan geadviseerd over verduurzaming van hun onderneming.
- Het Warmteprogramma Rijswijk (herziening van de Transitievisie Warmte) wordt vastgesteld door de gemeenteraad.
- De verkenning en planvorming voor de aanleg van het warmtenet in Rijswijk West wordt voorgezet en de gemeente start de voorbereiding van de aanleg van het warmtenet, indien de verkenning heeft geleid tot een samenwerkingsovereenkomst tussen HVC, Vidomes, Rijswijk Wonen en gemeente Rijswijk.
- De gemeente start met het uitvoeringsplan en de daaropvolgende aanpassingen van het omgevingsplan (of buitenplanse omgevingsactiviteit) voor de aansluiting op het warmtenet in Rijswijk West.
- De verkenning en ontwikkeling van het warmteoverdrachtstation wordt voorgezet. Dit resulteert in een definitieve locatiekeuze en voorwaarden waaronder het station kan worden gebouwd.
- De gemeente stimuleert de opwek van hernieuwbare elektriciteit in onbenutte ruimte.
- De gemeente stelt aan alle basisscholen in Rijswijk de leerlijn Energietransitie beschikbaar voor educatie over de Energietransitie en geeft per jaar twee basisscholen de mogelijkheid om een door helden van de natuur begeleide energietransitieweek af te nemen.
- In samenwerking met het Rijswijks Lyceum en de Energy Cave wordt een leermodule ontwikkeld over de Energietransitie en techniekonderwijs. Met inzet van bestaande en nog te ontwikkelen tentoonstellingen binnen de Energy Cave, wordt heldere, concrete en praktische informatie aangeboden over de energie- en warmtetransitie aan inwoners, ondernemers en VvE's.

Wat hebben we ervoor gedaan?

8.3.1 Actualiseren beleid en beleidsuitvoering inclusief nieuwe taken

Volkshuisvestingsprogramma
We hebben het ontwerp van het Volkshuisvestingsprogramma gemaakt en dit in het najaar ter inzage gelegd. Het college heeft in december besloten om de definitieve vaststelling van het Volkshuisvestingsprogramma uit te stellen. Dit deed het college omdat nog niet bekend is wanneer de nieuwe Wet versterking regie volkshuisvesting ingaat en omdat de regionale woonzorgvisie nog niet is vastgesteld.

Wet goed verhuurderschap
In het afgelopen jaar controleerden we vooral naar aanleiding van ontvangen meldingen of verhuurders zich aan de Wet goed verhuurderschap hielden. Ook voerden we actieve controles uit bij het verlenen van vergunningen voor het verhuren van woningen of kamers. Deze actievere handhaving leidde onder andere tot afspraken met een verhuurder van een groot aantal studentenwoningen. De huurprijzen zijn toen aangepast naar de maximaal toegestane huurprijs. In december stelde het college de beleidsregel 'handhaving Wet goed verhuurderschap' vast.

Leegstandverordening
De raad heeft in december de Leegstandsverordening Rijswijk vastgesteld. Deze verordening verplicht eigenaren aan de gemeente te melden als een woning 6 maanden leegstaat. Woningcorporaties hoeven dit niet te melden. De verordening gaat in per 1 april 2026. Eind 2025 startten we met een onderzoek naar de werkelijke leegstand in Rijswijk. Dit helpt ons om ons goed voor te bereiden op de uitvoering.

Overig
In de tekst van 'Programma Sociaal Domein, beleidsproduct 6.6: Wmo' worden de uitvoering van de woonzorgvisie, het voortzetten van de kwartiermaker senioren huisvesting en het doorstroomteam verder besproken.

8.3.2 Realisatie Stadsas (facilitaire gebiedsontwikkelingen)

Afspraken met ontwikkelaars
In 2025 zijn er voor een vier projecten anterieure overeenkomsten of een allonge (aanvulling) daarop gesloten. We zijn ook gestart met onderhandelingen voor andere projecten. Met deze overeenkomsten maken we afspraken over de bijdrage aan de ontwikkeling van de openbare ruimte en de inzet van de gemeente.

We zetten omgevingsmanagement in bij alle gebiedsontwikkelingen. Dit zorgt voor goede afstemming met bewoners en ondernemers. In 2025 richtten we ons ook op de afstemming tussen de verschillende ontwikkelende partijen in de gebieden.

Planproducten
Om projecten ruimtelijk goed te kunnen inpassen, stelde de gemeenteraad in 2025 meerdere planproducten vast via zogenaamde buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA). Dit is onder andere gedaan voor de langlopende ontwikkelingen van de HBG en Sijthoff locatie. Voor het ING-blok en de waterman is dit uitgesteld omdat de ontwikkeling nog niet zo ver is. Voor de Prinsenpassage stond een BOPA gepland in 2025 maar de ontwikkelaar besloot het plan anders uit te gaan voeren. Daardoor is een BOPA niet meer nodig.

Subsidies
In 2025 is de subsidieregeling Woningbouw op Korte Termijn (WoKT) voor Te Werve Oost en Kessler Park toegekend. Deze subsidie is bedoeld voor maatregelen op het gebied van infrastructuur en mobiliteit. We kunnen deze kosten niet doorberekenen aan de initiatiefnemers.

De toegekende subsidie, inclusief belasting over de toegevoegde waarde (btw), bedraagt :
- Te Werve Oost: € 1.094.500
- Kessler Park e.o.: € 4.179.000

Met dit geld kunnen alle aangevraagde maatregelen nu ook uitgevoerd worden.

Voor Te Werve Oost zijn dit:
- Herinrichting Sir Winston Churchilllaan met geluidsreducerend asfalt
- Herinrichting bovenplanse deel Karel Doormanlaan (twee resterende delen buiten het gebied dat door Rijswijk Wonen zal worden gedaan).

Voor Kessler Park en omgeving zijn dit:
- Herinrichting openbaar gebied Kessler Park en omgeving
- Verbetering van de toegang naar het Stationsplein.

De financiële bijdrage vanuit de gemeente was bij de aanvragen al geregeld. Sommige maatregelen stonden namelijk al in het langetermijn investeringsprogramma.

Voor At The Park is een meerjarige regeling toegekend voor specifieke uitkeringen voor huisvesting van aandachtsgroepen, zoals studenten. Deze regeling heet RHA 2025 en het bedrag is € 5.000.000. Dit bedrag wordt uitgekeerd aan DUWO.

Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkeling
De Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkeling is in 2025 vastgesteld en zal vanaf nu elk jaar als financiële verantwoording voor de gebiedsontwikkelingen met de jaarrekening worden bijgesteld.

Investeringen in de openbare ruimte
In 2025 zijn de herinrichting van de openbare ruimte van Bogaard Stadscentrum en Kesslerpark grotendeels voorbereid.

8.3.3 Realisatie en verkoop losse gebieds- en locatieontwikkelingen

Verrijn Stuartlaan
In 2025 is de ontwikkeling van het Centrum Flexwonen aan de Verrijn Stuartlaan, nu bekend als NOVUM, goed op gang gekomen. Vooral het sociaal beheer en de inrichting van de openbare

ruimte zijn in 2025 verder uitgewerkt. In december 2025 zijn de eerste huurovereenkomsten symbolisch ondertekend.

Hof van Elsenburg
In mei 2025 opende het tijdelijke AZC op het Hof van Elsenburg.

Godfried Bomansstraat
De bouw van 34 sociale huurwoningen op de locatie Godfried Bomansstraat liep verdere vertraging op. Dit kwam door een beroepsprocedure bij de Raad van State. Met de bouw van de woningen kon hierdoor in 2025 nog niet worden gestart.

Admiraal Helfrichsingel
De ontwikkeling van ongeveer 40 middeldure huurwoningen op de locatie Admiraal Helfrichsingel liep vertraging op doordat door de corporatie geen geschikte aannemer gevonden kon worden voor de bouw. Het plan wordt nu aangepast.

Buziaulaan
Vidomes werkte in 2025 de eerste plannen uit voor senioren- en hofjeswoningen aan de Buziaulaan.

Marimbahal
In maart 2025 stemde de gemeenteraad in met het voorstel om de locatie Marimbahal te herontwikkelen. Er komen een grotere sportzaal en woningen. Deze plannen worden verder uitgewerkt in een gebiedspaspoort.

Plataanstraat
In september 2025 werd een anterieure overeenkomst gesloten voor de herontwikkeling van de Plataanstraat. Hier worden door Rijswijk Wonen 42 eengezinswoningen, 6 portiekwoningen en 7 bedrijfsruimtes gesloopt. Er komen 56 nieuwe appartementen en eengezinswoningen voor terug. De gemeenteraad stemde in december 2025 in met verlenen van een vergunning voor een deel van de nieuwbouw.

Burgemeester Elsenlaan In januari 2025 werd een intentieovereenkomst gesloten om een deel van het kantoorgebouw aan de Burgemeester Elsenlaan 170 te veranderen in een woonzorgvoorziening. In 2025 werkten zij deze plannen verder uit in een conceptgebiedspaspoort.

8.3.4 Energietransitie

Woningisolatieprogramma
In 2025 kregen 10 woningeigenaren en 37 Verenigingen van eigenaren (VvE’s) advies over de isolatiemaatregelen die mogelijk zijn voor hun woningen of gebouwen. Voor 435 woningen (235 losse woningen en 36 VvEs) is door de gemeentesubsidie toegezegd voor isolatiemaatregelen. Bij deze woningen zijn isolatiemaatregelen uitgevoerd of deze worden in de komen periode uitgevoerd. Zes VvE's (in totaal 206 woningen) ontvingen een subsidie voor procesbegeleiding.

Soorten managementplan
Het ecologisch onderzoek is afgerond.

Energiescans ondernemers
In 2024 waren er nog twee energiescans beschikbaar voor ondernemers, maar er kwamen geen aanvragen binnen. Er zijn geen aanvragen voor energiescans ontvangen. De 20 energiescans die voor 2025 begroot stonden zijn daarom niet ingekocht.

Warmteprogramma Rijswijk
Op 25 november 2025 is het Warmteprogramma Rijswijk vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

Warmtenet Rijswijk west
De verkenning van het warmtenet in Rijswijk West is klaar. Samen met HVC en de corporaties maakte de gemeente een samenwerkingsovereenkomst Rijswijk West en een Kwadrantuitwerking

voor Stervoorde-Hoekpolder. De gemeente startte een communicatiecampagne om inwoners te informeren over de veranderingen die eraan komen.

De gemeente is gestart met de ontwikkeling van het uitvoeringsplan voor aansluiting van Stervoorde en de Hoekpolder op het warmtenet.

Verkenning en ontwikkeling van het warmteoverdrachtstation
De verkenning naar het warmteoverdrachtstation in het Kruisvaarderspark is gestopt. In samenwerking met HVC is een verkenning naar een warmteoverdrachtstation in de Hoekpolder gestart.

Stimuleren opwek hernieuwbare elektriciteit
De gemeente hielp een initiatiefnemer met het starten van een plan om zonnepanelen te plaatsen boven parkeerplaatsen bij een sportvereniging. De gemeente gaf advies over de voorwaarden en het stappenplan voor verder onderzoek. Uit dat onderzoek bleek dat het plan financieel niet haalbaar is.

Leerlijn Energietransitie
Twee basisscholen hebben de leerlijn Energietransitie ingekocht. Een van deze scholen besteedt nu regelmatig aandacht aan energietransitie in het gewone onderwijsprogramma. Daarnaast zijn er gesprekken met een basisschool voor een leerprogramma van 6 weken voor groep 4 t/m 8.

In de Energy Cave is een tentoonstelling over het warmtenet geopend.

Algemene middelen en overig

Algemene middelen en overig

(Bedragen x € 1.000)	Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil t.o.v. begroting na wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Lokale heffingen binnen dit programma, waarvan de besteding niet gebonden is	333	15.684	15.351	349	16.112	15.763	-16	428	412
Algemene uitkeringen	1.046	143.867	142.821	0	147.647	147.647	1.046	3.780	4.826
Dividend	129	1.482	1.353	0	1.550	1.550	129	68	197
Saldo van de financieringsfunctie	923	415	-509	263	691	428	660	277	937
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.238	140	-2.098	2.382	688	-1.694	-145	548	404
Vennootschapsbelasting	100	0	-100	88	0	-88	12	0	12
Onvoorzien	50	0	-50	0	0	0	50	0	50
Subtotaal programma Algemene middelen en overig	**4.819**	**161.587**	**156.768**	**3.083**	**166.688**	**163.606**	**1.737**	**5.101**	**6.838**
Parkeerbelasting (programma Bestuur en ondersteuning)	0	6.639	6.639	0	6.664	6.664	0	25	25
Toeristenbelasting (programma Economie)	0	328	328	0	315	315	0	-13	-13
Subtotaal Lokale heffingen andere programma's, waarvan de besteding niet gebonden is	**0**	**6.967**	**6.967**	**0**	**6.979**	**6.979**	**0**	**13**	**13**
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien	**4.819**	**168.554**	**163.734**	**3.083**	**173.668**	**170.585**	**1.737**	**5.114**	**6.851**

Toelichting

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Algemene middelen en overig		
0.5 Treasury	**314**	**487**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.	-14	
Inhoudelijke toelichting		
Door een hoger saldo op de rekening bij de schatkist zijn de renteopbrengsten hoger	272	
De aandeelhouders van HVC staan garant voor de leningen die HVC heeft aangetrokken. Daardoor kan er een betere financiering worden aangetrokken. De garantstelling geeft recht op een jaarlijkse garantstellingsprovisie van 1 % van het bedrag van de garantstelling (en is dus afhankelijk van de aangetrokken financiering en het aantal aandeelhouders. De garantstellingprovisie is dit jaar € 30.000 lager uitgevallen dan begroot.	-30	
De voorziening dubieze debiteuren is bijgesteld o.b.v. de herberekening van de openstaande posten		-302
Een nieuw aangetrokken lening in 2025 voor de projectfinanciering van RijswijkBuiten leidt tot een hogere doorberekening van de rente aan Rijswijk Buiten		431
Een nieuw aangetrokken lening in 2025 leidt tot hogere rentelasten.		-218
Over de verliesvoorziening van RijswijkBuiten wordt rente berekend en deze valt lager uit.		92
Er zijn meer investeringen geweest, wat effect heeft op de rente op de investeringen.		-225
De rentevergoeding bij de BNG is door een lagere rentevergoeding en een lager saldo lager uitgevallen.		11
Door de afname van het saldo van het IPP en de dalende rente bij de schatkist is de rentevergoeding lager		66
Door het toegenomen aantal investeringen wordt de omslagrente over een groter bedrag gerekend, waardoor deze hoger uitvalt.		503
Het restant bestaat uit meerdere kleine verschillen.	86	129
0.61 OZB woningen		**-128**

Programma / beleidsproduct (bedrag x € 1.000)	Verschil Baten	Verschil Lasten
Het aantal bezwaren tegen aanslagen Onroerende Zaak Belasting voor woningen was hoger dan begroot alsmede de daaruit voortkomende betaalde proceskostenvergoedingen.		-106
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		-22
0.62 OZB nietwoningen	**426**	
De aantallen panden waarbij een ombouw gerealiseerd is van niet-woningen naar woningen is in 2025 minder dan begroot, waardoor er relatief meer OZB niet-woningen baten gerealiseerd zijn dan begroot. Hierdoor zou de realisatie OZB woningen minder moeten zijn dan begroot, maar in de begroting was bij deze baten in te geringe mate rekening gehouden met de areaaluitbreiding (nieuwbouw).	426	
0.64 Belastingen overig		**-156**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		-100
Inhoudelijke toelichting		
De overige verschillen worden veroorzaakt door kleinere posten.		-56
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	**3.780**	**1.046**
De middelen van € 1,6 miljoen uit de decembercirculaire 2025 zijn niet begroot.	1.588	
Daarnaast is de verwachte uitkering van de Algemene uitkering over voorgaande jaren voor ca. € 0,8 mln. als nog te vorderen opgenomen.	772	
De maatstaf WOZ over 2023, 2024 en 2025 zijn nog niet definitief door BZK vastgesteld. Het tot gevolg is dat de bijstelling van de algemene uitkering over 2023 tot en met 2025 met € 374.000 voordelig is bijgesteld o.b.v. een aantal nieuw vastgestelde maatstaven.	374	
Betreft nog te ontvangen gelden over de jaren 2023, 2024.	728	
Dit betreft overige diverse verschillen.	318	
Het verschil in lasten komt voort uit de toegekende bedragen van de septembercirculaire 2025 aan de desbetreffende taakvelden.		1.046
0.8 Overige baten en lasten	**566**	**539**
Technische toelichting		
Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.		1.098
Inhoudelijke toelichting		
Op dit beleidsproduct worden diverse niet begrootte kosten en opbrengsten uit oude dienstjaren verantwoord.	70	-201
M.b.t. het BTW-compensatiefonds zijn verschillende suppleties ontvangen en betaald voor oude jaren.	139	-76
Voor subsidies is er een structurele taakstelling, welke in 2025 niet is gerealiseerd.		-314
Vanuit oude jaren is er een voordelig resultaat op de compensabele BTW gerealiseerd.	357	
Het restant wordt verklaard door diverse overige verschillen.		32

Overhead

Toelichting

De definitie van de overhead volgens het BBV is “alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces”. Deze kosten worden verantwoord bij het taakveld Overhead. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.

(Uitvoerings-) lasten worden zoveel mogelijk direct toegerekend aan de betreffende taken en activiteiten. Alle functies, bijbehorende systemen en aanverwante lasten en baten die rechtstreeks aan een specifiek taakveld zijn toe te wijzen, maken deel uit van de overige taakvelden en niet van het taakveld Overhead.

Bedragen x € 1.000 Onderdeel	Begroting lasten	Realisatie lasten	Verschil lasten	Begroting baten	Realisatie baten	Verschil baten	Saldo
Materiaal en kapitaallasten	18.289	16.527	1.762	9.415	1.520	-7.896	-6.134
Personeel	64.645	61.582	3.063	86	186	100	3.163
Eindtotaal apparaatskosten	**82.935**	**78.109**	**4.825**	**9.501**	**1.705**	**-7.796**	**-2.971**
Naar programma en investeringen	-41.516	-41.202	-314	315	0	-315	-629
Restant(=overhead)	**41.418**	**36.907**	**4.511**	**9.816**	**1.705**	**-8.111**	**-3.600**

Investeringen

Investering (bedrag x € 1.000)	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Aanpassing publieke tribune in de raadzaal	60	55	5			
Dig.van dienstverl.en inform.huish.25	266		266			
Documentaire informatievoorziening	198	2	196			
Huis van de Stad nazorg	481	303	178			
Huisvesting dienstverlening Sociaal Domein	250	38	212			
Vervanging audiovisuele apparatuur vergaderzalen	341	67	274			
Voertuigen	1.571	335	1.236			
	3.167	**799**	**2.368**			

Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringslasten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële lasten (zowel direct personeel als Overhead) die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Van de totale apparaatskosten van de gemeente ad. € 78,1 miljoen, is € 41,2 miljoen toegerekend aan de programma’s (beleidsproducten) en investeringen. Deze toerekening is € 0,3 miljoen lager dan begroot. De resterende overhead ad. € 36,9 miljoen wordt niet verdeeld over de programma’s, maar blijft op het taakveld Overhead drukken.

Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo.

Ten opzichte van de begroting zijn de gerealiseerde apparaatskosten € 4,8 miljoen lager. Hier tegenover staat dat er € 7,8 miljoen minder baten zijn gerealiseerd van begroot. Deze verschillen bestaan deels uit de technische verschillen die hierboven zijn beschreven: voor de lasten gaat het om € 0,8 miljoen en voor de baten om € 8,4 miljoen. Als we de getoonde saldo’s hiermee corrigeren, resteert voor de lasten een voordelig verschil van € 4,0 miljoen en voor de baten een voordelig verschil van € 0,6 miljoen.

De belangrijkste oorzaken voor het voordeel op de lasten zijn:

- Een onderbesteding van € 2,9 miljoen heeft te maken met Overheadfuncties waarvan vacatureruimtes niet ingevuld waren.
- Vertraging in het project Cloudstrategie € 0,4 miljoen (waarvoor een deel budgetoverheveling is aangevraagd).
- De bijdrage voor de ICT-dienstverlening van de GRB is € 0,5 miljoen lager uitgevallen.

Voor de baten wordt het grootste deel van het verschil veroorzaakt door subsidies ad. € 0,3 miljoen die zijn ontvangen voor medewerkers die worden ingezet op de gebiedsontwikkelingen. Deze subsidies waren deels niet begroot.

Nadere toelichtingen op de personele kosten en de doorbelastingen zijn beschreven in de paragraaf Bedrijfsvoering en diverse beleidsproducten.

N.b. De getoonde bedragen bij de categorie “Personeel” komen niet overeen met de bedragen die zijn opgenomen bij de paragraaf Bedrijfsvoering. Het verschil bestaat uit inhuurkosten die direct betrekking hebben op de uitvoering van beleid. Die worden niet verantwoord onder apparaatslasten, maar direct op de taakvelden.

Beleidsindicatoren

De BBV-indicatoren die betrekking hebben op de eigen organisatie zijn hieronder weergegeven. Het aantal fte van de bezetting van de medewerkers per 1.000 inwoners is gestegen van 9,23 naar 10,16. De apparaatskosten per inwoner ten opzichte van 2024 zijn gestegen van € 1.141,13 naar € 1.222,60, wat vooral wordt veroorzaakt door hogere personele lasten. De kosten voor externe inhuur is van 23,0% gedaald naar 17,6%. Tenslotte zijn de overheadkosten t.o.v. de totale kosten gestegen van 13,2% naar 14,0%.

Indicator	Eenheid	Vorig jaar	Huidig jaar
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	10,06	11,13
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	9,23	10,26
Apparaatslasten	Lasten per inwoner	1.141,13	1.222,89
Inhuur externen	Kosten als % van totale loonsom + totale lasten inhuur externen	23,0%	17,5%
Overhead	% van totale lasten	13,2%	13,8%

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Een gezonde financiële situatie is belangrijk voor de gemeente Rijswijk. Daarom kijken we goed naar financiële risico's en hoe we ons daartegen kunnen beschermen. In deze paragraaf leggen we uit welke risico's de gemeente loopt en hoeveel geld er is om onverwachte kosten op te vangen. Ook vertellen we hoe we deze risico's proberen te beperken.

Waarom is dit belangrijk?

De gemeente moet haar taken uitvoeren binnen een bepaald budget. Soms gebeuren er onverwachte dingen, zoals veranderingen in wetten, economische problemen of andere tegenslagen. Daarom is het belangrijk om een financiële buffer te hebben. Dit geld zorgt ervoor dat de gemeente belangrijke diensten kan blijven leveren, zelfs als er onverwachte kosten zijn.

Om goed met risico's om te gaan, moeten we deze op tijd herkennen en aanpakken. Dit helpt niet alleen om financiële problemen te voorkomen, maar zorgt er ook voor dat inwoners en organisaties op de gemeente kunnen blijven rekenen.

Regels en afspraken

De gemeente volgt vaste regels en afspraken voor financiële planning en risicobeheer:

- Het **Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)** bepaalt dat gemeenten in hun jaarstukken een paragraaf over weerstandsvermogen moeten opnemen. Ook moeten ze financiële kerncijfers laten zien.
- De **Financiële Verordening van de gemeente Rijswijk** (vastgesteld op 16 december 2025) bevat richtlijnen voor financieel beleid.
- De **Nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen 2025** van de gemeente Rijswijk (vastgesteld op 24 april 2025) beschrijft hoe de gemeente omgaat met risico's en hoe de gemeente haar financiële buffers beheert.

Wie doet wat?

Verschillende partijen binnen de gemeente hebben een rol bij risicobeheer:

- **De gemeenteraad** bepaalt het beleid en controleert de financiën.
- **Het college van burgemeester en wethouders** houdt toezicht op de uitvoering en neemt beslissingen over risico's.
- **Het management** voert het beleid uit, beoordeelt de belangrijkste risico's en zorgt ervoor dat maatregelen worden genomen.
- **Medewerkers** herkennen en melden risico's en nemen maatregelen om deze te beperken.
- **De afdeling Advies & Control** helpt bij het analyseren van risico's en houdt toezicht op het risicobeheer.

Risico's van de gemeente

Om de risico's van de gemeente Rijswijk in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. De gemeente brengt elk jaar de grootste financiële risico's in kaart. Dit zijn risico's die veel geld kunnen kosten als ze werkelijkheid worden.

Afzonderlijk van de gemeente is door een extern bureau een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie RijswijkBuiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met de gemeente worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in onderstaand overzicht.

In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van RijswijkBuiten.

Planning en Control cyclus

De nota weerstandsvermogen en risicomanagement schrijft een koppeling van het risicoprofiel voor bij de diverse P&C producten zoals programmabegroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages.

Risico's

Voor de jaarstukken 2025 zijn de risico’s geactualiseerd. Op grond van het risicomanagementbeleid worden in het onderstaande overzicht alleen de 10 grootste risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
Netcongestie	**50%**	**max. € 4.000.000**	**21,79%**
Tennet en Stedin hebben op 5 december 2024 netcongestie afgekondigd voor bijna geheel Zuid-Holland, waaronder Rijswijk. Netcongestie heeft geen gevolgen voor de bestaande aansluitingen, maar wel voor nieuwe grootverbruikersaansluitingen op het elektriciteitsnet. Tennet heeft de verwachting uitgesproken dat de netcongestie niet eerder is opgelost dan 2032-2035. Welke gevolgen de netcongestie voor Rijswijk zal hebben wordt onderzocht. Om dit actuele risico duidelijk naar voren te laten komen in de risico inventarisatie, is dit risico met een vooralsnog fictief bedrag van € 4.000.000 opgevoerd.			
Gebiedsontwikkelingen	**20%**	**max. €3.800.000**	**8,31%**
Uitgangspunt bij gebiedsontwikkelingen is 100% kostendekkendheid door middel van bijdragen van ontwikkelaars. Er bestaat een risico dat er aan het einde van de projecten een tekort optreedt.			
Juridische risico's als gevolg van bezwaar, beroep en procedures	**30%**	**max. € 2.000.000**	**6,46%**
Juridische risico's als gevolg van bezwaar, beroep en procedures			
Vergunningsaanvragen	**50%**	**max. € 1.200.000**	**6,42%**
Als geplande vergunningaanvragen voor voornamelijk grote bouwprojecten niet worden gedaan of worden uitgesteld, heeft dit invloed op de geraamde baten van de Leges voor Omgevingsvergunningen.			
Participatiewet	**50%**	**max. € 1.000.000**	**5,40%**
Bezuinigingen op de macrobudgetten BUIG en veranderingen in het rekenmodel waarmee de macrobudgetten BUIG worden berekend kunnen leiden tot tekorten op de lokale rijkssubsidie. Een dergelijke overheidsmaatregel kan niet worden voorkomen en kan leiden tot tekorten. Het participatiebudget wordt maximaal ingezet voor bevordering van uitstroom uit de uitkering zodat de uitgaven aan uitkeringen zo laag mogelijk blijven en het eventuele tekort zoveel als mogelijk beperkt blijft.			
Inflatie en fluctuerende energieprijzen.	**50%**	**max. € 1.000.000**	**5,39%**
Als gevolg van macro economische ontwikkelingen is er sprake van inflatie en fluctuerende energieprijzen. Het is onzeker hoe dit zicht in de toekomst gaat ontwikkelen.			
Deelname in gemeenschappelijke regeling	**50%**	**max. € 1.000.000**	**5,37%**
Verplichte bijdragen in exploitatieverliezen en beperkte invloed waardoor beleidsdoelstellingen niet volledig zouden kunnen worden gehaald			
Jeugdhulp	**50%**	**max. € 800.000**	**4,32%**
Financieel effect van lokale kostenbeheersing jeugdhulp wordt niet gerealiseerd. De Hervormingsagenda telt op tot besparingen waarvan de VNG een deel als onzeker beschouwt. Voor dit onzekere deel zijn maatregelen of wetswijzigingen van het Rijk nodig. Als de maatregelen			

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
vanuit het Rijk niet gerealiseerd worden, is de gemeente niet in staat om de volledige geraamde besparing te realiseren.			
Toekomstig renterisico	**50%**	**max. € 700.000**	**3,80%**
geld - De financieringsbehoefte zal vanaf 2026 liggen tussen de € 40 tot € 60 miljoen inclusief de eventuele extra financieringsbehoefte van RijswijkBuiten. Een en ander is afhankelijk van de ontwikkeling van deze grondexploitatie. De eventuele extra rentekosten worden in rekening gebracht bij RijswijkBuiten. In de begroting is rekening gehouden met financieringskosten van 1,5% over € 60 miljoen, ofwel € 900.000 per jaar voor de algemene dienst. Dit bedrag is voorlopig genoeg om de eventuele rentestijgingen op te kunnen vangen. Door de energiecrisis zal de economie worden afgeremd. Dit zal tot gevolg hebben dat de druk op de renteontwikkeling zal afnemen.			
Terug moeten betalen van ontvangen subsidies	**10%**	**max. € 3.000.000**	**3,17%**
Het risico bestaat dat de gemeente ontvangen subsidies moet terugbetalen, omdat wij achteraf bijvoorbeeld niet (geheel) voldoen aan de gestelde voorwaarden.			

In totaal zijn er 50 risico's in beeld gebracht. De geschatte kosten als alle risico's tegelijk optreden, bedragen € 46,5 miljoen. De top 10 risico's samen hebben een mogelijke impact van € 18,5 miljoen.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De gemeente berekent hoeveel geld nodig is om risico's op te vangen. Dit gebeurt via een risicosimulatie. Hierbij wordt gekeken hoeveel geld er in verschillende situaties nodig zou zijn.

Voor 2025 is berekend dat de gemeente **€ 7,4 miljoen** nodig heeft om 90% van de risico's te kunnen dekken.

Percentage	Bedrag in €
75%	€ 5.929.427
80%	€ 6.326.700
85%	€ 6.792.321
90%	**€ 7.395.703**
95%	€ 8.357.061

Analyse risicomanagement RijswijkBuiten

De omgang met risico's bij grondexploitaties is beschreven in de Nota Grondbeleid. Risico's bij dit project kunnen zich voordoen op allerlei gebieden (onder andere politiek, bestuurlijk, maatschappelijk, economisch, wet- en regelgeving, samenwerking). Voor de kansen en bedreigingen van de gemeentelijke grondexploitaties in RijswijkBuiten is een risicoparagraaf opgesteld. Deze maakt deel uit van de grondexploitaties.

De gekwantificeerde risico's binnen de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Woongebied, Veertiende herziening, en de Tweede Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje-Pasgeld, Tweede herziening, tezamen bedragen € 4,63 miljoen. Gelet op de geraamde negatieve exploitatieresultaten is hiervoor binnen de grondexploitaties geen dekking aanwezig. De Algemene reserve wordt ingezet als buffer.

Totaal benodigde weerstandscapaciteit

Totaal benodigde weerstandscapaciteit	
Uitkomst risicomanagementsysteem	€ 7.395.703
Uitkomst risicoanalyse RijswijkBuiten	€ 4.630.000
Totaal	**€ 12.025.703**

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Rijswijk bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Weerstand	Startcapaciteit	Bijboekingen	Afboekingen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	€ 24.902.931	€ 5.252.000		€ 30.154.931
Onvoorzien	€ 50.000			€ 50.000
Totale weerstandscapaciteit	**€ 24.952.931**	**€ 5.252.000**	**€ 0**	**€ 30.204.931**

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste en beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen =	**Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit**	**=**	**€ 30.204.931 / € 12.025.703**	**= 2,5**

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen moeten we eerst vaststellen welke ratio de gemeente Rijswijk nastreeft. Dit gebeurt volgens de nota weerstandsvermogen en risicomanagement met onderstaande waarderingstabel.

Waarderingscategorie	Ratio	Kwalificatie
A	>2.0	uitstekend
B	1.4 - 2.0	ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	voldoende
D	0.8 - 1.0	matig
E	0.6 - 0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

De ratio valt in categorie A. Geconcludeerd kan worden dat op dit moment, volgens de huidige analyse van de mogelijke risico’s, vertaald in het benodigde weerstandsvermogen, de kwalificatie ‘uitstekend’ van toepassing is.

Ten opzichte van de jaarrekening 2024 is de ratio weerstandsvermogen toegenomen van 1,4 naar 2,5.

Financiële kengetallen

In onderstaande tabel worden de financiële kengetallen opgenomen. Gedachtegang van de commissie BBV is dat de toezichthouders (gemeenteraad en provincie) deze kengetallen meewegen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Hierbij moet nadrukkelijk de eigen specifieke situatie in ogenschouw genomen worden, omdat deze voor iedere gemeente min of meer uniek is. Oftewel, enige nuancering is op zijn plaats bij het interpreteren van de ‘kale’ cijfers.

Kengetal	jaarrekening 2024	begroting 2025	jaarrekening 2025
Netto schuldquote	97,8%	126,9%	85,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	97,8%	120,8%	85,2%
Solvabiliteitsratio	20,6%	17,5%	22,2%
Grondexploitatie	37,8%	26,7%	35,3%
Structurele exploitatieruimte	-0,5%	0,5%	5,3%
Belastingcapaciteit	101,0%	108,1%	101,0%

Toelichting kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De schuldquote in Rijswijk is in het verslagjaar gedaald naar 85,2%. De netto schuldquote bevindt zich in de categorie 'oranje' volgens de VNG. Als de netto schuldquote boven de 130% stijgt bevindt een gemeente zich in de gevarenzone 'rood'.

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Rijswijk in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het laat de verhouding zien tussen het eigen vermogen en de schulden. In het verslagjaar stijgt de solvabiliteit van 20,6% naar 22,2% en blijft daarmee boven de gewenste minimumwaarde van 20%.

Grondexploitatie

Dit kengetal betreft de verhouding van de waarde van de bouwgronden (grondpositie) ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het totaal van de activa van de bouwgronden in exploitatie bedraagt 35,3% van de totale baten in 2025 exclusief mutaties van de reserves. Hierbij blijft Rijswijk boven de norm van 35%, wat wordt veroorzaakt door de grondexploitatie RijswijkBuiten welke nog niet afgerond is.

Structurele exploitatieruimte

Een percentage waarmee beoordeeld kan worden welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten (baten minus lasten) vermeerderd met het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen (onttrekkingen minus toevoegingen) aan reserves te delen door de totale baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Rijswijk heeft net als vorig jaar een iets hogere belastingdruk dan het landelijk gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Wat wilden we doen?

Inleiding

Deze paragraaf gaat over het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen. De functie en kwaliteit van de openbare ruimte wordt voor een belangrijk deel bepaald door de aanwezige kapitaalgoederen: wegen, kunstwerken, rioleringen, groenvoorzieningen, speelplaatsen, verlichting en dergelijke. De gemeente Rijswijk beschikt over veel kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Het onderhouden en beheren van deze kapitaalgoederen is dan ook een belangrijke verantwoordelijkheid van de gemeente.

Gemeentelijk beleid

Bij vaststelling van het gemeentelijk beleid en beheerplannen zijn diverse landelijke en sectorale normen, randvoorwaarden en richtlijnen waar rekening mee wordt gehouden. Landelijk zijn onder andere voor de weg- en waterbouw richtlijnen beschikbaar vanuit het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Weg en Waterbouwkunde en Verkeerstechniek (CROW). Ter verduidelijking, het betreft hier richtlijnen. Deze worden voor het grootste deel gevolgd maar hiervan kan als het nodig is worden afgeweken.

Deze landelijke richtlijnen doen geen uitspraak over de gewenste kwaliteit. Hiervoor is het gemeentelijke kwaliteitsbeleid vastgelegd in de Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). In deze visie zijn de kaders (de voorwaarden) voor de openbare ruimte opgenomen die de basis vormen voor beleids-, beheer- en bestedingsplannen. Ook is deze visie leidend bij de uitwerking van inrichtingsplannen. De gemeente Rijswijk heeft IBOR technisch vertaald in het Programma van Eisen 1.5 (PvE).

Beleidsplannen

Onder het gemeentelijk beleid valt het volgende:

Product	Looptijd
Integraal Beheerplan Buiten Beheer	2021-2025
Baggerplan	2021-2028
Beheerplan wegen	2024-2028
Beheerplan groen	2024-2028
Beheerplan kunstwerken	2023-2027
Beleidsplan openbaar vervoer	2023-2027
Beheerplan oevers	2024-2028
Speelbeleid	2021-2026
Gemeentelijk riolerings- en waterplan	2021-2025
Meerjaren ondersplan gemeentelijk vastgoed	2015-2025

In programma 's 2, 7 en 8 van de begroting zijn de exploitatie en meerjarige investeringen opgenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onderwerpen

Monitoring openbare ruimte
Voor het onderhoud van onze kapitaalgoederen is het belangrijk om te weten in welke staat ze verkeren. Jaarlijks worden dan ook monitoringsrondes uitgevoerd. Tijdens deze vier rondes per jaar, wordt beoordeeld in hoeverre onderhoud van het goed in kwestie nodig is. Onze goederen worden over het algemeen op niveau B onderhouden. In de stadscentra wordt niveau A aangehouden.

Netheidsonderhoud onkruidverwijdering
Door keuzes in de kadernota kan minder inzet gepleegd worden op onkruidbestrijding. Het schoon– en onkruidvrij houden van straten en voet- en fietspaden is niet meer mogelijk in de woonwijken aan het onderhoudsniveau B te voldoen. Het onderhoudsniveau kan in de woonwijken plaatselijk dalen naar C, door deze financiële situatie.

Areaalbeheer
Het beheer van de kapitaalgoederen bestaat in hoofdzaak uit twee soorten activiteiten: dagelijks onderhoud en groot onderhoud. In verband met het verschil in soort en omvang van de activiteiten tussen dagelijks –en groot onderhoud is de gewenste wijze van dekking van de daaraan verbonden kosten als volgt:

De budgetten voor dagelijks onderhoud worden rechtstreeks uit de exploitatie gedekt;

De uitgaven voor groot onderhoud kunnen jaarlijks (grote) schommelingen vertonen. Deze financiële schommelingen worden voor groot onderhoud wegen en kunstwerken gedekt vanuit de voorzieningen Groot Onderhoud. Minimaal eens in de 4 jaar worden de beheerplannen en de financiële vertaling op basis van inspecties herzien;

Volgens de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet van de gemeente worden investeringen voor vervanging (of functionele aanpassing) die groter zijn dan € 25.000 geactiveerd en afgeschreven.

Maatschappelijk vastgoed
De gemeente Rijswijk heeft zich voor het maatschappelijk vastgoed gericht op het actualiseren van het Meerjaren Onderhouds Programma (MOP). Dit proces is essentieel om inzicht te krijgen in de huidige staat van onze gemeentelijke activa en om een realistische financiële reserve op te bouwen. Het actualiseren van de MOP stelt ons in staat om onderhoudswerkzaamheden nauwkeuriger te plannen en prioriteiten te stellen op basis van de meest actuele gegevens. Hieruit zal ook een portefeuille strategie volgen die ons helpt bij het beheren en optimaliseren van onze vastgoedportefeuille. Beide projecten zijn in 2025 opgestart en zullen in 2026 worden afgerond.

De brede scholen in Rijswijk zullen op termijn juridisch worden overgedragen aan de verschillende besturen. Montessorischool Parkrijk is in 2025 overgedragen aan het schoolbestuur. De gemeente participeert hierin via een vve constructie voor de kinderopvang en de sportzaal.

De verduurzaming en renovatie van Sport- en welzijnscentrum De Schilp is in 2025 door externe deskundigen verder onderzocht.

Waar mogelijk wordt zo veel mogelijk ingezet op multifunctioneel bouwen. Hierbij ligt het accent op dubbelgebruik van m2. In 2025 is de aannemer aanbesteed en gegund voor de bouw van de multifunctionele accommodatie op Sportpark Elsenburg. Hierin worden naast een drietal sportverenigingen maatschappelijke voorzieningen als kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, fysiotherapie en podotherapie gehuisvest.

Het areaal bestaat uit:

Indicator		2025
1. Aantal meldingen over de openbare ruimte	aantal	9
2. Kwaliteitsniveau	niveau	B
3. Bezettingspercentage maatschappelijk vastgoed	percentage	90%
Groen, Water en Recreatie		
Gazon en Gras	ha	194 ha.
Beplanting	ha	111 ha.
Bomen	stuks	30,066
Water	km	63 km.
Voorzieningen voor kinderen en jeugd		
Speeltoestellen	stuks	961 stuks

Wegen, civiele kunstwerkenen verkeer		
Verkeerregelinstallatie	stuks	45 stuks
Doorgaande wegen en pleinen	ha	109 ha.
Bruggen, tunnels en viaducten	stuks	310 stuks
Lichtmasten (incl. armaturen)	stuks	9.600 stuks

Volksgezondheid en milieu		
Afvalbakken	stuks	970 stuks
Ondergrondse verzamelcontainers	stuks	800 stuks
Bovengrondse verzamelcontainers	stuks	320 stuks
Riolering en hemelwaterafvoer	km	231 km

Vastgoed		
Brede Schoollocaties in eigendom bij de gemeente Rijswijk	aantal	3
Cultuurlocaties	aantal	4
Sportlocaties (geen onderdeel van brede school)	aantal	5
Welzijnslocaties/wijkwelzijnswerk	aantal	4
Welzijnslocaties/kinderopvang	aantal	6
Ateliers (gebouwen)	aantal	2
Woningen	aantal	11
Winkelpanden	aantal	4
Fietsenstallingen	aantal	2
Kinderboerderijen	aantal	2
Overige gebouwen	aantal	8

Wat heeft het gekost?

Budgettair kader

Conform de eisen van het BBV maken wij alle onderhoudsbudgetten inzichtelijk in een overzichtelijke tabel. Daarnaast geven wij aan waarvoor het budget wordt ingezet.

Beschikbare exploitatiebudgetten

De belangrijkste exploitatiebudgetten (exclusief kapitaallasten) zijn:

Exploitatiebudgetten (Bedragen x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Verschil
Wegen	3.483	3.088	395
Riolering	3.392	3.864	-473
Water	1.085	1.112	-27
Groen	4.158	3.785	374
Gebouwen	370	989	-619
Bruggen en duikers	529	449	81
Buitensport	1.294	1.311	-17
Maatschappelijk Vastgoed	9.368	11.216	-1.848
Spelen	461	439	23
Verlichting en verkeersregel- installaties	1.948	2.103	-155
Totaal	**26.088**	**28.355**	**-2.267**

Bedrijfsvoering

Ambitie

Rijswijk realiseert een moderne, effectieve en efficiënte bedrijfsvoering. Daarbij benutten we de mogelijkheden van de technologie en houden we rekening met verschillende wetten en voorschriften waaraan de bedrijfsvoering van de gemeente moet voldoen.

Samenvatting

In 2025 hebben verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden op de vakgebieden HRM, financiën, informatiebeveiliging en de rechtmatigheidsverantwoording. Deze onderdelen worden hieronder toegelicht.

Lasten en baten bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering x € 1.000	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Financien	**2.188**	**2.243**	**-55**	**131**	**114**	**18**
Personeel	1.766	1.552	214	38	79	-41
Inhuur	124	378	-254	0	0	0
Interne doorbelasting	0	0	0	0	0	0
Overig	298	313	-15	93	34	59
ICT/Informatie	**14.063**	**12.963**	**1.100**	**21**	**44**	**-23**
Personeel	5.670	5.103	567	0	19	-19
Inhuur	156	278	-122	0	0	0
Interne doorbelasting	0	0	0	0	0	0
Hardware, software en netwerken	1.206	1.071	134	0	0	0
ICT beheer Delft (GRB)	4.425	4.178	248	0	0	0
Documentaire Informatievoorziening en archieven	400	397	3	21	26	-4
Data Ondersteund Werken	400	309	91	0	0	0
Uitvoering Cloudstrategie (incl. € 0,5 mln. Inhuur)	663	516	147	0	0	0
Project Groei (incl. € 0,1 mln. inhuur)	299	413	-114	0	0	0
Overig	844	697	147	0	0	0
Facilitaire zaken	**2.438**	**2.831**	**-393**	**23**	**59**	**-36**
Personeel	805	913	-107	23	58	-35
Inhuur	23	77	-54	0	0	0
Interne doorbelasting	0	0	0	0	0	0
Huis van de stad	592	628	-36	0	1	-1
Beveiliging	280	365	-85	0	0	0
Verzekeringen	124	163	-39	0	0	0
Meubilair, machines en (AV) apparatuur	90	113	-23	0	0	0
Catering, koffie/thee en overige verstrekkingen	334	329	5	0	0	0
Overig	190	244	-54	0	0	0
HRM	**3.438**	**3.156**	**282**	**38**	**87**	**-49**
Personeel	1.830	1.711	119	0	11	-11
Inhuur	93	122	-29	0	0	0
Interne doorbelasting	0	0	0	0	0	0
Leren en ontwikkelen	187	178	9	0	0	0
Garantiebanen	374	316	58	38	76	-38
Traineeplan en stages	382	210	172	0	0	0
Overig	573	619	-46	0	0	0
Juridische zaken	**1.655**	**1.953**	**-298**	**0**	**60**	**-60**
Personeel	2.608	2.434	174	0	60	-60
Inhuur	91	411	-320	0	0	0
Interne doorbelasting	-1.159	-1.261	103	0	0	0

Bedrijfsvoering x € 1.000	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Saldo lasten	Begrote baten	Werkelijke baten	Saldo baten
Overig	114	369	-255	0	0	0
Communicatie en participatie	**1.588**	**1.314**	**274**	**0**	**22**	**-22**
Personeel	1.929	1.761	169	0	22	-22
Inhuur	0	33	-33	0	0	0
Interne doorbelasting	-780	-756	-23	0	0	0
Overig	438	277	161	0	0	0
Belastingen	**1.267**	**1.274**	**-7**	**0**	**0**	**0**
Personeel	718	671	47	0	0	0
Inhuur	179	138	41	0	0	0
Interne doorbelasting	150	304	-155	0	0	0
Overig	219	160	59	0	0	0
Overig	**247**	**553**	**-306**	**24**	**1**	**23**
TOTAAL	**26.883**	**26.287**	**596**	**237**	**387**	**-150**

HRM beleid

Wat wilden we bereiken?

Wendbare en goed toegeruste organisatie die zich gemakkelijk aanpast

Een organisatie die past bij de groei van de stad en de toenemende complexiteit van onze opgaven, die voldoende personeel en kennis heeft en soepel kan inspelen op belangrijke en dringende onderwerpen en nieuwe opdrachten.

Versterken van de strategische beleidsuitvoering

Een organisatie die nu en in de toekomst over voldoende kennis en middelen beschikt om goed te kunnen omgaan met onze (grootstedelijke) opgaven die steeds ingewikkelder worden en met de steeds sneller wijzigende maatschappelijke en technologische onderwerpen.

Aanmoedigen van talent

Onze organisatie trekt talent aan, investeert en moedigt persoonlijke en professionele groei aan, biedt steeds nieuwe kansen en maakt gebruik van en ontwikkelt het talent van haar medewerkers zo goed mogelijk.

Goed werkgeverschap

In onze organisatie voelen mensen zich prettig en veilig. We hebben een divers samengesteld personeelsbestand en we sluiten niemand buiten. We sluiten aan op belangrijke nieuwe (maatschappelijke) ontwikkelingen die ons ook tot een aantrekkelijke werkgever maken.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Flexibiliteit in de organisatie

Eind 2025 had onze organisatie 676 fulltime medewerkers nodig. Van deze 676 fulltime medewerkers waren er 623 in dienst bij ons. We vullen steeds vaker vacatures met vaste medewerkers.

In het vierde kwartaal van 2025 zijn we gestart met de uitvoering van het plan van aanpak om minder extern personeel in te huren voor openstaande functies. Samen met onze partner Flextender hebben we het inhuurproces digitaal gemaakt. Dit maakt het proces makkelijker en duidelijker. Daardoor kan het management beter sturen op het inhuren van extern personeel.

Meer informatie over inhuur staat bij het onderdeel formatie, bezetting en externe inhuur.

We hebben gekeken hoe we de organisatie verder kunnen verbeteren. Dit doen we vooral via het programma Groeien met Rijswijk. In 2025 heeft HRM dit programma uitgevoerd. Het doel is om het personeel beter strategisch in te zetten. We hebben het functiehuis opnieuw bekeken en de salarissen aangepast aan de markt. Met een personeelsschouw hebben we het talent binnen de organisatie in kaart gebracht. Ook hebben we vastgesteld dat ontwikkelingen zoals digitalisering, werken met data en nieuwe manieren van samenwerken invloed hebben op functies en vaardigheden die nodig zijn. De stappen die we in 2025 hebben gezet, vormen een goede basis voor verdere ontwikkeling van functies, talent en personeelsplanning in de volgende fases van het programma.

In 2025 is er een nieuwe interne organisatieadviseur begonnen. Deze adviseur werkt aan verschillende opdrachten. Bijvoorbeeld een organisatieonderzoek om het project- en programmamanagement voor gebiedsontwikkeling klaar te maken voor de toekomst. Ook begeleidt hij een reorganisatie in het sociaal domein en geeft hij advies om het programma Groeien met Rijswijk te verbeteren.

Versterken van de strategische beleidsuitvoering

In 2025 heeft Rijswijk twee nieuwe programmamanagers aangesteld: één voor stadsontwikkeling en één voor nieuwkomers. Medewerkers in belangrijke functies deden mee aan verschillende regionale activiteiten, zoals de Zuid-Holland Academie. Zo leren zij nieuwe dingen en delen zij hun kennis met elkaar.

Alle belangrijke projecten en de inzet van de teams zijn in kaart gebracht. Tijdens een managementsessie is er aandacht besteed aan het sterker maken van de strategie in Rijswijk. Om eerlijk te bepalen wie door kan groeien naar belangrijke functies, is onderzocht of een potentieelscan gebruikt kan worden.

Aanmoedigen van talent

In 2025 hebben we duidelijk laten zien hoe het is om bij onze gemeente te werken. We deelden ervaringen van medewerkers via onze social media. We voerden campagnes voor de afdelingen Jeugd, Mobiliteit en Stadsbeheer om te laten zien hoe het werk en de teams eruitzien.

In het vierde kwartaal zijn we begonnen met gesprekken met mogelijke samenwerkingspartners.

In 2025 hadden we drie trainees die een speciaal leer- en ontwikkelprogramma volgden.

Bij het invullen van vacatures zoeken we steeds vaker naar talenten met minder ervaring. We helpen deze mensen om binnen de gemeente verder te groeien in plaats van alleen te kiezen voor zeer ervaren kandidaten.

Samen met de provincie en andere gemeenten in de regio zijn we gestart met een gezamenlijk zij-instroomtraject voor het fysiek domein. Dit is voor alle Zuid-Hollandse overheden.

We hebben ook geïnvesteerd in een toekomstbestendig Leer Management Systeem. Dit is een online leerplatform. Medewerkers gebruiken dit platform om zich te ontwikkelen, bijvoorbeeld bij de algemene introductie en bij extra opleidingen. We organiseren ook workshops in groepen, kijken welke leerstof nodig is en bieden online trainingen aan. Zo kunnen medewerkers op hun eigen tijd en op een plek die hen uitkomt, relevante trainingen volgen. Ons doel is een organisatie die klaar is voor de toekomst: flexibel en wendbaar.

Goed werkgeverschap

In 2025 zijn we begonnen met het uitvoeren van het plan van aanpak dat voortkomt uit de risico-inventarisatie en -evaluatie van het Huis van de Stad. Ook zijn we gestart met de risico-inventarisatie en -evaluatie voor de buitenlocaties. Daarnaast zijn het Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek en het Preventief Medisch Onderzoek van start gegaan. Hiermee brengen we de

gezondheidsrisico's van medewerkers in kaart, zowel per persoon als voor de hele organisatie. Het beleid voor arbeidsomstandigheden is in 2025 bijgewerkt.

Dit jaar vond de jaarlijkse week van de vitaliteit weer plaats. We organiseerden activiteiten die gericht waren op de mentale en fysieke gezondheid van medewerkers. Na een onderzoek naar werkdruk en psychosociale arbeidsbelasting stelden teams actiepunten op om het werkplezier en de vitaliteit te verbeteren. Ook maakten we afspraken met onze partner OpenUp om de ondersteuning op het gebied van financieel welzijn uit te breiden. Na het succesvol afronden van de training over agressie en geweld, plannen we een vervolg.

We bespraken het jaarverslag van de arbodienst over 2024 samen met de adviseur Arbeid en Gezondheid en de managers. We maakten verbeterafspraken en voerden deze uit om de dienstverlening te verbeteren. Ook werken we aan een beter overzicht van de verzuimcijfers, zodat we gerichter kunnen handelen.

In 2025 hebben we verschillende regels over integriteit aangepast en vernieuwd waaronder het Onderzoeksprotocol bij integriteitmeldingen, Gedragscode Integer Gedrag, Klachtenregeling Ongewenst gedrag tussen medewerkers en Regeling Vertrouwenspersonen Integer Gedrag.

In het eerste kwartaal van 2025 controleerden we of het inzetten van zelfstandige zonder personeel (zzp'ers) voldoet aan de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties. Waar nodig zochten we alternatieven om aan deze wet te voldoen.

Ontwikkeling financiële functie

Wat wilden we bereiken?

Door dalende inkomsten vanuit het rijk en stijgende uitgaven voor de groeiende stad staat het financieel kader onder druk. In 2025 wordt het nieuwe financiële systeem Unit4 in gebruik genomen. Na een introductieperiode levert het nieuwe systeem een bijdrage aan:

- Een moderne en efficiënte bedrijfsadministratie;
- Een effectieve en efficiënte P&C cyclus;
- Verbeterde stuurinformatie voor de organisatie;
- Een effectieve en efficiënte accountantscontrole.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2025 hebben we een nieuwe financiële applicatie in gebruik genomen. Deze applicatie helpt ons om ons werk makkelijker te doen. Ook geeft het ons betere informatie om de financiën goed te beheren.

In 2025 hebben we vooral geleerd hoe we met het nieuwe systeem moeten werken. We hebben alle stappen voor het eerst uitgevoerd. Dit ging goed, maar we gebruiken nog niet alle mogelijkheden van de applicatie.

In 2025 hebben we ook gewerkt aan het project Kadernota 2026. De gemeenteraad heeft toen regels en een plan gemaakt voor de begroting van 2026 tot en met 2029. Dit plan helpt ons om de financiële uitdagingen van de komende jaren aan te pakken. De maatregelen en regels uit dit plan zijn verwerkt in de begroting van 2026 tot en met 2029. De gemeenteraad heeft deze begroting goedgekeurd.

We hebben in 2025 ook het Lange Termijn Investeringsprogramma verder ontwikkeld. Dit betekent het volgende:

We hebben het investeringsprogramma kleiner gemaakt. Zo maken we alleen plannen die we ook kunnen uitvoeren. Daardoor blijft er minder geld vastzitten in de begroting.

We hebben duidelijker gemaakt welke investeringen er zijn voor de wegen, gebouwen en andere voorzieningen, en wanneer deze worden uitgevoerd.

We hebben investeringen toegevoegd voor de openbare ruimte in vier gebieden die worden ontwikkeld:
- Bogaard stadscentrum
- Havenkwartier
- Kesslerpark
- Te Werve Oost

Digitalisering

Wat wilden we bereiken?

Het Informatiebeleidsplan 2024-2027 is op 23 april 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Het plan heeft als doel om de organisatie te ondersteunen met een duurzaam en robuust IT- en informatielandschap, in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en toenemende maatschappelijke vragen, en de samenwerking zowel intern als extern te verbeteren. Door deze doelen te realiseren, streeft de gemeente Rijswijk ernaar om haar ambities waar te maken en een veerkrachtige toekomst te bouwen.

Het Informatiebeleidsplan is gebaseerd op drie pijlers:
1. Stabilisatie: We zorgen voor een stevige basis voor onze IT- en informatiesystemen. Dit betekent dat we ervoor zorgen dat onze systemen betrouwbaar, veilig en up-to-date zijn en de continuïteit binnen onze organisatie gewaarborgd is door het naleven van wet- en regelgeving.
2. Innovatie: We zorgen voor een flexibele en wendbare informatievoorziening, door het inzetten van nieuwe technologieën, het ontwikkelingen van oplossingen die niet alleen de efficiëntie vergroten maar ook de dienstverlening aan onze burgers verbeteren.
3. Relatie: We bouwen, onderhouden en versterken relaties, zowel intern als extern. Dit betekent dat we goede verbindingen opbouwen, onderhouden en versterken met verschillende belanghebbenden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Per pijler zijn er verschillende acties die bijdragen aan het uitvoeren van de pijlers. Deze acties staan hieronder omschreven.

Stabilisatie

Invoering Digital Service Act (DSA)

De Digital Services Act (DSA) zorgt voor een veilige en verantwoordelijke digitale omgeving in Europa. De wet beschermt de rechten van mensen die digitale diensten gebruiken, zoals websites en platforms. De DSA helpt bij het beschermen van grondrechten, het bestrijden van verkeerde informatie en illegale inhoud, en het verbeteren van de duidelijkheid. Bijvoorbeeld door het verbieden van bepaalde gerichte advertenties en het verplicht maken van eenvoudige meldingsprocedures voor illegale inhoud.

De DSA geldt niet direct voor gemeenten, maar is wel belangrijk bij het inkopen van digitale diensten en het samenwerken met platforms zoals Facebook en Instagram. In 2025 heeft een gemeente bezwaar gemaakt tegen het gebruik van inhoud van gemeentelijke accounts op Facebook en Instagram. Deze inhoud wordt door het bedrijf Meta gebruikt om kunstmatige intelligentie (AI) te ontwikkelen en te trainen. Het bezwaar gaat over alle openbare gegevens en reacties van deze accounts, zoals berichten, reacties, beoordelingen en andere openbare interacties.

Invoering eIDAS 2.0

EIDAS 2.0 is een nieuwe verordening voor een Europese digitale identiteit, waardoor het makkelijker en veiliger wordt om binnen Europa online zaken te regelen. Dankzij deze verordening kunnen mensen met een digitaal inlogmiddel (zoals DigiD) inloggen bij organisaties in de Europese Economische Ruimte (EER). EIDAS 2.0 zorgt ervoor dat mensen in Europa een veilige digitale portemonnee krijgen om hun identiteitsgegevens, zoals hun naam en adres, makkelijk en veilig te

bewaren en delen. Daarmee is het mogelijk om veilig in te loggen, zichzelf te identificeren en een digitale handtekening te zetten.

In 2025 is de gemeente Rijswijk nog niet gestart met de implementatie van de herziene eIDAS 2.0-verordening, aangezien er nog geen zicht is op een beschikbare digitale portemonnee. Deze portemonnee, die door het ministerie van Bzk beschikbaar wordt gesteld, maakt het mogelijk voor burgers en bedrijven om zich veilig te identificeren en gegevens te delen binnen de EU. De gemeente volgt de ontwikkelingen op de voet en zal in 2026 beginnen met de voorbereiding van de implementatie, zodra de wallet beschikbaar is.

Aansluiting E-depot

In 2025 is de gemeente Rijswijk begonnen met de voorbereiding om aan te sluiten op het E-depot. Dit is een centraal digitaal systeem bij het Stadsarchief. Hier worden alle digitale archieven opgeslagen die later aan het archief worden overgedragen. Net als papieren documenten kunnen digitale bestanden ook beschadigen of verloren gaan. Dit gebeurt vaak sneller bij digitale bestanden dan bij papieren documenten. Bestanden worden snel oud en kunnen binnen een paar jaar niet meer gelezen worden, omdat de gebruikte software niet meer beschikbaar is.

Om de digitale informatie goed te bewaren en toegankelijk te houden, plaatsen we deze in het E-depot. Het E-depot controleert de informatie voortdurend. Als bestanden dreigen te verouderen, grijpen we in. We zetten de informatie dan over naar een nieuwere versie van de software of naar een ander bestandsformaat.

In 2026 starten we een proefproject met bouwtekeningen. Zo zorgen we ervoor dat alle digitale archieven die later naar het Stadsarchief gaan, veilig en duurzaam worden bewaard. Met deze aanpak blijft onze digitale informatie ook in de toekomst toegankelijk en betrouwbaar.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) zorgt ervoor dat de communicatie tussen burgers en de overheid gemakkelijker en beter wordt. Overheidsinstanties moeten digitale communicatie goed organiseren en voor iedereen toegankelijk maken. Het programma Digitalisering Dienstverlening en Informatie van de afdeling Burgerzaken helpt bij het uitvoeren van deze wet.

In 2025 zijn verschillende processen volgens deze wet digitaal gemaakt. Zo kunnen mensen digitaal een aanvraag of melding doen bij team Burgerzaken (Maatschappelijke Ontwikkelingen), Inkomen en Participatie (Sociaal Domein), Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugd (Sociaal Domein), Vergunningen (Ruimtelijke Ontwikkelingen) en Belastingen (Bedrijfsvoering). Ook zijn we begonnen met het voorbereiden van de digitale dienstverlening bij team Jeugd, Onderwijs en Sport (Maatschappelijke Ontwikkelingen) en Veiligheid, Inspectie en Handhaving (Maatschappelijke Ontwikkelingen).

Innovatie

Beleid voor kunstmatige intelligentie en algoritmes

In maart 2024 heeft het Europese Parlement de wet over kunstmatige intelligentie, de Artificial Intelligence Act, goedgekeurd. In 2025 hebben we beleid ontwikkeld over kunstmatige intelligentie en algoritmes. Dit beleid voldoet aan de eisen van deze wet. In november 2025 hebben we dit beleid vastgesteld. Het bevat ook een ethisch digitaal waardenkader. Dit kader helpt het bestuur om kunstmatige intelligentie op een verantwoorde en duidelijke manier te gebruiken binnen de gemeente. We voeren het beleid uit om de voordelen van kunstmatige intelligentie te gebruiken. Daarbij zorgen we dat publieke waarden, ethiek en bestuurlijke verantwoordelijkheid worden gewaarborgd.

Common Ground

Common Ground is een landelijke standaard die gegevens loskoppelt van applicaties. Hierdoor kunnen we data veiliger, eenvoudiger en herbruikbaar maken. Dit helpt bijvoorbeeld bij

beleidsmonitoring, digitale dienstverlening en samenwerking. Met deze aanpak verbeteren we de kwaliteit van informatie, worden we flexibeler en houden gemeenten meer controle over hun gegevens. Zo zijn we minder afhankelijk van leveranciers en versterken we de digitale zelfstandigheid van gemeenten.

In 2025 hebben we ons gericht op de voorbereiding en het opbouwen van kennis over deze vernieuwing. We bezochten gemeenten die al met Common Ground werken om te leren van hun ervaringen en keuzes. Eind 2025 zijn we gestart met een proef waarin we nieuwe Common Ground-technieken testen in een beperkte omgeving. De resultaten gebruiken we om beslissingen te nemen over aanpassingen aan de architectuur. In het eerste kwartaal van 2026 delen we de uitkomsten van deze proef.

Data-ondersteund werken

Binnen de gemeente nemen we veel beslissingen en maken we beleid. Als we deze beslissingen en het beleid onderbouwen met cijfers en feiten, wordt de kwaliteit beter. Hiervoor gebruiken we onze eigen gegevens en gegevens van buiten de gemeente.

In 2025 is er meer gewerkt met data om het werk te verbeteren. De gemeente heeft geholpen om doelen en prestatie-indicatoren duidelijker te maken. Ook gebruikte de gemeente data uit eigen en externe bronnen om keuzes voor beleid te onderbouwen. Dit zorgde voor betere beslissingen. Daarnaast is er een conceptvisie gemaakt over werken met data. Ook is een nulmeting gedaan om te kijken waar de organisatie nu staat. Zo kunnen we goed bepalen welke stappen we daarna nemen.

Cloud-strategie

SaaS (Software As A Service) is het naar de ‘cloud overgaan van applicaties’. Steeds meer applicaties worden door de leverancier naar SaaS overgezet, zodat de gemeente op enig moment de stap naar SaaS wel moet maken. Dit biedt de gemeente een aantal relevante voordelen, met name omdat de leverancier een complete dienst biedt.

Software as a Service, oftewel Software als een Dienst, betekent dat software via het internet beschikbaar wordt gesteld. Steeds meer leveranciers bieden hun programma’s op deze manier aan. Daarom kiest de gemeente er ook voor deze manier van werken. Dit heeft veel voordelen, omdat de leverancier de hele dienst levert en onderhoudt.

In 2025 hebben we zeven programma’s verplaatst naar de cloud, via Software als een Dienst. Zo zorgen we dat onze belangrijkste werkzaamheden altijd kunnen doorgaan. Ook maakt deze manier van werken onze IT flexibeler. Tegelijkertijd bouwen we aan een organisatie die deze diensten goed beheert. Zo blijft de gemeente de controle houden over de software en de kwaliteit van de IT-diensten.

Relatie

Onder de pijler 'relatie' versterken we de samenwerking binnen de gemeente en met externe partners. We verbeteren de contacten tussen verschillende teams en met organisaties en leveranciers buiten de gemeente. Door beter samen te werken, kunnen we sneller en beter inspelen op de wensen van onze burgers en partners. Binnen de gemeente zorgen we dat afdelingen goed samenwerken. Zo garanderen we een duidelijke en snelle uitwisseling van informatie. We delen kennis en ervaring binnen de organisatie en werken samen aan gezamenlijke doelen, zoals het organiseren van de regieorganisatie.

Verbetering interne samenwerking

In 2025 heeft de gemeente extra aandacht gegeven aan de samenwerking tussen verschillende afdelingen. Daardoor delen we nu meer kennis en werken we beter samen om de digitaliseringsdoelen te bereiken. We hebben duidelijk beschreven hoe de processen, taken en bevoegdheden binnen de informatievoorziening (IV) geregeld zijn. Zo weten afdelingen precies wat ze van elkaar kunnen verwachten. Dit zorgt voor een vaste structuur, waardoor we makkelijker kennis delen en onze doelen sneller halen.

Versterken externe relaties

In 2025 versterkte de gemeente haar relaties met externe partners, vooral op het gebied van digitalisering. De gemeente wisselde kennis uit en werkte samen aan belangrijke onderwerpen binnen verschillende ketens en netwerken. De samenwerking vond plaats met onderwijsinstellingen zoals de Haagse Hogeschool, andere gemeenten, werkgroepen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en leveranciers. De onderwerpen waar zij samen aan werkten, zijn onder andere kunstmatige intelligentie en robotprocesautomatisering, het nieuwe eIDAS 2.0-systeem voor digitale identificatie, digitale modellen van de omgeving (digital twin), het beheren van projecten en programma's (portfoliomanagement), het Common Ground-principe voor betere samenwerking tussen systemen, en het werken met behulp van data.

Herijking samenwerking GRB

Vanuit Rijswijk is het initiatief gestart om de samenwerking binnen de GRB te evalueren, waarbij gekeken wordt naar de vorm, de kwaliteit, de Producten en Diensten Combinaties en de financiële implicaties.

Huisvesting en Facilitair

Wat wilden we bereiken?

Sinds november 2023 zijn we gevestigd in het Huis van de stad, een multifunctioneel gebouw dat het bruisende hart van onze stad is. We ondersteunen een moderne werkomgeving waar we ontmoeting en hybride werken mogelijk maken.

Het belangrijkste doel voor de facilitaire dienstverlening in 2025 blijft het leveren van passende service aan onze gemeentelijke organisatie. Het accent ligt op het bieden van een veilige, gezonde en duurzame werkomgeving voor zowel het bestuur, de organisatie als de medewerkers.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Werkplekconcept

In 2025 hebben we de volgende stappen gezet rondom het werkplekconcept:
- We hebben de overlegruimtes en vergaderruimtes verbeterd door een reserveringssysteem met schermen bij de ruimtes te gebruiken. De helft van de overlegruimtes kun je reserveren, de andere helft is vrij beschikbaar. Zo kunnen ruimtes ook hybride worden gebruikt.
- In de praktijk bleek in 2025 dat de werkplek-app niet genoeg informatie gaf. Dit komt omdat er genoeg werkplekken zijn en collega's niet altijd een plek reserveren;
- In 2025 zijn de bureaustoelen op de buitenlocaties vervangen;
- We hebben het reserveringssysteem Topdesk vervangen door GoBright. Dit gebruiken we nu voor het reserveren van ruimtes.

Horeca

Sinds 1 juli 2025 verzorgt Vitam de catering in het Huis van de stad. Mensen gebruiken de horeca vaker dan we eerst hadden gedacht. We praten hierover met de cateraar.

Veilige en gezonde werkomgeving

In het Huis van de stad is een risico-inventarisatie en evaluatie uitgevoerd. De teams Facilitair en Vastgoed hebben 90 procent van de punten uit het rapport opgepakt en afgerond. Een aantal punten die te maken hebben met Burgerzaken zijn nog in behandeling. De risico-inventarisatie van het restaurant op de begane grond wordt in 2026 gedaan, omdat de keuken in 2025 nog in aanbouw was.

Duurzaamheid

Bij het uitvoeren van facilitaire aanbestedingen gebruiken we waar mogelijk criteria voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Als het past, voegen we een percentage voor Social Return on Investment (SROI) van de opdrachtsom toe aan de aanbesteding.

Informatiebeveiliging en Privacy

Wat wilden we bereiken?

Wij zorgen ervoor dat we bewust en veilig omgaan met informatie door een combinatie van het organisatorisch en technisch borgen van de juiste toegankelijkheid van informatie, het opbouwen en onderhouden van het bewustzijn over informatieveiligheid en privacy en tijdige signalering en opvolging van incidenten. We zijn transparant: we maken inzichtelijk waarvoor wij de gegevens van onze inwoners gebruiken en bieden mogelijkheden tot inzage in het eigen dossier of tot een verzoek voor wijziging/ vernietiging van de eigen gegevens.

Onze verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging en privacy beperkt zich niet tot onze eigen organisatie. Ook in samenwerking met andere organisaties nemen wij onze verantwoordelijkheid voor het zorgvuldig omgaan met informatie en privacy in de keten door te zorgen voor duidelijke afspraken over deze onderwerpen.

Doelstellingen

- We voldoen aan het basisnormenkader zoals verwoord in de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).

- We voldoen aan de eisen die de privacywet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), aan ons stelt.
- We leggen jaarlijks verantwoording af over informatieveiligheid door toepassing van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Informatiebeveiliging volgens BIO

De invoering van de BIO is een langdurig proces. Bij de start daarvan is er in Rijswijk uitdrukkelijk voor gekozen om hierbij ‘het tempo’ van de organisatie te volgen. Het uiteindelijke doel is om de BIO op alle processen toe te passen. Op basis van een risico-afweging is besloten om prioriteit te geven aan de ontwikkeling van maatregelen op het gebied van bedrijfscontinuïteit, logisch toegangsbeheer, het in- en uitdienst proces en de voorbereiding op de Cyberbeveiligingswet.

Voor bijna alle bedrijfskritische processen is een continuïteitsplan opgesteld. Bij twee processen duurt dit langer. Bij één proces wordt het definitieve plan binnenkort vastgesteld, bij het andere proces is dat door personele mutaties vertraagd.

Voor het logisch toegangsbeheer is beleid vastgesteld. Dit beleid beschrijft de zaken die geregeld moeten worden om de toegang tot de applicaties die we in Rijswijk gebruiken beter te beveiligen. De teammanagers hebben een belangrijke rol bij de uitvoering van dat beleid. Zij hebben hier een aparte instructie voor ontvangen.

De afgelopen jaren is het risico op verschillen tussen de ICT-gebruikersadministratie en de personeelsadministratie verkleind. Het proces om deze twee administraties te koppelen is verder verbeterd. In de praktijk werpt dit zijn vruchten af. Er zijn aanzienlijk minder inactieve accounts. Een technische koppeling ontbreekt nog.

Eind 2022 is door de Europese Unie de Network and Information Security directive (NIS2) vastgesteld. Deze is bedoeld om de cyberbeveiliging en de weerbaarheid van essentiële diensten in EU-lidstaten te verbeteren en moet worden omgezet in nationale wetgeving. In Nederland is daarvoor de

Cyberbeveiligingswet opgesteld. Het wetsvoorstel is ter behandeling aangeboden aan de Tweede Kamer. De verwachting is dat het parlement de wet medio 2026 formeel vaststelt.

In voorbereiding op de invoering van de Cyberbeveiligingswet hebben we in Rijswijk een inventarisatie gemaakt van de essentiële diensten en systemen. Voor de processen/systemen die binnen die scope vallen is begonnen met een analyse van de benodigde beveiligingsmaatregelen. De bevindingen daarvan gebruiken we om een plan op te stellen voor de invoering van de Cyberbeveiligingswet.

Bewustwording

Naast de reguliere activiteiten in het kader van bewustwording is dit jaar met het oog op de invoering van de Cyberbeveiligingswet, het gesprek aangegaan met de managers die verantwoordelijk zijn voor de essentiële diensten en systemen die binnen de reikwijdte van die wet vallen. Het doel van deze gesprekken was om een overzicht te krijgen van de beveiligingsmaatregelen die al genomen zijn en om deze managers bewust te maken dat zij verantwoordelijk zijn voor een adequate beveiliging van de informatie.

Voor de teammanagers is een aparte bijeenkomst georganiseerd om ze te helpen bij de uitvoering van het logisch toegangsbeleid. Een ethical hacker heeft tijdens die bijeenkomst, aan de hand van voorbeelden uit de praktijk laten zien wat er kan gebeuren als het logisch toegangsbeleid niet op orde is.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

Ook dit jaar is in het kader van de ENSIA een zelfevaluatie uitgevoerd. De uitkomsten van die zelfevaluatie worden enerzijds gebruikt om verantwoording af te leggen aan de externe toezichthouders over de toepassing van de aansluitnormen voor DigiD en Suwinet. Daartoe wordt een collegeverklaring opgesteld. De collegeverklaring, die is voorzien van het oordeel van een onafhankelijk auditor, is via een raadsinformatiebrief ook ter beschikking gesteld aan de gemeenteraad.

Anderzijds zijn de uitkomsten van de zelfevaluatie gebruikt om acties te formuleren bij de beveiligingsmaatregelen die nog om aandacht vragen. Dit is onderdeel van een continu proces. De acties zijn opgenomen in het informatiebeveiligingsplan van de organisatie.

Privacy en AVG

Ook in 2025 werkte de gemeente Rijswijk actief aan het beschermen van de privacy van inwoners. Verzoeken van burgers om hun privacyrechten te laten gelden, werden over het algemeen tijdig afgehandeld. Nieuwe medewerkers volgden trainingen in Informatiebeveiliging en Privacy. De gemelde datalekken werden opgelost en geregistreerd, en er werden risicoanalyses uitgevoerd bij verwerkingen van persoonsgegevens met een hoger risico. Dit laat zien dat de gemeente op veel vlakken goed bezig is met privacy. Er blijven echter aandachtspunten, zoals het verder onderzoeken van privacyrisico’s en het bijhouden van privacyregisters.

De ontwikkelingen op het gebied van privacy en AVG zijn zichtbaar in onderstaande cijfers over de afgelopen drie jaar.

	2023	2024	2025
Uitgevoerde DPIA's	9	13	16
Rechten van betrokkenen	11	34	30
Datalekken	23	22	35
Waarvan gemeld aan de AP	1	2	3

Om ervoor te zorgen dat privacy en verantwoord gebruik van persoonsgegevens goed worden opgevolgd, heeft de gemeente daarnaast aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

Kunstmatige intelligentie, algoritmes en robotgestuurde procesautomatisering

In 2025 lag de focus op het veilig en eerlijk gebruiken van kunstmatige intelligentie, algoritmes en robotgestuurde procesautomatisering of Robotic Process Automation (RPA). Het doel is dat deze systemen betrouwbaar en eerlijk werken. Bij RPA worden routinematige taken en processen door software automatisch uitgevoerd, zodat mensen zich op belangrijker werk kunnen richten. De gemeente volgt de Europese regels voor kunstmatige intelligentie, die helpen discriminatie te voorkomen. Het college stelde duidelijke beleidsregels op voor het gebruik van AI, algoritmes en RPA. De eerste algoritmes van de gemeente zijn in 2025 gepubliceerd in het landelijke Algoritmeregister, zodat iedereen kan zien hoe ze worden gebruikt. Vanaf het begin wordt bij deze projecten rekening gehouden met privacy en mensenrechten.

Datagedreven werken

De gemeente is ook begonnen met Datagedreven projecten zoals Data Ondersteunend Werken (DOW). Dit betekent dat beslissingen worden genomen op basis van feiten en cijfers. Zo kan de gemeente beter plannen, problemen sneller oplossen en inwoners op de juiste manier helpen. DOW biedt veel kansen, maar het is belangrijk dat de privacy van inwoners goed wordt beschermd. De gemeente onderzoekt nog hoe deze projecten veilig en volgens de regels uitgevoerd kunnen worden.

Werkprocessen

De gemeente werkt doelgericht aan privacybescherming binnen al haar werkprocessen. Dit betekent dat bij het uitvoeren van taken en projecten wordt gekeken welke persoonsgegevens worden verwerkt, welke risico's daarbij bestaan en hoe deze risico's kunnen worden beheerst. Op deze manier wordt de bescherming van persoonsgegevens nog beter ingebouwd in het dagelijkse werk van de gemeente. Met de doorontwikkeling van procesmanagement kan deze aanpak nog beter worden georganiseerd, zodat privacy een vast onderdeel wordt van alle processen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van boekjaar 2023 legt het college via de jaarrekening verantwoording af over de rechtmatigheid. Voorheen werd hierover gerapporteerd door de accountant. De accountant beoordeelt tegenwoordig de getrouwheid van de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording.

Rechtmatigheid is een juridische term die aangeeft dat een (voorgenomen) handeling in overeenstemming is met geldende wet- en regelgeving en genomen besluiten. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording heeft het begrip rechtmatigheid specifiek betrekking op het financiële beheer van de gemeente. Daarbij moet worden verantwoord dat de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat hierbij om financiële beheershandelingen.

De rechtmatigheidsverantwoording is conform de geldende wet- en regelgeving uit het BBV opgenomen in de jaarrekening. Daarnaast moet in de paragraaf Bedrijfsvoering, op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV en de afspraken met de raad, aanvullende informatie worden verstrekt over de financiële rechtmatigheid.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria:
- Begrotingscriterium
- Voorwaardencriterium
- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Begrotingscriterium

De begrotingsonrechtmatigheden worden onderverdeeld in verschillende categorieën.
- Overschrijdingen lasten programma's
- Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)
- Ongeautoriseerde reservemutaties
- Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten

Overschrijding lasten programma's

Uitgangspunt voor begrotingsoverschrijdingen van de lasten is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Door de raad is in de financiële verordening artikel 11 lid 3 bepaald welke begrotingsonrechtmatigheden passen binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel geduid worden. Hiervan is sprake in de volgende situaties:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren, mits voorzien van een toelichting.
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
3. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
4. Begrotingsoverschrijdingen, op programmaniveau, die kleiner zijn dan 10% van het programmatotaal en € 250.000.
5. Begrotingsoverschrijdingen als gevolg van onvoorzienbare verplichte uitgaven, waarbij de informatie zo laat bekend was dat een raadsbesluit of begrotingswijziging niet meer mogelijk was.
6. Begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de vastgestelde kaderstelling van de grondexploitaties.

Programma (bedrag x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Overschrijding	Correctie	Totaal	Acceptabel	Resterend
Bestuur en ondersteuning	10.753	8.674	-2.080	2.306	227	227	0
Sport, Cultuur en Recreatie	19.169	19.470	301	0	301	0	301
Sociaal domein	106.240	111.318	5.078	-3.687	1.391	1.391	0
Volksgezondheid en milieu	21.683	21.097	-586	1.484	897	897	0
					2.816	**2.515**	**301**

In de financiële verordening is in artikel 11 lid 4 aangegeven dat begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Bij de lastenoverschrijdingen op programmaniveau betekent dat alleen op het programma Sport, Cultuur en Recreatie een overschrijding is die in de paragraaf bedrijfsvoering wordt toegelicht.

Sport, Cultuur en Recreatie

Binnen het programma zijn er meerdere afwijkingen. Zowel positief als negatief. Per saldo is er een nadeel van € 301.000. De grootste afwijkingen zijn er binnen het product 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie, waar er uitgaven in 2025 zijn verantwoord die betrekking hebben op 2024.

Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)

In totaal is er € 790.000 aan ongeautoriseerde investeringsuitgaven in de jaarrekening verantwoord. Het betreft de volgende kredieten:

Krediet	Begr.Lasten	Werk.Lasten	Overschrijding
Asfaltwegen	1.256	1.969	713
Vervanging lichtmasten	197	210.	12
Vervanging beplanting	421	431	10
Vervanging bomen	851	905	54
			790

Voor elk van bovenstaande kredieten geldt dat dit jaarlijks terugkomende kredieten zijn. De overschrijdingen van de kredieten worden in mindering gebracht op de vervangingskredieten 2026.

Ongeautoriseerde reservemutaties

De in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde ongeautoriseerde reservemutatie past binnen het bestaande beleid van de raad en is als acceptabel opgenomen. Deze afwijking wordt niet verder toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten

Bij deze categorie begrotingsonrechtmatigheden is het van belang om vast te stellen of de raad tijdig is geïnformeerd over deze afwijkingen. Formeel zijn de overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig aan de raad gemeld onrechtmatig. Het betreft de verschillen die zijn ontstaan in de periode tussen de 2e halfjaarrapportage en de jaarrekening.

Omschrijving programma's	Lasten onderschrijding	Correcties	Baten onderschrijding	Correcties	Baten overschrijding
Bestuur en ondersteuning			-1.294		
Veiligheid	78		-21		
Verkeer en Vervoer	46				169
Economie	35		-6		
Onderwijs	329		-111		
Sport, Cultuur en Recreatie					214
Sociaal Domein					1.448
Volksgezondheid en milieu					642
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	23.868	-23.868	-19.844	19.844	
Algemene dekkingsmiddelen (gesaldeerd)					5.793
Overhead (gesaldeerd)					3.600
Vennootschapsbelasting	12				
Onvoorzien	50				
	24.418	**-23.868**	**-21.275**	**19.844**	**11.866**
				Totaal	13.848
				Budgetoverhevelingen	-1.395
					12.453

Over een aantal zaken is de raad wel expliciet geïnformeerd:

- Op 24 februari 2026 heeft de raad een besluit genomen over de budgetoverheveling 2025 naar 2026 voor een bedrag van € 1.395.000. Omdat de raad over deze onderuitputting is geïnformeerd, wordt dit bedrag gecorrigeerd (diverse programma's).
- Op 21 april heeft de raad het raadsvoorstel herziening Grondexploitaties Sion - 't Haantje vastgesteld. Daarnaast is de raad geïnformeerd over de meerjarenprognose gebiedsontwikkelingen 2026. (RIB 26 041). De afwijkingen op het programma Wonen en Leven zijn daarmee voor een aanzienlijk deel al aan de raad gemeld (programma Wonen en Leven).

Per saldo resteert er een onrechtmatigheid op dit onderdeel van € 12.4 mln. (over- en onderschrijding van baten, en onderschrijdingen van lasten worden bij elkaar opgeteld). Onderaan elk programma is een toelichting opgenomen van alle verschillen > € 100.000 per beleidsproduct.

Bovenstaande leidt tot onderstaande opstelling voor wat betreft het begrotingscriterium:

Begrotingscriterium	Miljoen
Overschrijding lasten programma's	2,8
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0,8
Ongeautoriseerde reservemutaties	0,2
Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	12,4
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**16,2**
Passend binnen het bestaand beleid overeenkomstig de verordening artikel 11 lid 3.	2,7
Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	**13,5**

Verbetermaatregelen begrotingscriterium De laatste bijstelling van de exploitatiebegroting vindt plaats bij de tweede halfjaarrapportage. In de slotwijziging worden uitsluitend reservemutaties, wijzigingen in investeringskredieten en neutrale wijzigingen zoals SISA-regelingen en urentoerekeningen opgenomen. Deze wijzigingen hebben geen effect op de exploitatie. Omdat de tweede halfjaarrapportage wordt opgesteld op basis van de stand per medio augustus, ontstaan in de jaarrekening relatief grote afwijkingen ten opzichte van de actuele realisatie.

De gemeenteraad stelt de begroting vast. Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen, zowel beleidsmatig als financieel, behoeven autorisatie door de raad. Begrotingswijzigingen worden daarom in beginsel voorafgaand aan de uitvoering door het college aan de raad voorgelegd ter vaststelling. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor zowel het uit te voeren beleid als de daarmee samenhangende besteding van middelen. Op grond van de Gemeentewet dienen begrotingswijzigingen binnen het lopende begrotingsjaar door de raad te worden vastgesteld.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid om de raad na afloop van het boekjaar te informeren over afwijkingen op programmaniveau, bijvoorbeeld bij het aanbieden van de conceptjaarrekening aan de accountant. Hierdoor hoeft het onderdeel “overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig aan de raad zijn gemeld” niet automatisch als onrechtmatig te worden aangemerkt.

Tegelijkertijd blijkt, met de kennis van nu, dat een deel van de begrotingsonrechtmatigheden waarover momenteel verantwoording wordt afgelegd, voorkomen had kunnen worden. Dit inzicht biedt aanknopingspunten voor gerichte verbetermaatregelen. De ervaringen uit de rechtmatigheidsverantwoording worden daarom benut om de financiële beheersing verder te versterken en toekomstige onrechtmatigheden zoveel mogelijk te voorkomen.

De verwachting is dat de reeds ingezette verbetermaatregelen, in combinatie met de opgedane ervaringen uit deze verantwoording, in 2026 zullen leiden tot een zichtbare verbetering. Daarbij blijft sprake van een zekere mate van onvoorspelbaarheid binnen de gemeentelijke uitvoering, waardoor het niet realistisch is te veronderstellen dat begrotingsonrechtmatigheden onder alle omstandigheden volledig kunnen worden voorkomen. Het uitgangspunt is daarom om deze zoveel mogelijk te beperken en tijdig te signaleren.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving. Onderdelen die vallen onder het getrouwe beeld vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole en worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Aanbestedingsrechtmatigheid

Bij het inkopen van diensten, leveringen of werken met een waarde boven het wettelijk bepaalde drempelbedrag zijn gemeenten volgens het Europees aanbestedingsrecht verplicht om deze opdrachten Europees aan te besteden.

Vanuit de spendanalyse die door de team inkoop is opgesteld en door de VIC is gecontroleerd, worden de volgende uitgaven als onrechtmatig aangemerkt.

Crediteur	Omschrijving	Onrechtmatig (x € 1.000)
Maranus Groenvoorziening B.V.	Groenwerkzaamheden	453
Public Landscaping B.V.	Groenwerkzaamheden	431
Groenrealisatie B.V	Groenwerkzaamheden	20
		903
Daan B.V.	WMO	122
Hevo B.V.	Nieuwbouw Steenvoordeschool	57
Kuiper Compagnons BV	Stedebouwkundige adviezen	64
Publiekracht B.V.	Inhuur	287
Algeco B.V.	Tijdelijke huisvesting Steenvoordeschool	295
iBabs B.V.	Software	65
		891
Totaal		**1.794**

In de jaarstukken 2024 is gerapporteerd dat sprake was van een fors aantal aanbestedingsonrechtmatigheden binnen het onderhoud van groenvoorzieningen. De belangrijkste

oorzaak hiervan was dat er tot enkele jaren geleden onvoldoende inzicht bestond in het te beheren areaal.

Om beheerbudgetten en investeringen rechtmatig te kunnen besteden, is het noodzakelijk raamovereenkomsten aan te besteden. Voor het bepalen van de juiste opdrachtwaarde, en daarmee de passende aanbestedingsprocedure, is een volledig en actueel inzicht in het areaal essentieel. Daarom is ingezet op het verkrijgen van dit inzicht. Het volledige areaal is inmiddels geïnventariseerd, geïnspecteerd en vastgelegd in een GIS-systeem.

In 2024 werd binnen de groenwerkzaamheden nog een bedrag van € 2,3 mln. aan onrechtmatigheden geconstateerd. Daarbij is aangegeven dat onderdelen in 2025 en voor in deel in 2026 opnieuw worden aanbesteed, waardoor deze fout zich ook in 2025 nog gedeeltelijk zal voordoen. Inmiddels is het bedrag aan onrechtmatigheden teruggebracht naar € 0,9 mln.

Daarnaast is er nog een aantal aanbestedingsonrechtmatigheden geconstateerd:
- Daan B.V. - De gemeente is een samenwerkingsovereenkomst met Daan aangegaan voor een traineeship WMO-consulenten. Een aantal personen is daarna op basis van inhuur werkzaam geweest bij de gemeente of in dienst gekomen. De insteek is om personeel in dienst te nemen, maar om de wachtlijsten niet te ver te laten oplopen, is inhuur onvermijdelijk.
- Hevo B.V. - De uitgaven voor het projectmanagement van de vervangende nieuwbouw Steenvoorde-school komt door meerwerk en extra opdrachten (wijziging van gymzaal naar een sportzaal, heraanbesteding, meerwerk bodemsanering en verlengde bouwtijd) boven de Europese aanbestedingsgrens.
- Kuiper Compagnons B.V. - Het betreft hier verschillende opdrachten voor verschillende deelgebieden binnen RijswijkBuiten. Gelet op de werkzaamheden moeten deze opdrachten in samenhang worden beoordeeld.
- Publiekracht B.V. - Het gecontracteerde uitzendbureau kon niet leveren, waardoor is uitgeweken naar Publiekracht.
- Algeco - Het betreft huur voor tijdelijke huisvesting Steenvoordeschool. Deze opdracht is Europees aanbesteed. De overeenkomst had een maximale looptijd van 22 maanden. De tijdelijke huisvesting bleef ook na deze datum nog noodzakelijk. Deze extra kosten worden als onrechtmatig gezien.
- iBabs B.V. - iBabs valt onder de raamovereenkomst met de softwarebroker, maar is daar nooit afgenomen. Deze overeenkomst liep 31 december 2024 af, waarna de broker opnieuw is aanbesteed. De Europese aanbesteding is echter ingetrokken vanwege een klacht en de opdracht is in 2025 opnieuw in de markt gezet.

Verbetermaatregelen Voorwaardencriterium

Momenteel wordt de aanbestedingsrechtmatigheid nog getoetst met behulp van een externe applicatie. Tegelijkertijd worden de mogelijkheden verkend om met inzet van ERPx de aanbestedingsrechtmatigheid beter te beheersen, monitoren en aantoonbaar te maken.

Door verplichtingen, contracten en financiële gegevens centraal vast te leggen in ERPx ontstaat meer inzicht in inkoopstromen en de naleving van aanbestedingsregels. Daarnaast biedt het systeem mogelijkheden voor verbeterde spendanalyses, workflowcontroles en dossiervorming, waardoor risico’s op aanbestedingsonrechtmatigheden verder kunnen worden beperkt.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Alleen bij misbruik is sprake van een onrechtmatigheid en worden eventuele gevallen van misbruik opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. In de bedrijfsprocessen hebben we beheersingsmaatregelen getroffen om de kans op misbruik en oneigenlijk te verkleinen. Inmiddels is ook de kadernota fraude en misbruik & oneigenlijk gebruik opgesteld. De vaststelling hiervan vindt in 2026 plaats.

Personele indicatoren

Indicatoren

Op basis van onze doelstellingen en resultaten hanteren we de onderstaande indicatoren:

Indicator	Realisatie 2025	Begroting 2025
1. Verhouding vast-flexibel (% kosten inhuur t.o.v. totale loonsom) 1)	18,8%	22,5%
2. Gemiddelde uitgaven opleiding en ontwikkeling per Medewerker 2)	€ 1.399	€ 882
3. Streefcijfer ziekteverzuimpercentage	6,4%	4,8%

1) Voor het bepalen van het streefcijfer hebben we aansluiting gezocht bij de cijfers uit de personeelsmonitor gemeenten van het A&O fonds over dit onderwerp

2) Indicator voor het stimuleren van het leervermogen om de wendbaarheid te ondersteunen (afgezet tegen landelijke norm personeelsmonitor A&O-fonds 2020)

Hieronder volgt een korte toelichting per indicator:

1. De situatie van Rijswijk als kleinere gemeente (en daaraan gekoppeld salarisgebouw) in een krappe arbeidsmarkt heeft gevolgen voor onze concurrentiepositie. Tegelijkertijd is er sprake van grootstedelijke problemen en diverse ingewikkelde bouwprojecten. Voor het uitvoeren van onze gemeentelijke opgaven zijn en blijven we voor een deel aangewezen op tijdelijke externe inhuur. We nemen maatregelen om de inhuur te beperken en proberen de gemiddelde norm binnen de benchmark gemeenten in de provincie Zuid-Holland met 50.000 tot 100.000 inwoners te bereiken. Voor 2024 (het laatst bekende cijfer) was dit 23,7%.
2. In Rijswijk leggen we de nadruk op de ontwikkeling van medewerkers om de kwaliteit van onze dienstverlening op peil te houden. Maar ook om mogelijke nieuwe medewerkers geïnteresseerd te maken om te komen werken bij Rijswijk en om medewerkers voor langere termijn aan onze organisatie te binden. Bovendien maken we op hierdoor zo goed mogelijk gebruik van de talenten van medewerkers en stimuleren we doorgroei naar andere (moeilijker vervulbare) functies.
3. Bij het ziekteverzuimpercentage maken we gebruik van de benchmark van gemeenten in de provincie Zuid-Holland met 50.000 tot 100.000 inwoners. Voor 2024 (het laatst bekende cijfer) was dit 6,4%.

Personeel in cijfers

Personele lasten (x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Verschil
Bedrijfsvoering	16.048	14.843	1.206
Directie	3.437	3.277	159
Maatschappelijke Ontwikkeling	13.296	12.018	1.278
Ruimtelijke Ontwikkeling	12.140	11.681	458
Sociaal Domein	15.432	14.015	1.417
Overig: Griffie	880	713	167
Overig: Programma Rijswijkbuiten	831	567	264
Overig: College van burgemeester en wethouders	950	871	78
Overig: Gemeenteraad	788	733	56
Totaal	**63.803**	**58.718**	**5.085**

Overzicht formatie en bezetting

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de formatie en de bezetting per domein:

Fte Domein	1/1/2025 Formatie	1/1/2025 Bezetting	31-12-2025 Formatie	31/12/2025 Bezetting	31/12/2025 vacature	Verschil Formatie	Verschil Bezetting
Directie inclusief ondersteuning	29.5	26.8	29.5	27.7	1.8	0	0.9
Bedrijfsvoering	168	147.7	163.2	155.3	7.9	-4.8	7.6
Maatschappelijke Ontwikkelingen	141.7	122.2	143.5	129.8	13.7	1.8	7.6
Ruimtelijke ontwikkelingen	149.1	118.6	160.2	137.2	23	11.1	18.6
Sociaal Domein	161.1	141.6	165.6	161.3	4.2	4.5	19.7
RijswijkBuiten	8.6	6.3	6.3	5.4	0.9	-2.3	-0.9
Subtotaal	**658**	**563.2**	**668.3**	**616.7**	**51.5**	**10.3**	**53.5**
Griffie	7.5	4.5	7.5	6.5	1	0	2
Totaal	**665.5**	**567.7**	**675.8**	**623.2**	**52.5**	**10.3**	**55.5**

De formatie en bezetting van het team Belastingen is op 1 januari 2025 verplaatst van het domein Maatschappelijke Ontwikkelingen naar Bedrijfsvoering.

In het domein Bedrijfsvoering zijn op 1 januari 2025 eerder toegewezen gelden omgezet in formatie in het team Informatie en we hebben deze formatie met de juiste medewerkers weten in te vullen. Daarnaast is Domein Bedrijfsvoering in staat geweest om een afname in formatie te realiseren ten op zichten van de beginstand op 1 januari 2025.

Binnen het domein Ruimtelijke Ontwikkeling is bij Stadsbeheer formatie bijgekomen voor extra werkzaamheden (riool en kabels & leidingen) en door het omzetten van langdurige inhuur in vaste formatie. Dit is gebaseerd op alle investeringen in het lange termijn investeringsplan.

Bij het Sociaal Domein is de toename in formatie en bezetting vooral te herleiden tot het omzetten van uitbesteed werk naar vaste formatie bij team Jeugd op 1 januari 2025. Met arbeidsmarktcampagnes lukt het ons deze formatie in te vullen met vaste medewerkers.

Het is ons gelukt om de formatie steeds beter in te vullen met medewerkers in loondienst. In 2025 zijn er 134 vacatures geplaatst waarvan er 109 kandidaten zijn aangenomen.

In 2025 waren met name vacatures binnen het domein Ruimtelijke Ontwikkeling, specifiek op het gebied van Verkeer & Mobiliteit en Civiele techniek, lastig in te vullen. Daarnaast gold dit voor diverse senior- en specialistische functies, waaronder Senior BOA-functies (inclusief parkeren), senior casemanagers binnen het team Vergunningen en archeologen. Deze functies kenmerken zich door een krappe arbeidsmarkt en een beperkt aanbod van gekwalificeerde kandidaten.

Inhuur

In lijn met de aangenomen motie 'beperk externe inhuur' in 2024, informeren wij in deze paragraaf over de inzet van externe inhuur binnen de organisatie.

Het inzetten van externe inhuur maakte onderdeel uit van de personele inzet binnen onze organisatie. Inhuur gaf ons de nodige flexibiliteit om tijdelijk te reageren op capaciteitsvraagstukken, specialistische opdrachten uit te voeren of moeilijk vervulbare functies in te vullen. Inhuur was vaak onvermijdelijk om wettelijke taken en opdrachten op tijd en zorgvuldig uit te voeren of om de continuïteit van onze dienstverlening te waarborgen.

Tegelijkertijd waren we ons bewust van de nadelen van langdurige of structurele inhuur. Daarom erkenden we het belang van het beperken van externe inhuur en stuurden we scherper op de noodzaak ervan.

In 2025 resulteerde dit in een uitgave van € 12.4 miljoen aan externe inhuur. Dat is een daling van € 3.6 miljoen ten opzichte van 2024.

In 2025 is gestart met het uitvoeren van het plan van aanpak om externe inhuur op vacatureruimte te beperken. In 2025 is voor € 5.4 miljoen ingehuurd op vacatureruimte. Dit is een daling van € 0.3 miljoen ten opzichte van 2024.

Daarnaast is het gelukt om 28 externe arbeidskrachten in loondienst te nemen. Dit werd mede mogelijk door de focus op de handhaving Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (wet DBA)

We maakten gebruik van pools binnen de MRDH of provincie voor specifieke opdrachten. Hierbij moet vermeld worden dat het gebruik van pools een vorm van inhuur blijft, maar vaak goedkoper is dan zelf inhuur aantrekken uit de markt.

De geleverde inspanningen om de inhuur te beperken resulteerde in de daling van de personele indicator “percentage inhuurkosten ten opzichte van de totale personeelskosten” van 23% in 2024 naar 18,8% in 2025. Voor de benchmark wordt het gemiddelde van gemeenten in de provincie Zuid-Holland met 50.000 tot 10.000 inwoners gebruikt. Het laatst bekende cijfer had betrekking op 2024 en dat was dit 23,7%.

benchmark	2024	2025
Gemeente Rijswijk	23,0%	18,8%
50.000 - 100.000 inwoners provincie Zuid-Holland	23,7%	Nog niet bekend

In lijn met de 1ste en 2de halfjaarrapportage geeft onderstaand tabel de gerealiseerde inhuur 2025 weer. Hierin wordt getoond hoeveel van de gerealiseerde lasten worden gedekt uit externe financiering.

Verder worden de gerealiseerde lasten ook ingedeeld naar vier categorieën:
- inhuur op vacatureruimte
- inhuur op ziektevervanging
- inhuur op zwangerschapsvervanging.
- inhuur op kennis/knelpunt

Team	Gerealiseerde Lasten	Externe Dekking	Realisatie per 31-12-2025 Verdeling lasten naar categorieën Vacature	Ziekte	Zwanger	Kennis
Bedrijfsvoering	654.613	-	-	-	-	654.613
Bedrijfsvoering Sociaal Domein	105.355	-	-	-	-	105.355
Belastingen	137.855	-	137.855	-	-	-
Beleid Sociaal Domein	551.579	-	174.840	-	201.254	175.484
Communicatie & Participatie	32.851	-	-	32.851	-	-
Concerncontrol	2.477	-	-	-	-	2.477
Economie, Cultuur en Evenementen	81.762	50.000	26.124	-	-	55.639
Energie en Klimaat	466.152	400.000	73.977	18.736	-	373.439
Facilitair	76.852	-	-	21.093	-	55.760
Financiën	377.923	-	123.512	-	-	254.411
Gebiedsontwikkelingen	1.546.634	1.546.634	464.271	-	-	1.082.363
Griffie	17.480	-	-	-	-	17.480
HRM	122.428	-	-	20.583	-	101.845
Informatie	379.921	-	257.596	-	-	122.325
Inkomen & Participatie	265.874	-	143.945	116.410	-	5.518
Jeugd, Onderwijs en Sport	18.220	18.220	18.220	-	-	-
Juridische Zaken	411.252	-	91.454	-	41.178	278.620
Maatschappelijke Ondersteuning & Jeugd	2.076.120	123.837	1.314.235	28.105	98.440	635.340
Maatschappelijke Ontwikkeling	146.604	-	46.471	-	-	100.133
Mobiliteit en Parkeren	761.484	60.000	576.151	-	-	185.334
Onderhoud Ruimtelijk Domein	26.595	-	-	-	-	26.595
Programmabureau RijswijkBuiten	674.509	674.509	-	-	-	674.509
Publieke Dienstverlening	122.900	-	122.900	-	-	-
Ruimte	916.426	916.426	751.045	-	-	165.381
Ruimtelijke Ontwikkeling	77.396	-	-	-	-	77.396
Sociaal Domein	162.480	-	87.913	-	-	74.567
Stadsbeheer	120.498	-	-	-	-	120.498
Vastgoed	43.925	-	11.049	-	-	32.876
Veiligheid, Inspectie & Handhaving	380.541	-	251.940	-	-	128.601
Vergunningen	700.203	700.203	267.568	-	-	432.635
Werk en Schuldhulpverlening	135.814	-	60.327	-	-	75.486
Ten laste van exploitatie	**11.594.724**	**4.489.830**	**5.001.394**	**237.777**	**340.872**	**6.014.680**
Ten laste van investeringsprojecten	854.975	854.975	389.120	-	-	465.855
Eindtotaal	**12.449.699**	**5.344.805**	**5.390.514**	**237.777**	**340.872**	**6.480.535**

Teams met inhuurlasten van meer dan € 0.5 miljoen in 2025 worden kort toegelicht.

Bij Team Bedrijfsvoering richtte de inhuur zich vooral op de tijdelijke I-fabriek, waar externe specialisten werden ingezet voor de VerSaaSing van applicaties.

Voor Team Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugd hebben we in 2025 werk dat eerder was uitbesteed om gezet naar vaste formatieplaatsen. Gedurende het jaar voerden we arbeidsmarktcampagnes om deze nieuwe formatie plekken te vullen met vaste medewerkers. Omdat dit proces tijd kostte, bleef het nodig om tijdelijk extern personeel in te huren, maar deze inhuur bouwden we in de loop van het jaar steeds verder af. Daarnaast huurden we tijdelijk mensen in voor een taskforce die werkte aan het verminderen van wachtlijsten bij Jeugd en de WMO.

Bij team Ruimte werden in 2025 projectleiders ingehuurd voor locatieontwikkelingen, zoals de Bordewijkstraat, Polakweg en verschillende sociale woningbouwprojecten. Ook planeconomen die werken aan grote binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen zijn ingehuurd bij dit team. Daarnaast werd er ingehuurd voor kennis op het gebied van wonen en voor projectleiding bij het opstellen van het Omgevingsplan. Verder zijn twee trainees ingehuurd via een detavast-constructie (tijdelijke inhuur met uitzicht op loondienst), zodat er continuïteit is op de beleidsvelden groen en milieu.

Bij het team Vergunningen, Archeologie en Monumentenzorg ging het grootste deel van de inhuur in 2025 om casemanagers die omgevingsvergunningen afgeven. Ongeveer de helft van deze

inhuur was bedoeld om openstaande vacatures op te vullen. De andere helft was nodig om het vergunningenproces goed te laten verlopen, vooral vanwege grote gebiedsontwikkeling ten behoeve van de Stadsas. Het afgeven van omgevingsvergunningen is een wettelijke taak die uitgevoerd moet worden. Daarnaast werd er ook tijdelijk ingehuurd voor openstaande vacatures op het gebied van archeologie, juridische zaken en erfgoed.

Bij team Mobiliteit en Parkeren werd vooral ingehuurd voor een aantal openstaande vacatures. Dit ging in 2025 om functies als beleidsmedewerkers, verkeersregie, medewerkers parkeerloket en verkeerskundig advies.

Bij team Gebiedsontwikkelingen werden projectmanagers en omgevingsmanagers ingehuurd voor alle binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen, zoals het Havenkwartier, de Bogaard, Te Werve, Kessler Park en het Stationsgebied. Voor deze functies is geen vaste formatie beschikbaar omdat het tijdelijke projecten zijn die vaak om een hoge kwaliteit van de inhuur vragen.

In 2025 huurden we voor RijswijkBuiten specifieke externe deskundigen in, zoals projectleiders, projectmanagers, omgevingsmanager en planeconoom.

Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen voeren vaak taken uit met een groot politiek belang en ze leveren hierbij een belangrijke bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Het deelnemen in Verbonden partijen levert gemeenten naast voordelen ook financiële en bestuurlijke risico's op. Het is noodzaak om zicht te hebben op deze risico's die immers de realisatie van de doelstellingen binnen de gestelde financiële kaders kunnen belemmeren. De paragraaf Verbonden partijen, in de programmabegroting en in de programmarekening, is een belangrijk instrument voor de gemeente Rijswijk om proactief te sturen op Verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbindt. Verbonden partijen bestaan uit deelnemingen door de gemeente in gemeenschappelijke regelingen, N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen, Publiek Private Samenwerkingsconstructies etc. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) waarin algemene regels voor de verantwoording door gemeenten en provincies staan, geeft als definitie:

Een Verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

In de Nota Verbonden partijen 2025 staan kaders voor hoe de gemeente Rijswijk wil omgaan met Verbonden partijen. Het betreft de volgende kaderstellende uitgangspunten:

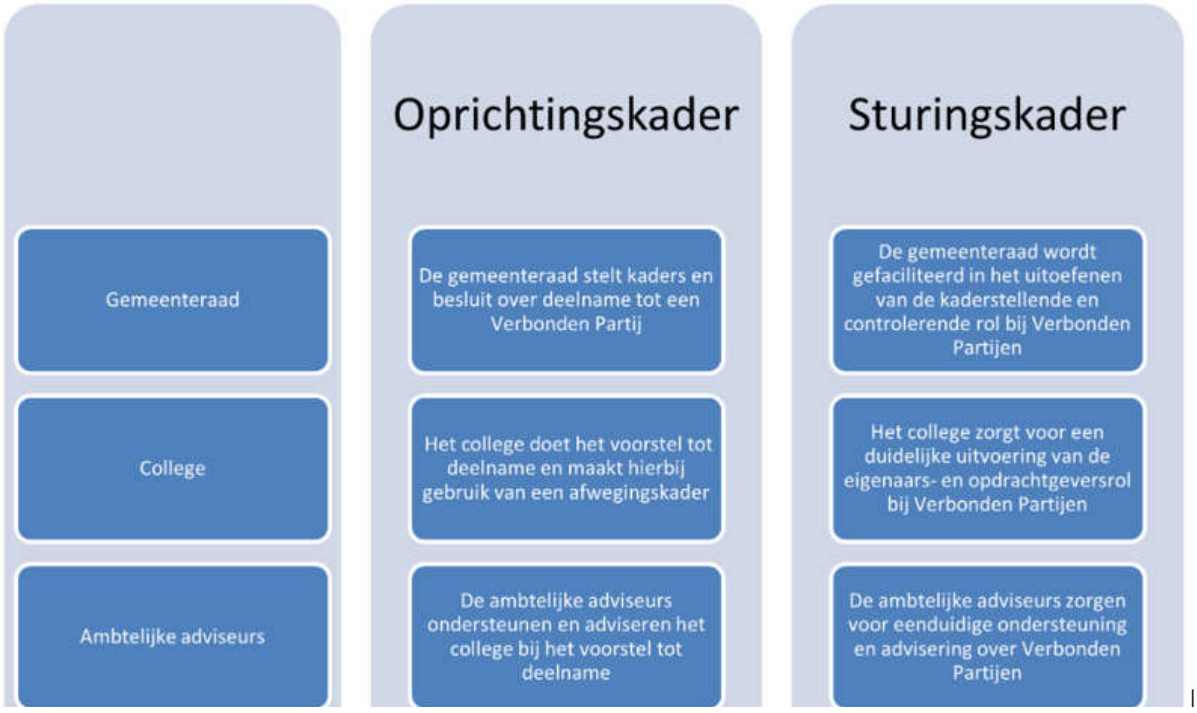

Overzicht Verbonden Partijen

Vennootschappen en corporaties	Gemeenschappelijke regelingen	Stichtingen en verenigingen	Overige verbonden partijen
Stedin Holding N.V.	GGD en VT Haaglanden	Stichting Businesspark Haaglanden	Woonfonds Rijswijk
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Industrieschap De Plaspoelpolder (IPP)		
N.V. Dunea Duin & Water	Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex		
De Binnenbaan B.V.	Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)		
	Omgevingsdienst (ODH)		
	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden		
	Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)		
	Bedrijfsvoeringsorganisatie Delft-Rijswijk		

Risicoprofiel

De Verbonden partijen van de gemeente Rijswijk lopen sterk uiteen in (financiële) omvang en vorm. Hierdoor variëren ook de gemeentelijke belangen en risico's sterk. Door jaarlijks het risicoprofiel van een Verbonden partij in te schatten, zorgt de gemeente Rijswijk ervoor dat kansen en bedreigingen bij Verbonden partijen tijdig worden gesignaleerd en dat hierop adequaat kan worden gereageerd.

Hieronder staat van elke deelneming of gemeenschappelijke regeling informatie. Per deelneming worden de belangrijkste wetenswaardigheden weergegeven in het hoofdstuk Toelichting op de vennootschappen. Dit gebeurt op dezelfde manier als in de voorgaande jaren. In de tabel die daarna volgt zijn de belangrijkste feiten van tien gemeenschappelijke regelingen opgenomen

Het overzicht financieel belang geeft inzicht in de financiën van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen. Tot slot is in één tabel het risicoprofiel en het daarbij behorende stuur- en beheerspakket van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen weergegeven.

Toelichting op de vennootschappen

Overzicht Vennootschappen			
Naam	**Stedin**		
Vestigingsplaats	Rotterdam		
Doel/Openbaar Belang	Beheren van gas- en elektriciteitsnetwerken		
Ontwikkelingen	Ondanks grote investeringen raakt het elektriciteitsnet op steeds meer plekken vol. De vraag naar energie groeit sneller dan het net kan worden uitgebreid. Daarom richt de netbeheerder zich de komende jaren vooral op het oplossen van knelpunten in het elektriciteitsnet die de grootste maatschappelijke impact hebben en die snel opgelost kunnen worden. Door de hoge investeringen in het elektriciteitsnet blijft de vrije kasstroom de komende jaren naar verwachting negatief. Om in de toekomst voldoende financiering te kunnen blijven aantrekken, moet de eigen vermogenspositie de komende jaren opnieuw worden versterkt.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico op lagere dividenduitkering		
Doelstelling/taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 3,370 miljard	€ 3,586 miljard
	Vreemd vermogen	€ 5,704 miljard	€ 6,489 miljard
Resultaat 2025	€ 278 miljoen		
Aandelenkapitaal	88.486 aandelen van € 100 nominaal + 14.087 cumulatief preferente aandelen van € 480,69 prijs per cumulatief preferent aandeel.		
Financieel belang	1,57% van het gestort gewone aandelenkapitaal en 3,39% van de cumulatief preferente aandelen.		

Naam	**BNG (Bank voor Nederlandse gemeenten)**		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Bank ten dienste van de overheid.		
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Sinds de oprichting aandeelhouder.		
Ontwikkelingen	Geen.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Beperkt risico. Waarde aandelen niet geactiveerd. Jaarlijks dividend is beperkt.		
Doelstelling/taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1 2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 4,8 miljard	€ 4,9 miljard
	Vreemd vermogen	€ 123,2 miljard	€ 110,7 miljard
Resultaat 2025	€ 172 miljoen		
Aandelenkapitaal	165.945 aandelen van € 2,50.		
Financieel belang	0,30% van het geplaatst aandelenkapitaal.		

Naam	Dunea Duin & Water		
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Doel/Openbaar Belang	Leveren van betrouwbaar drinkwater en beheren van de duinen tussen Monster en Katwijk.		
Ontwikkelingen	Door verstedelijking en bevolkingsgroei neemt de vraag naar drinkwater toe. Nieuwe bronnen zullen naar verwachting vanaf 2030 extra capaciteit kunnen bieden. Dunea is volop bezig om naar een duurzaam systeem te komen, uit het huidige duinsysteem gecombineerd met innovatieve systemen van zuivering uit nieuwe bronnen dichtbij. Met de duinen wordt de voorraadvorming behouden, de nieuwe zuiveringstechnieken helpen tegen nieuwe opkomende (vervuilde) stoffen in het oppervlaktewater en rivieren.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Beperkt risico. Waarde van aandelen niet geactiveerd. Er wordt geen dividend uitgekeerd. Gemeenten hebben stemrecht via hun aandelen en daarmee invloed op de drinkwatervoorziening. De warmteactiviteiten zijn ondergebracht in een aparte dochteronderneming Dunea Warmte & Koude B.V. met een aparte bestuurder, aparte processen, een aparte administratieve organisatie en interne controle, zodat de risico's op belangenverstrengeling en ineffectief toezicht en bestuur het best worden beheerst.		
Doelstelling/taakstelling	Algemene dekkingsmiddelen		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
	Eigen vermogen	€ 258,4 miljoen	€ 265,1 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 645,4 miljoen	€ 661,3 miljoen
Resultaat 2024	6,6 miljoen		
Aandelenkapitaal	169.016 aandelen van € 5,00		
Financieel belang	3,96% van het geplaatst aandelenkapitaal. Geen dividenduitkering.		

Naam	De Binnenbaan B.V.		
Vestigingsplaats	Zoetermeer		
Doel/Openbaar Belang	De Binnenbaan B.V. is de plek waar de inwoners met een Sociale Werkvoorziening (SW)-indicatie uit de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk passend werk uit kunnen voeren. De Binnenbaan B.V. brengt werk en SW'ers bij elkaar. SW-medewerkers worden zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers geplaatst, maar kunnen ook bij de Binnenbaan zelf terecht voor het uitvoeren van opdrachten.		
Ontwikkelingen	Gemeente Zoetermeer is voor 98% eigenaar van De Binnenbaan B.V., gemeente Leidschendam-Voorburg en gemeente Rijswijk zijn ieder voor 1% eigenaar van de Binnenbaan B.V. De Binnenbaan B.V. voert voor de gemeente Rijswijk alleen de WSW uit. Middels de kwartaal overleggen blijven we betrokken inzake de bedrijfsresultaten, maar vooral ook hoe het met de Rijswijkse SW'ers gaat. In 2025 heeft het college besloten om de Dienstverleningsovereenkomst 2026-2030 aan te gaan per 1 januari 2026.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Elk jaar krijgen gemeenten vanuit het Rijk een bijdrage ten behoeve van de personeelskosten bij de uitvoering van de WSW. Deze bijdrage vanuit het Rijk is, zoals nagenoeg overal in Nederland, niet kostendekkend, waardoor een aanvullende gemeentelijke bijdrage nodig is. Het risico op het bedrijfsresultaat binnen De Binnenbaan wordt verrekend voor een vast lumpsum bedrag van € 119.000 voor 2025		
Doelstelling/taakstelling	Programma Sociaal Domein - Arbeidsmarkt overig.		
Rechtsvorm	B.V.		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Begroot resultaat	n.v.t.		
Financieel belang	1%		
Omvang van de bijdrage begroting 2025	€ 2.361.000		

Toelichting op de gemeenschappelijke regelingen

Naam	GGD en Veilig Thuis Haaglanden		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Op grond van de Wet publieke gezondheid zorg dragen voor de instelling en instandhouding van één regionale gezondheidsdienst in die regio. Op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 zorg dragen en in stand houden van een regionaal advies- en meldpunt huiselijk geweld. Doel/Openbaar Belang t.a.v. huiselijk geweld en kindermishandeling. De regeling behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid, voorkoming en aanpak van huiselijk geweld.		
Ontwikkelingen GGD en Veilig Thuis Haaglanden	GGD De GGD bevordert de gezondheid van inwoners van Rijswijk en richt zich daarbij op vijf thema's: gelijke kansen, gezonde leefomgeving, acute problemen, een veilig vangnet en professionele organisatie. Daarnaast voert de GGD landelijke en lokale gezondheidstaken uit, zoals schoolgezondheidsbeleid en het meldpunt zorgwekkend gedrag. Veilig Thuis Haaglanden Veilig Thuis Haaglanden is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. De organisatie geeft advies, behandelt meldingen en onderzoekt vermoedens van onveilige thuissituaties. Samen met gemeenten en ketenpartners werkt Veilig Thuis aan een effectieve regionale aanpak.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	De GGD blijft een belangrijke partner bij pandemieën en kan bij opschaling extra capaciteit leveren. Rijswijk zag in 2025 een toename in adviesvragen, meldingen en een bijna verdubbeling van huisverboden (18 tegenover 10 in 2024). Veilig Thuis kampt met fluctuerende aantallen meldingen en personele krapte. Vanaf 2026 is er een bezuiniging van 5,8% doorgevoerd bij Veilig Thuis; het primaire proces blijft ontzien, maar het budget voor versterking van lokale teams is geschrapt, waardoor gemeenten hiervoor zelf middelen moeten inzetten.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Sociaal Domein Preventieve gezondheidszorg en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling. De raad heeft in december 2025 de nieuwe regiovisie aanpak huiselijk geweld Haaglanden vastgesteld. We nemen in de regio gezamenlijk de verantwoordelijkheid om huiselijk geweld tegen te gaan en we als regio actief inzetten om femicide te voorkomen en huiselijk geweld in de kern aan te pakken. Het Bestuurlijk Overleg Zorg & Veiligheid heeft drie prioriteiten benoemd: 1. preventie en vroegsignalering om geweld zo voreg mogelijk te herkennen en voorkomen, 2. duurzaam herstel met als doel onveiligheid te stoppen en het werken aan herstel, 3. sterkere samenwerking tussen zorg- en strafpartners en gemeenten.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 1.838.000	€ 3.043.000
	Vreemd vermogen	€ 765.000	€ 573.000
Resultaat 2025	€ 0		
Financieel belang	3%		
Omvang van de bijdrage 2025	1.549.000		

Naam	Industrieschap De Plaspoelpolder		
Vestigingsplaats	Rijswijk		
Doel/Openbaar Belang	Het IPP heeft tot taak het aanleggen en exploiteren van bedrijfsterreinen, waaronder alles is begrepen hetgeen met deze aanleg en exploitatie samenhangt, alsmede het stichten en exploiteren van bedrijfsgebouwen onder de noemer herstructurering. - Ontwikkeling en uitgifte bedrijventerreinen regio Haaglanden. - Herstructurering bedrijventerreinen. - Faciliteren regionale samenwerking bovengenoemde zaken.		
Ontwikkelingen	In 2025 is de investeringsagenda van het IPP herzien en is het aantal werkgebieden in Den Haag en Rijswijk uitgebreid tot 14 bedrijventerreinen. Daarnaast is in 2025 het energiefonds opgericht om ondernemers te helpen met de netcongestie en is een alliantie aangegaan met de Stichting Businesspark Haaglanden.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Rijswijk participeert voor 50% risicodragend in de exploitaties van het Industrieschap de Plaspoelpolder. De verkoop van bouwkavels en verhuur/ verkoop bedrijfspanden is onderhevig aan de marktcondities.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Economie en Werken.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 13,8 miljoen	€ 13,0 miljoen
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat 2025	€ -332.780		
Financieel belang	50%		
Omvang van de bijdrage 2025	n.v.t.		

Naam	Afvalinzameling Avalex		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Het bedrijf heeft tot doel het zo effectief en efficiënt mogelijk uitvoeren van de zorgplicht van de deelnemers voor de inzameling en verwerking van grondstoffen en restafval.		
Ontwikkelingen	De markt voor het verwerken van afvalstoffen/grondstoffen blijft in beweging. De verwachte hogere verwerkings- en verbrandingskosten van het huishoudelijk afval en de lagere opbrengsten voor grondstoffen zijn verwerkt.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	De ontwikkeling van hogere afvalverwerkingskosten en de lagere opbrengst van pmd brengen een risico met zich mee.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Wonen en Leven - Afvalinzameling,		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 7,1 miljoen	€ 7,5 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 38,4 miljoen	€ 42,4 miljoen
Resultaat 2025	€ 455.000		
Financieel belang	17,69% van de omzet		
Omvang van de bijdrage 2024	€ 8,8 miljoen		

Naam	Veiligheidsregio Haaglanden		
Algemene informatie	De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) voert voor de deelnemende gemeenten de wettelijke taken uit op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De VRH werkt samen met gemeenten, hulpdiensten en andere partners aan het voorkomen, voorbereiden, bestrijden en herstellen van incidenten en crises in de regio Haaglanden. Daarnaast heeft de VRH een adviserende rol richting gemeenten, bijvoorbeeld bij evenementen, vergunningverlening en ruimtelijke plannen, om veiligheidsrisico's tijdig te signaleren en te beperken.		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	De doelstelling is verwoord in artikel 2, lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Haaglanden 2016. "De Veiligheidsregio Haaglanden behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening."		
Ontwikkelingen	De ingezette koers van de brandweer in de afgelopen jaren richt zich op het leveren van zorg op maat, gebaseerd op de hulpvraag, maatschappelijke ontwikkelingen en een actuele inschatting van risico's. Deze koers wordt voortgezet. Daarbij blijft ook aandacht voor de duurzame inzetbaarheid van brandweerpersoneel een belangrijk thema. Daarnaast volgt de Veiligheidsregio Haaglanden de landelijke ontwikkelingen rondom het versterken van het stelsel van crisisbeheersing en brandweerzorg, waaronder de uitkomsten van de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's en de ambities van het Rijk om te komen tot een toekomstbestendig en samenhangend stelsel. Binnen de regio wordt de komende periode gewerkt aan de actualisatie van het regionaal risicoprofiel en het regionaal beleidsplan. Deze documenten vormen de basis voor de prioriteiten en inzet van de veiligheidsregio in de komende jaren. Verder zal de versterking van maatschappelijke weerbaarheid een steeds belangrijkere rol spelen. Daarbij wordt ingezet op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties en het versterken van samenwerking met partners in de regio.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's normale bedrijfsuitoefening; politiek- bestuurlijke risico's.		
Doelstelling/taakstelling	Programma openbare orde en veiligheid – VRH.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 10,0 mln.	€ 11,1 mln.
	Vreemd vermogen	€ 127,0 mln.	€ 132,5 mln.
Resultaat 2025	€ 1,85 mln.		
Financieel belang	5%		
Omvang van de bijdrage 2025	€ 5.585.917		

Naam	Omgevingsdienst Haaglanden		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Negen Haaglanden gemeenten hebben de milieu vergunningverlening, het toezicht en de milieu handhavingstaken ondergebracht bij de Omgevingsdienst Haaglanden. Hierdoor wordt kennis en expertise op het gebied van milieu voor de regio Haaglanden gebundeld. Ook de gemeente Rijswijk heeft een aantal milieutaken ondergebracht bij de Omgevingsdienst Haaglanden. De Omgevingsdienst Haaglanden is namens de gemeente Rijswijk verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken. Ook kan de ODH op verzoek van de gemeente optreden als specialistisch milieuadviseur op het gebied van ruimtelijke ordening en kan deze dienst de gemeente adviseren bij milieubeleidsontwikkeling en uitvoering.		
Ontwikkelingen	De Wet Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (wet VTH) die de basis vormt voor de taakuitvoering van de Omgevingsdienst Haaglanden is inwerking getreden; De Omgevingswet is beleidsneutraal overgegaan in deze wet via het Invoeringsbesluit Omgevingswet.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Voor risico’s die bekend zijn, worden bestemmingsreserves gevormd. Daarnaast wordt een weerstandsvermogen aangehouden tot 5% van de structurele lasten. Als er risico’s zijn waar niet in voorzien is, en waarvoor het weerstandsvermogen ontoereikend is, dan kan de gemeente uit hoofde van deelname in de gemeenschappelijke regeling voor ongeveer 3% worden aangesproken.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Wonen en Leven - milieuvergunningen & advies. Programma Openbare orde en veiligheid - toezicht & handhaving.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
	Eigen vermogen	€ 2,6 miljoen	€ 2,6 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 9,6 miljoen	€ 9,8 miljoen
Resultaat 2024	€ 692.303		
Financieel belang	3%		
Omvang van de bijdrage 2024	€ 903.000		

Naam	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen Inkoopbureau H10)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Doel/Openbaar Belang	Samenwerking gericht op inkoop van specialistische jeugdzorg voor de H9 Gemeenten. Jeugdigen/ gezinnen (passende) zorg bieden.		
Ontwikkelingen	De werkzaamheden van het Servicebureau zijn in 2020 voor onbepaalde tijd verlengd. Belangrijkste onderdelen van de uitvoering betreft de contractering van aanbieders die jeugdhulp leveren aan jeugdigen uit de deelnemende gemeenten, contractmanagement met deze aanbieders, de controle op de declaraties van de aanbieders, de verantwoording daarvan en de data-analyse. Sinds 2021 hebben we in H9 verband ontwikkel- en resultaatovereenkomsten afgesloten met aanbieders. Hierbij bestaat de mogelijkheid om tussentijds afspraken te wijzigen zodat rekening gehouden kan worden met ontwikkelingen of geleerde lessen. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden bereidt herzieningsvoorstellen voor middels de Ontwikkeltafels.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Politiek bestuurlijke risico's voor de gemeente: In het kader van de verplichting vanuit het Rijk om regionaal samen te werken is de gezamenlijk inkoop ondergebracht in een zelfstandig servicebureau. Positieve effecten zijn onder andere risico- en aansprakelijkheidsspreidingen en schaalvoordeel. Door regionale samenwerking middels een servicebureau heb je als gemeente minder zeggenschap. Terugtredende deelnemers of het niet doorzetten van het Servicebureau hebben een risico voor de continuïteit ervan. De gemeente Voorschoten werkt met ingang van 1 januari 2024 samen met de jeugdhulpregio Leidse regio/Holland Rijnland, in plaats van met de jeugdhulpregio Haaglanden. De uittreding van Voorschoten heeft geen significante financiële gevolgen. De bijdrage van Voorschoten is 2,21% (circa € 80.000). De gemeente Voorschoten kiest ervoor om de uittreedsom te betalen gedurende drie jaar conform de bepalingen uit de gemeenschappelijke regeling. In 2026 zal de gemeente Voorschoten voor het laatst nog een bijdrage leveren aan de begroting.		
Doelstelling/taakstelling	Programma Sociaal domein		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 199.000	€ 204.000
	Vreemd vermogen	€ 3.573.000	€ 5.147.000
Resultaat 2025	€ 6.000		
Financieel belang	5%		
Omvang van de bijdrage 2025	€ 239.000,00		
Omvang van de regio bijdrage 2025			

Naam	MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag)		
Vestigingsplaats	Rotterdam		
Doel/Openbaar Belang	Het verbeteren van de bereikbaarheid, het versterken van het economisch vestigingsklimaat en het stimuleren van werkgelegenheid binnen de metropoolregio Rotterdam - Den Haag. De MRDH is opdrachtgever voor het openbaar vervoer in de regio.		
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	Gemeente Rijswijk is samen met 20 andere gemeenten partner in de gemeenschappelijke regeling. De uitgaven voor de programma's Exploitatie verkeer en openbaar vervoer en Infrastructuur verkeer en openbaar vervoer worden gedekt uit de Brede Doeluitkering (BDU) en andere rijksgelden. Daarnaast betalen gemeenten een inwonersbijdrage, waaruit activiteiten voor het (in verhouding geringe) programma Economische vestigingsklimaat worden gedekt.		
Ontwikkelingen	In 2024 heeft de MRDH een evaluatie uitgevoerd naar het eigen functioneren. De MRDH heeft de doelen gesteld bij de oprichting waargemaakt, de punten ter verbetering of doorontwikkeling worden gezien en verwerkt en meegenomen. Ook is in 2024 gewerkt aan een nieuwe mobiliteitsvisie, die het kader gaat vormen voor nieuw beleid.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	De risico's die samenhangen met de taken voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat kunnen alleen met eigen weerstandscapaciteit van de MRDH worden afgedekt. In een uitgevoerde financiële risicoanalyse is het risico bepaald van het eventueel wegvallen van een deel van de inwonerbijdragen. Dit risico is met de vaststelling van zogenaamde uittreedregels komen te vervallen. Het aanhouden van een aparte reserve is daardoor niet meer nodig. De risico's die samenhangen met de activiteiten voor verkeer en vervoer worden allereerst opgevangen met een risicobuffer die binnen de projecten, waarbij financiële risico's worden geïdentificeerd, wordt aangehouden. Wanneer deze risicobuffer niet afdoende is, worden de BDU-middelen aangesproken. Dit heeft tot gevolg dat andere bestedingen ten laste van de BDU-middelen lager worden en/of vertragen.Daarnaast zijn er risico's met lage kans in verband met de financiering van de OV bedrijven.		
Doelstelling/taakstelling	De doelen van de MRDH zijn in de strategische agenda samengevat in zes opdrachten: 1. Investeren in de bereikbaarheid om de inwonersgroei in de regio te faciliteren 2. Toekomstbestendige economie faciliteren 3. Actieve en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren 4. Vernieuwen van werklocaties 5. Versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk 6. Herstellen van het OV-systeem		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	€ 42,0 mln.	€ 46,6 mln.
	Vreemd vermogen	€ 1.752,6 mln.	€ 1.899,2 mln.
Resultaat 2025	€ 604.375		
Financieel belang	2,8%		
Omvang van de bijdrage 2025	€ 183.095		

Naam	Bedrijfsvoeringsorganisatie Delft-Rijswijk	
Vestigingsplaats	Delft	
Doel/Openbaar Belang	Samenwerking Delft-Rijswijk op IT beheer (bedrijfsvoering).	
Rol van de gemeente t.o.v. de verbonden partij	GR en gemeente staan samen aan de lat	
Ontwikkelingen	De evaluatie door Twijnstra en Gudde is in 2024 afgerond met als resultaat het voortzetten van de samenwerking waarbij de focus dient te liggen op het optimaliseren van de samenwerking, waarbij de impact (qua kosten, toegevoegde waarde en processen) van de versaasing van het applicatielandschap van de Gemeente Rijswijk op de GRB verder in beeld gebracht dient te worden. Zoals in het bedrijfsplan benoemd, is er een nieuwe DVO inclusief nieuwe grondslagen voor de verrekking van de kosten welke vastgelegd zijn in de DFA. In 2025 is de toekomst van de GRB verder onderzocht tussen beide partijen gaat verder in 2026.	
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico’s betreffende normale bedrijfsuitoefening.	
Doelstelling/taakstelling	Overhead / Paragraaf Bedrijfsvoering.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2025)	Eindstand (31-12-2025)
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 825.739	€ 641.612
Resultaat 2025	€ 0	
Financieel belang	50,0%	
Omvang van de bijdrage 2025	€ 4,178 miljoen	

Toelichting op de stichtingen

Naam	Stichting Businesspark Haaglanden	
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp	
Doel/Openbaar Belang	Businesspark Haaglanden is een samenwerkingsverband van zeven gemeenten in de regio Haaglanden, gericht op het versterken van de regionale samenwerking op het gebied van bedrijfshuisvesting. De stichting faciliteert het behoud en de vestiging van bedrijven, met als doel het stimuleren en behouden van werkgelegenheid en het bevorderen van een aantrekkelijk en toekomstbestendig ondernemersklimaat in de regio.	
Ontwikkelingen	Businesspark Haaglanden functioneert als een kennis- en netwerkorganisatie die de deelnemende gemeenten ondersteunt in het gezamenlijk aanpakken van actuele vraagstukken. Met de start van de Werkalliantie BPH & IPP Haaglanden is de samenwerking versterkt en is er meer uitvoeringskracht gekomen om projecten gezamenlijk te realiseren. Deze alliantie combineert kennis over economische ontwikkelingen en grondzaken, waardoor effectievere oplossingen ontstaan voor herontwikkeling, verduurzaming en het optimaliseren van bedrijventerreinen. Momenteel werkt een werkgroep binnen Businesspark Haaglanden aan het aanscherpen en uitwerken van de regionale profilering van bedrijventerreinen. Dit proces richt zich op het helder in kaart brengen van de unieke kenmerken en sterktes van de verschillende locaties, met als doel om ondernemers straks nog beter te kunnen informeren en ondersteunen bij het vinden van de juiste vestigingsplek binnen de regio. De uitkomsten hiervan worden in de komende periode verder ontwikkeld en geïmplementeerd.	
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico’s betreffende normale bedrijfsuitoefening.	
Rechtsvorm	Stichting	
Financiële gegevens	Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
	Eigen vermogen	€ 58.011	€ 30.000
	Vreemd vermogen	€ -	€ -
Resultaat 2024	€ 84.000	
Financieel belang	15,0%	
Omvang van de bijdrage 2024	€ 25.322	

Toelichting overige verbonden partijen

Naam	Woonfonds		
Vestigingsplaats	Driebergen-Rijsenburg		
Doel/Openbaar Belang	Vastgoed Syndicering Nederland N.V. (VSN) richt een woonfonds op. De gemeente Rijswijk participeert daarin met andere deelnemers. Middels dat fonds zijn 100 huurwoningen in Rijswijk voor de middengroepen gebouwd. Doel zijn huurwoningen in het middensegment toevoegen en de huur voor langere tijd in dit segment beschikbaar te houden.		
Ontwikkelingen	Geen.		
Risico's (financieel, bestuurlijk)	Risico's: juridisch, financieel. Deze risico's zijn onderzocht door een externe partij en opgenomen in de risicoanalyse (RV 21-042). De risico's worden als laag beoordeeld.		
Rechtsvorm	Het fonds wordt vormgegeven als een combinatie van een maatschap en een stichting, Participanten van het fonds treden toe tot de maatschap.		
Financiële gegevens		Beginstand (1-1-2024)	Eindstand (31-12-2024)
	Eigen vermogen	€ 11.595.328	€ 12.261.362
	Vreemd vermogen	€ 17.821.172	€ 17.533.712
Resultaat 2024	€ 1.290.516		
Financieel belang	24,95% (€ 2,925 miljoen)		

Overzicht risicoanalyse en risicoprofiel

De risicokwalificatie van de Verbonden partijen ziet er schematisch als volgt uit:

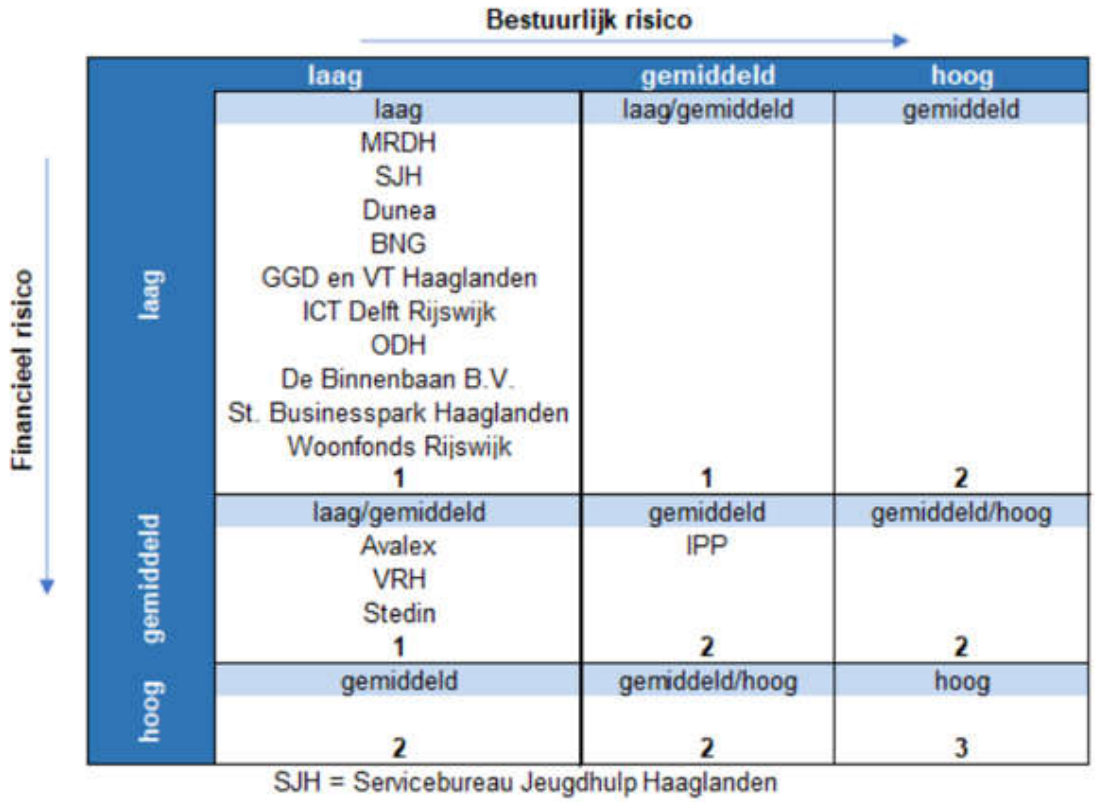

SJH = Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden

Zoals aangegeven past bij elk risico een passend stuur- en beheersinstrumentarium. Bij het risicoprofiel met de kwalificatie 1 past het zogenaamde basispakket. Dat betekent dat begroting en jaarstukken tijdig aan de raad worden voorgelegd en dat er een zienswijze wordt opgesteld. Bij het risicoprofiel met de kwalificatie 2 kunnen aanvullende maatregelen worden gesteld aan rapportages en overleggen, informatie op maat (raadsinformatiebrieven) en de mogelijkheid tot het uitvoeren van onderzoeken. Bij de Verbonden partijen met de waardering van het risico in de klasse 3 is het aanvullende pakket nog intensiever. Hiervoor is echter een breed regionaal draagvlak vereist. Te

denken valt aan: het vaststellen van aanvullende kaders, het instellen van een rekeningcommissie, het doen van een rekenkameronderzoek, het doen van een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de verbonden partij.

Grondbeleid

Inleiding

Ons grondbeleid richt zich op de grondmarkt in brede zin. Het gaat over het kopen van grond, gronduitgifte, huurovereenkomsten, voorkeursrecht, onteigening, vestiging van zakelijke rechten, inrichting van de openbare ruimte, aanleg van nutsvoorzieningen (zoals elektriciteit en water), het bouw- en woonrijp maken van grond, grondprijs beleid, en publiek-private samenwerking (PPS). In deze paragraaf lichten we toe hoe we ons grondbeleid inzetten om onze ambitie te realiseren.

Ambitie
Met ons grondbeleid sturen we op ruimtelijke ontwikkelingen die Rijswijk versterken. We zetten gemeentelijke gronden doelgericht in, verdelen kosten en opbrengsten eerlijk en houden risico's onder controle.

Samenvatting
Goed grondbeleid is geen doel op zich maar helpt bij de ontwikkeling van de stad. De gemeente heeft dit in 2025 gedaan door:

- Het grondbeleid te vernieuwen en te onderzoeken of bij ruimtelijke ontwikkelingen meer risicodragend gestuurd kan worden door actief grondbeleid;
- Grondexploitaties te openen en uit te voeren en na bereiken van het gewenste resultaat deze weer af te sluiten. De grondexploitatie Standplaats Molenhof sluiten we af. De grondexploitatie Eikelenburg sluiten we nog niet af omdat komend jaar nog enkele afrondende werkzaamheden moeten worden uitgevoerd;
- Faciliterend grondbeleid in te zetten bij een groot deel van de binnenstedelijke ontwikkelingen, met name in de Stadsas. De voortgang van deze ontwikkelingen staat in de MeerjarenPrognoseGebiedsontwikkeling (MPG);
- Voorbereidingen zijn in 2025 getroffen om Landhuis Te Voorde te renoveren en te verkopen. Het oude Raadhuis is verkocht met aandacht voor de kwaliteit van het plan;
- Te onderzoeken hoe we de verschillende beschikbare strategische gronden het beste kunnen gebruiken.

Wat wilden we bereiken?

Het grondbeleid ondersteunt de gemeentelijke ambities en de uitwerking van ruimtelijke plannen. De gemeente wil maatschappelijk gewenst grondgebruik bevorderen door (gebieds-)ontwikkelingen en projecten mogelijk te maken die hieraan bijdragen en hierop invloed uit te oefenen.

Op strategisch belangrijke plekken willen we het gemeentelijk grondbeleid op een verantwoorde manier inzetten om het ruimtelijke beleid goed uit te werken. We zorgen ervoor dat de risico's van ruimtelijke ontwikkelingen beheersbaar en inzichtelijk zijn. Daarnaast waarborgen we dat het kostenverhaal van de gemeente in lijn is met de uitgangspunten van de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 is ingegaan. Hierbij streven we naar een eerlijke verdeling van kosten en opbrengsten tussen de gemeente en grondeigenaren.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De gemeente gebruikte in 2025 vijf middelen om haar doelen te bereiken

A. Actualisatie van het grondbeleid
B. Gemeentelijke gronduitgifte
C. Faciliterend grondbeleid
D. Verkoop gemeentelijke panden
E. Strategische gronden

Ad A: Actualisatie van het grondbeleid
In 2025 werkte de gemeente met de grondprijzenbrief die in 2024 was vernieuwd. We gebruikten het grondprijsbeleid om bestaande overeenkomsten aan te passen en nieuwe gemeentelijke projecten te sturen.

Ad B: Gemeentelijke gronduitgifte
De gemeente verkoopt bouwklare grond volgens de grondprijzenbrief. Dit document legt uit hoe de prijzen worden bepaald en zorgt dat de verkoopprijzen marktconform zijn. Soms laat de gemeente een taxatie uitvoeren, bijvoorbeeld in 2025 bij de verkoop van enkele kleine percelen.

Voor projectmatige gronduitgiftes zijn er indicatieve grondquotes per type woning en prijsklasse opgenomen of wordt residueel gerekend (een alternatieve waardebepalingsmethode). Voor gronden bestemd voor vrije kavels, bedrijven, kantoren en (commerciële) voorzieningen zijn er indicatieve prijzen per vierkante meter opgenomen of is een taxatie vereist.

Onderstaand een toelichting op twee van de drie lopende grondexploitaties in 2025 en de nog te starten grondexploitatie De Strijp. Voor de grondexploitatie Rijswijk Buiten is een aparte paragraaf in de jaarrekening opgenomen.

Eikelenburg
De gemeente heeft een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) gesloten met de ontwikkelende partij voor de ontwikkeling van de locatie Eikelenburg. In december 2016 stemde het college van B&W in met een aangepaste voortzetting van de oorspronkelijke overeenkomst van 15 december 2009.

De bouw van de woningen is in 2024 voltooid. Eind 2025 is het openbaar gebied bijna volledig aangelegd en in gebruik genomen. Na de onderhoudsperiode van de aannemer en overdracht aan de onderhoudsafdeling ORD van de gemeente is het plan volledig uitgevoerd.

Standplaats Molenhof
Deze grondexploitatie voorziet in financiële zin de ontwikkeling van één extra woonwagenstandplaats op woonwagencentrum Molenhof. De gemeente zorgt voor de aanpassing van het ruimtelijk kader, maakt de gronden bouw- en woonrijp en doet de gronduitgifte. Het bouw- en woonrijp maken is in het voorjaar 2025 afgerond en de kavel is na de afgifte omgevingsvergunning geleverd aan de koper.

Woonwagencentrum De Strijp
De gemeente is in 2025 gestart met de voorbereidingen voor de herstructurering van het woonwagencentrum De Strijp.

Ad C: Faciliterend grondbeleid
Rijswijk richtte zich in 2025 ook op een groot binnenstedelijk bouwprogramma grotendeels binnen de zogenaamde Stadsas. De gemeente maakt hierbij gebruik van 'faciliterend grondbeleid'. Dit houdt in dat de gemeente de voorwaarden voor ontwikkeling vaststelt, maar dat de uitvoering wordt overgelaten aan derden, zoals ontwikkelaars of woningcorporaties. De kosten voor gemeentelijke inzet en externe advisering bij het faciliteren van deze ontwikkelingen worden door een anterieure overeenkomst of door financiële regels in het omgevingsplan verhaald. Bij de verkoop van gemeentelijke grond zijn deze kosten verrekend in de grondprijs.

De gemeente Rijswijk is betrokken bij meerdere herontwikkelingsprojecten die bijdragen aan de groei van de stad en het terugdringen van het woningtekort. Grote lopende actuele ontwikkelingen zijn de projecten in het Havenkwartier, Bogaard stadscentrum, Kesslerpark en Te Werve Oost. Deze grotere actuele ontwikkelingen worden apart toegelicht in paragraaf 8.3 van het programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. De financiële gevolgen van de hierboven genoemde grotere actuele ontwikkelingen worden in het document MeerjarenPrognoseGebiedsontwikkeling (MPG) bij de jaarrekening aan de raad aangeboden.

Ad D: Verkoop gemeentelijke panden
Het gebruik van gemeentelijke panden kan in de loop van de tijd veranderen. Wanneer een pand niet langer nodig is voor de bedrijfsvoering en ook niet strategisch van belang is, stoot de gemeente het af. Verkoop is dan de volgende stap.

In 2025 zijn er twee gemeentelijke panden verkocht en zijn voorbereidingen gestart voor de verkoop van nog enkele gemeentelijke panden. Deze geplande verkopen zijn onderdeel van het bredere gemeentelijke beleid om vastgoed efficiënt te beheren en financiële middelen vrij te maken voor andere prioriteiten.

Het oude Raadhuis (Hofrust)
De gemeente heeft het oude Raadhuis, na de nodige voorbereidingen, in 2025 verkocht en aan de koper geleverd. De verwachte opbrengst is hoger uitgevallen dan verwacht. Een belangrijk uitgangspunt bij de verkoop was dat het park Hofrust toegankelijk blijft voor het publiek en niet wordt verkocht. Deze voorwaarde is meegenomen in de verkoop. De gemeente heeft een onderzoek uitgevoerd waaruit blijkt welke bestemmingen in het pand mogelijk zijn. Indien de bestemming gewijzigd moet worden, zal de raad hierover een besluit moeten nemen. De te voeren ruimtelijke procedures zijn voor rekening en risico van de koper.

Landgoederenzone - locatie De Voorde
Het omgevingsplan maakt een ontwikkeling in de directe omgeving en op de locatie De Voorde mogelijk. Gezien het historische karakter en monumentale status van landhuis De Voorde, is een zorgvuldige (her)ontwikkeling essentieel. Na het afhaken van eerdere initiatiefnemers is het verkoop- en ontwikkelproces opnieuw opgestart. Parallel daaraan zal een cascorenovatie plaatsvinden (zie ook paragraaf 8.3 van het programma Volkshuisvesting en Leefomgeving). De focus ligt op het versterken van de cultuurhistorische uitstraling en natuurwaarde van de Landgoederenzone. In 2025 hebben verdere voorbereidingen plaatsgevonden voor de verkoop van De Voorde en de cascorenovatie.

Woningen en overig vastgoed
De gemeente had begin 2025 10 woningen in eigendom die, wanneer de huur eindigt, verkocht worden, tenzij de woning van strategisch belang is. In de meeste gevallen zal dit strategisch belang echter ontbreken, waardoor de woningen in aanmerking komen voor verkoop. In 2025 zijn geen separate woningen door verkoop overgedragen aan een derde. De woning in Hofrust is meegegaan bij de verkoop van dit pand. De woning in De Voorde is een onderdeel van deze geplande verkoop. Eind 2025 zijn nog 8 separate gemeentelijke woningen aanwezig die potentieel in aanmerking komen voor verkoop. Een gemeentelijk bedrijfspand zonder strategisch belang is eveneens in 2025 verkocht, re weten Herenstraat 87a.

Ad E: Strategische gronden
Om het gemeentelijk grondbeleid op een verantwoorde manier in te zetten, heeft de gemeente een aantal strategisch belangrijke locaties kunnen verwerven die van belang zijn voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Rijswijk. Zolang deze gronden nog niet gereed zijn voor ontwikkeling en niet als bouwgrond binnen een exploitatieproject kunnen worden geclassificeerd, worden ze op de gemeentelijke balans opgenomen onder de materiële vaste activa (MVA) als ‘strategische gronden’.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste strategische locaties die momenteel in het bezit zijn van de gemeente.

Hof van Elsenburg (Lange Kleiweg 80)
Deze locatie zou na afloop van de verhuur aan het COA in 2022 grotendeels beschikbaar worden gesteld aan Rijkswaterstaat voor de verbreding van de A4. De uitvoering daarvan is aanzienlijk vertraagd door de stikstofproblematiek. Inmiddels worden met Rijkswaterstaat gesprekken gevoerd over het gebruik van een andere locatie.

Op 24 september 2024 besloot de raad om het terrein voor twee jaar opnieuw te verhuren aan het COA voor de opvang van asielzoekers. Vanaf 1 maart 2025 is het terrein in gebruik door het COA tot uiterlijk eind augustus 2027. Hierna komt ‘Hof van Elsenburg’ mogelijk vrij voor ontwikkeling, indien het AZC niet wordt verlengd.

Landgoederenzone - locatie De Opperd
De oorspronkelijke bouwmogelijkheid voor De Opperd is met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervallen. De gemeente wil het gebied behouden als onbebouwd onderdeel van de landgoederenzone. Bij de gebiedsgerichte uitwerking van het omgevingsplan wordt dit beleid in regels vastgelegd.

Oude Brandweerkazerne
Deze locatie kan de gemeente op een later, passend moment ontwikkelen. Eventueel in samenhang met de herontwikkeling van de aangrenzende gronden. Op dit moment wordt de locatie meegenomen in een bredere studie naar strategische gemeentelijke locaties en maatschappelijke of woon(zorg)opgaven. In 2025 is aan een verdere stedenbouwkundige uitwerking gewerkt.

Trias locatie Buziaulaan
Door een verhuizing is de Trias-locatie aan de Buziaulaan vrijgekomen. Dit biedt mogelijkheden voor herontwikkeling. De gemeente onderzoekt of deze locatie kan worden getransformeerd tot een woonlocatie voor senioren ('hofjeswonen'), in samenwerking met een van de lokale corporaties. In 2025 is een verdere uitwerking door een woningbouwcorporatie opgepakt wat geresulteerd heeft in een voorlopig ontwerp voor een woningbouwplan met 40 woningen. De corporatie is inmiddels in de fase van besluitvorming.

Marimbahal, Van Zweedenzaal
Met de bouw van sportcomplex De Altis zijn de sportvoorzieningen Marimbahal en Van Zweedenzaal niet langer direct nodig. Momenteel kijkt de gemeente naar mogelijke alternatieve invullingen voor deze locaties. Voor de Marimbahal en de omgeving blijft het behoud van de sport(zaal)functie het uitgangspunt. De gemeenteraad heeft in 2025 besloten tot de bouw van een nieuwe sporthal op deze locatie met bijbehorende functies (kantine, tribunes) in combinatie met een woningbouwontwikkeling met minimaal 20 sociale huurwoningen en 20 woningen middelduur. De sloop van de oude sporthal is aanbesteed en het vergunningentraject hiervoor is afgerond.

De Van Zweedenzaal is inmiddels gesloopt en de gemeente neemt deze locatie mee in de herontwikkeling van de locatie Oude Brandweerkazerne.

Wat heeft het gekost?

Grondexploitaties

Eikelenburg
De gemeente sluit deze grondexploitatie eind 2026 met een positief resultaat af. De gemaakte kosten in 2025 omvatten vooral begeleidingsuren. Het aantal uren was lager dan voorzien in de begroting mede door een goede samenwerking met de ontwikkelaar. Het risico op eventuele calamiteiten is verder afgenomen waardoor een winstneming in het boekjaar 2025 tot de mogelijkheden behoort.

Standplaats Molenhof
Het bouwrijp maken is in 2024 nagenoeg afgerond. De omlegging van kabels & leidingen heeft in de voorbereiding meer tijd gekost dan verwacht. Door deze vertraging is de levering van de bouwrijpe kavel vertraagd. De levering heeft medio 2025 plaatsgevonden. Alle werkzaamheden zijn afgerond. De gemeente sluit deze grondexploitatie eind 2025 volgens planning nagenoeg budgetneutraal af.

Woonwagencentrum De Strijp
De kosten en opbrengsten zijn opgenomen in het investeringsplan bij de Programmabegroting 2025 – 2028. De administratieve verwerking in de vorm van een (verplichte) grondexploitatie moet nog formeel worden bekrachtigd door de vaststelling van een grondexploitatie door de raad.

Verkoop gemeentelijke panden

Het oude Raadhuis (Hofrust)
In 2025 zijn in de voorbereiding om te komen tot verkoop de nodige kosten gemaakt in het opstellen van de verkoopdocumentatie en de te volgen selectieprocedure. Deze kosten worden ten laste van de verkoopopbrengst gebracht. De verkoop en de levering van het pand en het bijbehorend theehuis is in 2025 afgerond met een marktconforme opbrengst op basis van een biedingenprocedure.
De opbrengst is € 2.900.000,-- k.k. waarbij de verkoopkosten ongeveer €43.000,-- zijn.

Herenstraat 87a
Dit betreft het restaurant dat aan de huurder is verkocht.
De opbrengst min de kosten bedragen ongeveer € 500.000,--.

Landgoederenzone - locatie De Voorde
Voor de noodzakelijke cascorestauratie, zoals geëist door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, is een krediet van ongeveer € 1,3 miljoen nodig. Het krediet is opgenomen in de begroting 2025. Dit bedrag kan naar verwachting worden gedekt door de verkoopopbrengsten en mogelijke subsidies. De verkoopprocedure zal via een openbare inschrijving plaatsvinden. De voorbereidingen voor de cascorestauratie en de verkoop zijn vertraagd waardoor de start verkoop ook is vertraagd.

Actualisatie grondbeleid
De voorbereidingen voor de actualisatie van het grondbeleid zijn uit het reguliere budget Grondzaken gedekt.

Strategische gronden

Hof van Elsenburg
Voor de gronden ten behoeve van asielopvang wordt een reële huurprijs in rekening gebracht bij het COA. Deze opbrengst is overeenkomstig raming. De financiële gevolgen van de herontwikkeling zijn sterk afhankelijk van het (functionele) programma. Wanneer hier meer zekerheid over is wordt dit uitgewerkt in een grondexploitatie. Er is geen geld voor de herontwikkeling gereserveerd in de begroting.

Landgoederenzone – locatie De Opperd
De wijziging Omgevingsplan voor de locatie De Opperd wordt gezien als eerste pilot bij de gebiedsgerichte uitrol van het Omgevingsplan (na vaststelling van de basisregeling). Financiering vindt plaats vanuit het budget Omgevingsplan.

Marimbahal
Voor de studie gebiedsontwikkeling Marimbahal is een voorbereidingskrediet van € 150.000 beschikbaar gesteld door de raad. In 2025 zijn hiervoor de nodige kosten gemaakt. Het budget is voldoende om de kosten te dekken tot het tijdstip van beschikbaarstelling bouwkrediet.

Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn er in twee soorten: heffingen met een vaste bestemming en heffingen zonder vaste bestemming.
- Heffingen zonder vaste bestemming worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Voorbeelden hiervan zijn onroerendezaakbelastingen (OZB), parkeerbelasting en toeristenbelasting.
- Voor heffingen met een vaste bestemming wordt de opbrengst gebruikt ter dekking van de gemaakte kosten. De opbrengsten van deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn. Voorbeelden hiervan zijn leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Beleidsuitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2025-2028 is voor het begrotingsjaar 2025 uitgegaan van:
- een stijging van de opbrengst OZB voor woningen en niet-woningen met het inflatiepercentage van 2,8%. De opbrengst OZB wordt in 2025 naast de reguliere indexering van 2,8% verhoogd met 8%. Hiermee wordt de lagere indexering dan de werkelijke inflatie over de periode 2021-2024 ingelopen;
- een opbrengststijging van de rioolheffing met 3,5%. Bij het gebruikerstarief van woningen wordt sinds 2024 rekening gehouden met het aantal personen in een huishouden, één persoon, twee personen of meer personen;
- een stijging van de tarieven voor afvalstoffenheffing met gemiddeld 7,6%;
- een indexering van de tarieven voor parkeervergunningen en een verhoging van de tarieven voor straatparkeren. De exploitanten van de commerciële garages van Bogaard Stadscentrum (Q-park en P1) hebben de prijzen in 2025 niet verhoogd.

Opbrengsten lokale belastingen en heffingen

Door het verhogen van de tarieven parkeervergunningen en de tarieven straatparkeren is de opbrengst Parkeerbelasting hoger dan 2024. Daarnaast is in oktober 2025 betaald parkeren in de Plaspoelpolder ingevoerd. De opbrengsten in de Plaspoelpolder zijn hoger dan geraamd waardoor ondanks latere invoering van betaald parkeren de totale opbrengsten parkeerbelasting een fractie hoger zijn dan begroot.

Overzicht van de lokale heffingen

De gemeentelijke heffingen die in 2025 zijn geheven zijn:
- Onroerendezaakbelastingen
- Leges
- Riool- en waterzorgheffing
- Precariobelasting
- Afvalstoffenheffing
- Parkeerbelasting
- Toeristenbelasting
- Marktgelden
- BIZ-heffing

Opbrengsten lokale belastingen en heffingen

In de onderstaande tabel worden de geraamde opbrengsten vergeleken met de gerealiseerde opbrengsten.

Heffing (bedragen x € 1.000)	Type	Begroting	Realisatie	Verschil
Onroerendezaakbelastingen	Ongebonden	15.659	16.087	-428
Afvalstoffenheffing	Gebonden	13.006	13.198	-192
Rioolheffing	Gebonden	6.051	6.218	-167
Precariobelasting	Ongebonden	25	25	0
Parkeerbelasting	Ongebonden	6.439	6.654	-215
Toeristenbelasting	Ongebonden	328	315	13
Leges	Gebonden	5.116	5.055	62
Marktgelden	Gebonden	79	95	-16
BIZ-belasting	Gebonden	109	100	8
Totaal		**46.811**	**47.747**	**-936**

Op totaal niveau zijn de werkelijke opbrengsten € 776.000 hoger dan de begroting.

De legesopbrengst blijft achter doordat er minder aanvragen bouwleges zijn gedaan dan begroot.

De werkelijke opbrengst onroerendezaakbelastingen is hoger dan begroot. Dit komt doordat de verwachte aantallen transformatie niet-woningen naar woningen minder zijn dan voorzien, waardoor er met minder niet-woningen begroot is dan de werkelijke situatie laat zien.

De meeropbrengst van de afvalstoffenheffing is deels te verklaren door een andere samenstelling van de huishoudens dan voorzien en door nieuwbouw.

Een hogere opbrengst Parkeerbelasting is veroorzaakt door een intensievere handhaving waardoor er meer werd betaald bij automaten en ontvangen uit opgelegde naheffingsaanslagen.

Ontwikkelingen

Woonlasten

De woonlasten vormen een graadmeter voor burgers om te bepalen of de gemeentelijke lasten stijgen of dalen. De berekening van de woonlasten is gebaseerd op de OZB voor een huiseigenaar bij een gemiddelde WOZ-waarde, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De opbrengst OZB wordt verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,8%, en een extra 8%. Hiermee wordt de lagere indexering dan de werkelijke inflatie over de periode 2021-2024 ingelopen. In de tariefberekening is rekening is gehouden met de gemiddelde waardestijging.

De opbrengst van de rioolheffing is verhoogd met de inflatiecorrectie van 3,5%. Doordat sinds 2024 rekening wordt gehouden met het aantal personen in een huishouden zijn de kosten eerlijker verdeeld.

De tarieven afvalstoffenheffing zijn met gemiddeld 7,6% verhoogd. Ook hierbij zijn de kosten vanaf 2024 eerlijker verdeeld over de verschillende soorten huishoudens. Per categorie huishouden zijn de woonlasten in 2025 ten opzichte van 2024:

- voor een éénpersoonshuishouden gestegen met 6,62%;
- voor een tweepersoonshuishouden gestegen met 6,53%;
- voor een drie- of meerpersoonshuishouden gestegen met 6,48%.

Belastingsoort	1 persoonshuishouden			2 persoonshuishouden			Meerpersoonshuishouden		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Onroerendezaakbelastingen	€ 238,34	€ 250,23	€ 272,58	€ 238,34	€ 250,23	€ 272,58	€ 238,34	€ 250,23	€ 272,58
Afvalstoffenheffing	€ 337,44	€ 369,96	€ 394,20	€ 387,96	€ 444,12	€ 473,16	€ 446,28	€ 532,92	€ 567,84
Rioolrecht	€ 193,08	€ 177,05	€ 183,24	€ 193,08	€ 196,49	€ 203,28	€ 193,08	€ 220,61	€ 228,36
Totaal	**€ 768,86**	**€ 797,24**	**€ 850,02**	**€ 819,38**	**€ 890,84**	**€ 949,02**	**€ 877,70**	**€ 1.003,76**	**€ 1.068,78**
Verschil t.o.v. jaar eerder		€ 28,38	€ 52,78		€ 71,46	€ 58,18		€ 126,06	€ 65,02
Verschil t.o.v. jaar eerder %		3,69%	6,62%		8,72%	6,53%		14,36%	6,48%

Gemiddelde woonlasten per jaar

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de gemiddelde woonlasten in Rijswijk op begrotingsbasis in de regio Haaglanden.

Gemeente	Woonlasten eenpersoonshuishouden	Woonlasten meerpersoonshuishouden
Den Haag	€ 867	€ 960
Rijswijk	€ 941	€ 1.159
Pijnacker-Nootdorp	€ 939	€ 1.050
Leidschendam-Voorburg	€ 1.007	€ 1.085
Westland	€ 957	€ 1.081
Zoetermeer	€ 995	€ 1.050
Delft	€ 1.036	€ 1.192
Midden-Delfland	€ 1.126	€ 1.225
Wassenaar	€ 1.589	€ 1.842
Gemiddelde woonlasten	**€ 1.051**	**€ 1.183**

Kwijtschelding lokale lasten

Als een belastingplichtige niet in staat is een belastingaanslag te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De gemeente Rijswijk hanteert de zogeheten 100% bijstandsnorm, dit betekent dat huishoudens met een inkomen op of onder het bijstandsniveau recht hebben op kwijtschelding. Wanneer iemand een hoger inkomen heeft of vermogen bezit, betekent dit dat er betalingscapaciteit aanwezig is waaruit de belastingaanslag kan worden voldaan.

De heffingen waarvoor in de gemeente Rijswijk kwijtschelding kan worden gevraagd zijn:
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- In uitzonderingsgevallen is ook voor de onroerendezaakbelasting kwijtschelding mogelijk.

Automatische kwijtschelding

Voor het in aanmerking komen van automatische kwijtschelding is in 2025 gebruik gemaakt van de toetsing door Bureau Inlichtingendiensten Nederland (BIDN). Huishoudens die in 2024 kwijtschelding ontvingen, zijn voor 2025 automatisch getoetst. De huishoudens die volgens deze toets in aanmerking kwamen voor kwijtschelding hoeven niet meer zelf een verzoek in te dienen (automatische kwijtschelding). Dit past binnen de doelstelling om de administratieve lasten voor burgers terug te dringen. De dienstverlening van het BIDN wordt ook ingezet bij de afhandeling van ingediende kwijtscheldingsverzoeken. Deze dienstverlening zorgt ervoor dat de kwijtschelding automatisch wordt afgehandeld. Dit maakt het voor inwoners makkelijker.

Voor 2025 is het bedrag aan verleende kwijtschelding (begroot/gerealiseerd):

Belasting/Heffing	Begroot 2025	Realisatie 2025
Afvalstoffenheffing	€ 884.080	€ 807.163
Rioolheffing	€ 221.801	€ 170.574
OZB	€ 2.570	€ 0
Totaal	**€ 1.108.451**	**€ 977.737**

In 2025 is aan 1.215 huishoudens automatisch kwijtschelding verleend. Dit is iets hoger dan het aantal automatische kwijtscheldingen in 2024 (1.168). In 2025 zijn 620 kwijtscheldingsverzoeken handmatig toegekend en 512 kwijtscheldingsverzoeken afgewezen.

Het verleende bedrag aan kwijtschelding blijft nog iets achter bij de begroting. Door het versturen van aanmaningen en dwangbevelen neemt dit bedrag toe.

Bezwaar- en verzoekschriften aanslag/beschikking

Naar aanleiding van de in 2025 verzonden gecombineerde belastingaanslagen en WOZ_beschikkingen zijn er 546 bezwaarschriften ingediend.

	Aantal geschriften	Via mediation verlaagd	Aantal objecten in bezwaar	Aantal objecten met verlaagde WOZ-waarde	Gemiddelde waardeverlaging	Gemiddelde waardeverlaging in %
Woningen	442	38	831	119 (14%)	€ 42.487	8,6%
Niet-woningen	104	5	118	9 (8%)	€ 625.375	52,8%

De niet-woningen kent een grote gemiddelde waardeverlaging door de waardeverlaging van 1 specifiek bouwterrein/projectontwikkeling.

Inwoners en bedrijven hebben de mogelijkheid om de vastgestelde waarde met een taxateur te bespreken.

In 2025 zijn 239 reacties van inwoners die over de hoogte van de WOZ-waarde gingen telefonisch afgehandeld. Deze hadden zonder de inzet van mediation tot een bezwaarschrift kunnen leiden.

Kostendekking

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing	Lasten	Opbrengsten
Salarislasten	1.421.640	
Directe lasten	9.478.316	
Kwijtschelding	849.631	
Doorberekening veegkosten	118.918	
Afvalstoffenheffing		13.362.948
Overige opbrengsten		275.793
Garantstelling HVC		109.520
Totaal	***11.868.504***	
Toerekening Overhead		
Overhead	491.836	
Totale overhead	***491.836***	
Compensabele BTW	***1.940.247***	
Totale kosten	***14.300.588***	
Totale opbrengst		***13.748.261***
Dekking		**96%**

Voor de berekening van de lasten voor de afvalstoffenheffing is het taakveld afvalverwijdering en -verwerking het centrale taakveld. 100% van de kosten van het product afvalverwijdering- en verwerking wordt in de heffing betrokken. De overhead wordt berekend over de toerekenbare salarislasten. Van de veegkosten wordt 50% van de kosten toegerekend aan de afvalstoffenheffing. De taak straatvegen omvat werkzaamheden voor het inzamelen van het huishoudelijk afval, maar ook het schoonhouden van de riolering valt hieronder. De compensabele BTW wordt voor 100% toegerekend aan de afvalstoffenheffing.

Van het taakveld armoedebestrijding worden de kosten voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing niet langer toegerekend aan de afvalstoffenheffing. Dit heeft een lagere kostendekkendheid tot gevolg.

Riool- en waterzorgheffing

Rioolheffing	Lasten	Opbrengsten
Directe lasten	1.320.032	
Investeringslasten	1.833.261	
Salarislasten	500.400	
Kwijtschelding	180.115	
Wegen, straten en pleinen	331.321	
Totaal	***4.165.128***	
Toerekening Overhead		
Overhead	439.693	
Totale overhead	***439.693***	
Compensabele BTW	***581.861***	
Opbrengst rioolheffing		5.908.281
Overige opbrengsten		37.062
Totale kosten	***5.186.682***	
Mutatie spaarvoorziening	459.010	
Mutatie egalisatievoorziening	479.765	
Totale lasten	***6.125.457***	
Totale opbrengst		***5.945.343***
Dekking		**97%**

Voor de berekening van de lasten voor de riool- en waterzorgheffing is een aantal producten van belang. Dit zijn riolering en waterzuivering, huishoudelijk/bedrijfsafvalwater, hemelwater en grondwater.

De overhead wordt berekend over de toerekenbare salarislasten.

De kosten voor kwijtschelding worden conform het coalitie akkoord niet langer toegerekend aan de rioolheffing. Dit betekent een lagere kostendekkendheid.

Marktgeld

Marktgeld	Lasten	Opbrengsten
Salarislasten	36.520	
Directe lasten	38.905	
Totaal	***75.425***	
Toerekening Overhead		
Overhead	37.713	
Totale overhead	***37.713***	
Totale kosten	***113.138***	
Totale opbrengst		***94.776***
Dekking		**84%**

Om de kostendekkendheid voor Marktgeld te berekenen, zijn alle directe lasten meegenomen. Daarnaast is personele inzet toegerekend.

Leges

		Lasten Personeel	Overhead gemeente	Overige lasten	Totale lasten	Totale Baten	Kostendek-kendheid
Totaal		***2.323.312***	***2.009.324***	***1.603.089***	***5.935.725***	***4.897.081***	***83%***
Hoofdstuk 1	***Algemene dienstverlening***	***1.193.336***	***1.032.060***	***804.367***	***3.029.762***	***1.666.238***	***55%***
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	123.860	107.120	83.107	314.087	138.686	44%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	664.895	575.036	467.629	1.707.560	868.345	51%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	165.651	143.264	59.691	368.606	198.579	54%
Paragraaf 1.4	Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	29.766	25.744	9.784	65.294	41.131	63%
Paragraaf 1.5	Bestuursstukken	0	0	0	0	0	
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie	0	0	0	0	0	
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken	75.548	65.338	156.055	296.941	220.476	74%
Paragraaf 1.8	Gereserveerd	0	0	0	0	0	
Paragraaf 1.9	Bijzondere wetten	132.556	114.642	28.100	275.298	197.119	72%
Paragraaf 1.10	Diversen	1.060	916	0	1.976	1.903	96%
Hoofdstuk 2	***Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet***	***1.015.554***	***878.305***	***785.232***	***2.679.092***	***3.182.208***	***119%***
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen	0	0	85.143	85.143	0	
Paragraaf 2.2	Voorfase	42.661	36.895	0	79.556	8.119	10%
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	864.019	747.249	657.189	2.268.457	3.076.614	136%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	19.454	16.825	0	36.280	16.888	47%
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten	0	0	0	0	0	
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten	0	0	0	0	0	
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	10.578	9.149	0	19.727	819	4%
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten	28.469	24.622	0	53.091	6.896	13%
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften (separaat aangevraagd)	0	0	0	0	0	
Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid (separaat aangevraagd)	1.251	1.082	0	2.332	1.917	82%
Paragraaf 2.11	Overige tarieven	278	240	0	518	213	41%
Paragraaf 2.12	Modaliteiten	48.844	42.243	42.900	133.988	70.741	53%
Paragraaf 2.13	Vermindering	0	0	0	0	0	
Paragraaf 2.14	Teruggaaf	0	0	0	0	0	
Hoofdstuk 3	***Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2***	***114.422***	***98.958***	***13.491***	***226.871***	***48.635***	***21%***
Paragraaf 3.1	Horeca	74.610	64.527	11.243	150.379	45.125	30%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven	677	586	2.248	3.511	3.160	90%
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet	208	180	0	389	144	37%
Paragraaf 3.4	Organiseren evenement of markt	13.010	11.252	0	24.262	1.794	7%
Paragraaf 3.5	Standplaatsen (Gereserveerd)	0	0	0	0	0	
Paragraaf 3.6	Huisvestigingswet 2014	6.879	5.949	0	12.827	3.314	26%
Paragraaf 3.7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	19.038	16.465	0	35.502	6.562	18%
Paragraaf 3.8	Automotive	0	0	0	0	0	
Paragraaf 3.9	Teruggaaf	0	0	0	0	0	

Voor de Leges is het uitgangspunt dat deze maximaal 100% kostendekkend mag zijn. Dat betekent dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de toerekenbare geraamde lasten.

Daar waar de kostendekking eventueel hoger dan 100% zou zijn, mag dit gecompenseerd worden door lagere percentages bij andere categorieën leges.

In 2025 is de kostendekking in totaal minder dan 100% geweest zodat van overschrijding geen sprake is. De belangrijkste reden hiervoor is het lagere aantal aanvragen in de realisatie dan was begroot.

Financiering

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft hoe de gemeente Rijswijk in 2025 haar treasuryfunctie heeft uitgevoerd, met aandacht voor het beheer van financiële risico's, het waarborgen van voldoende liquiditeit en het regelen van langetermijnfinanciering. Dit gebeurt binnen de kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) en het gemeentelijk Treasurystatuut.

Risicobeheer

Bij de financiering onderscheiden wij de volgende risico's, die wij actief beheersen om de rentekosten zo laag mogelijk te houden:
1. Langlopend renterisico
2. Kortlopend renterisico
3. Kredietrisico
4. Liquiditeitsrisico

Langlopend renterisico

De rente op de kapitaalmarkt voor leningen voor overheden met een looptijd van 10 jaar bewoog zich in 2025 tussen de +3,3 procent en +2,7 procent (in 2024 tussen de +2,76 procent en +3,3 procent).

In 2025 is er één extra fixe-leningen aangetrokken voor € 20 miljoen met een looptijd van 12,5 maand. Deze lening is grotendeels aangetrokken om aan de financieringsbehoefte van RijswijkBuiten te kunnen voldoen. Het niet benodigde deel van de lening van RijswjikBuiten wordt voor de algemene dienst gebruikt.

Financiering RijswijkBuiten

De boekwaarde van de grondexploitatie RijswijkBuiten exclusief verliesvoorziening bedraagt per ultimo 2025 € 112,8 miljoen. Deze investering is gefinancierd met € 110,5 miljoen aan leningen.

Het risico is aanwezig dat de verkopen van de gronden (verder) achterblijven, zodat er meer aanvullende financieringsmiddelen nodig zullen zijn in de vorm van leningen met hogere rente. Het aantrekken van financieringsmiddelen die niet direct nodig zijn, brengt ook extra kosten met zich mee. Het is altijd een zorgvuldige afweging in hoeverre én op welk moment nieuwe leningen moeten worden aangetrokken.

Ter beperking van renterisico's op de lange termijn geldt vanuit de wet FIDO de renterisiconorm. Volgens deze norm mag het renterisico maximaal 20% van het begrotingstotaal bedragen. Hiermee wordt een evenwichtige spreiding van renteherzienings- en herfinancieringsmomenten beoogd.

Voor 2025 bedraagt de renterisiconorm voor de gemeente Rijswijk:

€ 278.773 mln. x 20% = € 55.755 mln.

Het totaal aan betaalde aflossingen in 2025 is € 6,5 mln., zodat we ruim binnen de norm blijven.

Renterisiconorm

Ter beperking van renterisico's op de lange termijn geldt vanuit de wet FIDO de renterisiconorm. Volgens deze norm mag het renterisico maximaal 20% van het begrotingstotaal bedragen. Hiermee wordt een evenwichtige spreiding van renteherzienings- en herfinancieringsmomenten beoogd.

Voor 2025 bedraagt de renterisiconorm voor de gemeente Rijswijk:

€ 278.773 mln. x 20% = € 55.755 mln.

Het totaal aan betaalde aflossingen in 2025 is € 6,5 mln., zodat we ruim binnen de norm blijven.

Kortlopend renterisico (kasgeldlimiet)

Om het effect van renteschommelingen op korte termijn te beperken, moet de gemeente zich houden aan de kasgeldlimiet. Deze limiet bepaalt het maximale totaal aan kortlopende schulden in de vorm van rekening-courantkrediet en kasgeld, en is gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten. De gemiddelde korte schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet aan het einde van drie achtereenvolgende kwartalen niet overschrijden. Indien dit toch gebeurt, moet aan het einde van het derde kwartaal de korte schuld worden omgezet in een vaste schuld.

Voor 2025 bedraagt de kasgeldlimiet voor de gemeente Rijswijk:

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000	2025	2024
Begrotingstotaal	278.773	255.429
Percentage vastgesteld per ministeriële regeling	8,5%	8,5%
	23.696	21.711

In het eerste halfjaar van 2025 is de rente 1% gedaald ten opzichte van voorgaand jaar. In het tweede halfjaar heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de rente gehandhaafd, mede vanwege de stabilisering van de inflatie.

Het renterisico op kortlopende geldleningen (< 1 jaar) is volgens de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) gemaximeerd tot de kasgeldlimiet. Overschrijding van deze limiet is toegestaan tot maximaal drie achtereenvolgende kwartalen. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5 procent van de begrotingsomvang van 2025. Bij een begrotingsomvang van circa € 278,7 miljoen in 2025 bedraagt de kasgeldlimiet circa € 23,7 miljoen. In 2025 is er een kasgeldlening van €10 mln. voor 1 maand aangegaan om te voldoen aan de betalingen voor investeringen en aflossingen.

Kredietrisicobeheer

Het kredietrisico ontstaat doordat de instelling waaraan de gemeente geld heeft uitgeleend mogelijk niet in staat is rente en aflossing te voldoen. Deze leningen zijn verstrekt in het kader van de publieke taak van de gemeente. De gemeente heeft slechts een beperkt bedrag aan uitstaande leningen. Per ultimo 2025 bedragen de uitstaande leningen:

Per ultimo jaar (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2025	Jaarrekening 2024
Woningbouwverenigingen	420	455
Leningen eigen personeel	117	135
Fietsenplan	66	108
Startersleningen	1.137	1.083
Duurzaamheidsleningen	51	44
Lening gemeente Rijswijk	827	-
Lening Museum Rijswijk	538	567
Lening jeugshulpaanbieder	154	-
Totaal	**3.310**	**2.392**

WSW achtervangovereenkomst

De gemeente loopt niet alleen kredietrisico op verstrekte leningen, maar ook op leningen waarvoor een garantstelling is afgegeven. Dit betreft vooral leningen aan woningcorporaties zoals Rijswijk Wonen, Habion, Stichting Stedelink, Stichting Vidomes en Woonzorg Nederland. Het kredietrisico voor de gemeente is echter beperkt, doordat het Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) deze leningen primair garandeert. Per eind 2025 heeft de gemeente een achtervangverplichting bij WSW van € 350 miljoen.

Woningcorporaties financieren de bouw en het onderhoud van sociale huurwoningen via leningen bij geldverstrekkers, onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). Het WSW staat hiervoor borg, wat betekent dat zij de

betalingsverplichtingen (rente en aflossing) overnemen als de corporaties daartoe niet meer in staat zijn. Door deze borgstelling kunnen corporaties tegen gunstigere voorwaarden lenen.

Bij een aanspraak beschikt het WSW over verschillende buffers: een eenmalige buffer van 2,6% van het geborgde schuldrestant (circa € 2 miljard) en een jaarlijkse reserve van 0,25% van dat schuldrestant (circa € 200 miljoen per jaar). Pas wanneer deze buffers onvoldoende zijn, verstrekken de Staat en gemeenten via achtervangovereenkomsten renteloze leningen aan het WSW.

Dankzij de risicobeheersing van het WSW, het toezicht van de Autoriteit woningcorporaties, het ingezette onderpand en het obligo van deelnemers, blijft het risico voor gemeenten zeer beperkt. Tot op heden heeft het WSW nooit een beroep op deze achtervang hoeven doen.

Lening Gemeente Rijswijk

Via de SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) is er vanaf 2002 een lening verstrekt aan diverse partijen. Op dit moment is er nog 1 lening van Rijswijk Wonen met een looptijd van 30 jaar, die afloopt in 2032.

Lening Museum Rijswijk

De verstrekte hypothecaire lening aan Stichting Museum Rijswijk bedraagt na aflossing € 538.093. De totale lening bedraagt € 751.000, waarvan € 617.000 beschikbaar is gesteld en € 90.000 nog opvraagbaar is voor onderhoudskosten, afhankelijk van de onderhoudsplanning. De looptijd van de hypothecaire lening bedraagt 30 jaar. Over de lening wordt 1,5% rente betaald. Het aflossingsschema is weergegeven in het onderstaande overzicht:

Ten laste van het jaar: (bedragen x € 1.000)	Opgenomen hypothecaire lening
2018	528
2019	50
2020	38
Totaal opgenomen lening	**616**
Afgelost 2022	20
Afgelost 2023	0
Afgelost 2024	29
Afgelost 2025	29
Totaal aflossing	**78**
Restant lening	**538**

Lening jeugdhulpaanbieder

Sinds de decentralisatie van de Jeugdhulp worden de diensten van Jeugdhulpaanbieder vergoedt via een inkoopconstructie in plaatst van een subsidieconstructie. Om niet in liquiditeitsproblemen te komen heeft een specialistische jeugdhulpaanbieder aan alle gemeenten waarin zij werkzaam is gevraagd om een gezamenlijke lening te verstrekken, welke zij jaarlijks een deel van aflost. Voorheen werd deze lening verantwoord als een “Nog te verhalen” balanspost, maar dit is nu gecorrigeerd als een lening op de balans.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisicobeheer betreft het financieren en uitzetten van middelen voor perioden tot één jaar. Een financieringstekort wordt zoveel mogelijk met kortlopende geldleningen gedekt. Dit gebeurt door een beperkt saldo aan te houden op de rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), aangevuld met kasgeldleningen. Rekening-courantkrediet is duurder dan kasgeldleningen. Om onnodige tegoeden op de rekening-courant te voorkomen, worden dagelijks alle bankrekeningsaldi boven € 0,5 miljoen automatisch afgeroomd en overgeboekt naar de Schatkist van de Staat.

Activa en financiering

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkelingen in de financieringsstructuur van de gemeente, gebaseerd op de jaarstukken van 2025, per ultimo van het jaar en voorgaand jaar. De boekwaarde en financiering van de grondexploitatie RijswijkBuiten zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Jaarstukken 2025	Jaarstukken 2024
Boekwaarde	265.162	258.309
Vreemd vermogen	127.290	136.350
Reserves	98.929	82.032
Financieringsoverschot = + (tekort = -)	**- 38.942**	**- 39.927**

Financieringssaldi

In het bovenstaande overzicht zijn de investeringen en financieringen van de grondexploitatie RijswijkBuiten niet meegenomen. Eind 2025 bedraagt het financieringstekort voor investeringen en financiering circa € 41,3 miljoen. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door een toename van het saldo investeringen minus afschrijvingen met € 9,2 miljoen, aflossingen in 2025 van in totaal € 2,5 miljoen (exclusief RijswijkBuiten) en een afname van het vreemd vermogen met € 9 miljoen. De reserves als financieringsmiddel zijn toegenomen met € 16,9 mln.

Eigen financieringsmiddelen en activa

Voor het bepalen van de financieringspositie zijn de financieringsbehoefte (geïnvesteerd vermogen in bestaande en nieuwe vaste activa) en de financieringsmiddelen (opgenomen langlopende leningen, reserves en voorzieningen) van belang.

Eigen financieringsmiddelen (bedragen x € 1.000	2025	2024
Boekwaarde van de activa (1)	265.162	258.309
Totaal Eigen vermogen (2)	98.931	82.032
% financieringsmiddelen uit eigen vermogen (2/1)	37,3%	31,8%

In 2025 kan de gemeente Rijswijk de investeringen van € 267,5 mln. (exclusief RijswijkBuiten) voor 37,3% financieren met eigen middelen. De toename van dit percentage ten opzichte van vorig jaar komt vooral door toename van het eigen vermogen in 2025 en een positief rekeningsaldo in 2025.

De investeringen in de grondexploitatie RijswijkBuiten zijn buiten deze berekeningen gehouden, omdat hiervoor aparte financieringen aanwezig zijn. Zie ook onderdeel B.2 van deze paragraaf.

Rente resultaat Treasury

Overzicht rente exploitatie 2025 (bedragen x € 1.000)		
totaal rentekosten lange termijnfinanciering	3.357	
totaal rentekosten korte termijnfinanciering	119	
totaal rentelasten	**3.476**	
totaal rentebaten		**669**
saldo rentelasten en baten		**2.807**
toerekening rente aan RijswijkBuiten	1.331	
toerekening rente aan overige grondexploitaties	0	
		1.331
totaal aan beleidsproducten toe te rekenen rente		**1.475**
toerekening aan beleidsproducten 1%	2.417	
toerekening aan investeringen	-174	
Totaal doorbelast		**2.242**
Voordelig saldo rente		**-767**

Dit renteresultaat is een fictief saldo. Het saldo van de rentelasten en -baten bedraagt (exclusief grondexploitaties €1.475.000). Uitgedrukt in een percentage van de begin boekwaarde van de investeringen is dit 0,571 procent. In werkelijkheid is er 1 procent doorberekend, zodat 0,429 procent minder/meer aan de beleidsproducten is doorberekend. Per saldo heeft dit geen invloed op het rekeningsaldo.

Gemiddeld rentepercentage totaal vermogen lang (vreemd vermogen + eigen vermogen).

De lening portefeuille van de gemeente bedraagt € 127,3 mln. per ultimo 2025, waarbij de gemiddeld rente van de lopende leningen (exclusief RijswijkBuiten) 1,4% bedraagt (Voor een specificatie van de leningen wordt verwezen naar bijlage 1). Inclusief het eigen vermogen bedraagt het gewogen gemiddelde rentekostenpercentage circa 1%. Dit percentage wordt gebruikt om de rentekosten aan de investeringen via de beleidsproducten door te belasten.

Het niet in stand kunnen houden van deze reserves brengt met zich mee dat de gemiddelde rentekosten zullen stijgen en aanvullend vreemd vermogen moet worden aangetrokken.

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht langlopende leningen

Beëindiging looptijd in het jaar	Omschrijving	Rentepercentage	Restant begin 2025	Jaarlijkse aflossing/ eenmalig	x € 1.000 Restant eind 2025
2027	Lening RB*	1,92	20.000	0	20.000
2027	Lening RB*	2,96	20.000	0	20.000
2028	Forwardlening RB	3	20.000	0	20.000
2028	Lening AD*	4,41	1.120	280	840
2028	Lening AD	4,47	1.600	400	1.200
2028	Lening AD	4,77	1.200	300	900
2029	Lening RB	-0,11	40.000	0	40.000
2030	Lening AD	3,81	2.400	400	2.000
2030	Lening RB	-0,055	24.000	4.000	20.000
2034	Lening AD	4,75	4.000	400	3.600
2030	Lening AD	3,94	4.500	750	3.750
2035	Forwardlening AD	2,033	14.000	0	14.000
2040	Forwardlening AD	2,048	14.000	0	14.000
2045	Forwardlening AD	2,005	14.000	0	14.000
2050	Forwardlening AD	1,977	14.000	0	14.000
2055	Forwardlening AD	1,925	14.000	0	14.000
2070	Lening AD	-0,02	45.000	0	45.000
Totaal			**253.820**	**6.530**	**247.290**

[1]

[1] RB = RijswijkBuiten AD = Algemene Dienst

Bijlage 2. EMU saldo

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	2025 Jaarrekening	2024 Begroting na wijziging	2024 Jaarrekening
1. Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	16.898	-6.719	1.835
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-6.570	20.697	7.667
3. Mutatie voorzieningen	-3.401	1.335	-417
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.715	-21.295	2.744
5. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-	-
Berekend EMU-saldo	**23.781**	**-4.786**	**-8.993**

RijswijkBuiten

Wat wilden we bereiken?

Visie op de paragraaf

De transformatie van het glastuinbouwgebied in RijswijkBuiten in een unieke en duurzame woonlocatie, met daarbij voldoende voorzieningen op het gebied van detailhandel, onderwijs, welzijn, bedrijventerreinen en werklocaties.

De gebiedsontwikkeling RijswijkBuiten vindt zijn grondslag in het in 2009 door de raad vastgestelde Masterplan Rijswijk-Zuid. Dit masterplan is in 2013 en 2014, vijf jaar na vaststelling van het masterplan in overleg met de gemeenteraad geëvalueerd en op onderdelen in beoogd beleid aangepast en geactualiseerd. Inmiddels zijn 2 fases van deze gebiedsontwikkeling in uitvoering, waarbij deelgebied Sion nagenoeg is afgerond en deelgebied Parkrijk volop in de realisatiefase verkeert. In 2021 is bestuurlijk verder richting gegeven aan de beoogde invulling van het gebied Pasgeld, is de hoofdplanstructuur en de ontwikkelrichting voor zowel Pasgeld – West als Pasgeld – Oost vastgesteld en besloten dat er in Pasgeld-West maximaal 1.000 woningen ontwikkeld en gerealiseerd worden.

De grondexploitatie, het ontwikkelen en realiseren van Pasgeld – Oost is een ontwikkeling door Synchroon, programmatisch en planologisch in nauwe samenwerking met de gemeente Rijswijk.

De stedenbouwkundige en financiële uitwerking van Pasgeld-West en het daarvoor beoogde woningbouwprogramma is onderdeel van en verwerkt in de in april 2023 vastgestelde Grondexploitatie Sion - ’t Haantje Elfde herziening 2023.

Bij de vaststelling van de Elfde herziening, 2023 is ook besloten om de grondexploitatie per 1 januari 2024 te splitsen in:
- Grondexploitatie Sion – ’t Haantje Woongebied
- Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld

Begin 2024 zijn verliesbeperkende maatregelen in beeld gebracht en verwerkt in de in april 2024 vastgestelde Grondexploitatie Sion – ’t Haantje Woongebied, Twaalfde herziening, 2024 en in de Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld, 2024.

Begin 2025 zijn de grondexploitaties geactualiseerd en de aanpassingen verwerkt in de in april 2025 vastgestelde Grondexploitatie Sion – ’t Haantje Woongebied, Dertiende herziening, 2025 en in de Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld, Eerste herziening, 2025.

Doelstellingen

1. Volkshuisvesting, realisatie van ongeveer 3.600 woningen binnen een programma dat aansluit op de woonvisie en de meest actuele inzichten en beoogde invulling van het gebied Pasgeld als geheel;
2. Ruimtelijke en stedenbouwkundige inpassing van maatschappelijke voorzieningen, waaronder drie basisscholen, een gezondheidscentrum en bijzondere woonvormen/doelgroepen;
3. Realisatie en uitgifte bouwgrond voor ongeveer 10 ha bvo voor bedrijven, overwegend midden- en kleinbedrijf;
4. Duurzaamheid, een optimale leef- en werkomgeving waarbij de milieubelasting, de mobiliteit en het energieverbruik minimaal en onderscheidend zijn;
5. Groenstedelijk woonmilieu, grondgebonden woningen, afgewisseld met appartementen in een parkachtige omgeving;
6. Aandacht voor cultuurhistorische waarden en sociale cohesie in de wijk;
7. Op eindwaarde sluitende grondexploitaties.

De doelstellingen zijn bij de vaststelling in april 2025 van de grondexploitaties herbevestigd.

Indicatoren

Indicator Sion, Parkrijk ('t Haantje) en Pasgeld-West	Realisatie Streefwaarde (Herziening 2025 van de grondexploitaties)					
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Woningen[1]	2.415	163	288	226	254	268
Sociale huur[2]	197	-	25	25	25	25
Scholen	2	-	-	1	-	-
Overige voorzieningen[3]	4	-	-	-	-	-
Uitgifte bedrijventerrein in m² BVO	48.147	7.158	7.158	7.158	7.158	7.158

1. Planning van de verkoop van bouw grond voor woningen (inclusief sociale huur)
2. Met betrekking tot de fasering van sociale huurwoningen vindt nog overleg plaats met de woningcorporatie Vidomes
3. In Sion zijn een kinderdagverblijf en een huisartsenpost/apotheek gevestigd. In 2024 is de huisartsenpost/apotheek verhuisd naar het niuewbouw gezondheidscentrum in Parkrijk en heeft zich hier een tandartsenpraktijk gevestigd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Het programma van werkzaamheden en uitgifte van bouwgrond voor voornamelijk verkoop van woningbouw, zoals dat is opgenomen in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Woongebied Dertiende herziening, 2025 en in de Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld, Eerste herziening, 2025. De jaarschijven dienden als onderlegger van de Programmabegroting 2025–2028.

Begin 2026 worden de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Woongebied Veertiende herziening, 2026 en de Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld Tweede herziening, 2026 opgesteld. De hieruit volgende wijzigingen voor de Programmabegroting 2026-2029 zullen in de 1e halfjaarrapportage 2026 worden meegenomen. Ook dienen deze als onderlegger voor de primitieve Programmabegroting 2027-2030.

Bouw- en woonrijp maken

De planning en de uitvoering van de werkzaamheden van bouw- en woonrijp maken zijn aangepast aan de uitgangspunten zoals opgenomen in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Woongebied Dertiende herziening, 2025 en in de Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld, Eerste herziening 2025. Vooral door de opgelopen vertraging als gevolg van de behandeling van de ingestelde beroepen tegen de vaststelling van het bestemmingsplan Pasgeld-West zijn met name minder uitvoeringskosten gerealiseerd dan voor 2025 in de Programmabegroting is geraamd.

Rente en financiering

In de grondexploitaties van RijswijkBuiten (vastgestelde herziening 2025) bedroeg het geraamde calculatietarief voor de rentekosten in 2025 1,11%.

In de vastgestelde herziening 2025 van de grondexploitaties in RijswijkBuiten is voor 2025 t/m 2030 naast de lopende projectfinancieringsdelen voor de geraamde aanvullend benodigde financiering het renteomslagpercentage aangehouden van 1,0% per jaar. In 2025 is voor de grondexploitaties in RijswijkBuiten een éénjarige projectfinanciering aangetrokken tegen 1,92% per jaar. Dit heeft voor RijswijkBuiten geleid tot een stijging van het gemiddeld rentetarief in 2025 tot 1,17%.

Risico's

De omgang met risico's bij grondexploitaties is beschreven in de Nota Grondbeleid. Risico's bij dit project kunnen zich voordoen op allerlei gebieden (o.a. politiek, bestuurlijk, maatschappelijk, economisch, wet- en regelgeving, samenwerking). Voor de kansen en bedreigingen van de gemeentelijke grondexploitatie is een risicoparagraaf opgesteld. Deze maakt deel uit van de grondexploitatie.

De gekwantificeerde risico's binnen de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Woongebied Dertiende herziening, 2025 en de Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Passgeld, Eerste herziening 2025 tezamen bedragen € 4,273 miljoen. Gelet op het negatieve exploitatieresultaat is hiervoor binnen de grondexploitaties geen dekking aanwezig. De Algemene reserve wordt ingezet als buffer.

Gronduitgifte Grondexploitatie Sion–'t Haantje Woongebied

De uitgifte van bouwgronden in RijswijkBuiten is in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Woongebied Dertiende herziening, 2025 voorzien in de periode tot en met 2030. Volgens de Grondexploitatie zijn er tot en met 2025 voor 2.415 woningen grond uitgegeven. De planning is gebaseerd op het sturen op woningaantallen (programma) en het realiseren van de geraamde grondopbrengsten. Naast de drie geplande scholen wordt de tijdelijke school in Sion voor een langere periode aangehouden. In Parkrijk is ook langs de Laan van 't Haantje een tijdelijke school gerealiseerd. In Pasgeld-West zal vooruitlopend op de definitieve locatie ook een tijdelijke school worden gerealiseerd. De op deze locaties geplande woningbouw zal na afsluiting van de exploitatieperiode, wanneer de behoefte aan lokalen is afgenomen, gerealiseerd worden.

Gronduitgifte Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje-Pasgeld

In deelgden.

Duurzaamheid

Rijswijk heeft als doel om van RijswijkBuiten een van de meest duurzame uitbreidingswijken van Nederland te maken. Onderdeel van deze ambitie is het beïnvloeden van de vervoerswijze. Hierbij wordt ingezet op een verschuiving van autogebruik naar duurzamere vormen van vervoer, zoals fietsen en openbaar vervoer.

Eind 2022 is de MIRT-Verkenning Oude Lijn gestart (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). Onderdeel van de MIRT-verkenning is de deelstudie CitySprinter en Nieuwe Stations. ProRail onderzoekt hierin o.a. hoe stap voor stap 4 nieuwe stations kunnen worden geopend in de (nieuwe) woonwijken en de frequentie van de treinen kan worden verhoogd. Station Rijswijk Buiten is 1 van de 4 stations. Een nieuw station draagt in grote mate bij aan de toekomstige bereikbaarheid van RijswijkBuiten en omgeving.

Voor het deelgebied Parkrijk is in lijn met bovengenoemde ambities een parkeerconcept opgesteld, waarbij lager autobezit wordt gestimuleerd door het aanleggen van "mobi-punten" op verschillende locaties in de wijk. Op deze locaties worden op termijn niet alleen deelauto's aangeboden, maar ook deelbakfietsen en elektrische deelscooters. Op deze manier worden nieuwe bewoners gestimuleerd om een (tweede) auto niet aan te schaffen of mee te verhuizen, omdat alternatieve vervoermiddelen in de wijk aanwezig te zijn die het bezit van een extra auto overbodig maken.

Momenteel zijn er vijf hubs opgeleverd. Waardoor er 5 elektrische auto's, 5 bakfietsen en 8 elektrische fietsen beschikbaar zijn.

De twee laatste hubs worden in 2026 uitgevoerd. In totaal zullen er 9 auto's, 9 bakfietsen en 8 e-bikes beschikbaar zijn. Wanneer de vraag voldoende is, zijn de hubs direct op te schalen tot 18 auto's en 18 bakfietsen.

Boekwaarde

In de paragraaf Financiering is de invloed van RijswijkBuiten op de hoge netto schuldquote van de gemeente opgenomen. Doelstelling is om deze schuldquote omlaag te brengen.

In afwijking hiervan is het totaal van de boekwaardes in 2025 met € 2,971 miljoen toegenomen. Oorzaak hiervan is met name de beroepsprocedures tegen bestemmingsplan Pasgeld-West, die vertraging hebben veroorzaakt in de planontwikkeling, waardoor in 2025 geraamde kosten van werkzaamheden later zullen worden gerealiseerd.

Een op eindwaarde sluitende grondexploitatie

Op advies van de accountant is bij het in september 2019 vaststellen van de gemeentelijke jaarrekening 2018 een verliesvoorziening gevormd. Dit is in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje

Achtste herziening, 2020 ook verwerkt. Dit geldt ook voor de uitkomsten van de risicoanalyse en de nog uit te werken optimaliseringsmogelijkheden (o.a. meer woningen en bedrijvigheid).

Ten tijde vna het opstellen van de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Woongebied Dertiende herziening, 2025 en de Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld Eerste herziening, 2025 was de verwachting nog dat het totaal van de boekwaardes in 2025 met € 8,208 miljoen zou toenemen.

In afwijking hiervan is het totaal van de boekwaardes in 2025 met € 2,971 miljoen toegenomen. Oorzaak hiervan is met name de beroepsprocedures tegen bestemmingsplan Pasgeld-West, die vertraging hebben veroorzaakt in de planontwikkeling, waardoor voor uitvoering in 2025 geraamde kosten van werkzaamheden later zullen worden gerealiseerd.

Een op eindwaarde sluitende grondexploitatie

Op advies van de accountant is bij het in september 2019 vaststellen van de gemeentelijke jaarrekening 2018 een verliesvoorziening gevormd. Dit is in de Grondexploitatie Sion-'t Haantje Achtste herziening, 2020 verwerkt. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 is daarom voor de te verwachten nadelige resultaten op de grondexploitaties in RijswijkBuiten een verliesvoorziening gevormd, waarmee voorzien wordt in de (financiële) dekking van het te verwachten verlies op de grondexploitaties in RijswijkBuiten.

In de herziening 2024 (jaarrekening 2024 en primitieve begroting 2025) werd uitgegaan van een totaal aan verliesvoorzieningen voor de grondexploitaties in RijswijkBuiten van € 19,247 miljoen.

Met het vaststellen van de herziening 2025 (primitieve begroting 2026) van de grondexploitaties werd dit bijgesteld (verlaagd) tot € 16,93 miljoen. In 2025 is gestart met het opstellen van de herziening 2026 van de grondexploitaties met daarin ook de werkelijke verliesvoorziening per 31 december 2025 (jaarrekening 2025) van € 17,505 miljoen.

Wat heeft het gekost?

Grondexploitatie Sion – 't Haantje Woongebied en Grondexploitatie Bedrijventerrein Haantje – Pasgeld tezamen	Werkelijk 2025 x € 1 miljoen)
Verwerving	€ 0,00
Plankosten	€ 1,12
Bouwrijp maken	€ 2,76
Rente en financiering	€ 1,33
Opbrengsten	€ 0,00
Afname boekwaarde	€ 0,00
Totaal lasten	**€ 5,21**
Verwerving	€ 0,00
Plankosten	€ 0,00
Bouwrijp maken	€ 0,00
Rente en financiering	€ 0,00
Opbrengsten	€ 2,23
Toename boekwaarde	€ 2,98
Totaal lasten	**€ 5,21**

Subsidies

Beleid subsidieverstrekking

De gemeente Rijswijk gebruikt subsidies om haar maatschappelijke en beleidsdoelen te bereiken. Hiervoor gelden verschillende wetten en regels.

Voor de bestuursperiode 2023-2026 werkt Rijswijk met een Algemene Subsidieverordening Rijswijk (ASV). Deze verordening is goedgekeurd door de gemeenteraad. Ook is er een vastgesteld Beleidskader Subsidies.

Sinds 2022 legt de gemeente alle subsidieaanvragen en -zaken vast in een speciaal registratiesysteem. Dit systeem helpt om alle stappen in het subsidieproces goed te volgen.

Indirecte subsidies

We maken verschil tussen verschillende soorten accommodaties, zoals sportparken, sporthallen, gymnastiekzalen en welzijnsaccommodaties. Per soort accommodatie zijn de directe opbrengsten en kosten inzichtelijk gemaakt. Als de kosten hoger waren dan de huurinkomsten, brengen we het verschil in rekening bij het beleidsveld dat het gebouw gebruikt. Dit noemen we een indirecte subsidie.

Deze berekening maken we alleen voor gebouwen die op korte termijn geen grote investeringen nodig hebben, zoals verduurzaming.

Bij de interne verhuur van het Huis van de stad is ook een indirecte subsidie vastgesteld. Deze subsidie is doorbelast aan de beleidsvelden die de ruimtes gebruiken.

Indirecte subsidies per type accommodatie	Begroting	Realisatie	Saldo
4.3 Indirecte subsidie gymnastieklokalen	130	87	43
5.1 Indirecte subsidie sportparken	1.180	933	247
5.1 Indirecte subsidie sportaccommodaties	640	695	-55
Welzijnsaccommodaties	300	231	69
Totaal	**2.250**	**1.945**	**305**

Indirecte subsidies Huis van de stad			
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	50	50	0
5.6 Media	49	49	0
6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie	6	6	0
Totaal	**104**	**104**	**0**

Raad van State

De Raad van State heeft op 23 juli 2025 beslist dat gemeenten en provincies bij het geven van een subsidie ruimte moeten bieden voor concurrentie als er weinig subsidie beschikbaar is.

Dit betekent dat als de subsidie niet wettelijk verplicht is en de wet zegt dat er minder concurrentie mag zijn, de subsidiegever kan bepalen wie er mee kan doen. De Raad van State baseert zich op eerdere uitspraken van de Hoge Raad, genaamd Didam I en Didam II.

Als het vooraf duidelijk is, of redelijkerwijs kan worden aangenomen, dat er maar één goede aanvrager is voor de subsidie, dan mag de subsidie aan die persoon worden gegeven. De subsidiegever moet zijn plannen minstens acht weken van tevoren bekendmaken, zodat iedereen hiervan op de hoogte is.

Om ervoor te zorgen dat we soortgelijke subsidiedossiers behandelen volgens de bedoeling van bovenstaand arrest, kunnen deze subsidieaanvragen in overleg met het team Juridische Zaken worden behandeld.

Subsidieregister

Ieder jaar publiceren wij een subsidieregister. Dit register laat per programma en per subsidie-verstrekking zien hoeveel subsidie er is verstrekt. Tot nu toe maakten we dit register met de hand, omdat de informatie uit verschillende bronnen komt. In 2025 hebben we veel gedaan om deze informatie meer automatisch te verwerken in het systeem voor subsidieregistratie. Dankzij een betere verbinding tussen het financiële systeem en de subsidie-applicatie kost het maken van het register nu minder tijd. De volgende stap is om, volgens de Wet open overheid, het subsidieregister als een dashboard op onze website www.rijswijk.nl/openbaar_subsidieregister te plaatsen. Zo is de informatie altijd direct beschikbaar en actueel.

Verstrekte subsidiebedragen

Programma: bedragen x € 1.000		Begroting	Realisatie	Verschil
1.2	Openbare orde en veiligheid	116	191	-75
Totaal Veiligheid		**116**	**191**	**-75**
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	95	-95
3.4	Economische promotie	0	21	-21
Totaal Economie		**0**	**116**	**-116**
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.980	2.120	-140
Totaal Onderwijs		**1.980**	**2.120**	**-140**
5.1	Sportbeleid en activering	706	661	45
5.2	Sportaccommodaties	-354	-354	0
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.957	2.725	232
5.4	Musea	540	501	38
5.6	Media	1.532	1.527	5
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	19	43	-24
Totaal Sport, Cultuur en Recreatie		**5.400**	**5.103**	**297**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.254	3.203	51
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	624	785	-162
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	72	37	35
6.3	Inkomensregelingen	360	309	52
6.5	Arbeidsparticipatie	16	0	16
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	119	98	21
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	358	455	-97
Totaal Sociaal Domein		**4.803**	**4.888**	**-84**
7.1	Volksgezondheid	2.084	1.930	154
7.3	Afval	32	0	32
7.4	Milieubeheer	0	1	-1
Totaal Volksgezondheid en milieu		**2.116**	**1.931**	**185**
8.3	Wonen en bouwen	710	755	-45
Totaal Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		**710**	**755**	**-45**
0.4	Overhead	0	17	-17
Totaal Overhead		**0**	**17**	**-17**
Totaal subsidies		**15.125**	**15.121**	**4**

Inkomende subsidies

Een belangrijke doelstelling in het coalitieprogramma is het vergroten van de inkomsten. We willen dit bereiken door externe subsidies zo goed mogelijk te gebruiken. De rollen, taken en verantwoordelijkheden bij het aanvragen en verantwoorden van subsidies staan duidelijk beschreven in het handboek dat hiervoor is gemaakt.

Op het intranet van de gemeente is een loket ingericht. Dit loket geeft toegang tot informatie over subsidies en helpt bij het doorlopen van het aanvraagproces. De database bevat gegevens over meer dan 3.000 subsidieregelingen van Europa, het Rijk en de provincie.

Daarnaast is de functie van subsidiecoördinator ingevoerd. Deze persoon is het centrale aanspreekpunt in de organisatie en helpt bij het aanvragen en beheren van subsidies en de bijbehorende dossiers.

De gemeente doet er alles aan om zoveel mogelijk subsidies te krijgen om haar werkzaamheden te financieren. Dit zijn vooral de Specifieke Uitkeringen, ook wel SPUK's genoemd. Voor meer informatie kunt u de SiSa-verantwoording raadplegen.

Lange termijn investeringsplan

Inleiding

Het Lange Termijn Investeringsprogramma (LTIP) is in de begroting 2025 geïntroduceerd als instrument voor integraal en toekomstgericht inzicht in de gemeentelijke investeringsopgaven. De groei van de gemeente, in het bijzonder als gevolg van woningbouwontwikkelingen, leidt tot een omvangrijke en samenhangende opgave op het gebied van voorzieningen, infrastructuur en leefomgeving.

Met het LTIP wordt beoogd investeringsopgaven meer samenhangend te bezien en te prioriteren in relatie tot beleidsdoelen, financiële mogelijkheden en uitvoeringscapaciteit. Het LTIP draagt daarmee bij aan een meer structurele, transparante en bestuurbare afweging van investeringen op de langere termijn.

In 2025 is een eerste basis gelegd voor het LTIP. Dit instrument wordt in de komende jaren verder doorontwikkeld en geactualiseerd binnen de planning- en controlcyclus, zodat het kan uitgroeien tot een structureel sturingsmiddel voor de langetermijninvesteringen van de gemeente.

Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken van de investeringsportefeuille per ultimo 2025, de investeringen die in 2025 zijn afgerond en de investeringskredieten die naar 2026 zijn overgeheveld.

Vervolg LTIP

Het LTIP is in 2025 opgezet als een dynamisch instrument dat periodiek wordt geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten, voortgang van projecten en bestuurlijke besluitvorming. De verdere ontwikkeling van het LTIP richt zich op:

- Verdere uitwerking en prioritering van projecten op urgentie, samenhang, risico's en financiële haalbaarheid;
- Actualisatie en onderdeel binnen de planning- en controlcyclus. Het LTIP wordt gedurende het jaar bijgewerkt en geactualiseerd;
- Monitoring van de voortgang en financiële effecten via de reguliere administratieve systemen;
- Periodieke herijking van projecten op basis van gewijzigde omstandigheden of nieuwe besluitvorming.
- Transparant en actueel: Door dit proces blijft het LTIP een actueel, flexibel en transparant instrument.

Lopende en afgesloten investeringen

In 2025 is een uitvraag gedaan ten aanzien van het afsluiten van lopende investeringen en de eventuele overheveling van resterende investeringskredieten. Op basis van deze inventarisatie is beoordeeld welke investeringen in 2025 konden worden afgesloten en welke investeringen doorlopen naar volgende jaren. Bij de inventarisatie is tevens aangegeven in hoeverre niet-bestede investeringskredieten uit 2025 dienen te worden overgeheveld naar het volgende boekjaar, rekening houdend met de Financiële verordening.

Afgesloten projecten	(bedrag x € 1.000)	Uitgaven			Inkomsten		
Programma	Project	Begroot	Realisatie	Budget-saldo	Begroot	Realisatie	Budget-saldo
	Beschoeiingen	793	981	-188			
	Civiele kunstwerken		474	-474			
	Fase 2 Bogaardplein	386		386	100		100
	Fietsinfrastructuur	2.933	939	1.991	2.709	100	2.609
	Geestbrugweg - CID Binckhorst					11	11
	Integrale herinrichting probleemstraten		6	-6			
	Kansrijke plekken	215		215			
	Openbaar Vervoer		102	-102			
	Van 50 km/u naar 30 km/u		6	-6			
	Verkeersregelinstallatie		171	-171			

Afgesloten projecten Programma	(bedrag x € 1.000) Project	Uitgaven Begroot	Realisatie	Budget-saldo	Inkomsten Begroot	Realisatie	Budget-saldo
	Verkeersveilige schoolomgeving 2021-2022					16	-16
	Verkeersveiligheidsmaatregelen		178	-178			
	Vervangen scanauto+softw+projectkosten	80		80			
	Vervanging armaturen	186	153	33			
	Vervanging kabelnet openbare verlichting	800	672	128			
	Vervanging lichtmasten	197	210	-13			
Verkeer en Vervoer		**€ 5.589**	**€ 3.891**	**€ 1.695**	**€ 2.809**	**€ 105**	**€ 2.704**
	Diverse investeringen voortvloeiend uit meerjarenonderhoudsplan sportparken	33	2	31			
	Kinderboerderij 't Akkertje	237	206	31			
	Toplaag renovatie veld 306 Hoekpolder	36		36			
	Toplaag renovatie veld 403 Vredenburch	72		72			
	Toplaagrenovatie veld 106 Prinses Irene	101		101			
	Toplaagrenovatie veld 107 Prinses Irene	79		79			
	Toplaagrenovatie veld 114 Sportpark Irene	41		41			
	Toplaagrenovatie veld 404 Vredenburch	100		100			
	Verv. en renov. asfalt + verhard. sportpark Vredenburch	111		111			
	Verv.en renov.asfalt Sportpark Hoekpolder	195		195			
	Verv.en renov.asfalt+verhard.sportp.Pr.Irene	197		197			
Sport, Cultuur en Recreatie		**€ 1.201**	**€ 208**	**€ 993**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	Haalbaarheidsonderz.disloc.de Piramide in Pasgeld	25		25			
Onderwijs		**€ 25**	**€ -**	**€ 25**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	Herinrichten speelplekken in de wijk	270	227	43			
	Restaureren tuindersschoorsteen Hof van Sion	60	4	56			
	Stationsgebied	61	59	2			
	Vervanging bomen	851	905	-54			
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		**€ 1.242**	**€ 1.195**	**€ 47**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	Aanpassing publieke tribune in de raadzaal	60	55	5			
	Dig.van dienstverl.en inform.huish.25	266		266			
	Documentaire informatievoorziening	129		129			
	Huis van de Stad nazorg	481	303	178			
	Voertuigen	270	335	-65			
Overhead		**€ 1.206**	**€ 693**	**€ 513**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	Vervanging bladkorven	30	30	-0			
	Vervanging vrijvervalriolen	2.180	1.877	303			
Volksgezondheid en milieu		**€ 2.210**	**€ 1.908**	**€ 303**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Eindtotaal		**€ 11.473**	**€ 7.894**	**€ 3.575**	**€ 2.809**	**€ 105**	**€ 2.704**

Doorlopende projecten Programma	(bedrag x € 1.000) Project	Uitgaven Begroot	Realisatie	Budget-saldo	Inkomsten Begroot	Realisatie	Budget-saldo
	Asfaltwegen	1.256	1.969	-713			
	Beschoeiingen	2.720		2.720			
	Civiele kunstwerken	862		862			
	Fietsinfrastructuur	7.487	540	6.947	3.280	614	2.666
	Fietstunnel Spoor Den Haag - Rotterdam (RSWB)	4.600		4.600	2.150		2.150
	Geestbrugweg - CID Binckhorst	2.252	241	2.011	-389	29	-418
	Herinr.vrijkomend openb.geb.voorm.tunnel Haagweg	229		229			
	Herinrichten	4.500		4.500			
	Herstel kademuur Sammersweg	595	229	366	149		149

Doorlopende projecten	(bedrag x € 1.000)	Uitgaven			Inkomsten		
Programma	Project	Begroot	Realisatie	Budget-saldo	Begroot	Realisatie	Budget-saldo
	Impuls verkeersveiligheid	233		233	207		207
	Integrale herinrichting probleemstraten	4.623	3.936	688	1.623	696	928
	Investeringen station Rijswijk	1.366	5	1.361			
	Kansrijke plekken	330	232	98			
	Kwaliteitsimpuls Plaspoelpolder	150		150			
	Kwaliteitsverbetering onderdoorgang Hoornbrug	421	42	377	131		131
	Langzaamverkeersbrug over de Pr. Beatrixlaan	3.000	50	2.950			-
	Meekoppelkansen	9.740		9.740	1.440		1.440
	Openbaar Vervoer	200		200			
	Parkeerautomaten nieuwe reguleringsgebieden	299	81	218			
	Parkeerbebording nieuwe reguleringsgebieden	159		159			
	Parkeerbebording uitbreiding reguleringstijden	114		114			
	Prinses Beatrixlaan	24.252	45	24.207	9.952	37	9.915
	Project verkeersveilig inrichten van Rijnweg	1.699	157	1.542			
	Rotonde Diepenhorstlaan	2.958	19	2.939	2.046	423	1.623
	Van 50 km/u naar 30 km/u	3.257	34	3.223			
	Verb. verkeersveiligheid Schaapweg tussen Samw.GSL	90		90	75		75
	verbeteren wandelroutes van / naar RijswijkBuiten	70	5	65			
	Vergroenen en verbeteren entrees Plaspoelpolder	221		221			
	Verkeersaanp. Irenelaan/ Beatrixlaan HBG-locatie	210		210	105		105
	Verkeersregelinstallatie	800		800			
	Verkeersveiligheidsmaatregelen	5.387	9	5.378			
	Voorbereiding herinrichting Lange Kleiweg	257	84	172			
	Voorbereidingskr. gebiedsontwikkeling station Rsw	150	44	106			
Verkeer en Vervoer		**€ 84.487**	**€ 7.723**	**€ 76.763**	**€ 20.768**	**€ 1.798**	**€ 18.970**
	Herstructurering sportpark Elsenburg	4.873	12	4.861	42		42
	Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Foam layer als sporttechnische laag	120	5	115			
	Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Hekwerken	60		60			
	Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Kunstgrasmat	420	27	393			
	Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Onderbouw, sporttechnische fundering	260	12	248			
	Kunstgrasveld 402 Vredenburch - Verhardingen	40		40			
	Multifunctionele accommodatie Sportpark Elsenburg	12.632	464	12.167			
	Uitvoeringsprogramma landgoederenzone (fase 1)	3.500	285	3.215	20	240	-220
	Verduurzaming de Schilp	369	142	227			
	Voorbereidingskrediet herontwikkeling Marimbahal	124	33	91			
	Voorzieningenniveau 2026	4.000	56	3.944			
Sport, Cultuur en Recreatie		**€ 26.398**	**€ 1.037**	**€ 25.361**	**€ 62**	**€ 240**	**€ -178**
	1e inrichting olp/meubilair Pasgeld	113		113			

Doorlopende projecten Programma	(bedrag x € 1.000) Project	Uitgaven Begroot	Realisatie	Budget-saldo	Inkomsten Begroot	Realisatie	Budget-saldo
	Haalbaarh.onderz. nieuwbouw/renovatie de akker/GSR	33		33			
	Haalbaarheidsonderzoek uitbreiding de Melodie	35	17	18			
	Herbouw 4 lokalen Steenvoordeschool na brand	1.141	224	917	685	1	683
	Meerkosten ENG de Akker	286		286			
	Meerkosten ENG Steenvoordeschool	227	115	112			
	Tijdelijke huisvesting Pasgeld	3.320	37	3.283			
	Uitbreiding basisschool de Melodie	4.260		4.260			
	Uitbreiding basisschool De Piramide	1.420		1.420			
	Verv. Nieuwbouw De Akker GSR incl. gymzaal	10.627		10.627			
	Verv.nieuwb.Steenvoordesch. (incl.gymzaal)	12.497	4.882	7.615	242		242
Onderwijs		**€ 33.959**	**€ 5.274**	**€ 28.685**	**€ 927**	**€ 1**	**€ 925**
	Aanp.woonomg.wijkverbet.Te Werve	756		756			
	Bogaard Stadscentrum	2.304		2.304			
	Havenkwartier	2.148		2.148			
	Herstructurering WWC Strijplaan	1.570	48	1.522		12	-12
	Inrichting bos - en parkloper in Pasgeld	1.440	15	1.425			
	Inrichting van het Hof van Sion	497	31	466			
	Renovatie De Voorde	1.300		1.300			
	Transformatie Wilhelminapark	599	33	566			
	Uitwerking actieplan geluid	275		275			
	Vervanging beplanting	421	431	-10			
	Voorber.kred. Altern. inzam. afval en grondstoffen in Kessler Park, Bogaard Stadscentrum en Havenkwartier.	100	32	68			
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		**€ 11.409**	**€ 589**	**€ 10.819**	**€ -**	**€ 12**	**€ -12**
	Verbeteren straatbeeld Treubstraat fase 3	247	74	173			
Economie		**€ 247**	**€ 74**	**€ 173**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	Documentaire informatievoorziening	69	2	67			
	Huisvesting dienstverlening Sociaal Domein	250	38	212			
	Vervanging audiovisuele apparatuur vergaderzalen	341	67	274			
	Voertuigen	1.301		1.301			
Overhead		**€ 1.961**	**€ 106**	**€ 1.854**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
	Afvalbakken vervanging	50	47	3		29	-29
	Invoeren nieuwe inzamelen	640	197	442			
Volksgezondheid en milieu		**€ 690**	**€ 244**	**€ 445**	**€ -**	**€ 29**	**€ -29**
	Erfpacht RijswijkBuiten		444	-444		1.190	-1.190
	Realisatie nieuwe school Plaspoelpolder	-5.458		-5.458			
Overig		**€ -5.458**	**€ 444**	**€ -5.902**	**€ -**	**€ 1.190**	**€ -1.190**
Eindtotaal		**€ 153.692**	**€ 15.492**	**€ 138.198**	**€ 21.757**	**€ 3.269**	**€ 18.488**

Budgetoverhevelingen investeringskredieten

Van de in 2025 begrote investeringskredieten is € 23.947.210 overgeheveld naar 2026. Het betreft kredieten waarvan de realisatie in 2025 nog niet heeft plaatsgevonden, maar waarvoor de uitvoering in 2026 wel is voorzien en onderbouwd. De overheveling is aan de raad voorgelegd via een raadsvoorstel.

Overheveling van investeringskredieten vindt uitsluitend plaats indien de vertraging inhoudelijk is onderbouwd, de middelen in het volgende jaar noodzakelijk blijven voor de uitvoering van het project en voldoen aan de regels van de Financiële verordening.

De onderstaande investeringskredieten zijn overgeheveld:

Investeringsbudgetten	Bedrag
Documentaire informatievoorziening	69.000
1e inrichting OLP/meubilair Pasgeld	112.660
Meerkosten ENG de Akker	285.850
Nieuwbouw school Pasgeld	8.592.450
Uitbreiding basisschool De Melodie	4.260.180
Vervanging nieuwbouw De Akker GSR incl. gymzaal	10.627.070
Totaal overhevelingen investeringen	**23.947.210**

Wet open overheid (openbaarheid)

Wat wilden we bereiken?

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna: Woo) deels in werking getreden ter vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het doel van deze wet is een meer transparante en actief openbaar makende overheid. Dit wordt op twee manieren nagestreefd:

1. door informatie uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmaking, wat nieuw is ten opzichte van de Wob);
2. door informatie op verzoek openbaar te maken, zoals voorheen ook onder de Wob aan de orde was (passieve openbaarmaking).

De Woo treedt fasegewijs in werking; de verplichting tot actieve openbaarmaking geldt nog niet voor alle informatiecategorieën. In 2025 stond de inwerkingtreding van de tweede fase gepland. Deze is echter door de Rijksoverheid uitgesteld, zonder dat een nieuwe datum bekend is.

In 2025 was gepland om ons voor te bereiden op de tweede tranche. Ook streefden we ernaar om vooruitlopend op de wettelijke plicht al informatiecategorieën openbaar te maken.

Daarnaast wilden we in 2025, net als in voorgaande jaren, zorgen voor tijdige en juiste afhandeling van Woo-verzoeken.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Vooruitlopend op fase 2 van de actieve openbaarmakingsplicht maakten wij in 2025 een aantal informatiecategorieën openbaar, bijvoorbeeld de Woo-verzoeken, convenanten en vergaderstukken van de raad. Hiervoor hebben wij online publicatieplatforms ingericht, waar deze informatie op is te vinden. Daarnaast monitorden we (het uitstel) van de inwerkingtreding van de tweede fase (nieuwe informatiecategorieën) en deden we onderzoek naar wat ervoor nodig is om deze nieuwe categorieën te publiceren. Denk hierbij aan juridisch onderzoek naar de werkdefinities van de categorieën en onderzoek naar de systeemtechnische vereisten voor publicatie.

Om voor een tijdige en juiste afhandeling van Woo-verzoeken te zorgen verbeterden wij het daarbij gebruikte digitale systeem en de digitale vindbaarheid van onze documenten. Ook hebben wij meer medewerkers opgeleid tot Woo-behandelaren waardoor meer kennis wordt gedeeld. Ten slotte werden wij, net als in voorgaande jaren, bijgestaan door een juridisch expertisebureau.

Jaarrekening

Balans

(de hieronder getoonde balans is vóór bestemming van het gerealiseerde resultaat)

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	Beginbalans	Eindbalans
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	501	467
Subtotaal immateriële vaste activa	**501**	**467**
Materiële vaste activa		
Economisch nut	152.374	152.607
Economisch nut met heffing	16.539	16.259
Maatschappelijk nut	67.986	75.779
In erfpacht	4.970	4.225
Subtotaal materiële vaste activa	**241.870**	**248.870**
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
1.deelnemingen	12.911	12.911
Subtotaal kapitaalverstrekkingen	**12.911**	**12.911**
Leningen aan:		
2.woningbouwcorporaties	455	420
Subtotaal leningen	**455**	**420**
Overige langlopende leningen	**2.573**	**2.890**
Subtotaal uiteenzettingen	**0**	**0**
Totaal Financiële vaste activa	**15.938**	**16.221**
Totaal vaste activa	**258.309**	**265.559**
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	93.414	95.623
Subtotaal Voorraden	**93.414**	**95.623**
Uitzettingen met een met een rentetypische looptijd van één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	17.526	17.296
Rekening courant verhouding met het Rijk	7.574	38.496
Overige vorderingen (niet-overheid)	16.509	15.930
Subtotaal uitzettingen met een met een rentetypische looptijd van één jaar	**41.609**	**71.722**
Liquide middelen		
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	770	307
Subtotaal liquide middelen	**770**	**307**
Overlopende activa		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	4.537	8.355
Subtotaal overlopende activa	**4.537**	**8.355**
Totaal vlottende activa	**140.331**	**176.007**
TOTAAL ACTIVA	**398.640**	**441.565**

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	Beginbalans	Eindbalans
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	24.903	30.155
Bestemmingsreserves	49.060	52.988
Saldo van rekening	8.069	15.148
Subtotaal Eigen vermogen	**82.032**	**98.290**
Voorzieningen	12.518	16.089
Subtotaal voorzieningen	**12.518**	**16.089**
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van:		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	233.820	227.290
Openbare lichamen	0	20.000
Waarborgsommen	1.408	1.408
Subtotaal vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	**235.228**	**248.698**
Totaal vaste passiva	**329.778**	**363.077**
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Banksaldi	2	3
Overige vlottende schulden	15.431	18.961
Subtotaal netto-vlottende schulden met een met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**15.433**	**18.964**
Overlopende passiva		
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk	35.474	38.443
Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden	0	330
Overige overlopende passiva	17.955	20.750
Subtotaal overlopende passiva	**53.429**	**59.524**
Totaal vlottende passiva	**68.862**	**78.488**
TOTAAL PASSIVA	**398.640**	**441.565**

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting			Begrotingswijzigingen	
	x € 1.000			x € 1.000	
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten
Omschrijving programma's					
Bestuur en ondersteuning	9.965	9.708	-257	788	1.429
Veiligheid	11.295	500	-10.795	-812	-124
Verkeer en Vervoer	13.291	1.054	-12.237	-673	110
Economie	1.193	687	-506	175	271
Onderwijs	10.408	3.695	-6.713	1.155	633
Sport, Cultuur en Recreatie	20.020	2.349	-17.671	-851	-608
Sociaal Domein	96.820	31.261	-65.560	9.420	2.723
Volksgezondheid en milieu	21.789	19.973	-1.816	-106	94
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	39.997	37.909	-2.089	-1.364	-913
Subtotaal programma's	**224.780**	**107.136**	**-117.644**	**7.733**	**3.615**
Algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen binnen dit programma, waarvan de besteding niet gebonden is	293	15.684	15.390	40	0
Algemene uitkeringen	172	134.660	134.488	875	9.207
Dividend	129	1.145	1.016	0	337
Saldo van de financieringsfunctie	423	415	-8	500	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.843	140	-1.703	394	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**2.861**	**152.043**	**149.182**	**1.808**	**9.544**
Overhead	**41.319**	**9.720**	**-31.600**	**99**	**97**
Vennootschapsbelasting	**100**	**0**	**-100**	**0**	**0**
Onvoorzien	**50**	**0**	**-50**	**0**	**0**
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	**269.111**	**268.899**	**-211**	**9.640**	**13.255**
Mutaties reserves					
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	0	0	0	1.500	0
Economie	0	0	0	0	40
Sociaal domein	0	71	71	0	296
Volksgezondheid en milieu	0	0	0	792	205
vollkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	0	303	303	486	225
Algemene middelen en overig	0	254	254	0	527
Subtotaal mutaties reserves	**0**	**628**	**628**	**2.778**	**1.293**
HET RESULTAAT	**269.111**	**269.527**	**417**	**12.417**	**14.548**

Bedragen x € 1.000)	Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil (+=voordeel)		
	x € 1.000			x € 1.000			x € 1.000		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Omschrijving programma's									
Bestuur en ondersteuning	10.753	11.136	383	8.674	9.541	868	2.080	-1.595	484
Veiligheid	10.483	376	-10.107	10.405	355	-10.049	79	-21	58
Verkeer en Vervoer	12.619	1.164	-11.455	12.573	1.403	-11.171	46	239	284
Economie	1.368	958	-410	1.333	952	-381	35	-6	29
Onderwijs	11.563	4.328	-7.235	11.316	4.217	-7.099	247	-111	136
Sport, Cultuur en Recreatie	19.169	1.741	-17.428	19.470	1.955	-17.515	-301	214	-87
Sociaal Domein	106.240	33.984	-72.257	111.318	43.891	-67.427	-5.078	9.908	4.830
Volksgezondheid en milieu	21.683	20.068	-1.616	21.097	20.410	-687	586	342	929
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	38.633	36.996	-1.637	16.437	17.754	1.316	22.196	-19.242	2.953
Subtotaal programma's	**232.513**	**110.751**	**-121.762**	**212.624**	**100.479**	**-112.145**	**19.889**	**-10.273**	**9.616**
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen binnen dit programma, waarvan de besteding niet gebonden is	333	15.684	15.351	349	16.112	15.763	-16	428	412
Algemene uitkeringen	1.046	143.867	142.821	0	147.647	147.647	1.046	3.780	4.826
Dividend	129	1.482	1.353	0	1.550	1.550	129	68	197
Saldo van de financieringsfunctie	923	415	-509	263	691	428	660	277	937
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.238	140	-2.098	2.382	688	-1.694	-145	548	404
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**4.669**	**161.587**	**156.918**	**2.995**	**166.688**	**163.694**	**1.675**	**5.101**	**6.776**
Overhead	**41.418**	**9.816**	**-31.602**	**36.907**	**1.705**	**-35.202**	**4.511**	**-8.111**	**-3.600**
Vennootschapsbelasting	**100**	**0**	**-100**	**88**	**0**	**-88**	**12**	**0**	**12**
Onvoorzien	**50**	**0**	**-50**	**0**	**0**	**0**	**50**	**0**	**50**
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	**278.750**	**282.155**	**3.404**	**252.614**	**268.873**	**16.259**	**26.137**	**-13.282**	**12.855**
Mutaties reserves									
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	1.500	0	-1.500	1.500	0	-1.500	0	0	0
Economie	0	40	40	0	40	40	0	0	0
Sociaal domein	0	367	367	0	324	324	0	-43	-43
Volksgezondheid en milieu	792	205	-587	956	205	-751	-164	0	-164
vollkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	486	528	42	486	484	-2	0	-44	-44
Algemene middelen en overig	0	781	781	0	778	778	0	-3	-3
Subtotaal mutaties reserves	**2.778**	**1.921**	**-857**	**2.942**	**1.831**	**-1.111**	**-164**	**-90**	**-254**
HET RESULTAAT	**281.528**	**284.076**	**2.548**	**255.556**	**270.703**	**15.148**	**25.972**	**-13.372**	**12.600**

Het voordelig restantsaldo van € 15,1 miljoen zal middels een voorstel bij de jaarrekening aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd.

Voor de toelichting op de analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie per programma verwijzen wij naar de programmaverantwoording (wat heeft het gekost?).

Als gevolg van de doorbelasting van overhead naar directe salarislasten en inhuurlasten op de beleidsproducten zijn de lasten voor dit beleidsproduct hoger geworden dan geraamd.

Grondslagen

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 16 december 2025 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarstukken

Waardering van passiva en activa en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van het component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar T laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar T+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 16 december 2025 door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële

verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is alleen bij misbruik sprake van een onrechtmatigheid en zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
    - Een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten exclusief dotaties aan reserves is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
    - Een rapporteringstolerantie van € 250.000 gehanteerd waarboven individuele fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden toegelicht.

Toelichting beginbalans

In 2025 is de gemeente overgestapt van softwareprogramma voor de financiële administratie. Bij deze overgang is de structuur van de boekhouding meteen getoetst aan de wet- en regelgeving en gecorrigeerd waar nodig. Verder zijn de IV3-voorschriften door het ministerie van BZK op onderdelen veranderd, wat ook heeft geleid tot verschillen.

Hierdoor zijn er verschuivingen verwerkt tussen balansrekeningen en zijn de getoonde bedragen per balanspost van de beginbalans 2025 niet allemaal gelijk aan de eindbalans van 2024. En hoewel de correcties in de basis neutraal van aard zijn, is het balanstotaal van de beginbalans 2025 niet gelijk aan het balanstotaal van de eindbalans van 2024. Dit komt doordat voor de Overige vlottende schulden een negatieve post van € 243.000 aan de passivazijde was opgenomen, die naar de Overige vorderingen (niet-overheid) aan de activazijde als postief bedrag gecorrigeerd is.

Met de correctie die in 2025 zijn gemaakt, is de balans opgeschoond en toekomstproof ingericht.

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting gegeven. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

Immateriële vast activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.

Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:
- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:
- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (art. 8.15) van het Omgevingsbesluit ; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, danwel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of – indien gedelegeerd – collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:
- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:
- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 25.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten en rente), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op deze investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de financiële verordening, zoals laatstelijk vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 16 december 2025. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode en de afschrijving start per 1 januari van het jaar volgend op het jaar van verkrijging of gereedkomen. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Afschrijvingen

De afschrijvingstermijnen, zoals ook vastgelegd in de *financiële verordening*, zoals vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 16 december 2025, zijn van toepassing. Deze zijn te raadplegen op: Bijlage 2. Financiële verordening Rijswijk 2025

Nr.	Omschrijving vaste activa	Afschrijvingstermijn in jaren		Rest-waarde
		Maximaal	Richting-gevend	
	Immateriële vaste activa			
1	Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	Exploitatie		
2	Saldo agio en disagio	Exploitatie		
3	Kosten onderzoek en ontwikkeling bepaald actief	5	5	N
4	Automatisering (software: geen licentie)	5	3-5	N
5	Overige immateriële vaste activa	5	5	N
	Materiële vaste activa			
	Investeringen met een economisch nut			
6	Gebouwen (nieuw en bestaand, inclusief verbouwingen) 1	60	40-60	J
7	Nieuwbouw van tijdelijke gebouwen en voorzieningen	20	5-20	N
8	Verbouwingen bestaande gebouwen	60	25-60	N
9	Technische installaties in en op bedrijfsgebouwen	25	15-25	N
10	Automatisering: hardware	5	3-5	N
11	Inrichting en inventaris van gebouwen	20	10-20	N
12	Auto's, tractoren, vrachtwagens, aanhangers, scooters, vervoermiddelen en overige voertuigen	7	7	J
13	Machines, apparaten, en installaties: ondersteunend materiaal buitenruimte	10	7-10	N
14	Overige apparaten en installaties	20	5-20	N
	Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven			
15	Riolering betonbuizenstelsel	60	40-60	N
16	Renovatie / conventionele vervanging riolering	60	40-60	N
17	Bouwkundig: gemalen, drukriolering, berg- en bezinkingsbassins, randvoorzieningen en persleidingen	45	45	N
18	Mechanisch: gemalen, drukrioleringen, berg- en bezinkingsbassins, randvoorzieningen	15	15	N
	Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut			
19	Aanleg nieuwe wegen, fietspaden en trambanen (inclusief elementverhardingen)	50	20-50	N
20	Aanleg pleinen, rotondes	50	20-50	N
21	Aanleg civiele kunstwerken (tunnels, viaducten, bruggen, duikers) materiaal: HOUT	25	15-25	N
22	Aanleg civiele kunstwerken (tunnels, viaducten, bruggen, duikers) OVERIG MATERIAAL	50	20-50	N
23	Asfaltverhardingen, halve verhardingen (wegen, paden fiets/voetpaden) en grasbetonstenen (geen groot onderhoud)	20	20	N
24	Verkeersinstallaties, transformatiehuizen	40	15-40	N
25	Parkeervoorzieningen (parkeerautomaten)	10	10	N
26	Parkeervoorzieningen (parkeerbebording)	25	5-25	N
27	Parkeervoorziening (scanbox)	7	5-7	N
28	Aanleg speeltuinen, speeltoestellen, straatmeubilair, bewegwijzering, ondergrondse glascontainers, afvalbakken	15	10-15	N
29	Openbare verlichting (lichtmasten en bekabeling)	40	20-40	N
30	Openbare verlichting (armaturen en verlichting)	20	20	N
31	Brandkranen	25	20-25	N
32	Parken, bossen, groenvoorziening inclusief renovatie (in parken en LGZ)	50	30-50	N
33	Aanplant bomen inclusief herplanting bomen (in stedelijk gebied)	30	20-30	N
34	Beschoeiing	20	20	N
35	Sportvelden en banen	30	20-30	N
36	Sportvelden: renovatie	15	10-15	N
37	Kunstgras: onderlaag	30	15-30	N
38	Kunstgras: bovenlaag	20	10-20	N
39	Kunstgras: hekwerk, inrichting, beregening	25	10-25	N
40	Sportaccommodaties (gebouwen)	60	40-60	J
41	Overige materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	40	40	N
42	Overige materiële activa met een economisch nut	40	40	N

Opmerking

De gekozen afschrijvingsperiode voor de oude investeringen (staat van oude activa/afgesloten kredieten) wordt niet aangepast. Bovenstaande opsomming geldt alleen voor nieuwe investeringen. Op oudere investeringen gelden nog de regels van de toen geldende financiële verordeningen. Voor alle investeringen geldt overigens dat bij een jaarstuk wordt beoordeeld of de boekwaarden t.o.v. de technische en economische levensduur nog wel reëel is of dat moet worden afgeboekt. Er is zoveel mogelijk aangesloten op de huidige systematiek van afschrijvingen die gebruikelijk is binnen de gemeente Rijswijk.

Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als ‘warme gronden’. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaar (2023) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze ‘warme gronden’ sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd én;
- de (toekomstige) bestemming(en)/functies (ontwikkeling) betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden én;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid én;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk én;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelingsmogelijkheden.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV’s en BV’s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Voorraden

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel art. 8.15 van het Omgevingsbesluit), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op netto contante waarde. De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone.

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Jaarlijks wordt de hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren berekend ter dekking van risico's van oninbaarheid van de bestaande vorderingen. De hoogte van de voorziening is berekend op basis van de dynamische methode voor alle posten < € 25.000 (vaste percentages naar ouderdom van de vordering)
- huidig boekjaar 10% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –1 20% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –2 40% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –3 60% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –4 80% van het openstaande bedrag;
- boekjaar –5 en verder 100% van het openstaande bedrag.

Voor de posten > € 25.000 is de statische methode toegepast. Hierbij wordt elke vordering beoordeeld en gewaardeerd op inbaarheid. De geschatte afwaardering van de vordering wordt opgenomen in een voorziening dubieuze debiteuren en in mindering gebracht op de debiteuren.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. de kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wro/Omgevingsbesluit; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het “jaarlijks vergelijkbaar volume” is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Immateriële vaste activa Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	501	467
Totaal	**501**	**467**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2025:

Verloop Immateriële vaste activa Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Eindbalans
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	501	0	0	34	0	467
Totaal	**501**	**0**	**0**	**34**	**0**	**467**

Materiële vaste activa

De **investeringen met een economisch nut** kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Investeringen met een economisch nut Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Gronden en terreinen	12.995	12.995
Woonruimten	1.090	1.026
Bedrijfsgebouwen	122.633	124.407
Vervoermiddelen	1.591	1.772
Machines, apparaten en installaties	1.631	1.411
Overige materiële vaste activa	12.433	10.996
Totaal	**152.374**	**152.606**

Dit is één van de posten waarbij de beginbalans door correcties afwijkt van de eindbalans 2024 (zie de toelichting op de beginbalans die is opgenomen in het hoofdstuk "Grondslagen").

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de **investeringen met een economisch nut** gedurende het jaar 2025:

Verloop Investeringen met een economisch nut Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Eindbalans
Grond en terreinen	12.995	0	0	0	0	12.995
Woonruimten	1.090	0	0	64	0	1.026
Bedrijfsgebouwen	122.633	6.848	1.022	4.052	0	124.407
Vervoermiddelen	1.588	335	0	151	0	1.772
Machines, apparaten en installaties	1.631	83	0	303	0	1.411
Overige materiele vaste activa	12.437	577	786	1.202	29	10.996
Totaal	**152.374**	**7.843**	**1.809**	**5.773**	**29**	**152.606**

De **investeringen met een economisch nut** waarvoor heffing wordt geheven zijn als volgt:

Investeringen met een economisch nut waarvoor heffing wordt geheven Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	16.539	16.259
Totaal	**16.539**	**16.259**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de **investeringen met een economisch** nut waarvoor heffing wordt geheven gedurende het jaar 2025:

Verloop Investeringen met een economisch nut waarvoor heffing wordt geheven Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Eindbalans
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	16.539	1.877	1.833	324	0	16.259
Totaal	**16.539**	**1.877**	**1.833**	**324**	**0**	**16.259**

De **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut** voor 2017 zijn als volgt:

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut voor 2017 Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	14.145	12.861
Machines, apparaten en installaties	4.683	4.251
Overige materiële vaste activa	1.307	963
Totaal	**20.134**	**18.075**

Dit is één van de posten waarbij de beginbalans door correcties afwijkt van de eindbalans 2024 (zie de toelichting op de beginbalans die is opgenomen in het hoofdstuk "Grondslagen").

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut** voor 2017 gedurende het jaar 2025:

Verloop Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut voor 2017 Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Eindbalans
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	14.145	25	-78	1.386	0	12.861
Machines, apparaten en installaties	4.683	0	0	432	0	4.251
Overige materiele vaste activa	1.307	0	29	315	0	963
Totaal	**20.134**	**25**	**-49**	**2.133**	**0**	**18.075**

De **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut** na 2017 zijn als volgt:

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut na 2017 Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	30.069	37.577
Machines, apparaten en installaties	7.446	8.351
Overige materiële vaste activa	10.337	11.778
Totaal	**47.852**	**57.705**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut** na 2017 gedurende het jaar 2025:

Verloop Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut na 2017 Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Eindbalans
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	30.069	13.775	3.811	1.110	987	37.577
Machines, apparaten en installaties	7.446	1.234	28	301	0	8.351
Overige materiele vaste activa	10.337	2.073	45	588	0	11.778
Totaal	**47.852**	**17.082**	**3.884**	**1.999**	**987**	**57.705**

Investeringen met **economisch nut in erfpacht** uitgegeven zijn als volgt:

Investeringen met economisch nut in erfpacht Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Gronden en terreinen	4.970	4.225
Totaal	**4.970**	**4.225**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de **investeringen met economisch nut in erfpacht** uitgegeven gedurende het jaar 2025:

Verloop Investeringen met economisch nut in erfpacht Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Eindbalans
Grond en terreinen	4.970	1.633	2.379	0	0	4.225
Totaal	**4.970**	**1.633**	**2.379**	**0**	**0**	**4.225**

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

Financiële vaste activa Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	12.911	12.911
Leningen aan woningbouwcorporaties	455	420
Overige langlopende leningen (niet-overheid)	2.573	2.890
Totaal	**15.938**	**16.221**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2025:

Verloop Financiële vaste activa Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Aflossingen	Eindbalans
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	12.911	0	0	12.911
Leningen aan woningbouwcorporaties	455	0	35	420
Overige langlopende leningen (niet-overheid)	2.573	371	54	2.890
Totaal	**15.938**	**371**	**89**	**16.221**

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De post voorraden wordt onderscheiden in:

Voorraden Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
RijswijkBuiten	110.481	113.769
Bouwgrondexploitatie standplaats Molenhof	59	0
Bouwgrondexploitatie Eikelenburg	-192	-90
Verliesvoorziening	-16.934	-18.057
Totaal	**93.414**	**95.623**

Het saldo van de beginbalans van deze post lijkt anders dan eindbalans in de jaarstukken 2024, maar dat komt omdat de winstneming van 2024 á € 200.000 in 2025 onderdeel geworden is van deze post en dus niet meer apart wordt getoond.

Voor het totaal van de in exploitatie zijnde bouwgrondexploitaties kan van het verloop in 2025 het volgende overzicht worden weergegeven:

Bouwgronden in exploitatie Bedragen x € 1.000	Begin-balans	Uitgaven	Inkomsten	Eind-balans	Nog te verwachten uitgaven	Nog te verwachten inkomsten	Winst	Verwacht resultaat	Verlies-voorziening
RijswijkBuiten	110.481	4.685	1.397	113.769	47.017	127.890		-18.057	-18.057
Bouwgrondexploitatie standplaats Molenhof	59	115	174	0	0	0			
Bouwgrondexploitatie Eikelenburg	-192	353	251	-90	24	0		66	
Verliesvoorziening	-16.934	0	1.123	-18.057					
Totaal	**93.414**	**5.153**	**2.945**	**95.623**	**47.041**	**127.890**	**0**	**-17.991**	**-18.057**

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is voornamelijk gebaseerd op de inzichten van april 2026 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard

betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Vanuit de jaarrekeningcontrole is een verschil geconstateerd waar hogere lasten van ongeveer € 0,7 miljoen betrekking hebben op de grondexploitatie. Deze lasten zijn na vaststelling van de Herziening grondexploitaties Sion-'t Haantje (RV 26-014) inzichtelijk geworden en hebben betrekking op boekjaar 2025. De verliesvoorziening is daarom € 0,7 miljoen hoger dan in de herziening eerder was opgenomen en de mutaties vanuit de jaarrekeningcontrole worden verder in de eerstvolgende herziening meegenomen.

De toelichting en risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid, RijswijkBuiten en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar wordt onderscheiden in:

Uitzettingen Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Vorderingen op gemeenten	1.759	857
Vorderingen op gemeenschappelijke regelingen	186	-36
Vorderingen op overige overheden	15.581	16.475
Rekening courant verhouding met het Rijk	7.574	38.496
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	0	0
Overige vorderingen (niet-overheid)	19.678	19.319
Subtotaal	**44.779**	**75.111**
Voorzieningen - Dubieuze debiteuren	-1.029	-1.547
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	-2.140	-1.842
Subtotaal	**-3.170**	**-3.389**
Totaal	**41.609**	**71.722**

Dit is één van de posten waarbij de beginbalans door correcties afwijkt van de eindbalans 2024 (zie de toelichting op de beginbalans die is opgenomen in het hoofdstuk "Grondslagen").

In de Overige vlottende schulden was een negatieve post van € 243.000 aan de passivazijde opgenomen, die naar de Overige vorderingen (niet-overheid) aan de activazijde als postief bedrag gecorrigeerd is.

Voorheen werden de voorzieningen voor de dubieuze debiteuren (voorzieningen oninbare vorderingen) apart getoond. Vanaf nu worden ze samen getoond met de uitzettingen, omdat ze daar feitelijk onderdeel van zijn.

Schatkistbankieren

Drempelbedrag[1]

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor gemeente Rijswijk geldt voor 2025 een drempelbedrag van € 3.881.30.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2025 hebben geen

overschrijdingen plaatsgevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2025 is geweest:

[1] Het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan €250.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**3881,30**			
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**924**	**907**	**753**	**673**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.957	2.974	3.128	3.209
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag		**Verslagjaar**			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	565.650			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	65.650			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	3881,2993			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		**Kwartaal 1**	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	83.156	82.578	69.269	61.896
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	924	907	753	673

Op grond van artikel 52c van het BBV dient tenminste toegelicht te worden:

- het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd; en
- voor ieder kwartaal van dat jaar, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de provincie onderscheidenlijk de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Liquide middelen

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

Liquide middelen Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Kassaldi	16	17
Banksaldi	754	290
Totaal	**770**	**307**

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

Overlopende activa Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, gesplits in:		
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	0	0
Overige overlopende activa (niet-overheid)	0	0
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheden	4.537	8.355
Totaal	**4.537**	**8.355**

Dit is één van de posten waarbij de beginbalans door correcties afwijkt van de eindbalans 2024 (zie de toelichting op de beginbalans die is opgenomen in het hoofdstuk "Grondslagen").

De balanspost overlopende activa betreft posten uit de normale bedrijfsuitoefening die het gevolg zijn van (conform het stelsel van baten en lasten) toerekenen van lasten aan het boekjaar 2025. Het betreft hier onder andere onderhoudscontracten, huren, abonnementen, etc. welke betrekking hebben op 2026.

Overige nog te ontvangen bedragen

Net als de overlopende activa is dit saldo het gevolg van toerekenen van baten aan het boekjaar 2025. Het betreft hier een grote verscheidenheid aan nog te ontvangen bedragen. De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Voorheen voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Ontvangen van	Begin-balans	Toe-voegingen 2025	Ont-vangsten 2025	Eind-balans	Voetnoot
Subsidie B02 - Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Rijk	441	484	441	484	
Subsidie C62 - Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Rijk	28	7	13	21	
Subsidie F20- Sterpassage (Orchard 1 & 2)	Rijk	233		233		
Subsidie G02 - Participatiebudget: inburgering	Rijk		330		330	
Subsidie G03 - Bedrijfskapitaal BBZ vanaf 2020	Rijk	10	8	40	-22	a)
Subsidie G12 - Kwijtschelding publieke schulden SZW in verband met de hersteloperatie toeslagen	Rijk	31	6	17	20	
Subsidie H35B - Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Rijk	-25	558	558	-25	b)
J17 - Realisatiestimulans	Rijk		1.680		1.680	
Subsidie J41B - Flexibele inzet woningbouw	Provincie		144		144	
Subsidie J117B - Soortenmanagementplan	Provincie		202	161	40	
Subsidie J210B - Meerjarige flexibele inzet woningbouw	Rijk		74		74	
Subsidie M16 - Oekraine	Rijk	3.413	9.217	7.428	5.202	
Totaal Overige nog te ontvangen bedragen		**4.131**	**12.710**	**8.892**	**7.950**	

Opmerkingen:

1. Voor regeling G10 worden normbedragen gehanteerd die in meerdere jaren besteed mogen worden. De bedragen die in de SISA worden verantwoord betreft de werkelijke bestedingen en niet de normbedragen. Daarom wijken de bedragen van de SISA verantwoording af van de hierboven getoonde bedragen die van de tabel "Overige nog te ontvangen bedragen".

Voetnoot:

a) De BBZ-regeling heeft een meerjarig karakter, waardoor verstrekte kredieten over meerdere jaren worden afgewikkeld. Het negatieve saldo wordt daarom niet in één keer in 2026 afgehandeld.

b) Het bedrag van € 25.000 dient nog te worden terugbetaald aan de gemeente Zoetermeer. De afwikkeling hiervan zal in 2026 plaatsvinden door middel van een creditnota.

PASSIVA

Eigen vermogen

Het onderstaand saldo van de beginbalans lijkt af te wijken van de eindbalans 2024, maar dat komt door een aanpassing op de presentatie: de bestemmingsresultaat (van vorig jaar) wordt nu in een aparte kolom getoond.

Eigen vermogen Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Bestemming resultaat vorig jaar	Eindbalans
Algemene reserves	24.903	5.252	30.155
Bestemmingsreserves	49.060	2.817	52.988
Gerealiseerd resultaat			15.148
Totaal	**73.963**	**8.069**	**98.291**

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves

ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2025:

Reserves Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Bestemming resultaat vorig jaar	Toevoeging	Onttrekking	Eindbalans
Algemene dekkingsreserve	24.903	5.252	0	0	30.155
Algemene reserves	**24.903**	**5.252**	**0**	**0**	**30.155**
Corona maatregelenpakket	180	0	0	75	105
Decentrale arbeidsvoorwaarden	80	0	0	0	80
Faciliteiten voor jongeren	485	0	0	0	485
Gemeentepersoneel	163	0	0	0	163
Huis van de Stad	768	0	0	0	768
Innovatiefonds	433	0	0	324	109
Kwaliteit en verbinding parken Rijswijk Zuid	1.300	0	0	0	1.300
Nieuwbouw brandweerkazerne	5.046	0	0	128	4.918
Parkeren	5.366	0	0	0	5.366
Realisatie kunst in de openbare ruimte	85	0	0	0	85
Realisatie tunnel Prinses Beatrixlaan	29.998	0	0	0	29.998
Revitalisering Oud-Rijswijk	71	0	0	0	71
Woonisolatieprogramma Rijswijk	487	0	956	0	1.443
Milieuzone Beatrixlaan	0	205	0	205	0
Milieubudget	0	40	0	40	0
Omgevingsvisie	0	135	0	135	0
Uitvoeringsprogramma Digitale dienstverlening	0	100	0	100	0
Uitvoering Cloudstrategie	0	425	0	425	0
Data ondersteund werken	0	50	0	50	0
Egalisatiemiddelen afvalstoffenheffing	0	262	0	130	132
Egalisatiereserve meerjaren prognose gebiedsontwikkeling	0	0	486	0	486
Pensioenen wethouders	0	1.600	0	0	1.600
Voorbereidingskosten station RijswijkBuiten	0	0	1.500	0	1.500
Bestemmingsreserves	**44.461**	**2.817**	**2.942**	**1.612**	**48.608**
Landgoederenzone fase 1	3.500	0	0	0	3.500
Wijkontwikkeling	1.099	0	0	219	880
Reserves ter dekking van afschrijvingen op activa	**4.599**	**0**	**0**	**219**	**4.380**
Totaal van de reserves	**73.963**	**8.069**	**2.942**	**1.831**	**83.143**

Toelichting op de reserves

Volgens artikel 54 lid 1 BBV dient in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan te worden toegelicht.

Hieronder volgt een toelichting op de algemene reserves en de bestemmingsreserves.

Algemene dekkingsreserve

Het vormen van een bufferfunctie voor onverwachte tegenvallers. Stortingen worden gedaan op basis van een positief exploitatieresultaat of bij vrijval van reserves. Onttrekkingen vinden plaats om de reserves aan te vullen of om bestemmingsreserves in te stellen of aan te vullen. Gelet op de aard van de reserve worden bij het samenstellen van de begroting geen mutaties geraamd. De begrotingssaldi zijn apart in het overzicht opgenomen.

Bestemmingsreserve **Corona maatregelenpakket**

De door het Rijk aan de gemeenten toegekende ondersteunende coronamaatregelen, zijn in 2021 in een bestemmingsreserve Corona Maatregelenpakket Samen Rijswijk ondergebracht.

In 2025 zijn deze middelen ingezet voor het continueren van de verkenning en de opzet van een Bedrijven Investeringszone Middengebied Plaspoelpolder. Vanuit de gemeente is een bijdrage geleverd aan de hiervoor benodigde (externe) expertise voor advies en uitvoering. Tevens is er nog een bedrag ingezet voor het versterken van de onderlinge samenwerking tussen hoteleigenaren en cultuur, horeca en retail in samenwerking met de stichting Hoteloverleg Rijswijk. Vanwege het onvoldoende succesvol tot stand laten komen van de beoogde samenwerkingen, heeft Stichting Hoteloverleg Rijswijk wel aangegeven de samenwerking eind 2025 te beëindigen.

Tenslotte heeft de gemeente, net zoals in vorige jaren, verenigingsondersteuning voor vitale sportverenigingen aangeboden welke deels is betaald vanuit deze bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve **Data ondersteunend werken**

De werkzaamheden met betrekking tot het data ondersteund werken op basis van het nieuwe financiële systeem hebben vertraging ondervonden in verband met een langere doorlooptijd van de technische ontsluiting van de data. Het incidentele deel van het budget is middels de budgetoverheveling overgeheveld naar 2025 en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve en deze middelen zijn in hetzelfde jaar ook besteed en op basis hiervan onttrokken uit de bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve **Decentrale arbeidsvoorwaarden**

Deze reserve is gevormd in verband met lokale arbeidsvoorwaarden ten behoeve van vitaliteit. Wanneer de kosten hoger uitvallen dan verwacht wordt het tekort uit deze reserve onttrokken. Het betreft de dekking voor de verkoop van uren (cafetariamodel) en de bijdrage voor de aanschaf van een fiets.

Bestemmingsreserve **Egalisatiemiddelen afvalstoffenheffing**

Bij het begrotingsdebat van 5 november 2024 is het amendement “Verlaging afvalstoffenheffing inwoners niet laten betalen voor lachgasgebruikers” aangenomen. Een onderdeel van dat amendement is het vormen van de bestemmingsreserve ‘Egalisatiemiddelen afvalstoffenheffing’. Het doel van deze reserve is te grote stijgingen in de afvalstoffenheffing te voorkomen.

Bestemmingsreserve **Faciliteiten voor jongeren**

Deze reserve is gevormd in 2021 voor het opzetten van ruime, veilige en uitdagende speel- en recreatieplekken voor jongeren. Rijswijk telt nu ruim 170 speelplekken waar kinderen met plezier buiten kunnen spelen. Voor de oudere jeugd is er op dit moment niet veel aanbod, daarom is er besloten dat voor deze groep plekken bijkomen, zoals een interactief ontmoetingspunt en een skatebaan.

Bestemmingsreserve **Gemeentepersoneel**

Deze reserve is in 2009 gevormd met de gelden uit de uitkering van het resterende vermogen van IZA Nederland.

In 2010 heeft het college besloten dat deze gelden kunnen worden besteed aan diverse activiteiten binnen de onderwerpen:
- Levensfasemanagement;
- het Leren, Eigen verantwoordelijkheid, Groei en Ontwikkeling (LEGO) en
- Gezondheidsmanagement.

Jaarlijks wordt bezien welk bedrag uit deze reserve onttrokken moet worden.

Bestemmingsreserve **Huis van de stad**

Op 12 december 2017 heeft de raad ingestemd met het raadsvoorstel Investeringsbudget gefaseerde uitvoering Huis van de stad. In het voorstel is aangegeven dat de frictiekosten ten laste van de algemene reserve zullen worden gebracht. Deze frictiekosten zijn berekend op € 6.346.000. Hiervoor is een bestemmingsreserve Huis van de stad ingesteld.

Het project Huis van de stad is in 2025 afgesloten met een positief saldo in deze bestemmingsreserve. In 2026 volgt er een voorstel m.b.t. de vrijval van de nog resterende middelen in deze bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve **Innovatiefonds**

Het betreft hier de Kwaliteitsimpuls in het sociaal domein om knelpunten op te lossen waarin de huidige programmering niet voorziet of versnelling aan te brengen in een aantal wenselijke ambities, voortvloeiend uit de door de raad eerder vastgestelde kadernota's. Bij de instelling van de reserve innovatiefonds in 2022 zijn meerdere initiatieven beschreven, welke in de jaren 2022 t/m 2026 worden uitgevoerd. Voor 2025 heeft de raad ingestemd met de volgende bestedingen vanuit het innovatiefonds: Praktijkondersteuner Jeugd: € 70.830.

Bestemmingsreserve **Kwaliteit en verbinding parken Rijswijk Zuid**

Het betreft hier de Kwaliteitsimpuls in het sociaal domein om knelpunten op te lossen waarin de huidige programmering niet voorziet of versnelling aan te brengen in een aantal wenselijke ambities, voortvloeiend uit de door de raad eerder vastgestelde kadernota's. Bij de instelling van de reserve innovatiefonds in 2022 zijn meerdere initiatieven beschreven, welke in de jaren 2022 t/m 2026 worden uitgevoerd. Voor 2025 heeft de raad ingestemd met de volgende bestedingen vanuit het innovatiefonds: Praktijkondersteuner Jeugd: € 70.830. Daarnaast heeft de Raad middels het Raadsbesluit van 17 december 2024 ingestemd met een aantal nieuwe initiatieven voor een totaalbedrag van € 352.000. (totaal € 422.830). De uiteindelijke besteding in 2025 is € 324.000.

Bestemmingsreserve **Landgoederenzone fase 1**

Deze reserve is gevormd voor het opknappen van wandelparken en groen in de omgeving, zodat het gebied een uitstraling krijgt waarbij de geschiedenis van Rijswijk duidelijk voelbaar is.

Bestemmingsreserve **Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkeling (MPG)**

De totale omvang van de gemeentelijke bijdrage voor planontwikkeling is voor de gehele duur van de gebiedsontwikkelingen becijferd op € 3,8 miljoen. Voor deze gemeentelijke bijdrage wordt voorgesteld om een egalisatiereserve in te stellen en hier de jaarlijks € 486.000 aan te doteren. Op deze wijze is de dekking voor de toekomstige lasten verzekerd. De investeringen in de openbare ruimte die niet worden afgedekt door het kostenverhaal, worden opgenomen in het Langetermijn investeringsprogramma. Jaarlijks vindt actualisatie van het MPG plaats.

Bestemmingsreserve **Milieuzone Prinses Beatrixlaan**

Bestemmingsreserve Milieuzone Prinses Beatrixlaan Deze reserve is bedoeld voor de invoerings- en operationele kosten van de Milieuzone Rijswijk (Prinses Beatrixlaan en Haagweg): In 2025 is deze reserve aangewend voor de kosten van het inrichten van de milieuzone (milieuzone backoffice systeem, milieuzone camera’s, milieuzone borden etc.).

Bestemmingsreserve **Milieubudget**

Deze reserve is bestemd voor de uitvoering van milieukundige begeleiding bij graafwerkzaamheden bij het volkstuincomplex Ons Ideaal, uitrol van de houtstookcampagne en een onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten.

Bestemmingsreserve **Nieuwbouw brandweerkazerne**

Omdat er sprake is van een éénmalige erfpachtcanon voor een periode van 50 jaar, dient de opbrengst hiervan te worden gestort in een bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve wordt gebruikt om de verhoging van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Brandweer Delft-Rijswijk te bekostigen. Deze verhoogde bijdrage bestaat uit de rente en aflossing van de aangegane lening door de gemeenschappelijke regeling om de afkoopsom van de erfpachtcanon te financieren. De rentecomponent wordt gedekt uit de bespaarde rente berekend over de gevormde

bestemmingsreserve van € 7.018.000. Vanaf 2014 wordt er jaarlijks een bedrag van € 128.180 onttrokken aan deze reserve.

Bestemmingsreserve **Omgevingsvisie**

Deze bestemmingsreserve wordt aangewend voor afronding en opvolgende actualisatie van de Omgevingsvisie. In 2025 is deze reserve aangewend ten behoeve van advieskosten voor het betrokken stedenbouwkundig bureau (opstellen visie, participatietraject, begeleiding procedure).

Bestemmingsreserve **Parkeren**

Deze bestemmingsreserve wordt aangewend voor parkeer – en verkeer gerelateerde uitgaven/investeringen.

Bestemmingsreserve **Pensioenen wethouders**

De Eerste Kamer heeft op 30 mei 2023 ingestemd met de Wet Toekomst Pensioenen. Een verwacht gevolg daarvan is dat op 1 januari 2028 alle pensioenen van de wethouders worden overgedragen aan het pensioenfonds ABP. Dit zal voor € 1,6 miljoen aan extra kosten met zich meebrengen, omdat er in de opbouw van de huidige pensioenpremie:

- geen rekening is gehouden met een overlijdensrisico (dit geldt voor 10 van de 20 bestuurders);
- geen arbeidsongeschiktheidsverzekering is (dit geldt voor 9 bestuurders);
- de dekkingsgraad van het ABP hoger is dan de rekenrente van de APPA.

Aangezien de kans groot is dat de overgang naar het ABP doorgaat, is een bestemmingsreserve gevormd voor dekking van de financiële gevolgen van het invaren bij het ABP.

Bestemmingsreserve **Realisatie kunst in de openbare ruimte**

Deze reserve is ingesteld in het kader van de zogenaamde percentageregeling, waarbij is afgesproken dat 1,5% (1% over de eerste € 230.000) van de raming van kosten van nieuwbouw of aanleg van gemeentelijke objecten, met een maximum van € 55.380 (prijspeil 2008), in deze reserve wordt gestort ten behoeve van het realiseren van kunst op de locatie.

Bestemmingsreserve **Realisatie tunnel Prinses Beatrixlaan**

Deze reserve is bestemd voor de uitvoering van een tunnel onder een groot deel van de Prinses Beatrixlaan. Deze tunnel zal zorgen voor een betere doorstroming van het verkeer, een gezondere omgeving om te wonen, werken en recreëren.

Bestemmingsreserve **Revitalisering Oud-Rijswijk**

Deze reserve is bestemd om uitvoering te geven aan herpositionering van Oud Rijswijk met versterking en behoud van het cultuurhistorisch karakter. Daarbij is ons doel het verder verbeteren van de positionering van het oude historische centrum door samen met de ondernemers het historisch karakter te versterken via actieve gebiedscommunicatie en (ruimtelijke) aanpassingen in de openbare ruimte.

Bestemmingsreserve **Uitvoeringsprogramma Digitale Dienstverlening**

Met het raadsvoorstel budgetoverheveling van 2024 naar 2025 is uw Raad akkoord gegaan met het overhevelen van € 100.000 van 2024 naar 2025. In 2024 had er een herijking en herprioritering van het uitvoeringsprogramma plaatsgevonden waardoor deze middelen resteerden. Deze in 2024 resterende middelen waren in 2025 nog wel nodig om het onveranderde ambitieniveau binnen het programma te kunnen waarmaken. In 2025 zijn we vervolgens aan de slag gegaan met het digitaliseren van de dienstverlening van meerdere applicaties, waaronder voor Burgerzaken, Vergunningen, het Sociaal Domein en Handhaving. De middelen in deze bestemmingsreserve zijn daarvoor aangewend. De uitvoering van het programma loopt door tot in 2026 en 2027. Voor het bekostigen van de uitvoering in deze jaren zijn ook al middelen in de meerjarenbegroting opgenomen.

Bestemmingsreserve **Uitvoering Cloudstrategie**

Centric is een leverancier van meerdere gemeentelijke softwareapplicaties. In 2024 zouden deze applicaties worden omgezet naar Software as a Service (VerSaaSing). Vanwege de bestuurlijke onrust bij Centric vond de gemeente de continuïteitsrisico's te groot en was ervoor gekozen om 192 Toelichting op de balans deze overgang uit te stellen. Ondertussen is Centric overgenomen door een investeringsmaatschappij, waardoor er nu meer rust is gekomen binnen de Centric organisatie. De risico's zijn daardoor verminderd en kan de VerSaaSing in 2025 worden uitgevoerd. Vanwege dit uitstel is een deel van het budget voor 2024 via de budgetoverhevelingen overgeheveld naar 2025 en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve en deze middelen zijn in hetzelfde jaar ook besteed en op basis hiervan onttrokken uit de bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve **Voorbereidingskosten Station RijswijkBuiten**

Het nieuwe station RijswijkBuiten, als één van de nieuwe stations in de MIRT-Verkenning Oude Lijn is een belangrijke en zeer gewenste OV-verbinding voor RijswijkBuiten en omgeving, voor wonen en werken, en moet worden ingepast binnen de bestaande en toekomstige bebouwing.

Het budget van € 1.5 miljoen voor de voorbereidingskosten is bedoeld om de kosten van een projectorganisatie en de benodigde onderzoeken in het voortraject te kunnen financieren voor de periode van in totaal 7 jaar (2026 tot en met 2032). De verwachte besluitvorming over het Voorkeursalternatief van de MIRT Verkenning Oude Lijn wordt verwacht in het BO-MIRT van november 2025. Hier moet duidelijk worden of station RijswijkBuiten ook daadwerkelijk onderdeel uitmaakt van het Voorkeursalternatief.

Bestemmingsreserve **Wijkontwikkeling**

Vanuit deze reserve worden plannen op het gebied van wijkontwikkeling bekostigd. De jaarlijkse afschrijvingen van de uitgevoerde wijkontwikkelingsplannen worden aan deze reserve onttrokken.

Bestemmingsreserve **Woningisolatieprogramma Rijswijk**

Bij de vaststelling van het Woningisolatieprogramma Rijswijk is door de raad een bestemmingsreserve ingericht, waarmee ieder jaar het nog niet uitbetaald budget aan subsidie kan worden overgeheveld naar het volgende kalenderjaar. Kwetsbare huishoudens en VvE's hebben een langere doorlooptijd voor de besluitvorming en uitvoering van isolatiemaatregelen. Met een bestemmingsreserve blijven de middelen beschikbaar voor dit doel. Daarmee bieden we zekerheid en tijd aan de doelgroep om het besluitvormingsproces zorgvuldig te doorlopen.

Oorspronkelijk liep het programma t/m 2026. Met de kadernota 2025 heeft het college en de raad aangegeven middelen ook door te willen schuiven naar 2027 en 2028. Dit besluit heeft men uiteindelijk met de 2e halfjaarrapportage 2024 genomen. Vandaar dat de toevoeging '2023-2026' is weggevallen.

Voorzieningen

Voorzieningen Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1 a en 44.1 b)	4.679	6.646
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)	5.550	6.334
Voorziening ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1 c)	2.289	3.109
Totaal voorzieningen	**12.518**	**16.089**

De in de balans opgenomen voorzieningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Verloop voorzieningen Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Toevoeging	Onttrekking	Eindbalans
Pensioenen wethouders	4.141	858	196	4.803
Wachtgelden wethouders	0	6	6	0
Verplichtingen en risico's	114	1.305	0	1.419
Verlofsparen	201	80	0	281
RVU	223	-70	0	154
Bunkercomplex park Overvoorde	0	0	0	0
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1 a en 44.1 b)	**4.679**	**2.180**	**202**	**6.657**
Riolering (egalisatie)	2.278	505	180	2.602
Riolering (spaargedeelte)	3.273	459	0	3.732
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)	**5.550**	**964**	**180**	**6.334**
Onderhoud kunst in de openbare ruimte	66	16	25	57
Onderhoud welzijnsaccommodaties (MOP)	1.945	1.451	918	2.488
Baggerwerken	277	339	53	564
Voorziening ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1 c)	**2.289**	**1.806**	**996**	**3.109**
Totaal voorzieningen	**12.518**	**4.950**	**1.378**	**16.089**

Toelichting op de voorzieningen

Volgens artikel 55 lid 1 BBV dient in de toelichting op de balans de aard en de reden van elke voorziening en de wijzigingen daarin te worden toegelicht.

Hieronder volgt een toelichting op de voorzieningen.

Voorzieningen voor verplichtingen en risico’s

Pensioenen wethouders

Voorziening als gevolg van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar. De pensioenverplichtingen van de (oud) bestuurders zijn, voor zover niet ondergebracht bij een verzekeringsmaatschappij, in de voorziening pensioenen wethouders opgenomen. De pensioenverplichtingen van de actieve bestuurders en de zogenaamde slapers zijn geactualiseerd en de voorziening is hierop afgestemd.

Gedurende 2025 is € 195.908 aangewend. Verder wordt ieder jaar de voorziening geactualiseerd en is dit jaar € 0,9 miljoen gedoteerd aan de voorziening.

Verplichtingen en risico’s

Betreft een voorziening ter dekking van mogelijke toekomstige verplichtingen en risico’s.

Verlofsparen

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Volgens de BBV dient hier een voorziening voor te worden gevormd.

Gedurende 2025 is € 80.207 toegevoegd aan de voorziening.

RVU

Binnen de gemeente hebben voormalig medewerkers gebruik gemaakt van de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). Bij deze regeling nemen voormalig medewerkers ontslag en krijgen zij een maandelijkse ontslagvergoeding tot hun AOW-leeftijd. Vanaf het moment dat de gemeente een aanvraag van deze regeling goedkeurt, moet zij daarvoor dekking apart zetten in een voorziening.

Gedurende 2025 is € 69.503 onttrokken aan de voorziening.

Voorzieningen door derden beklemde middelen

Riolering (egalisatie)

Voorziening als gevolg van gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Deze voorziening is ingesteld om de kosten van de vervangingsinvesteringen gelijkmatig te verdelen.

Riolering (spaargedeelte)

Deze voorziening houdt verband met een storting van niet gerealiseerde vervangingsinvesteringen en dient voor de afdekking van de uitgestelde investeringen. Voorziening als gevolg van het sparen van de niet gerealiseerde investeringsplanning. Door vertraging bij de vervanging van riolering wordt een storting in de voorziening gedaan.

Voorzieningen ter egalisering van kosten

Onderhoud kunst in de openbare ruimte

Voorziening als gevolg van gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Deze voorziening is ingesteld om de kosten voor het meerjarenonderhoud voor de gemeentelijke kunstwerken in de openbare ruimte gelijkmatig te verdelen. Jaarlijks wordt er € 15.940 toegevoegd aan deze voorziening.

Onderhoud welzijnsaccommodaties (MOP)

Voor het groot onderhoud van vastgoed bestaat een voorziening, welke wordt ingezet voor de uitgaven die voortkomen uit de MeerJaren OnderhoudsPlanning (MJOP). Binnen deze planning wordt gerekend met onderhoudstermijnen variërend tussen de 25-40 jaar. Op basis van de MJOP bedraagt de gemiddelde jaarlijkse uitgave € 1,35 miljoen, in 2025 is er uiteindelijk € 1 miljoen uitgegeven. De uitgaven zijn lager uitgekomen omdat er voor iedere geplande uitgave een afweging wordt gemaakt of iets daadwerkelijk noodzakelijk is of uitgesteld kan worden. In 2025 is besloten om een aantal grote posten uit te stellen naar de komende jaren. De belangrijkste zijn:

- Schouwburg: in verband met het verduurzamingsproject is er voor € 170.000 aan werkzaamheden geïntegreerd en vooruitgeschoven (o.a. warmtedistributie).
- Schilp: in verband met het verduurzamingsproject worden is er voor € 45.000 aan werkzaamheden geïntegreerd en vooruitgeschoven (Zonwering en koolstoffilter proceswater).
- Sportpark Vredenburch: schilderwerkzaamheden en dakwerkzaamheden zijn voor een bedrag van € 55.000 vooruitgeschoven.

Baggerwerken

Voorziening als gevolg van gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Deze voorziening is ingesteld om de kosten voor het meerjarenonderhoud voor het baggeren gelijkmatig te verdelen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

Vaste schuld Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	233.820	227.290
Onderhandse leningen van provincies	0	20.000
Waarborgsommen	1.408	1.408
Totaal	**235.228**	**248.698**

De rentelast voor 2025 bedraagt € 3,2 miljoen.

Het onderstaande overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2025:

Verloop vaste schuld Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Vermeer-deringen	Aflossingen	Eindbalans
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	233.820	0	6.530	227.290
Onderhandse leningen van provincies	0	20.000	0	20.000
Waarborgsommen	1.408	0	0	1.408
Totaal	**235.228**	**20.000**	**6.530**	**248.698**

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

Vlottende schuld Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Banksaldi	2	3
Overige vlottende schulden	15.431	18.961
Totaal	**15.433**	**18.964**

Dit is één van de posten waarbij de beginbalans door correcties afwijkt van de eindbalans 2024 (zie de toelichting op de beginbalans die is opgenomen in het hoofdstuk "Grondslagen").

In de Overige vlottende schulden was een negatieve post van € 243.000 aan de passivazijde opgenomen, die naar de Overige vorderingen (niet-overheid) aan de activazijde als postief bedrag gecorrigeerd is.

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

Overlopende passiva Bedragen x € 1.000	Beginbalans	Eindbalans
Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk	35.474	38.443
Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden	0	330
Overige overlopende passiva	17.955	20.750
Totaal	**53.429**	**59.524**

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Voorheen voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Ontvangen van	Begin-balans	Ont-vangsten 2025	Beste-dingen 2025	Terug-betalingen 2025	Eind-balans	Voetnoot
Subsidie A31 - Voorkoming van jeugdcriminaliteit	Rijk	133	413	323		223	
Subsidie C92 - Informatiepunten Digitale Overheid	Rijk		54	54			

Voorheen voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Ontvangen van	Begin-balans	Ont-vangsten 2025	Beste-dingen 2025	Terug-betalingen 2025	Eind-balans	Voetnoot
Subsidie D08 - Onderwijsachterstandbeleid OAB (voorheen GOA)	Rijk	1.675	2.924	2.899		1.701	
Subsidie D14 - NPO gelden	Rijk	154		45		108	
Subsidie D22 - Ontheemde peuters	Rijk	81			81		a)
Subsidie D23 - Lokale bibliotheekvoorzieningen	Rijk	33		27		6	
Subsidie E03 - EU-richtlijnen omgevingslawaai	Rijk	47				47	
Subsidie E03 - Geluidsanering Geestbrugweg	Rijk	58				58	
Subsidie E03 - Geluidsanering Generaal Spoorlaan	Rijk	50				50	
Subsidie E03 - Geluidsanering Haagweg	Rijk	28				28	
Subsidie E03 - Geluidsanering Lindelaan en Steenlaan	Rijk	113				113	
Subsidie E03 - Geluidsanering restant woningen	Rijk	29				29	
Subsidie E03 - Geluidsanering Sir Winston Churchilllaan	Rijk	83				83	
Subsidie E53 - Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Rijk		40			40	
Subsidie E110 - Mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw	Gemeente Delft	1.649				1.649	
Subsidie F20 - Sterpassage (Orchard I & II)	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland		178	178			
Subsidie G03 - BBZ 2022 en 2023 Afr. Declaratiedeel Min. SZW	Rijk	20		-5	13	13	a)
Subsidie G04 - Tozo	Rijk	91			45	46	a)
Subsidie G10 - Wet inburgering	Rijk	1.394	1.267	842	268	1.551	a)
Subsidie G13 - Onderwijsroute	Rijk	74	51	59	31	35	a)
Subsidie H04 - Stimulering sport	Rijk	1.594	1.795	865		2.524	
Subsidie H30 - Spuk Gala 2023	Rijk	267	967	823		411	
Subsidie J09 - Woningbouwimpuls Bogaard stadscentrum	Rijk	7.178				7.178	
Subsidie J09 - Woningbouwimpuls Havenkwartier	Rijk	3.525				3.525	
Subsidie J209 - Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Rijk		5.000			5.000	
Subsidie J105 - Startbouwimpuls (de Terp, Hof van Rijswijk)	Rijk	3.713		1.721		1.991	
Subsidie J105 - Startbouwimpuls (de Machinist) RijswijkBuiten	Rijk						
Subsidie J106 - Gebiedsbudget t.b.v. woningbouw	Rijk	4.677				4.677	
Subsidie J210B - Meerjarige flexibele inzet woningbouw	Rijk	101	485	535		51	
Subsidie J32 - Ventilatie in scholen	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland						
Subsidie J41B - Flexibele inzet woningbouw	Provincie	18	113	131			
Subsidie J55 - Energiearmoede	Rijk	584		160		424	
Subsidie J56 - Project studentenhuisvesting Polakweg	Rijk	885		556		329	
Subsidie J85 - Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Rijk	4.800		1.182		3.618	

Voorheen voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Ontvangen van	Begin-balans	Ont-vangsten 2025	Beste-dingen 2025	Terug-betalingen 2025	Eind-balans	Voetnoot
Subsidie J94 - Lokale aanpak isolatie	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	2.037	625	640		2.021	
Subsidie K28 - Klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	374	2.093	1.570		896	
Subsidie H12 - Preventieakkoord	Rijk	8				8	
Subsidie H21 - Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Rijk		50	41		9	
Totaal vooruitontvangen subsidies		**35.474**	**16.054**	**12.647**	**437**	**38.443**	

Opmerkingen:

1. 1. Sommige regelingen worden zowel in de bovenstaande tabel getoond als in de tabel "Overige nog te ontvangen bedragen". De reden hiervoor is dat voor deze regelingen per 1-1-2025 nog een bedrag ontvangen moet worden en per 31-12-2025 juist een bedrag vooruitontvangen is of omgekeerd of dat de bedragen in de tabellen bij de betreffende regelingen betrekking hebben op andere boekjaren.

2. Voor regeling G10 worden normbedragen gehanteerd die in meerdere jaren besteed mogen worden. De bedragen die in de SISA worden verantwoord betreft de werkelijke bestedingen en niet de normbedragen. Daarom wijken de bedragen van de SISA verantwoording af van de hierboven getoonde bedragen die van de tabel "Overige nog te ontvangen bedragen".

3. Voor regeling J09 worden bestedingen verantwoord in de SiSa-verantwoording. Dit betreffen projectbestedingen en niet specifiek bestedingen op de subsidie. Daarom wijken deze bedragen af van de hierboven getoonde bedragen.

4. Voor de regelingen J09 en J56 worden bestedingen verantwoord in de SISA-verantwoording. Die betreffen projectbestedingen en niet specifiek bestedingen op de subsidie. Daarom wijken die bedragen van de hierboven getoonde bedragen af.

Voetnoot:

a) Dit bedrag moet worden terugbetaald aan de ministerie.

Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen of garantstellingen

De gemeente heeft recht op een krediet in rekening-courant voor onbepaalde tijd van € 2.000.000.

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De garantstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Geldnemer	Doel geldlening	Gewaarborgd %	Totaal geldlening	Resterend per 31-12-2024	Gewaarborgd per 31-12-2024	Resterend per 31-12-2025	Gewaarborgd per 31-12-2025
Museum Rijswijk	Verbouwing Herenstraat 65	100,0%	150	50	50	41	41
Zorggroep Florence	Bejaardencentr.Steenvoorde	100,0%	1.348	176	176	117	117
Zorggroep Florence	Bejaardencentr.Steenvoorde	100,0%	953	191	191	143	143
HABION	Geldlening 60186	1,2%	3.713	3.713	54	3.713	45
HABION	Geldlening 61375	1,2%	10.000	10.000	146	10.000	121

Geldnemer	Doel geldlening	Gewaarborgd %	Totaal geldlening	Resterend per 31-12-2024	Gewaarborgd per 31-12-2024	Resterend per 31-12-2025	Gewaarborgd per 31-12-2025
HABION	Geldlening 61376	1,2%	10.000	10.000	146	10.000	121
HABION	Geldlening 61459	1,2%	10.000	10.000	146	10.000	121
HABION	Geldlening 62057	1,2%	14.000			14.000	170
HABION	Geldlening 62058	1,2%	13.000			13.000	158
HABION	Geldlening 63417	1,2%	15.000			15.000	182
HABION	Geldlening 64185	1,2%	12.000			12.000	145
HABION	Geldlening 61460	1,2%	12.000	12.000	175	12.000	145
HABION	Geldlening 61513	1,2%	10.000	10.000	146	10.000	121
HABION	Geldlening 61590	1,2%	6.000	6.000	87	6.000	73
HABION	Geldlening 62720	1,2%	2.900	2.900	42	2.900	35
HABION	Geldlening NRV3182	1,2%	10.345	10.498	153	10.345	125
Rijswijk Wonen	Geldlening 5172	50,0%	420	190	95	165	83
Rijswijk Wonen	Geldlening 5174	50,0%	817	572	572	490	245
Rijswijk Wonen	Geldlening 5178	50,0%	1.579	873	873	751	376
Rijswijk Wonen	Geldlening LBAN000029	100,0%	1.121	322	322	288	288
Rijswijk Wonen	Geldlening LBAN000039	100,0%	500	132	132	116	116
Rijswijk Wonen	Geldlening 33665	100,0%	120	18	18	12	12
Rijswijk Wonen	Geldlening 33666	100,0%	80	12	12	8	8
Rijswijk Wonen	Geldlening 33667	100,0%	220	34	34	22	22
Rijswijk Wonen	Geldlening 33668	100,0%	646	99	99	66	66
Rijswijk Wonen	Geldlening 40344	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 43090	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 45249	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 45908	100,0%	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 47880	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 48190	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 48609	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 48671	100,0%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 48966			5.000	2.500		
Rijswijk Wonen	Geldlening 48967	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 49170	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 49171	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 49514	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 49745	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 49746	100,0%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 49887	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 49888	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 50192	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 50193	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 50556	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 50559	100,0%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 50606	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 50607	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 50608	50,0%	5.000	5.000	2.500	5.000	2.500
Rijswijk Wonen	Geldlening 50611	100,0%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 50612	100,0%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 50613	100,0%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 50620	100,0%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rijswijk Wonen	Geldlening 60222	96,8%	2.188	2.188	2.116	2.188	2.119
Rijswijk Wonen	Geldlening 60727	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 60800	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 60801	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 61005	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 61006	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 61120	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 61121	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 61365	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 61456	96,8%	8.000	8.000	7.736	8.000	7.746
Rijswijk Wonen	Geldlening 61999	96,8%	4.000	4.000	3.868	4.000	3.873
Rijswijk Wonen	Geldlening 62486	96,8%	6.000	6.000	5.802	6.000	5.809

Geldnemer	Doel geldlening	Gewaarborgd %	Totaal geldlening	Resterend per 31-12-2024	Gewaarborgd per 31-12-2024	Resterend per 31-12-2025	Gewaarborgd per 31-12-2025
Rijswijk Wonen	Geldlening 62713	96,8%	7.000	7.000	6.769	7.000	6.778
Rijswijk Wonen	Geldlening 62919	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 62921	96,8%	5.000	5.000	4.835	5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 63200	96,8%	7.000	7.000	6.769	7.000	6.778
Rijswijk Wonen	Geldlening 63626	96,8%	6.000			6.000	5.809
Rijswijk Wonen	Geldlening 63909	96,8%	6.000			6.000	5.809
Rijswijk Wonen	Geldlening 64000	96,8%	7.500			7.500	7.262
Rijswijk Wonen	Geldlening 64005	96,8%	5.000			5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening 64218	96,8%	5.000			5.000	4.841
Rijswijk Wonen	Geldlening NRV15977	96,8%	6.018	5.377	5.199	6.018	5.827
Stedelink	Geldlening NRV18596	0,1%	24.421	24.421	39	24.421	35
Vidomes	Geldlening 39286	100,0%	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Vidomes	Geldlening 44186	100,0%	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Vidomes	Geldlening 44191	100,0%	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Vidomes	Geldlening 45264			15.000	7.500		
Vidomes	Geldlening 47841	100,0%	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Vidomes	Geldlening 60288	14,1%	5.782	5.782	803	5.782	813
Vidomes	Geldlening 61078	14,1%	15.000	15.000	2.082	15.000	2.109
Vidomes	Geldlening 61263	14,1%	15.000	15.000	2.082	15.000	2.109
Vidomes	Geldlening 61282	14,1%	12.500	12.500	1.735	12.500	1.757
Vidomes	Geldlening 61283	14,1%	9.000	9.000	1.249	9.000	1.265
Vidomes	Geldlening 61284	14,1%	10.000	10.000	1.388	10.000	1.406
Vidomes	Geldlening 61285	14,1%	2.000	2.000	278	2.000	281
Vidomes	Geldlening 61286	14,1%	3.630	1.059	147	887	125
Vidomes	Geldlening 61287	14,1%	3.630	914	127	735	103
Vidomes	Geldlening 61388	14,1%	20.000	20.000	2.776	20.000	2.811
Vidomes	Geldlening 61389	14,1%	10.000	10.000	1.388	10.000	1.406
Vidomes	Geldlening 61390	14,1%	12.500	12.500	1.735	12.500	1.757
Vidomes	Geldlening 61475	14,1%	15.000	15.000	2.082	15.000	2.109
Vidomes	Geldlening 63802	14,1%	20.000			20.000	2.811
Vidomes	Geldlening 63947	14,1%	15.000			15.000	2.109
Vidomes	Geldlening 64173	14,1%	15.000			15.000	2.109
Vidomes	Geldlening 61476	14,1%	10.000	10.000	1.388	10.000	1.406
Vidomes	Geldlening 61742	14,1%	25.000	25.000	3.470	25.000	3.514
Vidomes	Geldlening 61863	14,1%	15.000	15.000	2.082	15.000	2.109
Vidomes	Geldlening 61870	14,1%	20.000	20.000	2.776	20.000	2.811
Vidomes	Geldlening 62466	14,1%	15.000	15.000	2.082	15.000	2.109
Vidomes	Geldlening 62520	14,1%	20.000	20.000	2.776	20.000	2.811
Vidomes	Geldlening 63114	14,1%	20.000	20.000	2.776	20.000	2.811
Vidomes	Geldlening 63214	14,1%	20.000	20.000	2.776	20.000	2.811
Vidomes	Geldlening NRV13850	14,1%	18.382	17.595	2.442	18.382	2.584
Woonzorg Nederland	Geldlening 60385	0,1%	13.848	13.848	11	13.848	10
Woonzorg Nederland	Geldlening 60650	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 60659	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 60729	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 60734	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 61023	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 61244	0,1%	6.000	6.000	5	6.000	4
Woonzorg Nederland	Geldlening 61353	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 63399	0,1%	25.000			25.000	19

Geldnemer	Doel geldlening	Gewaarborgd %	Totaal geldlening	Resterend per 31-12-2024	Gewaarborgd per 31-12-2024	Resterend per 31-12-2025	Gewaarborgd per 31-12-2025
Woonzorg Nederland	Geldlening 63507	0,1%	25.000			25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 63508	0,1%	25.000			25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 63831	0,1%	25.000			25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 64051	0,1%	25.000			25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 64204	0,1%	20.000			20.000	15
Woonzorg Nederland	Geldlening 64239	0,1%	20.000			20.000	15
Woonzorg Nederland	Geldlening 61496	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 61562	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 61787	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 62101	0,1%	4.775	4.775	4	4.775	4
Woonzorg Nederland	Geldlening 62193			8.435	7		
Woonzorg Nederland	Geldlening 62194	0,1%	4.000	1.191	1	972	1
Woonzorg Nederland	Geldlening 62195	0,1%	5.000	1.531	1	20.225	15
Woonzorg Nederland	Geldlening 62275	0,1%	20.000	20.000	16	20.000	15
Woonzorg Nederland	Geldlening 62385	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 62410	0,1%	5.000	5.000	4	5.000	4
Woonzorg Nederland	Geldlening 62456	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 62547	0,1%	25.000	25.000	20	25.000	19
Woonzorg Nederland	Geldlening 62788	0,1%	20.000	20.000	16	20.000	15
Woonzorg Nederland	Geldlening 63086	0,1%	20.000	20.000	16	20.000	15
Woonzorg Nederland	Geldlening 63354	0,1%	45.000	45.000	37	45.000	33
Woonzorg Nederland	Geldlening NRV4201	0,1%	51.087	48.643	40	51.087	38
Totaal			**1.487.176**	**1.196.540**	**292.654**	**1.488.000**	**319.063**

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Overeenkomsten

Op grond van artikel 53 BBV worden in de toelichting bij de balans opgenomen de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

De verplichtingenadministratie is gedurende voorgaande jaren deels ingevoerd, maar kan niet volledig ondersteund worden in het huidige financiële systeem. Er zijn per ultimo 2025 geen lopende projecten met een aanbesteding per aanbieder van meer dan € 15 miljoen.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende verlofaanspraken (wettelijk- en bovenwettelijk verlof). Daarnaast kan het saldo vanuit overwerk meegaan naar 2026.

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening op grond van de WLZ en de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000) Programma	Lasten	Incidentele baten Programma	Baten
Bestuur en Organisatie		**Bestuur en Organisatie**	
Extra landelijke verkiezingen	215	Extra landelijke verkiezingen	200
Uitvoeringsprogramma Digitale Dienstverlening	64		
Veiligheid		**Veiligheid**	
SPUK Preventie met Gezag	322	SPUK Preventie met Gezag	322
Verkeer, Vervoer en Waterstaat		**Verkeer, Vervoer en Waterstaat**	
Economie		**Economie**	
MRDH bijdrage versterking energy cave	130	MRDH bijdrage versterking energy cave	130
Onderwijs		**Onderwijs**	
SPUK NPO-gelden	45	SPUK NPO-gelden	45
Versnelde afschrijving restantboekwaarde Steenvoordeschool	496	Verzekeringsuitkering Steenvoordeschool	344
Huur tijdelijke huisvesting Steenvoordeschool	525		
Garanstelling onderwijs AZC	122		
Sport, Cultuur en Recreatie		**Sport, Cultuur en Recreatie**	
SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ)	-354	SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ)	-354
Sociaal Domein		**Sociaal Domein**	
Oekraïne	9.533	Oekraïne	9.533
Toeslagenaffaire	357	Toeslagenaffaire	497
SPUK GALA (Sport, beweging en mentale gezondheid)	562	SPUK GALA (Sport, beweging en mentale gezondheid)	562
SPUK IZA (Integraal zorgakkoord)	558	SPUK IZA (Integraal zorgakkoord)	558
Volksgezondheid en Milieu		**Volksgezondheid en Milieu**	
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		**Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing**	
Versnelde afschrijving woonwagens	532	Verkoop gemeentelijke eigendommen	3.440
Gebiedsontwikkelingen	4.259	Gebiedsontwikkelingen	3.798
SPUK energiearmoede	160	SPUK energiearmoede	160
SPUK Lokale Aanpak Isolatiemaatregelen	640	SPUK Lokale Aanpak Isolatiemaatregelen	640
SPUK Soortenmanagementplan	332	SPUK Soortenmanagementplan	200
Verliesvoorziening RijswijkBuiten	1.307	Realisatiestimulans	1.680
		Winstneming grondexploitaties	397
Algemene middelen en overig		**Algemene middelen en overig**	
		Hervormingsagenda jeugd vorige jaren	2.084
		Dividendinkomsten	368
Overhead		**Overhead**	
Uitvoering Cloudstrategie	516		
Project GROEI	413		
Totaal programma's	**20.734**		**24.604**
Mutaties reserves			
Bestemmingsreserves			
Storting reserve Meerjaren Prognose Gebiedsontwikkeling (MPG)	486	Onttrekking reserve Corona maatregelenpakket	75

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000) Programma	Lasten	Incidentele baten Programma	Baten
Storting reserve Voorbereidingskosten Station RijswijkBuiten	1.500	Onttrekking reserve Innovatiefonds	324
Storting reserve Woningisolatieprogramma Rijswijk	956	Onttrekking reserve Nieuwbouw brandweerkazerne	128
		Onttrekking reserve Wijkontwikkeling	263
		Onttrekking egalisatiereserve afvalstoffenheffing	130
Totaal	**23.676**	**Totaal**	**25.525**
		Saldo nadelig	**1.849**

Totaalcijfers (bedragen x € 1.000)	Raming primitief	Raming gewijzigd	Jaarrekening
Lasten	269.111	278.750	252.798
Baten	268.899	282.155	268.859
Stortingen	0	2.778	2.942
Onttrekkingen	628	1.921	1.831
Saldo	**417**	**2.548**	**14.950**

Incidenteel (bedragen x € 1.000)	Raming primitief	Raming gewijzigd	Jaarrekening
Lasten	33.632	33.632	20.734
Baten	32.877	32.877	24.604
Stortingen	0	0	2.942
Onttrekkingen	237	1.530	920
Saldo	**-518**	**775**	**1.849**

Structureel (bedragen x € 1.000)	Raming primitief	Raming gewijzigd	Jaarrekening
Lasten	235.479	245.118	232.064
Baten	236.022	249.278	244.255
Stortingen	0	2.778	0
Onttrekkingen	391	391	911
Saldo	**935**	**1.772**	**13.101**

Structurele stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)	Storting	Onttrekking
Nieuwbouw brandweerkazerne		128
Wijkontwikkeling		263
Saldo	**0**	**391**

Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten

In het overzicht van de incidentele baten en lasten worden de incidentele baten en lasten groter dan € 100.000 genoemd. Een last of baat is incidenteel als deze op zichzelf (los van de omvang) niet periodiek (veelal jaarlijks) terugkeert.

Programma Bestuur en Organisatie

Extra landelijke verkiezingen

Vanwege de val van het kabinet Schoof zijn er op 29 oktober 2025 Tweede Kamerverkiezingen gehouden. Het organiseren van de Tweede Kamerverkiezingen heeft € 215.000 gekost. Via de septembercirculaire is er € 200.000 euro ontvangen als compensatie voor deze kosten.

Uitvoeringsprogramma Digitale Dienstverlening

Voor het realiseren van de doelstellingen in het uitvoeringsprogramma Digitale Dienstverlening is door de raad op 20 december 2022 besloten om hiervoor een budget van € 1.018.880 beschikbaar te stellen (RV22-023). In 2025 is er € 64.000 uitgegeven.

Programma Veiligheid

SPUK Preventie met Gezag

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de gemeente Rijswijk geselecteerd voor het landelijke programma Preventie met gezag. De gemeente Rijswijk ontvangt in totaal € 1.239.672 (exclusief BTW) aan extra middelen voor een periode van 3 jaar (van juli 2024 tot en met juni 2027). In 2025 waren de lasten en baten € 322.000.

Programma Economie

MRDH bijdrage versterking energy cave

Voor de verdere doorontwikkeling van het privaat publiek samenwerkingsverband ‘Energy Cave’, is er in 2023 onder voorwaarden een cofinancieringtoezegging van € 558.000 vanuit MRDH toegezegd. In 2025 is er van deze cofinanciering € 130.000 uitgegeven. Hetzelfde bedrag is als baten geboekt.

Programma Onderwijs

SPUK NPO-gelden

De overheid heeft tijdelijk middelen uitgetrokken voor een Nationaal Programma Onderwijs (Specifieke Uitkering). In 2025 waren de lasten en baten € 45.000.

Nieuwbouw Steenvoordeschool

De versnelde afschrijving van de restantboekwaarde van de (inmiddels gesloopte) Steenvoordeschool (€ 496.000), de huur van de tijdelijke huisvesting Steenvoordeschool (€ 525.000) en de te ontvangen verzekeringsuitkering (€ 344.000) zijn aangemerkt als incidentele baten en lasten in 2025.

Garantstelling onderwijs AZC

Met Lucas Onderwijs is overeengekomen dat zij voor de duur van het AZC, op KC Snijders, een tijdelijke onderwijsvoorziening realiseren. Ook is met Lucas Onderwijs overeengekomen dat de gemeente zich voor de duur van deze onderwijsvoorziening, gelijkgesteld aan de duur van het AZC, garantstelt voor dekking van een eventueel exploitatietekort oplopend tot maximaal € 500.000.

Vanuit de garantstelling basisschoolonderwijs AZC is er een voorschot van € 122.000 aan Lucas Onderwijs betaald.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ)

De gemeente Rijswijk heeft in 2023 gebruik gemaakt van de SPUK MEOZ regeling. Dit betrof een gedeeltelijke vergoeding van de meerkosten energie openbare zwembaden (MEOZ) over 2022 en 2023 voor een geschat bedrag van € 688.000. Deze is vervolgens als subsidie verstrekt aan Optisport. De werkelijke meerkosten van Optisport zijn lager uitgevallen, waardoor Optisport € 354.200 in 2025 moest terugbetalen aan de gemeente Rijswijk. Dit bedrag moest de gemeente vervolgens weer terugbetalen aan het Rijk.

Programma Sociaal Domein

Oekraïne

Het Kabinet heeft begin 2022 aan gemeenten gevraagd om opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne te realiseren. Het Rijk heeft aangegeven deze kosten te vergoeden. Voor Rijswijk betreft deze financiële regeling in 2025 een uitgave van € 9.533.000 met baten van het Rijk daar tegenover van eveneens € 9.533.000.

Toeslagenaffaire

Rijswijkse gedupeerden van de toeslagenaffaire kunnen hulp krijgen van de gemeente, zoals hulp bij het aanmelden bij de Belastingdienst. Er is € 357.000 uitgegeven en € 497.000 als inkomsten ontvangen.

SPUK GALA (Sport, beweging en mentale gezondheid)

Gemeenten ontvangen tot en met 2026 middelen ter stimulering van sport, beweging, mentale gezondheid en preventie. In 2025 waren de uitgaven en de baten € 562.000.

SPUK IZA (Integraal zorgakkoord)

In 2022 zijn Rijk, gemeenten en zorgpartijen het Integraal zorgakkoord aangegaan en heeft het Rijk aan gemeenten tijdelijke middelen toegekend. In 2025 waren de uitgaven en de baten € 557.999.

Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Versnelde afschrijving woonwagens

In 2025 heeft een incidentele versnelde afschrijving plaatsgevonden van de woonwagens aan de Strijplaan voor een bedrag van € 532.028.

Gebiedsontwikkelingen

Rijswijk is een dynamische stad in het hart van Haaglanden. Als gevolg van verdere ontwikkelingen zijn er meer incidentele uitgaven geweest bij een aantal lopende gebiedsontwikkelingen. Tegenover deze extra uitgaven aan gebiedsontwikkeling staan wel ontvangsten (anterieure overeenkomsten waarvoor de ontwikkelaar vergoedt). In 2025 bedroegen de incidentele lasten € 4.259.000 en de incidentele baten € 3.798.000.

SPUK energiearmoede

De Specifieke Uitkering (SPUK) energiearmoede is bedoeld om huishoudens die kampen met energiearmoede te ondersteunen met energiebesparende maatregelen. In 2025 waren de lasten en baten € 160.000.

SPUK Lokale Aanpak Isolatiemaatregelen

De Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale Aanpak Isolatiemaatregelen is bedoeld voor het opzetten van een eigen isolatieprogramma voor inwoners met een slecht geïsoleerde koopwoning. In 2025 waren de lasten en baten € 640.000.

SPUK Soortenmanagementplan

De financiële lasten voor het opstellen van het soortenmanagementplan bedragen € 415.000. De uitgaven in 2025 bedragen € 332.000. Van de Provincie Zuid-Holland is een projectsubsidie van € 200.000 ontvangen (SPUK). Vanuit de woningcorporaties is een projectbijdrage van € 65.000 toegezegd. Het restant van de benodigde middelen, € 150.000, wordt gedekt vanuit de CDOKE-middelen (SPUK).

Verliesvoorziening RijswijkBuiten

Naar aanleiding van de herziening van de grondexploitatie RijswijkBuiten (vastgesteld op 21 april 2026) is de verliesvoorziening van deze grondexploitatie bijgesteld. Dit heeft geleid tot een incidentele last van € 1.307.000.

Verkoop gemeentelijk eigendommen

Dit betreft een incidentele bate van € 3.440.000 door de verkoop van gemeentelijk vastgoed.

Realisatiestimulans

Vanuit het Rijk ontvangt de Gemeente Rijswijk een vast bedrag per woning voor het bouwen van betaalbare woningen. Voor de betaalbare woningen, waarvan de bouw gestart is in 2025, hebben we een rijksbijdrage gekregen van € 1.680.000.

Winstneming grondexploitaties

In 2025 heeft een positieve bijstelling van de grondexploitaties Molenhof en Eikelenburgh plaatsgevonden, wat heeft geleid tot een incidentele baat van € 397.000.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen en overig

Hervormingsagenda jeugd vorige jaren

De deskundigencommissie Van Ark adviseerde om het structurele tekort in het budget voor Jeugdzorg van € 828 miljoen gelijk te verdelen over rijk en gemeenten. Vanaf 2025 is hiervoor in de meicirculaire al structureel € 414 miljoen opgenomen. Er was nog geen sprake van compensatie met terugwerkende kracht van de (helft van de) tekorten over 2023 en 2024. Het kabinet heeft alsnog besloten dit compenseren. Het betreft in totaal een bedrag van € 728 miljoen. Voor de gemeente Rijswijk gaat het om een bedrag van € 2.084.000 dat incidenteel in 2025 werd uitgekeerd.

Dividendinkomsten

Voor de aandelen in Stedin krijgt de gemeente dividend uitgekeerd voor de cumulatief preferente aandelen en de gewone aandelen. Voor het eerste betreft het een vast bedrag, maar voor het tweede

wordt het bedrag jaarlijks achteraf vastgesteld in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Over 2024 wordt er uiteindelijk € 368.000 meer dividend uitgekeerd.

Overhead

Uitvoering Cloudstrategie

Via de I-Fabriek, een tijdelijke projectorganisatie, zijn in 2025 wederom diverse applicaties ´naar de cloud´ gebracht. Dit heet ook wel SaaS (Software As A Service). Steeds meer applicaties door de leverancier naar SaaS overgezet, zodat de gemeente op enig moment de stap naar SaaS wel moet maken. Vaak is er geen alternatief meer, of vindt er geen doorontwikkeling meer plaats op de huidige applicatie. Om hier meer grip op te krijgen is in opdracht van de gemeente Rijswijk een Cloud-strategie, inrichtingsplan en roadmap opgesteld. In 2025 is hier incidenteel een bedrag van € 516.000 aan uitgegeven.

Project GROEI

Project Groei is in 2024 gestart als gevolg van de aanbestedingsprocedure die is doorlopen om een nieuw financieel systeem aan te schaffen. De aanbesteding is gestart, omdat onze vorige leverancier het signaal gaf dat hun software niet langer ondersteund zou worden. Dit gaf ons de kans om niet alleen te vernieuwen, maar ook om kritisch te kijken naar wat we écht nodig hebben in een nieuw systeem. Het project is in 2025 afgerond met het in gebruik nemen van de nieuwe software.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 16 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 5.056.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 18,0 mln. bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 5,1 mln. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 2,7 mln. acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium (bedrag x € 1 mln)	€
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	2,8
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0,8
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0,2
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten	12,4
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**16,2**
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	2,7
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	**13,5**
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering)	1,8
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	
Totaal van onrechtmatigheden	**18,0**
Waarvan acceptabel	2,7
Waarvan niet acceptabel	15,3

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting

Ad 1A. Overschrijding lasten programma's

Uitgangspunt voor begrotingsoverschrijdingen van de lasten is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Door de raad is in de financiële verordening artikel 11 lid 3 bepaald welke begrotingsonrechtmatigheden passen binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel geduid worden. Hiervan is sprake in de volgende situaties:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren, mits voorzien van een toelichting.
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
3. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
4. Begrotingsoverschrijdingen, op programmaniveau, die kleiner zijn dan 10% van het programmatotaal en € 250.000.
5. Begrotingsoverschrijdingen als gevolg van onvoorzienbare verplichte uitgaven, waarbij de informatie zo laat bekend was dat een raadsbesluit of begrotingswijziging niet meer mogelijk was.
6. Begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de vastgestelde kaderstelling van de grondexploitaties.

In onderstaande tabel zijn de afwijkingen van € 250.000 en hoger van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door de raad geformuleerde beleid.

Programma (bedrag x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Overschrijding	Correctie	Totaal	Acceptabel	Resterend
Bestuur en ondersteuning	10.753	8.674	-2.080	2.306	227	227	0
Sport, Cultuur en Recreatie	19.169	19.470	301	0	301	0	301
Sociaal domein	106.240	111.318	5.078	-3.687	1.391	1.391	0
Volksgezondheid en milieu	21.683	21.097	-586	1.484	897	897	0
					2.816	**2.515**	**301**

Tijdens de overgang naar het nieuwe financiële systeem en de aanpassing van de programmabegroting in 2025 zijn enkele ramingen anders verwerkt in de financiële administratie. Hierdoor wijkt het beeld van de actuele begroting in de jaarrekening af van de vastgestelde wijzigingen, wat technische verschillen veroorzaakt bij enkele beleidsproducten. Deze verschillen zijn neutraal en hebben geen effect op het totale begrotingssaldo. De betreffende bedragen zijn vermeld in de kolom 'Correctie'.

Algemeen Bestuur en Organisatie

Gemeenten hebben op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) de taak een voorziening te vormen voor de pensioenen van (gewezen) wethouders. Op basis van een actuariële berekening wordt na afloop van het betreffende jaar de hoogte van de aan te houden voorziening bepaald. Dit jaar is er € 0,9 miljoen gedoteerd aan de voorziening.

Pensioenen van wethouders worden momenteel geregeld via de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) en gaat vanaf 1 januari 2028 over naar het pensioenfonds ABP onder het nieuwe pensioenstelsel. De gevormde voorziening zal dan als inbrengwaarde worden meegegeven.

Sport, Cultuur en Recreatie

Binnen het programma zijn er meerdere afwijkingen. Zowel positief als negatief. Per saldo is er een nadeel van € 301.000. De grootste afwijkingen zijn er binnen het product 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie, waar er uitgaven in 2025 zijn verantwoord die betrekking hebben op 2024.

Sociaal domein

Na correctie resteert er een overschrijding van € 1.391.000. Voor het grootste deel staan hier inkomsten tegenover (opvang Oekraïners) en voor een deel betreft het uitgaven voor WMO en Jeugdzorg (openeinderegelingen).

Volksgezondheid en milieu

De kostendekkendheid van de riolering mag maximaal 100% bedragen. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de uitgaven op de post riolering, maar ook naar de posten hemelwater, grondwater, veegkosten en kwijtschelding. Ook de btw en overhead worden bij de berekening betrokken. Doordat de inkomsten hoger zijn uitgevallen en andere toerekenbare kosten lager zijn uitgevallen, zou er overdekking ontstaan. Om die reden heeft er een verplichte dotatie aan de egalisatievoorziening plaatsgevonden. Zie ook de kostendekkendheidsberekening in de paragraaf lokale heffingen.

Ad 1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)

In totaal is er € 790.000 aan ongeautoriseerde investeringsuitgaven in de jaarrekening verantwoord. Het betreft de volgende kredieten:

Krediet	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Overschrijding
Asfaltwegen	1.256.000	1.969.409	-713.409
Vervanging lichtmasten	197.000	209.788	-12.788
Vervanging beplanting	421.000	431.428	-10.428
Vervanging bomen	851.000	904.829	-53.829
			-790.455

Voor elk van bovenstaande kredieten geldt dat dit jaarlijks terugkomende kredieten zijn. De overschrijdingen van de kredieten worden in mindering gebracht op de vervangingskredieten 2026.

Ad 2. Ongeautoriseerde reservemutaties

Bij de slotwijziging is de storting in de reserve woningisolatieprogramma bijgesteld op basis van de laatste prognoses. Uiteindelijk zijn er meer uitgaven ten laste van de SPUK gebracht waardoor er meer ruimte is ontstaan binnen de eigen middelen. Overeenkomstig het raadsvoorstel van het Woningisolatieprogramma (RV 23-047) zijn ook deze middelen gestort in de bestemmingsreserve, waardoor er een overschrijding is ontstaan van € 164.177. Omdat deze onrechtmatigheid past binnen het bestaande beleid van de raad, is deze als acceptabel opgenomen.

Ad 3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten

Bij deze categorie begrotingsonrechtmatigheden is het van belang om vast te stellen of de raad tijdig is geïnformeerd over deze afwijkingen. Formeel zijn de overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig aan de raad gemeld onrechtmatig. Het betreft de verschillen die zijn ontstaan in de periode tussen de 2e halfjaarrapportage en de jaarrekening.

Omschrijving programma's	Lasten onderschrijding	Correcties	Baten onderschrijding	Correcties	Baten overschrijding
Bestuur en ondersteuning			-1.294		
Veiligheid	78		-21		
Verkeer en Vervoer	46				169
Economie	35		-6		
Onderwijs	329		-111		
Sport, Cultuur en Recreatie					214
Sociaal Domein					1.448
Volksgezondheid en milieu					642
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	23.868	-23.868	-19.844	19.844	
Algemene dekkingsmiddelen (gesaldeerd)					5.793
Overhead (gesaldeerd)					3.600
Vennootschapsbelasting	12				
Onvoorzien	50				
	24.418	**-23.868**	**-21.275**	**19.844**	**11.866**
				Totaal	**13.848**
				Budgetoverhevelingen	-1.395
					12.453

Over een aantal zaken is de raad wel expliciet geïnformeerd:

- Op 24 februari 2026 heeft de raad een besluit genomen over de budgetoverheveling 2025 naar 2026 voor een bedrag van € 1.395.000. Omdat de raad over deze onderuitputting is geïnformeerd, wordt dit bedrag gecorrigeerd (diverse programma's).
- Op 21 april heeft de raad het raadsvoorstel herziening Grondexploitaties Sion - 't Haantje vastgesteld. Daarnaast is de raad geïnformeerd over de meerjarenprognose gebiedsontwikkelingen 2026. (RIB 26 041). De afwijkingen op het programma Wonen en Leven zijn daarmee voor een aanzienlijk deel al aan de raad gemeld (programma Wonen en Leven).

Per saldo resteert er een onrechtmatigheid op dit onderdeel van € 12.4 mln. (over- en onderschrijding van baten, en onderschrijdingen van lasten worden bij elkaar opgeteld). De onderschrijdingen van de lasten en de lagere of hogere baten per programma blijken uit het overzicht van baten en lasten. Deze verschillen worden per programma toegelicht in het jaarverslag.

Overige gegevens

Baker Tilly (Netherlands) B.V.
Laarderhoogtweg 25
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam

T: +31 (0)20 644 28 40

amsterdam@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Aan de Gemeenteraad van Gemeente Rijswijk

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Rijswijk te Rijswijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Rijswijk op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:
- het overzicht van baten en lasten over 2025;
- de balans per 31 december 2025;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
- de sisa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de verordening controle financiële beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) gemeente Rijswijk 2023 vastgesteld op 12 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Rijswijk zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 5,1 miljoen. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 250.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, sisa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Als onderdeel van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de gemeente en haar interne beheersingsomgeving. Wij hebben een frauderisicoanalyse uitgevoerd met als doelstelling het identificeren en inschatten van mogelijke risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben onze frauderisicoanalyse besproken met het college en de auditcommissie.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij geconcludeerd dat wij geen frauderisico zien ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat een opbrengststroom vast kan zijn, waarop de gemeente geen invloed heeft (zoals de rijksbijdrage en specifieke uitkeringen vanuit het rijk) of dat een opbrengststroom geen materiële omvang heeft of dat een opbrengstenstroom bestaat uit een grote hoeveelheid kleine, routinematige, niet materiële transacties waardoor de kans op een materiële fraude laag is.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij de volgende frauderisico’s geïdentificeerd en geëvalueerd in het kader van onze controle.

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

Het college of management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het college of management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:
- Analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren.
- Analyse van aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt.
- Beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om.
- Beoordelen van transacties met verbonden partijen.
- Doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

Naast bovenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten, het maken van schattingen en het bewaken van projecten. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Tevens hebben wij integriteits- en klokkenluidersmeldingen nader in onze controle betrokken.

Het risico dat betalingen uitgevoerd worden aan niet-rechthebbenden

Wij hebben tijdens onze werkzaamheden geconstateerd dat de mogelijkheid bestaat om SEPA betaalbestanden aan te passen voordat deze worden ingeladen in de bankapplicatie. Wij hebben tevens geconstateerd dat de mogelijkheid bestaat om handmatige betalingen aan te maken in het bankportaal zonder dat deze door de factuurstraat hebben doorlopen. Om het risico te mitigeren, hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:
- Wij hebben de opzet en het bestaan vastgesteld van het betalingsproces.

- Wij hebben middels een deelwaarneming vastgesteld dat wijzigingen van crediteuren nauwkeurig heeft plaatsgevonden.
- Wij hebben een deelwaarneming uitgevoerd op de batchbetalingen en vastgesteld dat deze ongewijzigd zijn ingelezen vanuit de financiële administratie in de bankapplicatie.
- Wij hebben middels data-analyse vastgesteld dat voor handmatig uitgaande betalingen voldoende onderliggende onderbouwing aanwezig is.

Uit onze werkzaamheden zijn geen bevindingen geconstateerd. Wij zijn gedurende de gehele controle alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Daarnaast hebben wij middels een schriftelijke bevestiging door het college laten bevestigen dat alle gevallen van (mogelijke) fraude zijn gemeld aan ons. Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het college heeft in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de gemeente om de door haar geïdentificeerde risico's op te vangen en haar bedrijfsvoering voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze veronderstelling met het college geëvalueerd aan de hand van de tot het moment van het verstrekken van deze controleverklaring beschikbare informatie waaronder de begroting en de financiële kengetallen inclusief de weerstandsratio. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente een sluitende meerjarenbegroting heeft.

Wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Eventuele relevante gebeurtenissen na balansdatum die haar effect kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente zijn toereikend toegelicht in de toelichting op de balans. Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:
- Wij hebben een risicoanalyse uitgevoerd gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Wij hebben kennisgenomen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Wij hebben met het college de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten besproken.
- Wij hebben kennisgenomen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Wij hebben kennisgenomen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- Wij hebben vastgesteld dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.

Op basis van onze kennis en ons begrip van de organisatie, verkregen tijdens onze jaarrekeningcontrole, en de financiële positie van de gemeente, zoals deze blijkt uit de jaarrekening, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente niet langer in staat is om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden – rechtmatigheidsverantwoording

Wij vestigen de aandacht op de financiële rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties in de rechtmatigheidsverantwoording, op pagina 221 in de jaarrekening, waarin het college als gevolg van begrotingsoverschrijdingen op programma's en investeringsbudgetten alsmede het niet voor alle inkopen voldoen aan Europese aanbestedingswetgeving (materiële) onrechtmatigheden rapporteert.

Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (netto rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 15,3 miljoen ligt boven de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de sisa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling informatieverstrekking sisa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling informatieverstrekking sisa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering sisa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling informatieverstrekking sisa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de verordening controle financiële beheer en organisatie (artikel 213 Gemeentewet) gemeente Rijswijk 2023 vastgesteld op 12 december 2023 en het Controleprotocol

WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening.

Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 7 juli 2026

Baker Tilly (Netherlands) B.V.

S.M. Turenhout RA

Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A31	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2024	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld		
		Gemeenten	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: A31/01	*Indicator: A31/02*	*Indicator: A31/03*	*Indicator: A31/04*		
			322.669	**€ 396.629**	**Nee**	**De gemeente Rijswijk ontvangt middelen voor een periode van 3 jaar: van juli 2024 tot en met juni 2027. Dit is vertaald in een Uitvoeringsprogramma waarin de activiteiten doorlopen tot en met eind juni 2027**		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
					Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2		
		Gemeenten	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: B2/01	*Indicator: B2/02*	*Indicator: B2/03*	*Indicator: B2/04*	*Indicator: B2/05*	
			27	**102**	**Nee**	**Ja**	**Nee**	
			Reeks 1	**Reeks 1**				
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten	**Keuze werkelijke kosten**				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: B2/06	*Indicator: B2/07*				
			€ 356.782	**€ 1.074.749**				
			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten	**Werkelijke kosten**	**Keuze werkelijke kosten**	**Keuze werkelijke kosten**	**Werkelijke kosten**	**Werkelijke kosten**
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: B2/08	*Indicator: B2/09*	*Indicator: B2/10*	*Indicator: B2/11*	*Indicator: B2/12*	*Indicator: B2/13*
			€ 0	**€ 0**				**€ 0**
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: B2/14	*Indicator: B2/15*	*Indicator: B2/16*	*Indicator: B2/17*	*Indicator: B2/18*	*Indicator: B2/19*
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Totaal**	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: B2/20	*Indicator: B2/21*	*Indicator: B2/22*	*Indicator: B2/23*	*Indicator: B2/24*	
			€ 127.073	**€ 250.553**			**€ 483.855**	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: C62/01	*Indicator: C62/02*				
			€ 3.090	**Nee**				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: C92/01	*Indicator: C92/02*	*Indicator: C92/03*	*Indicator: C92/04*	*Indicator: C92/05*	
			€ 53.981	**0**	**1**	**1328**	**12**	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
						Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05		
		Gemeenten	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*	*Indicator: D8/05*	*Indicator: D8/06*
			€ 1.670.778	**€ 1.112.797**	**€ 115.420**	**€ 0**	**€ 1.675.320**	**€ 1.700.637**

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026										
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
					Bedrag		**Bedrag**			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*			
				Indicator: D8/07	*Indicator: D8/08*	*Indicator: D8/09*	*Indicator: D8/10*			
			1							
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs				
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*				
				Indicator: D14/01	*Indicator: D14/02*	*Indicator: D14/03*				
				€ 45.460	**€ 0**	**€ 0**				
				Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: D14/04	*Indicator: D14/05*	*Indicator: D14/06*	*Indicator: D14/07*			
				€ 0	**€ 153.676**	**€ 108.216**	**Nee**			
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*			
				Indicator: D14/08	*Indicator: D14/09*	*Indicator: D14/10*	*Indicator: D14/11*			
			1							
OCW	D23	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**		Beschikkingsnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
				Aard controle n.v.t	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t*	
				Indicator: D23/01	*Indicator: D23/02*	*Indicator: D23/03*	*Indicator: D23/04*	*Indicator: D23/05*	*Indicator: D23/06*	
			1	**SB230042**	**b) De verruiming van bemande openingstijden**	**€ 33.463**	**€ 0**	**b) De verruiming van bemande openingstijden**	**€ 65.599**	
				Eindverantwoording (Ja/Nee)						
				Aard controle n.v.t.						
				Indicator: D23/07						
			1	**Ja**						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaai							
		Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)							
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: E3/01	*Indicator: E3/02*	*Indicator: E3/03*	*Indicator: E3/04*	*Indicator: E3/05*	*Indicator: E3/06*
			1	**IenW/BSK-2019/42432**	**€ 21.084**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
				Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
					Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: E3/07	*Indicator: E3/08*	*Indicator: E3/09*	*Indicator: E3/10*	*Indicator: E3/11*	*Indicator: E3/12*
			1	**IenW/BSK-2019/42432**	**€ 21.084**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**Nee**
IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: E44B/01	*Indicator: E44B/02*	*Indicator: E44B/03*	*Indicator: E44B/04*	*Indicator: E44B/05*	*Indicator: E44B/06*
			1	**060503 Gemeente Delft**	**ENW/BSK-2023/259836**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
			2	**060503 Gemeente Delft**	**IENW/BSK-2022/282900**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: E44B/07	*Indicator: E44B/08*	*Indicator: E44B/09*			
			1	**060503 Gemeente Delft**	**ENW/BSK-2023/259836**	**Nee**			
			2	**060503 Gemeente Delft**	**IENW/BSK-2022/282900**	**Nee**			
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: E44B/10	*Indicator: E44B/11*	*Indicator: E44B/12*	*Indicator: E44B/13*		
			1	**060503 Gemeente Delft**	**ENW/BSK-2023/259836**	**Project verbetering Tulpstraat**	**Nee**		
			2	**060503 Gemeente Delft**	**IENW/BSK-2022/282900**	**Project 1: Verbetering Lindelaan**	**Nee**		
IenW	E53	**Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord**		Beschikkingsnummer / en projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee)
						Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: E53/01	*Indicator: E53/02*	*Indicator: E53/03*	*Indicator: E53/04*	*Indicator: E53/05*	*Indicator: E53/06*
			1	**SPUKSLA25-03837540**	**€ 0**	**€ 0**	**3-11-2025**	**2-11-2028**	**Nee**
				Kopie beschikkingsnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: E53/07	*Indicator: E53/08*	*Indicator: E53/09*			
			1	**SPUKSLA25-03837540**	**2026**	**Nee**			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	**E110**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw**		Beschikkingsnummer	Totale besteding (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	
					Automatisch berekend. Alleen voor SiSa 2024.	*Automatisch berekend*		Automatisch berekend	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: E110/01	*Indicator: E110/02*	*Indicator: E110/03*	*Indicator: E110/04*	*Indicator: E110/05*	
			1	**195492**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	
				Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
				Aard controle D1	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: E110/06	*Indicator: E110/07*	*Indicator: E110/08*	*Indicator: E110/09*	*Indicator: E110/10*	*Indicator: E110/11*
			1	**1777**	**1143**	**188**	**0**	**Nee**	**Ja**
				Naam mobiliteitsmaatregel	Totale besteding (t/m jaar T-1) per mobiliteitsmaatregel	Totale besteding (jaar T) per mobiliteitsmaatregel	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per mobiliteitsmaatregel	Mobiliteitsmaatregel afgerond (Ja/Nee)	
					Alleen voor SiSa 2024				
				Aard controle n.v.t	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t*	
				Indicator: E110/12	*Indicator: E110/13*	*Indicator: E110/14*	*Indicator: E110/15*	*Indicator: E110/16*	
			1	**Opwaarderen fietsverbinding Havenkwartier - NS Station Riiswiik**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**Nee**	
			2	**Opwaarderen fietsverbinding Jaagpad Havenkwartier door herinrichting Jaagpad tussen Tinbergenstraat en Steenplaetstraat als fietsstraat**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**Nee**	
			3	**Herinrichting Assenkruis – Plaspoelpolder: Herinrichting Verrijn Stuartlaan tussen Volmerlaan en De Bruyn Kopstraat**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**Nee**	
EZ	**F20**	**Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden**		Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*
				Indicator: F20/01	*Indicator: F20/02*	*Indicator: F20/03*	*Indicator: F20/04*	*Indicator: F20/05*	*Indicator: F20/06*
			1	**SPUKIW22T2-03376400**	**Sterpassage (Orchard lenII)**	**€ 177.783**	**0**	**€ 1.628.917**	**€ 0**
				Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: F20/07	*Indicator: F20/08*	*Indicator: F20/09*	*Indicator: F20/10*	*Indicator: F20/11*	*Indicator: F20/12*
			1	**SPUKIW22T2-03376400**	**€ 233.445**	**Ja**	**0**	**Ja**	**0**
				Kopie beschikkingsnummer	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee)	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee)	Eindverantwoording (ja/nee)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: F20/13	*Indicator: F20/14*	*Indicator: F20/15*	*Indicator: F20/16*	*Indicator: F20/17*	
			1	**SPUKIW22T2-03376400**	**Ja**	**NVT**	**Ja**	**Nee**	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025**	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 25.861.952	**€ 288.854**	**€ 720.772**	**€ 4.826**	**€ 43.839**	**€ 0**
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 80.498	**€ 15.348**	**€ 0**	**€ 1.756.773**	**€ 24.332**	**€ 0**
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente					
			Participatiewet (PW)					
			Aard controle D2	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: G2/13	*Indicator: G2/14*				
			€ 0	**Ja**				
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr**						
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G3/01	*Indicator: G3/02*	*Indicator: G3/03*	*Indicator: G3/04*	*Indicator: G3/05*	*Indicator: G3/06*
			€ 31.800	**€ 22.030**	**€ 6.642**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
			€ 0	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**Ja**	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2025			Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
					Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
					Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
				1	**Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)**	**€ 0**	**€ 0**	**€ -38**	**€ 26.815**	**€ 753**
				2	**Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 5.711**	**€ 42**
				3	**Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 6.570**	**€ 783**
				4	**Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)**	**€ 0**		**€ 0**	**€ 5.320**	**€ 302**
				5	**Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 258**	**€ 83**
				6	**Totaal**	**€ 0**	**€ 0**	**€ -38**	**€ 44.674**	**€ 1.963**
					Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
						Gemeente	Gemeente	Gemeente		
					Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
					Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
				1	**Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)**	**0**	**0**	**Ja**		
				2	**Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)**	**0**	**0**	**Ja**		
				3	**Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)**	**0**	**0**	**Ja**		
				4	**Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)**	**0**	**0**	**Ja**		
				5	**Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)**	**0**	**0**	**Ja**		
				6	**Totaal**	**0**	**0**	**N.v.t.**		
					Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
					Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
					Indicator: G4/11	*Indicator: G4/12*	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*	
				1	**Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)**					
				2	**Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)**					
				3	**Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)**					
				4	**Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)**					
				5	**Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)**					
				6	**Totaal**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	
					Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
						Gemeente	Gemeente	Gemeente		
					Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*		
					Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*		
				1	**Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)**					
				2	**Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)**					
				3	**Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)**					
				4	**Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)**					
				5	**Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)**					
				6	**Totaal**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**		
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025			Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
					Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr								
					Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
					Indicator: G10/01	*Indicator: G10/02*	*Indicator: G10/03*			
					€ 841.839	**€ 0**	**Ja**			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026										
Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025**	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: G12/01	*Indicator: G12/02*	*Indicator: G12/03*			
			€ 0	**€ 0**	**Nee**			
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2025**	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	Aard controle n.v.t.	
			Indicator: G13/01	*Indicator: G13/02*	*Indicator: G13/03*	*Indicator: G13/04*	Indicator: G13/05	
			€ 59.177	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**Ja**	
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025**	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
		Gemeenten						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H4/01	*Indicator: H4/02*				
			€ 1.466.435	**€ 865.293**				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*		
			€ 707.362	**€ 134.459**	**€ 23.472**			
VWS	H21	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: H21/01	*Indicator: H21/02*	*Indicator: H21/03*	*Indicator: H21/04*	*Indicator: H21/05*	
			Ja		**€ 40.800**	**€ 40.800**	**Ja**	
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H30/01	*Indicator: H30/02*	*Indicator: H30/03*	*Indicator: H30/04*	*Indicator: H30/05*	*Indicator: H30/06*
			€ 966.765	**€ 82.547**	**€ 884.218**	**€ 2.507.323**	**Ja**	**N.v.t.**
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H30/07	*Indicator: H30/08*				
			Ja	**Nee**				
VWS	H35B	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*				
			Indicator: H35B/01	*Indicator: H35B/02*				
		1	**060603 Gemeente Rijswijk**	**€ 557.999**				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J6B	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet ondersteuning woningbouw (derde tranche)**		Hieronder één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Cumulatief aantal woningbouw- of herstructureringsprojecten dat t/m jaar T geholpen is met middelen
		SiSa tussen medeoverheden		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J6B/01	*Indicator: J6B/02*	*Indicator: J6B/03*	*Indicator: J6B/04*	*Indicator: J6B/05*	*Indicator: J6B/06*
				030008 Provincie Zuid-Holland	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
				Cumulatief aantal woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd (t/m Jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
				Indicator: J6B/07	*Indicator: J6B/08*				
				€ 0	**Nee**				
VRO	J9	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls**		Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
		Tranche 1 t/m 7 Gemeenten		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J9/01	*Indicator: J9/02*	*Indicator: J9/03*	*Indicator: J9/04*	*Indicator: J9/05*	*Indicator: J9/06*
			1	**Gebiedstransformatie Bogaard stadscentrum**	**Nee**	**Ja**	**853**	**408**	**0**
			2	**Gebiedstransformatie Havenkwartier**	**Nee**	**Nee**	**0**	**0**	**0**
				Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J9/07	*Indicator: J9/08*	*Indicator: J9/09*	*Indicator: J9/10*	*Indicator: J9/11*	*Indicator: J9/12*
			1	**Gebiedstransformatie Bogaard stadscentrum**	**Nee**	**€ 756.640**	**€ 5.612.490**	**€ -143**	**€ 1.045.251**
			2	**Gebiedstransformatie Havenkwartier**	**Nee**	**€ 1.086.665**	**€ 2.618.059**	**€ 3.077.538**	**€ 5.182.336**
				Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: J9/13	*Indicator: J9/14*	*Indicator: J9/15*	*Indicator: J9/16*		
			1	**Gebiedstransformatie Bogaard stadscentrum**	**Nee**	**Start bouw met circa 21 maanden vertraagd, daarmee ook deels de realisatiemaatregelen meegenomen. Wijzigingen zijn besproken met RVO, onderzocht wordt of formeel wijzigingsverzoek nodig is.**	**Nee**		
			2	**Gebiedstransformatie Havenkwartier**	**Ja**	**Start bouw met circa 6 maanden vertraagd, daarmee ook deels de realisatiemaatregelen meegenomen.**	**Nee**		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
VRO	J17	**Realisatiestimulans**		Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognotiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.					
				Aard controle D1	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*					
				Indicator: J17/01	*Indicator: J17/02*	*Indicator: J17/03*					
				240							
				Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*			
				Indicator: J17/04	*Indicator: J17/05*	*Indicator: J17/06*	*Indicator: J17/07*	*Indicator: J17/08*			
			1								
			2								
VRO	J41B	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw**		Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen		
		SiSa tussen medeoverheden									
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: J41B/01	*Indicator: J41B/02*	*Indicator: J41B/03*	*Indicator: J41B/04*	*Indicator: J41B/05*	*Indicator: J41B/06*		
			1	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 68.581**	**€ 143.581**	**€ 14.224**	**7**	**7**		
			2	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 75.000**	**€ 150.000**	**€ 73.836**	**3**	**3**		
			3	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 75.000**	**€ 150.000**	**€ 265.084**	**1**	**1**		
			4	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 55.903**	**€ 144.401**	**€ 144.003**	**4**	**4**		
				Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*					
				Indicator: J41B/07	*Indicator: J41B/08*	*Indicator: J41B/09*					
			1	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**1750**	**Ja**					
			2	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**9000**	**Ja**					
			3	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**2400**	**Ja**					
			4	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**8000**	**Ja**					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026										
Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J55/01	*Indicator: J55/02*	*Indicator: J55/03*	*Indicator: J55/04*	*Indicator: J55/05*	*Indicator: J55/06*
			557	**€ 60.762**	**€ 798.843**	**146**	**€ 17.052**	**€ 93.897**
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J55/07	*Indicator: J55/08*	*Indicator: J55/09*			
			703	**€ 82.104**	**€ 302.957**			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J55/10	*Indicator: J55/11*	*Indicator: J55/12*	*Indicator: J55/13*	*Indicator: J55/14*	*Indicator: J55/15*
			4786	**3811**	**0**	**0**	**0**	**0**
VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
						Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J56/01	*Indicator: J56/02*	*Indicator: J56/03*	*Indicator: J56/04*	*Indicator: J56/05*	*Indicator: J56/06*
		1	**RHA2021-02375298**	**Studentenhuisvesting Polakweg**	**€ 555.972**	**€ 633.194**	**0**	**330**
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J56/07	*Indicator: J56/08*	*Indicator: J56/09*	*Indicator: J56/10*	*Indicator: J56/11*	*Indicator: J56/12*
		1	**Studentenhuisvesting Polakweg**	**€ 0**	**€ 77.222**	**Nee**	**Ja**	**Ja**
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J56/13	*Indicator: J56/14*	*Indicator: J56/15*			
		1	**Studentenhuisvesting Polakweg**	**Nee**	**Ja**			
VRO	J85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Projectnaam	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	
		Gemeenten						
			Aard controle n.v.t	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: J85/01	*Indicator: J85/02*	*Indicator: J85/03*	*Indicator: J85/04*	*Indicator: J85/05*	
		1	**Rijswijk Centrum Flexwonen**	**0**	**0**	**€ 48.460.243**	**€ 1.175.366**	
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J85/06	*Indicator: J85/07*	*Indicator: J85/08*			
		1	**Rijswijk Centrum Flexwonen**	**Nee**	**Nee**			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator			
VRO	J94	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J94/01	*Indicator: J94/02*	*Indicator: J94/03*	*Indicator: J94/04*	*Indicator: J94/05*	*Indicator: J94/06*			
			1 **LAI23-03494355**	**€ 461.334**	**251**	**58**	**€ 0**	**€ 0**			
			2 **Lai24-03721311**	**€ 178.633**	**0**	**0**	**€ 0**	**€ 98.633**			
			3 **LAI25-03820940**	**€ 0**	**0**	**0**	**€ 0**	**€ 0**			
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)						
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*						
			Indicator: J94/07	*Indicator: J94/08*	*Indicator: J94/09*						
			1 **€ 0**	**€ 461.334**	**Nee**						
			2 **€ 0**	**€ 80.000**	**Nee**						
			3 **€ 0**	**€ 0**	**Nee**						
VRO	J105	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnaam	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*			
			Indicator: J105/01	*Indicator: J105/02*	*Indicator: J105/03*	*Indicator: J105/04*	*Indicator: J105/05*	*Indicator: J105/06*			
			1 **2023-0000698847**	**406**	**Ja**	**0**	**Ja**	**€ 2.479.250**			
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*			
			Indicator: J105/07	*Indicator: J105/08*	*Indicator: J105/09*	*Indicator: J105/10*	*Indicator: J105/11*	*Indicator: J105/12*			
			1 **2023-0000698847**	**€ 2.479.250**	**Ja**		**246**	**Ja**			
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)							
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*							
			Indicator: J105/13	*Indicator: J105/14*							
			1 **2023-0000698847**	**Nee**							

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026											
Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J106	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget**		Beschikkingsnummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)			
					Automatisch berekend	*Automatisch berekend*			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: J106/01	*Indicator: J106/02*	*Indicator: J106/03*			
			1	**2023-0000100068**	**€ 0**	**€ 0**			
				Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle D1	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: J106/04	*Indicator: J106/05*	*Indicator: J106/06*	*Indicator: J106/07*	*Indicator: J106/08*	
			1	**1777**	**1143**	**188**	**0**	**Nee**	
				Kopie beschikkingsnummer	Naam gebiedsmaatregel	Besteding (jaar T) per gebiedsmaatregel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per gebiedsmaatregel	Gebiedsmaatregel afgerond (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: J106/09	*Indicator: J106/10*	*Indicator: J106/11*	*Indicator: J106/12*	*Indicator: J106/13*	
			1	**2023-0000100068**	**Vergroening Havenkwartier**	**€ 0**	**€ 0**	**Nee**	
			2	**2023-0000100068**	**Vergroening Beatrixlaan**	**€ 0**	**€ 0**	**Nee**	
VRO	J117B	**Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren**		Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T)			
		SiSa tussen medeoverheden							
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*			
				Indicator: J117B/01	*Indicator: J117B/02*	*Indicator: J117B/03*			
			1	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 201.844**	**€ 201.844**			
				Kopie provinciecode	Status SMP (nog niet gestart/in ontwikkeling/afgerond)	Gebruik van pre-SMP (Ja/Nee)	Verwachte opleverdatum SMP(dd/mm/jj)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: J117B/04	*Indicator: J117B/05*	*Indicator: J117B/06*	*Indicator: J117B/07*	*Indicator: J117B/08*	
			1	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**in ontwikkeling**	**Nee**	**1-11-2026**	**Nee**	
VRO	J209	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**		Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
							Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J209/01	*Indicator: J209/02*	*Indicator: J209/03*	*Indicator: J209/04*	*Indicator: J209/05*	*Indicator: J209/06*
			1	**RHA25-STUD-03845209**	**At the Park**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**555**
				Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R.*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: J209/07	*Indicator: J209/08*	*Indicator: J209/09*	*Indicator: J209/10*	*Indicator: J209/11*	
			1	**At the Park**	**0**	**Ja**	**Ja**	**Nee**	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026										
Verstrekker	Uitkering scode	Specifieke uitkering Juridische		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J210B	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw**		Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden							
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J210B/01	*Indicator: J210B/02*	*Indicator: J210B/03*	*Indicator: J210B/04*	*Indicator: J210B/05*	*Indicator: J210B/06*
			1	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 318.750**	**€ 164.013**	**4**	**7500**	**Nee**
			2	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 62.757**	**€ 6.973**	**5**	**8600**	**Ja**
			3	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 233.062**	**€ 52.368**	**7**	**1000**	**Ja**
			4	**030008 Provincie Zuid-Holland**	**€ 130.213**	**€ 14.468**	**7**	**1207**	**Nee**
KGG	K28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**		Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: K28/01	*Indicator: K28/02*	*Indicator: K28/03*	*Indicator: K28/04*	*Indicator: K28/05*	*Indicator: K28/06*
				€ 931.795	**€ 397.037**	**€ 241.388**	**€ 3.554.020**	**€ 0**	**€ 0**
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t.					
				Indicator: K28/07					
				Nee					
AenM	M16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**		Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten							
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: M16/01	*Indicator: M16/02*	*Indicator: M16/03*	*Indicator: M16/04*	*Indicator: M16/05*	*Indicator: M16/06*
				€ 4.492.400	**€ 5.203.210**		**€ 0**	**€ 0**	**€ 114.320**
				Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	
				Indicator: M16/07	*Indicator: M16/08*	*Indicator: M16/09*	*Indicator: M16/10*	*Indicator: M16/11*	
				€ 43.567	**€ 42.672**	**€ 678.782**	**1-10-2025**	**nvt**	
				Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
				Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09					
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
				Indicator: M16/12	*Indicator: M16/13*				
				€ 9.217.387	**€ 35.629.746**				

Overzicht taakvelden

Taakveld (Bedragen x € 1.000)	Omschrijving taakveld	Begroting			Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	4.235	0	-4.235	4.933	0	-4.933
0.2	Burgerzaken	3.746	1.578	-2.168	3.324	1.504	-1.819
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.675	2.920	246	307	1.373	1.067
0.63	Parkeerbelasting	98	6.639	6.541	111	6.664	6.553
Bestuur en ondersteuning		**10.753**	**11.136**	**383**	**8.674**	**9.541**	**868**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	6.396	0	-6.396	6.442	8	-6.434
1.2	Openbare orde en veiligheid	4.087	376	-3.711	3.963	347	-3.615
Veiligheid		**10.483**	**376**	**-10.107**	**10.405**	**355**	**-10.049**
2.1	Verkeer en vervoer	10.523	1.071	-9.452	10.482	1.379	-9.103
2.2	Parkeren	1.617	93	-1.524	1.545	21	-1.524
2.4	Economische havens en waterwegen	169	0	-169	153	0	-153
2.5	Openbaar vervoer	310	0	-310	394	3	-391
Verkeer en Vervoer		**12.619**	**1.164**	**-11.455**	**12.573**	**1.403**	**-11.171**
3.1	Economische ontwikkeling	548	393	-156	618	391	-228
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	161	50	-111	185	50	-135
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	403	187	-215	323	196	-126
3.4	Economische promotie	256	328	72	207	315	108
Economie		**1.368**	**958**	**-410**	**1.333**	**952**	**-381**
4.1	Openbaar basisonderwijs	36	5	-31	152	2	-150
4.2	Onderwijshuisvesting	5.343	1.107	-4.236	5.328	1.061	-4.267
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.185	3.216	-2.969	5.836	3.154	-2.682
Onderwijs		**11.563**	**4.328**	**-7.235**	**11.316**	**4.217**	**-7.099**
5.1	Sportbeleid en activering	2.953	331	-2.622	2.708	322	-2.386
5.2	Sportaccommodaties	1.580	975	-605	1.804	1.113	-691
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.494	265	-3.229	3.314	284	-3.030
5.4	Musea	1.197	7	-1.190	709	9	-700
5.5	Cultureel erfgoed	58	0	-58	494	0	-494
5.6	Media	1.615	81	-1.535	1.606	81	-1.526
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.273	83	-8.190	8.834	146	-8.689
Sport, Cultuur en Recreatie		**19.169**	**1.741**	**-17.428**	**19.470**	**1.955**	**-17.515**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	13.941	2.512	-11.429	18.144	12.022	-6.122
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.425	50	-1.375	2.885	76	-2.809
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.856	404	-1.452	1.832	413	-1.419
6.3	Inkomensregelingen	38.838	30.394	-8.444	38.200	30.519	-7.681
6.4	WSW en beschut werk	3.200	0	-3.200	2.749	17	-2.732
6.5	Arbeidsparticipatie	3.265	171	-3.094	2.794	129	-2.665
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4.235	0	-4.235	4.035	0	-4.035
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	8.221	220	-8.001	8.386	297	-8.089
6.712	Begeleiding (Wmo)	4.341	0	-4.341	4.662	118	-4.544
6.713	Dagbesteding (Wmo)	984	0	-984	1.003	0	-1.003
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	431	198	-233	609	266	-344
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	569	0	-569	572	0	-572
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	18.358	0	-18.358	21.627	0	-21.627
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	2.656	0	-2.656	575	0	-575
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	668	0	-668	80	0	-80
6.791	PGB Wmo	870	0	-870	558	0	-558
6.792	PGB Jeugd	532	0	-532	545	0	-545
6.811	Beschermd Wonen (Wmo)	0	0	0	178	0	-178
6.821	Jeugdbescherming	1.154	0	-1.154	1.150	0	-1.150
6.822	Jeugdreclassering	221	0	-221	281	0	-281
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	476	35	-441	451	35	-416
Sociaal Domein		**106.240**	**33.984**	**-72.257**	**111.318**	**43.891**	**-67.427**
7.1	Volksgezondheid	3.525	427	-3.097	3.402	324	-3.077
7.2	Riolering	3.858	6.051	2.193	4.619	6.255	1.637
7.3	Afval	10.632	13.130	2.498	10.965	13.639	2.674
7.4	Milieubeheer	3.656	325	-3.331	2.095	21	-2.074

Taakveld (Bedragen x € 1.000)	Omschrijving taakveld	Begroting			Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	13	134	121	17	171	154
Volksgezondheid en milieu		**21.683**	**20.068**	**-1.616**	**21.097**	**20.410**	**-687**
8.1	Ruimtelijke ordening	8.130	6.652	-1.477	1.596	0	-1.596
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	23.706	23.770	64	1.002	1.023	22
8.3	Wonen en bouwen	6.798	6.574	-224	13.839	16.731	2.891
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		**38.633**	**36.996**	**-1.637**	**16.437**	**17.754**	**1.316**
0.5	Treasury	1.052	2.036	984	565	2.351	1.786
0.61	OZB woningen	1.483	8.219	6.736	1.611	8.221	6.610
0.62	OZB niet-woningen	85	7.440	7.355	136	7.866	7.730
0.64	Belastingen overig	94	25	-70	251	25	-226
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	1.046	143.867	142.821	0	147.647	147.647
0.8	Overige baten en lasten	1.058	0	-1.058	520	579	59
Algemene middelen en overig		**4.819**	**161.587**	**156.768**	**3.083**	**166.688**	**163.606**
0.4	Overhead	41.418	9.816	-31.602	36.907	1.705	-35.202
Overhead		**41.418**	**9.816**	**-31.602**	**36.907**	**1.705**	**-35.202**
0.10	Mutaties reserves	2.778	1.921	-857	2.942	1.831	-1.111
Mutaties reserves		**2.778**	**1.921**	**-857**	**2.942**	**1.831**	**-1.111**
Eindtotaal		**281.528**	**284.076**	**2.548**	**255.556**	**270.703**	**15.148**

Wet Normering Topinkomens

WNT-verantwoording 2025 GEMEENTE RIJSWIJK

De WNT is van toepassing op Gemeente Rijswijk (ZH). Het voor de gemeente Rijswijk toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000. Dit is het algemene bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2025 **bedragen x € 1** **Functiegegevens**	**Schuit, P.M.** **Gemeentesecretaris/** **Algemeen directeur**	**Massaar, J.A.** **Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 155.076	€ 121.128
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.232	€ 22.063
Subtotaal	**€ 178.308**	**€ 143.191**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 246.000	€ 246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 178.308**	**€ 143.191**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2024	**Schuit, P.M.**	**Massaar, J.A.**
bedragen x € 1	**Gemeentesecretaris/**	**Griffier**
Functiegegevens	**Algemeen directeur**	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 149.400	€ 131.392
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.324	€ 18.403
Subtotaal	**€ 172.724**	**€ 149.795**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 233.000
Bezoldiging	**€ 172.724**	**€ 149.795**

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Aangenomen amendementen 2025

#	Raadsvergadering	Aangenomen amendement	Uitgevoerd/afgerond	Toelichting
1	**28-jan-25**	RV Groenbeleid		Tekst vervangen In Nota
		Amendement Groenbeleid	Amendementen uitgevoerd	
		Amendement Financiering van de ambities		
		Amendement Kwantiteit van groen		
		Amendement Compensatie op niveau		
		Amendement Evaluatie van het Groenbeleid		
		Amendement Kwaliteit van het Groen		
		Amendement Monitoring regionale samenwerking en bijhouden eigen data		
		Amendement Nieuwbouw en transformaties		
2	**18-feb-25**	RV Voorbereidingsbesluit fase 2 Havenkwartier		
		Amendement Actualisatie ontwikkelkader Havenkwartier t.b.v. fase 2		
3	**25-maa-25**	RV Herontwikkeling Marimbahal		
		Amendement 2050 is eerder dan je denkt		
		RV Vaststelling van de Omgevingsvisie Rijswijk 2050	Uitgevoerd	Omgevingsvisie in die zin aangepast
		Amendement Visie voor de Beatrixlaan		
		Amendement Een gezonde fysieke leefomgeving		
		Amendement Voeg een programma Bodem en Ondergrond toe aan de Omgevingsvisie		
4	**20-mei-25**	RV Aanpassing reglementen raad en Forum		Teksten in beide reglementen aangepast door griffie
		Amendement Regeling Forum gemeente Rijswijk 2025	Amendementen uitgevoerd	
		Amendement Reglement van Orde voor de gemeenteraad 2025		
		Amendement Reglement van Orde inspreekrecht		
		Amendement Regeling Forum Inspreekrecht		
5	**19-jun-25**	RV Kadernota Parkeren		Teksten in Kadernota aangepast
		Amendement Geen wachtrij voor de eerste parkeervergunning	Amendementen uitgevoerd	
		Amendement Geen betaald parkeren in Parkrijk, Pasgeld en 't Haantje		
		Amendement Tweede parkeervergunning niet duurder dan de eerste		
		Amendement Integreren onderdeel fiets parkeren in de nieuwe Kadernota parkeren		
6	**24-jun-25**	RV Zienswijze ontwerpbegroting 2026 Avalex	Uitgevoerd	Zienswijze aangepast
		Amendement afval scheiden		
7	**27-jun-25**	*Amendement zienswijze Ontwerpbegroting 2024 en begrotingswijziging 2024 GR GGD*	Amendementen uitgevoerd	Zienswijzen aangepast
		Amendement zienswijze ontwerpbegroting MRDH 2025		
		Amendement zienswijze ontwerp Meerjarenbegroting Veiligheidsregio Haaglanden		
8	**24-sep-25**	RV Erfgoednota Rijswijk 2024-2032	Uitgevoerd	Nota aangepast
		Amendement Cultureel Erfgoed		
		RV Spreidingswet, asielopvang en flexwonen op het Hof van Elsenburg	Uitgevoerd	Besluit aangepast
		Amendement AZC	Uitgevoerd	
9	**15-okt-25**	*Amendement wijziging GR Veiligheidsregio Haaglanden*	Uitgevoerd	Tekst vervangen

#	Raadsvergadering	Aangenomen amendement	Uitgevoerd/afgerond	Toelichting
10	**25-nov-25**	RV Gezondheidsbeleid Rijswijk 2026-2029		
		Amendement Gezondheidsbeleid-Uitvoeringsagenda		
11	**16-dec-25**	*Amendement RV Maatregelenpakket verkeer voor de Vlietlijn*		
		Amendement Initiatiefvoorstel CDA Leegstandverordening		Tekst raadsbesluit aangepast

Bijlagen

Bijlage 1: Gerealiseerde kadernotamaatregelen

Programma	Omschrijving kadernota	Toelichting	Totaal
Algemene middelen en overig			**1.700.000**
	Kadernota 2025 - K 14.4 OZB verhoging	Indexatie tarief met 10% is gerealiseerd, maar opbrengst OZB is mede afhankelijk van andere factoren (zoals aantal opgeleverde woningen).	1.000.000
	Kadernota 2026 - Gemeentefonds	Gerealiseerd	700.000
Bestuur en ondersteuning			**865.000**
	Kadernota 2025 - K 4.5 Gereguleerd parkeren rondom alle gebiedsontwikkelingen	Reguliere parkeeropbrengsten zijn gerealiseerd	37.500
	Kadernota 2025 - K 4.7 Uitbreiden reguleringstijden	Niet gerealiseerd	177.500
	Kadernota 2025 - K 4.8 Verhogen tarief straatparkeren	Niet gerealiseerd, was uitgesteld	650.000
Economie			**176.120**
	Kadernota 2025 - K 3.1 Beleidsontwikkeling retail / bedrijventerreinen	Taakstelling voor het volledige bedrag gerealiseerd	124.150
	Kadernota 2025 - K 3.4 Accountmanagement EZ	Taakstelling voor het volledige bedrag gerealiseerd	51.970
LTIP			**910.000**
	Kadernota 2025 - K 4.20 Extra scanauto	Gerealiseerd	570.000
	Kadernota 2026 - LTIP	Gerealiseerd, geactualiseerde kapitaallasten	340.000
Overhead			**305.000**
	Kadernota 2025 - Inzet Boa's verminderen	Taakstelling voor het volledige bedrag gerealiseerd	130.000
	Kadernota 2025 - Ondersteuning efficienter maken	Gerealiseerd	175.000
Sociaal Domein			**252.000**
	Kadernota 2025 - Armoedeproblematiek	Volledig behaald/ betreft een verschuiving tusd=sen 2 taakvelden	-100.000
	Kadernota 2025 - Preventief Jeugdbeleid	Taakstelling in 2025 voor het volledige bedrag gerealiseerd (weliswaar vanuit de onderbesteding en nog niet structureel ingevuld). Deze taakstelling heeft betrekking op budgetten in het Sociaal Domein en Maatschappelijke Ontwikkelingen.	58.000
	Kadernota 2025 - K 5.5 Regeling meerkosten zorg (€100)	Taakstelling in 2025 voor het volledige bedrag gerealiseerd	194.000
	Kadernota 2025 - K 5.6 Welzijnsbeleid	Volledig behaald/ betreft een verschuiving tusd=sen 2 taakvelden	100.000
Sport, Cultuur en Recreatie			**-702.000**
	Kadernota 2025 - A 12.5 t Akkertje	Gerealiseerd; de investering is in 2025 afgerond. Met de jaarrekening 2025 hebben we aangegeven dat het krediet kan worden afgesloten. De kapitaallasten zullen vanaf 2026 zichtbaar zijn in de realisatie.	-17.000
	Kadernota 2025 - A 12.6 Speeltuinenbeleid	Verkregen bedrag uit kadernota voldoende voor uitvoering	-22.000
	Kadernota 2025 - K 7.18 Groenbeheerplan	Verkregen bedrag uit kadernota voldoende voor uitwerking Groenbeheerplan	-1.000.000
	Kadernota 2025 - K 7.2 Maaien	Taakstelling is gerealiseerd	137.000
	Kadernota 2025 - K 7.3 Extensief maaien	Taakstelling is gerealiseerd	100.000

Programma	Omschrijving kadernota	Toelichting	Totaal
	Kadernota 2025 - K 7.4 Sierbeplanting	Taakstelling is gerealiseerd	100.000
Veiligheid			**-65.000**
	Kadernota 2025 - A 4.1 Stationsgebied	Deel gerealiseerd in 2025. De fysieke ruimte op het station waar de toezichthouders van NS, de politie en gemeente kunnen afstemmen over inzet en samenwerking is gerealiseerd. Het aanschaffen van extra camera's heeft nog niet plaatsgevonden.	-65.000
Verkeer en Vervoer			**-93.724**
	Kadernota 2025 - A 8.18 Herinrichting voormalige tunnel Haagweg	Verkregen bedrag uit kadernota voldoende voor uitvoering.	-60.000
	Kadernota 2025 - A 8.3 Gedragsmaatregelen verkeer	Niet gerealiseerd	-20.000
	Kadernota 2025 - A 8.5 Openbaar vervoer	Zie A4.1	-50.000
	Kadernota 2025 - K 4.10 Onderzoek en data	Gerealiseerd	20.000
	Kadernota 2025 - K 4.11 Verkeersveiligheid	Niet gerealiseerd	10.000
	Kadernota 2025 - K 4.13 Palenpot kleine problemen	Gerealiseerd	10.000
	Kadernota 2025 - K 4.18 Minder parkeerautomaten	Niet gerealiseerd	-4.750
	Kadernota 2025 - K 7.10 Kauwgom verwijderen	Taakstelling is gerealiseerd	35.000
	Kadernota 2025 - K 7.11 Vegen	Taakstelling is gerealiseerd	35.000
	Kadernota 2025 - K 7.13 Markering	Taakstelling is gerealiseerd	30.000
	Kadernota 2025 - K 7.19 Beheerplan Wegen,	Verkregen bedrag uit kadernota voldoende voor uitvoering	-98.974
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			**300.000**
	Kadernota 2025 - Huuropbrengst Hof van Elsenburg	Op 14k na gerealiseerd	300.000
Eindtotaal			**3.647.396**